

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ่มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔ (๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นรูปธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจัดแข่งขันให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาวเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าว ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ในท้ายที่สุด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ ในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและ ส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจ การเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรม และพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำให้ระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของ รัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่าง ๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์ และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๒.๔.๑ เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืนโดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวมคัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

๒.๔.๒ สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๔.๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

๒.๔.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตรและสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔.๕ ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนา

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๔.๖ พัฒนาปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๕.๑ นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๑.๑ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมและบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมและขยะแบบคลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาภาคเกษตร

๑) รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพไม่เป็นการกีดกันงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร พัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยง ผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่าง ๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร ที่มีประสิทธิภาพ

๒) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

๓) พัฒนานองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกระดับ โดยเฉพาะด้านการตลาด การค้าออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

๔) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืช โดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อยกระดับไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

๕) ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตร ในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๖) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๗) ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิต และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

๘) พื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถในการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมง พื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

๒. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของ พื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์ และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

๓. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ การรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๑ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รื้อกล้า และมีมาตรการป้องกัน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับ แผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พิกน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๓.๓ แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดภัยของขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้าง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๓.๔ พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ ความสำคัญกับการจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายในการเพิ่ม ชัดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความ ขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๒.๕.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

๑. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและ สวยงาม แก้ไขปัญหานี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นที่ที่ยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

๓. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ 5G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลกผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการสาธารณสุขและการ ศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

๔. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๖ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๒.๖.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้จะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทยเป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตร มีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกรจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จำทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือการศึกษากฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๖.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

- (๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง
- (๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ
- (๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์
- (๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้
- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด
- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนา งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์
- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔
- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาท ต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔
- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี
- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร
- รายได้เงินสดสุทธิทางเกษตร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- GDP ภาคเกษตร
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์
- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลาดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือ

ระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและ

นวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการเกษตร

และกระบวนการทำงาน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒.๗ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปี ๒๕๖๓ เพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการต่อยอดได้ ดังนี้

๑. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ การเพิ่มแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยได้มีการสำรวจพื้นที่ที่คาดว่าจะสามารถสร้างเป็นแหล่งกักเก็บน้ำได้ โดยเน้นในส่วนของแก้มลิงในบริเวณลุ่มน้ำต่าง ๆ ที่ได้มีการทำแผนที่สำรวจเอาไว้แล้ว จะมีการเพิ่มคุณภาพและปริมาณการผันน้ำจากลุ่มน้ำตะวันตกมาช่วยเหลือในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งจะมีการเพิ่มกำลังในการส่งน้ำจาก ๘๐๐ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี เป็น ๒,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี เพื่อช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรและรักษาสมดุระบบนิเวศของลุ่มน้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ มีปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืช ป่าไม้ และเพิ่มน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ และมีการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง โดยกรมชลประทานได้วางแผนการจัดสรรน้ำทั้งประเทศในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๒/๖๓ ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ จำนวน ๑๗,๖๙๙ ล้าน ลบ.ม. รวมทั้งชุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ให้เกษตรกรที่ขอรับการสนับสนุนทั่วประเทศ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บ่อ เพื่อกักเก็บน้ำ บรรเทาและชะลอความแห้งแล้ง เพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ดินในฤดูฝนทิ้งช่วงหรือฤดูแล้งในระดับไร่นา

๒. การส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย จะมีการนำศาสตร์พระราชาและเกษตรทฤษฎีใหม่เข้ามาเป็นนโยบายที่จะขับเคลื่อนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีมาตรการในการ “ลด ละ เลิก” การใช้สารเคมี จะประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องเกษตรกรใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด สำหรับพื้นที่ที่มีความพร้อมก็จะขอให้ “ละ” การใช้สารเคมี และเป้าหมายสุดท้ายคือการเลิกใช้สารเคมี โดยจะมีการหาและพัฒนาสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ มาทดแทน รวมถึงการใช้มาตรการต่าง ๆ อาทิ การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรมาทดแทนแรงงาน เป็นต้น

๓. ระบบการตลาดนำการผลิต จากนโยบายที่ดำเนินการมาในปี ๒๕๖๒ เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ จึงได้มีมาตรการในการหาตลาดใหม่ทั้งในและต่างประเทศ เป็นการเพิ่มช่องทางในการขายให้กับผู้ผลิตสินค้าเกษตร ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของสหกรณ์ เกษตรแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร Young Smart Farmer ที่ต้องการจะสร้างความเข้มแข็งเพื่อนำร่องในการปฏิรูปภาคการเกษตร ซึ่งจะมีหน่วยงานเข้าไปแนะนำตลาดในเรื่องออนไลน์ อาทิ การร่วมมือกับ LAZADA Thailand ในการจัดอบรมการเข้าสู่ตลาดออนไลน์ การขายสินค้าเกษตรโดยตรง รวมถึงการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยได้เริ่มดำเนินการไปแล้วและจะ KICK OFF โครงการในเดือนมกราคม ๒๕๖๓ และหลังจากนั้นจะดำเนินการในทุกภาคของประเทศไทย เพื่อดำเนินการส่งเสริมและขยายตลาดให้กับพี่น้องเกษตรกร

๔. ลดต้นทุนการผลิต ได้มีการตั้งคณะกรรมการการปรับปรุงปุ๋ย การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ของดินหรือปุ๋ยสั่งตัด โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการคือการลดต้นทุนในส่วนของค่าปุ๋ยลง ๓๐% แต่ถ้าเกษตรกรมีความพร้อมในการใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติ ทั้งปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ ทางภาครัฐก็พร้อมเข้าไปส่งเสริม ให้ความรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยไว้ใช้เอง อีกทั้งยังมีการใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อปรับปรุงคุณภาพและผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการพัฒนาการจัดส่งสินค้า (ระบบโลจิสติกส์) เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการลดค่าขนส่งทุกประเภท ซึ่งมีการเจรจาทั้ง Kerry ไปรษณีย์ไทย และการบินไทย ถือเป็นมาตรการหนึ่งที่กระทรวงเกษตรฯ กำลังเร่งดำเนินการ

๕. การบริหารจัดการประมงอย่างยั่งยืน ทั้งประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน สำหรับประมงพื้นบ้านได้มีการขึ้นทะเบียน ซึ่งขณะนี้มีการขึ้นทะเบียนแล้วประมาณ ๕๐,๐๐๐ กว่าลำ ส่วนประมงพาณิชย์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จะเร่งส่งเสริมให้รักษาสมดุของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เพื่อให้สามารถทำประมงได้ตลอดทั้งปี ซึ่งตลอดระยะเวลาดำเนินการภายใต้เงื่อนไขของ IUU ช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรฯ โดยกรมประมงได้มีของขวัญให้พี่น้องชาวประมง โดยการเพิ่มวันทำการประมงให้กับเรืออวนลากในอ่าวไทยอีก ๓๐ วัน และในปี ๒๕๖๓ เรือประมงประเภทอื่น ทั้งในอ่าวไทยและอันดามัน (ยกเว้นเรืออวนลาก) จะทำการประมงได้ตลอดทั้งปี โดยกระทำภายใต้การรักษาสมดุการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและภายใต้เงื่อนไขของ IUU

๖. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร กระทรวงเกษตรฯ มีมาตรการที่จะส่งเสริมรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับพี่น้องเกษตรกร ทั้งการจ้างงานของกรมชลประทาน ซึ่งขณะนี้ได้มีการตั้งงบประมาณไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ในขณะที่ไม่สามารถทำการเกษตรตามปกติได้ อีกทั้งจะมีการเพิ่มพันธุ์สัตว์น้ำทั่วประเทศ โดยเตรียมพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้งไว้ประมาณ ๕๕๐ ล้านตัว และจะใช้เวลา ๔ - ๖ เดือน ทำให้พี่น้องเกษตรกรสามารถจับไปบริโภคหรือจับไปขาย เป็นการเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ ที่มีความต้องการของตลาด ได้แก่ โค กระบือ แพะ และการแจกที่ดินทำกิน (ส.ป.ก.) ให้แก่เกษตรกรด้วย

๗. การตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการเกษตร (Agri-technology and innovation center: AIC) โดยจะมีการตั้งศูนย์ AIC ทั้ง ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร (Big data) เป็นการเชื่อมโยงกับ ๑๐ หน่วยงานหลัก ซึ่งจะทำให้พี่น้องเกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลและสามารถเข้ามาตรวจสอบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อาทิ การตรวจสอบศักยภาพพื้นที่โดยใช้ Agri-Map เพื่อจัดทำ Zoning เป็นต้น

๘. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๘๒ ศูนย์หลักทุกอำเภอทั่วประเทศ เป็นหน่วยขับเคลื่อนนโยบายการเกษตร องค์ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดแก่เกษตรกร ร่วมกับศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน

๒.๘ แผนพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕)
ฉบับบทวน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
๒. แก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
๓. สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายใน ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
๕. ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลาง และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ๆ ของภาค
๖. พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่รูปแบบการผลิตยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงมีผลิตภาพต่ำ โดยในปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๙๒,๖๘๘ ล้านบาท พืชหลักของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดของประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ โดยผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓ พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง มากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานีและมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี

สำหรับพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (ยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ส่งออก ต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

๒. มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด แต่ขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนเกือบต่ำสุด ของประเทศ ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๖๓.๘๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ของประเทศ โดยพบว่าพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินสูงสุด คือ จังหวัดในบริเวณตอนล่างของภาค มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร มากที่สุด ๓๒.๙๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ ของภาค สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง ๒๓.๔ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์มถือครองต่อครัวเรือน ๒๕.๒ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่อครัวเรือนมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บึงกาฬ เลย และหนองบัวลำภู มีเนื้อที่ถือครอง ๓๒.๑๔ ๓๑.๑๒ ๓๐.๑๙ และ ๒๘.๘๓ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุด ของภาค ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และร้อยเอ็ด โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๗.๗๙ ๑๘.๒๙ และ ๒๐.๑๐ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ

๓. พื้นที่ชลประทานน้อยกว่าทุกภาค โดยมีเพียง ๗.๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒ ของพื้นที่เกษตร ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๒๒.๐ ผลผลิตการเกษตรของภาคขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในพื้นที่ตอนกลางของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรมากที่สุดร้อยละ ๑๖.๗ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด รองลงมาพื้นที่ตอนล่างของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๑๑.๔ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ยโสธร มีสัดส่วน ร้อยละ ๑๗.๖ และ ๑๒.๗ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัดตามลำดับ

๒.๙ แผนพัฒนาการเกษตรภาคภายใต้กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

แผนพัฒนาการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ โดยการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ หนอง ฝาย และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่เดิม และพัฒนาแหล่งธรรมชาติให้สามารถเพิ่มปริมาณการกักเก็บ รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม สร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) อ่างเก็บน้ำ ฝาย และแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่การเกษตร

๒. พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ชี มูล โดยศึกษา สำรวจ และจัดหาพื้นที่เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ แม่น้ำ ในภาคและระหว่างภาค

๓. พัฒนาระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ เช่น ระบบสูบน้ำ อาคารบังคับน้ำ คลองส่งน้ำ เป็นต้น

๔. บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ โดยดำเนินการในระดับลุ่มน้ำให้มีความสมดุลระหว่างการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และมีการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะยาว เพื่อป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาอาชีพและรายได้ของเกษตรกรโดยสร้างความมั่นคงของเกษตรกรรายย่อย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และระบบนิเวศการพัฒนาการเกษตร สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรและสถาบันเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นมืออาชีพ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม

๒. พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และศรีสะเกษ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่น ๆ โดยปรับกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต พร้อมทั้งขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิตและแปรรูปโดยใช้นวัตกรรม การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี และการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกันเองของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชน รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมและเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ และการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนมาตรการส่งเสริมตลาดสีเขียวในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๓. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนไปสู่สินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) และความต้องการของตลาด โดยส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ การตรวจรับรองมาตรฐาน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์ และการจัดตั้งตลาดกลาง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญที่เป็นสารตั้งต้นในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม เลย อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ให้มีปริมาณมากพอและมีคุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ และส่งเสริมการเลี้ยงโคนมคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี และโคนมในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริมการปลูกแปลงหญ้าและปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงและทักษะเกษตรกร รวมทั้งการจัดระบบมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและขยายตลาดไปสู่อาเซียน

๔. ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio Economy) ให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญของภาค โดยมุ่งลงทุนสร้างเศรษฐกิจฐานของการวิจัยและนวัตกรรมระดับสูง ในลักษณะสหวิทยาการที่ใช้ทรัพยากรฐานชีวภาพ (พืช สัตว์ จุลินทรีย์) รวมถึงวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร และของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์และชุมชน พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและนวัตกรรมในมิติใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิรูปภาคเกษตร อาหาร สาธารณสุขและการแพทย์ พลังงานอุตสาหกรรมเคมี และ ภาคสังคม โดยพัฒนาให้นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และสกลนคร เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และอาหารแบบครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุดรธานี โดยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP พัฒนาระบบรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างแบรนด์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งออก ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่และธุรกิจแนวใหม่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ และตอนล่าง ๒ ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากวัตถุดิบและของเหลือทิ้งทางการเกษตร/อุตสาหกรรม และฐานความหลากหลายทางชีวภาพไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น ชีวเภสัชภัณฑ์ อาหาร อาหารสัตว์ในอนาคต โปรตีนทางเลือก ผลิตภัณฑ์อินทรีย์พลาสติกชีวภาพ (bio – plastic) สารสกัดจากพืชมูลค่าสูง เอนไซม์หรืออาหารเสริมสุขภาพจากจุลินทรีย์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางพลังงานระดับชุมชนจากการนำวัตถุดิบในชุมชน ของเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะครัวเรือนมาผลิตเป็นพลังงานเพื่อใช้ภายในครัวเรือนหรือชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนในระดับชุมชน

๕. ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าอ้อมคราม และส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค อาทิ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ และสกลนคร เป็นต้น โดยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบและตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงานศึกษาวิจัย สร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ ยกระดับผู้ประกอบการและนักออกแบบรุ่นใหม่ให้มีทักษะความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบและการจัดการ เพื่อให้สินค้ามีความหลากหลายและทันสมัย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ โดยส่งเสริมชุมชนในการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำปีในแต่ละเดือนในพื้นที่ต่าง ๆ โฆษณาประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้สินค้า บริการ แหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและเมืองเก่า ได้แก่ เมืองเก่าบุรีรัมย์ เมืองเก่าพิมาย เมืองเก่าสุรินทร์ เมืองเก่านครราชสีมา และเมืองเก่าสกลนคร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของชุมชนต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ส่งเสริมการขาย แพ็กเกจการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มสุภาพสตรี เป็นต้น

๒. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยบูรณาการจัดการแผนท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่ดึงดูดเด่นหรืออัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่มาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอารยธรรมอีสานใต้ และเชื่อมโยงสู่ประเทศ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักรและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและบริการที่มีจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ที่สร้างจากทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความจดจำและสร้างความโดดเด่น ลอกเลียนได้ยาก พัฒนาคู่มือและผู้ประกอบการท่องเที่ยวให้เป็น มืออาชีพ รักษามาตรฐานการให้บริการ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี พัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนถ่ายนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยและสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยว

๓. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และสกลนคร และพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เลย-อุดรธานี-หนองบัวลำภู-หนองคาย-สปป.ลาว โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับกระแสนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสองฝั่งโขง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยว/พักผ่อนชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง (Leisure/Lifestyle) การท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินทางแบบคาราวาน (Cycling/Caravan Tours) การท่องเที่ยวเชิงมหกรรม (Festivals/Events) เป็นต้น พัฒนาลานเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาท่าเรือและการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการที่เกิดจากชุมชนเพื่อสร้างงานและรายได้ เน้นพัฒนาผู้ประกอบการด้านการจัดการและทักษะทางภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

๔. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองบัวลำภู และชัยภูมิ โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และมีชีวิต ออกแบบการจัดแสดง จัดนิทรรศการ มัลติมีเดีย หรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม มีความสนุกสนาน รื่นรมย์เสมอ (Play and Learn) ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ เพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษา วิวัฒนาการของภาคตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน ปลุกฝังให้เด็กเข้าพิพิธภัณฑ์ผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนและนันทนาการของครอบครัว พัฒนาสินค้า/บริการ/ของที่ระลึก ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและกลับมาได้บ่อยครั้ง

๕. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา โดยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งจากการกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจการแข่งขันต่าง ๆ การผลิตอุปกรณ์/ชุดกีฬา/ของที่ระลึก สนามแข่งขัน อาหารเสริมและเครื่องดื่ม โรงแรม ร้านอาหาร การเดินทางและขนส่ง ประกันภัย สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ เป็นต้น ส่งเสริมการศึกษา ในด้านเวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และการบริหารจัดการธุรกิจกีฬา เพื่อผลิตบุคลากรรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกีฬา สนับสนุนการจัดมหกรรมกีฬานานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติ ในจังหวัดชัยภูมิ เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์ มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน สนับสนุนให้คนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๗. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่าย เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชนกับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้พัฒนาสินค้า OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พักให้มีคุณภาพดี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตามความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒.๑๐.๑ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดหนองคาย)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด ตั้งอยู่ตอนบน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ อุดรธานี เลย หนองคาย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ มีชัยภูมิที่โดดเด่น ในการเป็นจังหวัดที่เชื่อมต่อ “ประตูสู่อาเซียน” ไปยังประเทศลาว โดยสามารถเดินทางจากจังหวัดเลย หนองคาย และบึงกาฬ ข้ามไปยังฝั่งประเทศลาวได้ และจากจุดกำหนดก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ ๕ ที่จังหวัดบึงกาฬ สามารถใช้ประโยชน์จากเส้นทางหมายเลข ๘ เข้าสู่ประเทศเวียตนามตอนเหนือและ เขตปกครองพิเศษกว่างซีจ้วง ของประเทศจีนตอนใต้ มีเอกลักษณ์ในด้านการท่องเที่ยวเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนที่ใด โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ในเรื่องของอารยธรรมและประวัติศาสตร์ อาทิ อารยธรรมล้านช้างที่มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งการเมือง การปกครอง ด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนพระพุทธศาสนา และมีพัฒนาการเคียงคู่มาร่วมกันอารยธรรมอื่น ๆ ไกลเคียง ทั้งล้านนา สยาม พม่า และเขมร เป็นต้น มีแหล่งท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นแหล่งโบราณคดีสำคัญและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีอายุในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปกว่า ๕,๐๐๐ ปี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง และซากฟอสซิลไดโนเสาร์ ตั้งอยู่บ้านห้วยเหือ ตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นต้น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ นั้น มีจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมต่อไปยังจังหวัดทั้ง ๔ ในกลุ่มจังหวัดการเดินทางไปยังกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ สามารถเดินทางได้สะดวกสบาย ทั้งทางรถยนต์ที่มีถนนที่เชื่อมต่อกันได้ทุกจังหวัดภายในกลุ่มจังหวัด รถไฟ ที่มีขบวนรถมาจากกรุงเทพมหานคร ไปยังอุดรธานี และหนองคาย มีสนามบินนานาชาติอุดรธานี ที่ผู้โดยสารที่จะเดินทางจากจังหวัดหนองคาย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ สามารถเดินทางจากจังหวัดของตนเอง มาขึ้นเครื่องบินที่ท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานีได้ และมีสนามบินจังหวัดเลย ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเลย ซึ่งเป็น ๑ ใน ๑๒ “เมืองต้องห้ามพลาต” นอกจากนี้ จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเป็นจังหวัดน้องใหม่เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวสูง มีแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่สวยงาม อาทิ น้ำตกชะแนน น้ำตกเจ็ดสี น้ำตกถ้ำพระ และภูทอก เป็นต้น และจังหวัดหนองคาย ซึ่งถือว่าเป็นมนต์เสน่ห์แห่งเมืองลุ่มแม่น้ำโขง ที่ไม่ว่านักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจะต้องกลับมาที่จังหวัดนี้ อยู่เสมอ และในปัจจุบันได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ที่สามารถดึงดูด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ความสนใจนักท่องเที่ยว ได้จำนวนมาก อาทิ ผาตากเสื้อ อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในริมของทัศนียภาพและการผจญภัยที่สวยงามมีการสร้างสกายวอล์คที่ยื่นจากหน้าผาทำให้สามารถมองเห็นทิวทัศน์ทั้งดงมลายูฝั่งแม่น้ำโขงได้ ซึ่งกำลังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้คนนิยมในขณะนี้

การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ รอบใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) มีเป้าหมายสำคัญที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้า และการลงทุน การท่องเที่ยว และการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อให้ครอบคลุมการพัฒนาในทุก ๆ ด้านมีศักยภาพในการแข่งขันและรองรับประชาคมอาเซียนได้ มีการเชื่อมโยงการพัฒนาในแต่ละด้านที่สามารถสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ นักลงทุนและประชาชนในพื้นที่ และมีความสัมพันธ์กับด้านการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ในเส้นทางท่องเที่ยววนั้นจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกรสามารถสร้างรายได้จากการขายสินค้าทางการเกษตร OTOP และสินค้าแปรรูปต่าง ๆ ได้ ถนนที่เชื่อมโยงสู่กลุ่มจังหวัดนั้น จะต้องเป็นถนนที่มีความปลอดภัยสามารถเดินทางท่องเที่ยว และขนส่งสินค้าได้อย่างสะดวกสบาย สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนว่าถ้าได้ตัดสินใจมาลงทุนภาคอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ แล้ว จะต้องเป็นฐานการผลิตที่มีศักยภาพได้ แรงงานมีการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการผลิต สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้ การท่องเที่ยวจะต้องมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามและมีความสะอาด มีการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีการใช้นวัตกรรมในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เน้นการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ให้เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

แนวคิดและหลักการ

กรอบแนวคิด การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ได้ยึดแนวคิดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่าง ๆ ที่ผ่านความเป็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของคณะรัฐมนตรี ในการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งมีบริบทของการพัฒนา ในด้านต่าง ๆ ที่ต้องแข่งขันและอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ภัยแล้ง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาผลิตภาพการผลิตคุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น โดยนำหลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นั้น มุ่งเน้นในเรื่อง

- (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
- (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ
- (๔) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมน่าอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด นอกจากนี้ ยังได้นำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาในระดับภาค และระดับประเทศ ด้วย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หลักการ การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ นั้น เป็นการจัดทำแผนที่สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้าและการลงทุน การท่องเที่ยว และการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร โดยเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพและพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างความเข้มแข็งและการเจริญเติบโตอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และต่อยอดสู่การพัฒนาที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตลอดจนนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ๔.๐ และ ICT เข้ามาใช้ในการพัฒนา มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ เน้นการพัฒนาศักยภาพของประชาชน กำลังแรงงาน เกษตรกร และผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันกับตลาดเศรษฐกิจและประชาคมอาเซียน ส่งเสริมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้สามารถเข้าสู่ตลาดการบริโภค และสามารถนำไปใช้เป็นพลังงานทดแทน ในภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือนได้

วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (Vision)

“เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ ศูนย์กลางการค้าและโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวมาตรฐานสากล ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน”

ความหมาย

เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีการเกษตรชั้นนำ (การเพาะปลูกพืชต่าง ๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์และการประมง)

เกษตรกรในกลุ่มจังหวัดมีอาชีพ มีรายได้ ผลผลิตจากการเกษตรชั้นนำเพื่อการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มในพื้นที่ตามความต้องการของตลาด ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมชั้นนำ

ศูนย์กลางการค้าสากล กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีการค้า การลงทุน และการบริการ เช่น ค้าปลีก ค้าส่ง การส่งออก การค้าชายแดน การธนาคาร การประกันภัย ฯลฯ รวมถึง สาขาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โลจิสติกส์ เป็นต้น ที่จะขยายสู่การค้าสากลกับนานาชาติ

การท่องเที่ยวมาตรฐานสากล กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวมาตรฐานสากล สนองความต้องการของตลาดท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำในระดับประเทศ และระดับโลก

ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดในทุกด้านตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเป็นลำดับขั้นตอน รักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาและอัตลักษณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สิ่งแวดล้อม ที่อยู่สะอาด ปลอดภัย ระบบนิเวศอยู่ในภาวะดุลยภาพและยั่งยืน

ชุมชนเข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด ควบคุมตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

ประชาชนได้รับปัจจัยพื้นฐานของชีวิต (อาหาร น้ำ ที่พักอาศัย ความปลอดภัย มีรายได้และมีงานทำ) มีสิทธิมีโอกาสรับรู้ข่าวสาร มีการติดต่อประสานงาน และระดมความคิด ประสานการดำเนินงานร่วมกัน ในชุมชน

ระบบเศรษฐกิจมีความหลากหลาย มีชีวิตชีวา มีนวัตกรรมอยู่เสมอ มีการเชื่อมโยงมรดก ทางวัฒนธรรม วิถีการดำรงชีวิต รวมทั้งเอกลักษณ์ของกลุ่มชนแต่ละชุมชน

การพัฒนาเป็นไปอย่างกลมกลืน และส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีที่มีมาในอดีต มีระบบบริการ ทางสาธารณสุข และการรักษาพยาบาลที่ทั่วถึง เหมาะสมสำหรับประชาชนทุกคน ซึ่งมีสภาวะสุขภาพดี มีอัตราการเจ็บป่วยในระดับต่ำ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กรอบการดำเนินงานการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

เพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ สามารถบริหารงาน แก้ปัญหา และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด กรอบการดำเนินงานการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) อยู่ภายใต้นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือในการกำหนดเป้าหมายและความต้องการ ด้านพัฒนาพื้นที่ของภาคที่ต้องมีความเชื่อมโยงกันในระดับภูมิภาคและ/หรือระหว่างประเทศ โดยผ่านช่องทางการดำเนินงานของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ร่วมกันระหว่างภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประชาชน สถาบันการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่

ตำแหน่งการพัฒนา (Positioning)

กลุ่มจังหวัดฯ ได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมลุ่มน้ำโขง” ประกอบไปด้วย

๑. การท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและพัฒนาระบบโลจิสติกส์
๒. การพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า
๓. ศักยภาพการผลิตทางการเกษตรและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

เป้าหมายการพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ดังนี้

๑. ยกระดับจากกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ปานกลางสู่กลุ่มจังหวัดที่มีรายได้สูง

๒. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการผลิต การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและนวัตกรรม

๓. รักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา และวิสัยทัศน์ รัฐบาลจำเป็นต้องมีการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) เป็นโครงการผูกพันต่อเนื่อง ๑๐ - ๒๐ ปี ต้องเพิ่มการลงทุนให้มากกว่าภูมิภาคอื่น

แผนงานสำคัญ ได้แก่

๑. การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและครอบคลุมพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ และขยายให้ครอบคลุมทั่วทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. การบริหารจัดการระบบการเกษตร เป้าหมายเพื่อเพิ่มผลผลิตตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรในการบริหารจัดการด้านการเกษตร

๓. ด้านอุตสาหกรรม เป้าหมายเพื่อพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ให้ขายได้ตามมาตรฐานสากล ตรงตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔. ด้านการท่องเที่ยว เป้าหมายเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ตามมาตรฐานสากล ตรงตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ในแต่ละโครงการขนาดใหญ่ดังกล่าว ปัจจัยสำคัญที่เป็นองค์ประกอบให้การพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอดคล้องกับการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ให้ดำเนินการควบคู่ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรทุนมนุษย์ที่ต้องมีการพัฒนาตลอด ทุกช่วงวัย และทุกอาชีพ เพื่อให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๑. วิสัยทัศน์

“เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ ศูนย์กลางการค้าและโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวมาตรฐานสากล
ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน”

๒. เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

- (๑) เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง
- (๒) ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางการผลิต การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
- (๓) ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- (๔) รักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓. ตัวชี้วัดของกลุ่มจังหวัด

- (๑) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัด
- (๒) อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า
- (๓) ผลผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้น
- (๔) ผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- (๕) รายได้จากการท่องเที่ยว
- (๖) ระดับความเหลื่อมล้ำในสังคม (Gini Coefficient) ของกลุ่มจังหวัด
- (๗) สัดส่วนประชากรในการเข้าถึงสวัสดิการ
- (๘) ร้อยละของสัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่ของจังหวัดที่เพิ่มขึ้น
- (๙) การจัดการขยะมูลฝอย

๔. ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัด (ประเด็นยุทธศาสตร์)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาทุนมนุษย์ และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัย อย่างเท่าเทียม
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒.๑๐.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

วิสัยทัศน์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พันธกิจ

- ๑) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยให้มีความเชื่อมโยงกับระบบอุตสาหกรรมและการค้า
- ๒) ส่งเสริม สนับสนุนการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตมาใช้ในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และท่องเที่ยว
- ๓) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับการเกษตรและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง

เป้าประสงค์รวม

เพิ่มรายได้จากภาคเกษตรอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการค้า

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรวม

- ๑) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ภาคเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐
- ๒) จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐
- ๓) จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (GAP) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐
- ๔) รายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕
- ๕) จำนวนนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓
- ๖) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕
- ๗) จำนวนครั้งที่สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างน้อย ๙๐ ครั้ง
- ๘) สถิติอัตราการจับกุมคดียาเสพติด ลดลงร้อยละ ๒๕
- ๙) จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ลดลงร้อยละ ๒๕
- ๑๐) สถิติการจับกุมสินค้าหลีกเลี่ยงภาษี ลดลงร้อยละ ๑๐
- ๑๑) เพิ่มพื้นที่สีเขียว จำนวน ๕๐๐ ไร่
- ๑๒) ปริมาณขยะสะสม ลดลงร้อยละ ๒๕
- ๑๓) สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ลดลงร้อยละ ๒๕
- ๑๔) จำนวนของประกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ภัยแล้ง อุทกภัย) ลดลงร้อยละ ๕
- ๑๕) สถานพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพ HA เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘ ต่อปี
- ๑๖) ร้อยละหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕
- ๑๗) รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน (บาท/เดือน) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒
- ๑๘) ความพึงพอใจของประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕

ค่านิยม

หนองคาย “เมืองสะอาด สดวก สะอาด ปลอดภัย มั่นใจ น่าอยู่”

จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning)

- ๑) ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
- ๒) ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ๓) ส่งเสริมการค้า การลงทุน และการบริการ

ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดหนองคาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และบริหารจัดการด้านการตลาด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการ

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และโลจิสติกส์เชื่อมโยงพื้นที่การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน และป้องกันปราบปรามภัยคุกคามด้านความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๒ การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ที่ ๓ การขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคมน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัย ด้านการศึกษาตลอดชีวิต แรงงาน สาธารณสุข สังคม และกลุ่มผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ การเสริมสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัล และเทคโนโลยีที่ทันสมัยสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑. ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑.๙ ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศพื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นระยะทาง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกจังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ตารางที่ ๑ ขนาดพื้นที่อำเภอ

อำเภอ	ขนาด (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	๐
ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑
โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕
ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗
สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕
สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗
เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๕	๗๑
รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑
โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๘๐
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับกำแพงนครเวียงจันทน์ เขตเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดน
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านม่วงจังหวัดสกลนคร อำเภอกู่แก้ว อำเภอสว่างคอม และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ ๑ แผนที่จังหวัดหนองคาย

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

๓) สภาพพื้นที่

จังหวัดหนองคายมีภูมิประเทศเป็นภูเขา จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทิศตะวันตก ซึ่งติดกับจังหวัดเลย และสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ ๔ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑) สภาพพื้นที่ราบหรือพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชันไม่เกินร้อยละ ๒ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๕๐ – ๑๗๐ เมตร พบมากในบริเวณอำเภอบ้านผือ อำเภอเมือง และอำเภอศรีเชียงใหม่ ใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่

๓.๒) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันร้อยละ ๒ – ๘ มีความสูงจากน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๖๐ – ๒๐๐ เมตร เป็นที่สูงชันไปจากที่ราบซึ่งใช้ทำนา ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากพืชไร่ ยางพารา ทำสวนผลไม้ และเป็นปารธรรมชาติ ได้แก่ พวกป่าไม้เต็งรังและป่าไม้เบญจพรรณ มีอยู่เป็นแห่ง ๆ ในอำเภอ เช่น อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสังคม เป็นต้น

๓.๓) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันและเนินเขา บริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันร้อยละ ๘ – ๓๐ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๐๐ – ๓๐๐ เมตร ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ธรรมชาติ ได้แก่ ป่าเต็ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

รังและป่าเบญจพรรณ บางแห่งบุกรุกเป็นพื้นที่ทำไร่ ปลูกยางพารา ซึ่งพบในบริเวณทิศตะวันตกของจังหวัด ในพื้นที่อำเภอสังขาม

๓.๔) สภาพพื้นที่เป็นภูเขา มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๐ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นเทือกเขากันเขตแดนระหว่างจังหวัดหนองคายและจังหวัดเลย

๔) ลักษณะดิน

ลักษณะดินที่พบในจังหวัดหนองคาย เป็นกลุ่มชุดดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห่งมีเนื้อที่ ประมาณ ๑,๐๖๘,๘๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓๕๒ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๔๙ มีเนื้อที่ ๕๙๔,๗๙๕ ไร่ รองมากคือกลุ่มชุดดินที่ ๔๐ มีเนื้อที่ ๒๖๔,๒๔๘ ไร่ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่ น้ำขัง มีเนื้อที่ประมาณ ๓๙๗,๒๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๕๙ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดิน ที่ ๗ มีเนื้อที่ ๑๘๖,๒๕๓ ไร่ รองมากคือกลุ่มชุดดินที่ ๑๘ มีเนื้อที่ ๑๒๔,๗๔๖ ไร่ และกลุ่มชุดดินที่มีความลาดชันสูง เป็นพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ ๗๗,๘๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๑ ของพื้นที่จังหวัด

ลักษณะเด่นของกลุ่มชุดดินที่พบมากในจังหวัดหนองคาย

กลุ่มชุดดินที่ ๔๙ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือเศษ หินทราย ดินมีสีน้ำตาลหรือเหลือง ไต่ลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และสีลาแกอ่อนปะปน อยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวในชั้นถัดไป พบบริเวณพื้นที่ตอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่น มีความลาดชันร้อยละ ๓ - ๒๐ เป็นดินตื้นถึงตื้นมาก มีการระบายน้ำดีระดับน้ำใต้ดิน อยู่ลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๕.๐ - ๖.๕ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชหญ้า ธรรมชาติ ที่รกร้างว่างเปล่า ป่าเต็งรัง หรือใช้ปลูกไม้โตเร็ว

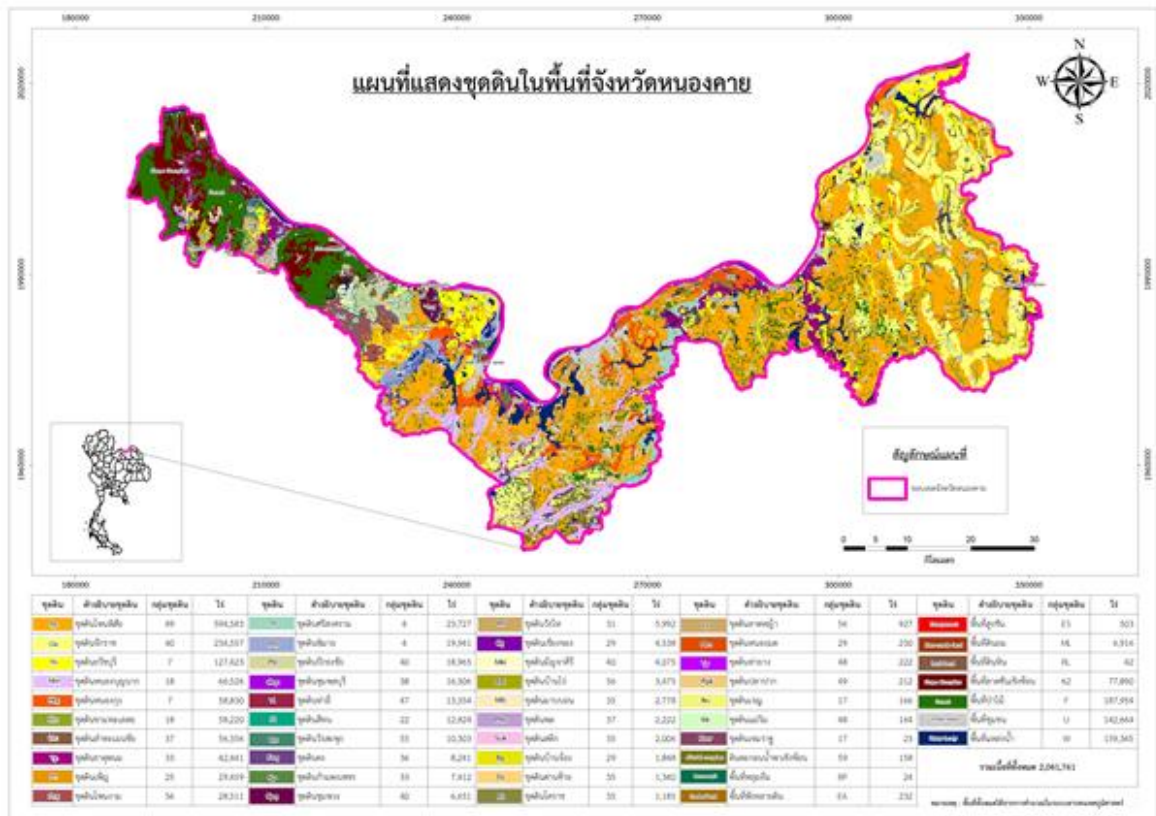
กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่ง อาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณร้อยละ ๒ - ๒๐ และบางส่วนมีความลาดชันประมาณร้อยละ ๒๐ - ๓๕ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึก กว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๕.๕ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะ หรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๗ เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีแดงปนเหลือง สีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว พบตามพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ฤดูฝนขังน้ำลึก ๓๐ - ๕๐ ซม. นาน ๓ - ๔ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๖.๐-๗.๐ ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหาก มีการชลประทานและการจัดการที่ดี สามารถทำนาได้ ๒ ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาลอ่อน, สีน้ำตาลปนแดงอ่อน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทาปนน้ำตาล, สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงปนเหลือง ปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำพบบริเวณ พื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำ ระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นานประมาณ ๔ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ดินชั้นบน pH ๖.๐-๗.๐ ส่วนดินชั้นล่าง pH ประมาณ ๕.๕-๖.๕ ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕๑,๖๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๑ ของพื้นที่จังหวัด และปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๕๗๐,๕๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๔ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา มีเนื้อที่ประมาณ ๓๔๒,๒๘๒ ไร่ นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกพืชไร่ มีเนื้อที่ ๑๑๙,๓๔๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๔ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย มีเนื้อที่ประมาณ ๖๐,๕๘๑ ไร่ รองมาเป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๘๙๔ ไร่

ภาพที่ ๒ แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดหนองคาย จัดอยู่ในจำพวกฝนแล้งร้อนและแห้งแล้ง แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้ ฤดูหนาว เริ่มต้นกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็น และแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒) ปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๒ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๓	๑,๕๙๑.๘๐
๒๕๕๔	๒,๙๖๕.๐๐
๒๕๕๕	๑,๕๒๒.๒๐
๒๕๕๖	๑,๕๒๖.๘๐
๒๕๕๗	๑,๕๘๔.๓๐
๒๕๕๘	๑,๖๙๗.๑๐
๒๕๕๙	๒,๐๓๑.๔๐
๒๕๖๐	๒,๐๘๙.๑๐
๒๕๖๑	๑,๗๘๗.๒๐
๒๕๖๒	๑,๖๐๗.๙๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๓	๔๑.๘๐	๑๓.๕๐	๒๖.๖๙	๙๘.๐๐	๒๗.๐๐	๖๖.๐๓
๒๕๕๔	๔๐.๑๐	๑๑.๑๐	๒๖.๗๙	๑๐๐.๐๐	๒๒.๐๐	๖๕.๐๔
๒๕๕๕	๓๙.๗๐	๑๓.๗๐	๒๘.๐๑	๑๐๐.๐๐	๓๐.๐๐	๗๔.๒๓
๒๕๕๖	๔๒.๓๐	๑๐.๙๐	๒๗.๔๐	๙๘.๐๐	๒๖.๐๐	๗๒.๑๕
๒๕๕๗	๔๐.๔๐	๙.๖๐	๒๗.๗๔	๙๙.๐๐	๒๔.๐๐	๗๒.๕๗
๒๕๕๘	๓๓.๐๖	๒๓.๐๖	๒๘.๐๖	๙๙.๐๐	๒๕.๐๐	๘๗.๔๖
๒๕๕๙	๓๙.๔๑	๑๖.๗๙	๒๗.๕๔	๙๕.๖๕	๓๕.๖๘	๗๒.๐๗
๒๕๖๐	๓๔.๘๐	๑๘.๐๘	๒๗.๑๐	๙๖.๕๒	๓๖.๖๔	๗๕.๕๔
๒๕๖๑	๓๔.๘๔	๑๘.๖๐	๒๗.๑๙	๙๕.๑๐	๔๐.๑๐	๗๒.๕๖
๒๕๖๒	๓๘.๔๐	๑๗.๐๒	๒๘.๓๐	๙๕.๔๕	๓๙.๗๔	๗๐.๕๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

๑.๑.๒ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดหนองคายมีลุ่มน้ำสำคัญที่ประชาชนใช้ในการอุปโภค/บริโภค และทำการเกษตร การประมง ปศุสัตว์ และอื่น ๆ มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา จำนวน ๑ ลุ่มน้ำหลัก ๗ ลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

๑) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงสายที่ ๕ (๐๒๑๖) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๗๖๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร

๒) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำโสม (๐๒๑๗) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๑๑๘.๙๐ ตารางกิโลเมตร

๓) ลุ่มน้ำสาขาน้ำโมง (๐๒๑๘) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๖๔๕.๙๐ ตารางกิโลเมตร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- ๔) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๖ (๐๒๑๙) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๕๕๓.๕ ตารางกิโลเมตร
 ๕) กลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำสวย (๐๒๒๐) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๓๓๖.๙๖ ตารางกิโลเมตร
 ๖) กลุ่มน้ำสาขาห้วยหลวง (๐๒๒๑) เป็นกลุ่มน้ำหลักมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๔๑๗.๖๐ ตารางกิโลเมตร
 ๗) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๗ (๐๒๒๓) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๓๕๖.๙๐ ตารางกิโลเมตร
 ๘) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนบน (๐๒๒๔) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๒๗๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ทรัพยากรดินและที่ดิน

พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดหนองคาย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตอนเป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูงและภูเขาสูงชัน ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทราย ตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำได้ดีและการไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน มีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูกข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยใช้ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำ ที่ต้องมีกรรมวิธีแบบพิเศษในการรองพื้นหน้าดินทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติจำนวน หมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดิน จะเห็นว่าหมู่บ้านที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ ๔๗๐ หมู่บ้าน รองลงมาคือ ปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน ๒๔๔ หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน ๗ หมู่บ้าน และยังมีการกัดเซาะพังทลายของตลิ่งแนวบริเวณอำเภอสังคม เมืองหนองคาย ท่าบ่อ โพนพิสัย และสระใคร

๒) ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดหนองคายก่อนที่จะแยกบึงกาฬ มีเนื้อที่ป่าค่อนข้างมาก เนื่องจากจังหวัดบึงกาฬมีป่าสงวนแห่งชาติ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่เมื่อแยกจังหวัดบึงกาฬออกจากจังหวัดหนองคายแล้ว สัดส่วนของป่าไม้ มีแนวโน้มลดลงแต่จะมีป่าชุมชนและป่าไม้อย่างพาราเพิ่มขึ้นในอนาคต

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงเนื้อที่ป่าจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๑-๒๕๖๒ (หน่วย : ตร.กม.)

จังหวัด	เนื้อที่จังหวัด	รายละเอียด	๒๕๕๑	๒๕๕๖	๒๕๖๒
หนองคาย	๓,๒๗๔.๘๕ ตร.กม. (๒,๐๔๖,๗๘๒.๕๓ ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ ร้อยละของ พื้นที่จังหวัด	๕๕๗.๔๑ (๓๔๘,๓๗๙.๐๒)	๒๓๐.๕๐ (๑๔๔,๐๖๓.๔๐)	๒๓๔.๔๔ (๑๔๖,๕๒๑.๙๕)
			๑๘.๔๒%	๗.๖๒%	๗.๑๖%

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดหนองคาย รวม ๓ ป่า (หน่วย : ไร่)

ชื่อป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่	มอบให้ ส.ป.ก.	เหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
๑. ป่าพานพร้าวและป่าแก้งไก่อ	อ.สังคม อ.ศรีเชียงใหม่ อ.โพธิ์ตาก	๓๔๒,๕๐๐.๐๐	๑๕๐,๖๙๖.๔๔	๑๙๑,๘๐๓.๕๖
๒. ป่าทุ่งหลวง	อ.โพนพิสัย	๓๙,๓๗๕.๐๐	๒๑,๙๒๑.๐๐	๑๗,๔๕๔.๐๐

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ชื่อป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่	มอบให้ ส.ป.ก.	เหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
๓. ป่าดงสีชมพูและป่าโพนพิสัย	อ.โพนพิสัย			
	อ.เผ้าไร่ อ.รัตนวาปี	๗๓๕,๖๒๕.๐๐	๗๒๔,๔๒๘.๔๗	๑๑,๑๙๖.๕๓
รวม		๑,๑๑๗,๕๐๐.๐๐	๘๙๗,๐๔๕.๙๑	๒๑๙,๔๕๔.๐๙

ที่มา : แผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เขตป่าไม้ถาวรของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

(๑) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านหม้อ ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๕๓-๒-๒๕ ไร่

(๒) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านยอยไฮ ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒๔-๑-๕๐ ไร่

(๓) ป่าสักวัดช้างเผือก ตั้งอยู่บ้านศรีเชียงใหม่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๓๔-๑-๒๕ ไร่

(๔) ป่าสักบ้านศรีเชียงใหม่ หรือป่าสักวัดสะพานทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒-๒-๖๖ ไร่

เขตป่าไม้ถาวรของชาติทั้ง ๔ แห่ง มีพื้นที่ป่าคงเหลือในความดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้จำนวน ๑๔๔-๓-๖๖ ไร่ และอยู่ในระหว่างการขอกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าชุมชน มีป่าชุมชนจำนวน ๑๘๘ แห่งในทุกอำเภอ มีจำนวนพื้นที่รวมกัน ๑๙,๔๓๐-๐-๖๒ ไร่ โดยทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติ ๑๒,๘๖๗-๓-๖๗ ไร่ และอยู่นอกป่าสงวนแห่งชาติ ๖,๕๔๒ ไร่ ๙๕ ตารางวา โดยมีหนังสือสำคัญที่หลวง ๑๖๗ ไร่ (ข้อมูล ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอห่าง จากศาลา ากลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล นคร/ เมือง/ ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑.เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	-	๑๖	๑๔๗	๙	๗	-
๒.ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑	๑๐	๙๐	๔	๘	-
๓.โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕	๑๑	๑๕๙	๒	๑๐	-
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗	๔	๔๓	๒	๓	-
๕.สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕	๕	๓๖	๑	๕	-
๖.สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗	๓	๔๑	๐	๓	-
๗.เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๖	๗๑	๕	๗๓	๑	๔	-
๘.รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑	๕	๖๒	-	๕	-
๙.โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๔๘	๓	๒๗	-	๓	-
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐		๖๒	๖๗๘	๑๙	๔๘	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรของจังหวัด

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
๑.เมืองหนองคาย	๗๔,๓๙๑	๗๖,๓๘๙	๑๕๐,๗๘๐	๕๗,๘๙๗
๒.ท่าบ่อ	๔๐,๘๙๙	๔๒,๐๑๑	๘๒,๙๑๐	๒๖,๓๑๙
๓.โพนพิสัย	๔๙,๓๙๕	๔๙,๕๘๙	๙๘,๙๘๔	๓๒,๐๐๑
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๕,๓๐๖	๑๕,๕๕๔	๓๐,๘๖๐	๙,๙๙๑
๕.สังคม	๑๒,๙๑๔	๑๒,๕๙๒	๒๕,๕๐๖	๘,๓๙๔
๖.สระใคร	๑๓,๖๑๙	๑๓,๓๐๑	๒๖,๙๒๐	๘,๐๓๕
๗.เฝ้าไร่	๒๖,๑๐๐	๒๖,๑๕๖	๕๒,๒๕๖	๑๕,๒๒๗
๘.รัตนวาปี	๑๙,๕๓๕	๑๙,๒๔๔	๓๘,๗๗๙	๑๒,๗๑๐
๙.โพธิ์ตาก	๗,๖๙๐	๗,๖๒๖	๑๕,๓๑๖	๕,๐๖๕
รวม	๒๕๙,๘๔๙	๒๖๒,๔๖๒	๕๒๒,๓๑๑	๑๗๕,๖๓๙

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

จังหวัดหนองคายประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย เป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคาย ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันสวยงาม ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงในหมู่ประชาชน ถึงแม้ในช่วง ๔-๕ ปี ที่ผ่านมามีประชาชนอาจมีความคิดเห็นทางการเมืองที่ต่างกันบ้างแต่ก็ไม่มีความรุนแรงใดๆเกิดขึ้น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน และที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

(๑) **บั้งไฟพญานาค** เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตามลำน้ำโขงมานานหลายปี ตามคำร่ำลือของชาวบ้าน และบั้งไฟพญานาคเพิ่งจะได้รับส่งเสริมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายไม่กี่ปีมานี้ ซึ่งบั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟที่พุ่งขึ้นมาจากใต้แม่น้ำโขง พุ่งลอยขึ้นสู่อากาศประมาณ ๒๐-๓๐ เมตร แล้วก็หายไป ลูกไฟไม่จำกัดบริเวณที่เกิดและเกิดไม่บ่อยซ้ำที่บริเวณนั้นสถานที่เกิดนั้นจะอยู่ในท้องที่อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี บั้งไฟพญานาค จะเกิดขึ้นในคืนวันเพ็ญ เดือน ๑๑ หรือแรม ๑๑ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี โดยจังหวัดหนองคายได้จัดงานลอยเรือไฟบูชาพญานาค ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ใกล้วัดธาตุอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นประเพณีทุกปี

(๒) **วันสงกรานต์** เป็นงานประจำปี จัดขึ้นที่วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวงชั้น ๓) มีการอัญเชิญหลวงพ่อบุญพระใสแห่รอบเมือง เพื่อประชาชนได้สรงน้ำมีการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ เถลิงฉลองหลวงพ่อบุญพระใส ที่วัดโพธิ์ชัย มีงานรื่นเริง การละเล่นพื้นเมือง การกีฬาท้องถิ่นและมหรสพครบครัน ๕ วัน ๕ คืน เริ่มจัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี

(๓) **งานนมัสการหลวงพ่อบุญพระเจ้าองค์ต่อ** ประดิษฐานอยู่ที่วัดศรีชมภูองค์ต่อ บ้านน้ำโสม เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ หล่อด้วยทอง ผิวนิรมิตของช่างฝ่ายเหนือและช่างล้านช้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามนั่งขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๑๐๕ ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐา กษัตริย์นครเวียงจันทน์โดยใช้ทองคำทองเหลือง และเงินผสมกันรวมน้ำหนักได้ ๑ ตัน (ถือเป็นมาตราโบราณของอีสาน) ใช้เวลาในการสร้าง ๗ ปี ๗ เดือน ทางจังหวัดได้จัดงานนมัสการหลวงพ่อบุญพระเจ้าองค์ต่อ เป็นประจำทุกปีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔

(๔) **งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ** จัดในเดือนมีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ภายในงานจะมีการแสดง และการละเล่น มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูก

(๕) **งานบุญบั้งไฟ** เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ได้ปฏิบัติกันมานาน เกี่ยวกับการบูชาเทวดาขอฟ้าขอฝน ตามความเชื่อและโบราณกาล เป็นงานใหญ่โตมาก มีการจัด ประกวดบั้งไฟประเภทตกแต่งสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ ประกวดขบวนแห่ และการจุดขึ้นสูงสุด จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๗ ของทุกปี จังหวัดหนองคายได้จัดเป็นการแสดงแสงสีเสียงตำนานบั้งไฟพญานาค เกี่ยวกับเรื่องพระพุทธเจ้าเสวยชาติเป็นพญาคันคาก (คางคก) แล้วมีเรื่องราว ไม่ถูกใจกับพญาแถน (พระอินทร์) จึงสาปให้แผ่นดินแห้งแล้งจนพญาคันคากแนะนำให้ชาวบ้านจุดบั้งไฟถวายจนฝนตกลงมาในที่สุด

(๖) **งานแห่เทียนเข้าพรรษา** เป็นงานประเพณีท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันเข้าพรรษาประชาชนตาม คุ่มต่าง ๆ ได้จัดทำต้นเทียนขี้ผึ้งล้วน ทำลวดลายสวยงามประดับดอกไม้ มีการประกวดลวดลายสวยงามของต้นเทียนขบวนแห่มีรางวัล จัดให้มีในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี

(๗) **งานแข่งเรือ** เป็นงานประเพณีของท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันออกพรรษา จัดให้มีการแข่งเรือยาวในลำน้ำโขง โดยประชาชนในคุ่มต่าง ๆ ได้จัดเรือแข่งจากอำเภอ และบางปีก็มีเรือจากสาธารณรัฐ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มาร่วมการแข่งขันด้วย เป็นการแสดงถึงความสามัคคีไมตรีที่มีต่อกันมานานโดย จัดให้มีขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี

(๘) งานแห่ปราสาทผึ้ง เป็นประเพณีของท้องถิ่นเก่าแก่ ซึ่งทางจังหวัดได้จัดให้มีขึ้นควบคู่กันกับงานแข่งเรือ มีการจัดทำปราสาทผึ้งประกวด และนำลงเรือยนต์ล่องไปตามลำน้ำโขง กลางคืน มีการไหลเรือไฟ ประดับดวงไฟมากมาย และดูทิวทัศน์แสงไฟกระทบพื้นน้ำยามค่ำคื่นสวยงามมากเพื่อนมัสการพระธาตุกลางแม่น้ำโขง (วัดและองค์มหาเจดีย์ได้พังลงน้ำโขงไปนานแล้ว) อยู่หน้าวัดสิริมหากัจจาย อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๑๑ จัดพร้อมกันกับงานแข่งเรือประจำปี

(๙) งานวันออกพรรษาจัดเป็นงานต่อจากวันแห่ปราสาทผึ้ง และแข่งเรือเป็นวันทำบุญประจำของท้องถิ่น มีการตักบาตรเทโวภายในเขตอำเภอเมือง ประชาชนท้องถิ่นถือเป็นวันสำคัญยิ่งไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ เมื่อถึงกำหนดวันทำบุญออกพรรษาแล้ว คนส่วนมากจะเดินทางกลับบ้านเพื่อทำบุญอุทิศกุศลแก่บรรพบุรุษตามประเพณีนิยมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาแต่โบราณกาล

๑.๔ โครงสร้างพื้นฐาน

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดหนองคายตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ เริ่มต้นจากเขตอำเภอสระใคร (ติดต่อเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี) สิ้นสุด ณ บริเวณแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และจากแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๓ ถึงตัวเมืองหนองคาย (สี่แยกพญานาค) ระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร จากสี่แยกพญานาคอำเภอเมืองหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งทิศด้านตะวันออก ณ อำเภอรัตนวาปี (ติดต่อเขตอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ) ระยะทางประมาณ ๖๗ กิโลเมตร อีกเส้นทางเริ่มต้นจากเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งด้าน ทิศตะวันตก ณ อำเภอสังคม (ติดต่อเขตอำเภอปากชมจังหวัดเลย) ระยะทางประมาณ ๑๑๒ กิโลเมตร การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปจังหวัดหนองคายใช้ ๓ เส้นทางหลัก คือ

เส้นทางที่ ๑ โดยทางเครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินนานาชาติอุดรธานีใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที ต่อด้วยรถยนต์จากสนามบินนานาชาติอุดรธานีถึงจังหวัดหนองคายระยะทาง ๕๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

เส้นทางที่ ๒ โดยทางรถยนต์เริ่มจากสถานีขนส่งหมอชิตกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดหนองคาย (แยกถนนพหลโยธินตัดกับถนนมิตรภาพ ณ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี) รวมระยะทาง ๖๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๘-๙ ชั่วโมง

เส้นทางที่ ๓ โดยทางรถไฟเริ่มจากสถานีรถไฟหัวลำโพงกรุงเทพมหานครถึงสถานีรถไฟหนองคายระยะทาง ๖๕๐ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๒ ชั่วโมง

๑.๔.๒ ข้อมูลด้านกักกันของจังหวัดหนองคาย

ด้าน ☒ ศุลกากร ที่ตั้ง ๒๒๔ หมู่ ๒ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ ประเภท ด้านชายแดน ๑ ด้าน คือด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ ด้านท่าเรือ ๓ ด้าน คือ ท่าเรือวัดหายโศก อำเภอเมือง ท่าเรือจุดผ่อนปรนเปงจาน อ.รัตนวาปี และท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ด้าน ☒ ตรวจพืช ที่ตั้ง สะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ ๑ ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☐ ไม่มี ☒ มี

ด้าน ☒ ตรวจประมง ที่ตั้ง ๘๕ หมู่ ๒ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัด หนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☒ มี

ด้าน ☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง ๖๑ หมู่ ๘ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายแล้วพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี ๒๕๖๑ เท่ากับ ๔๒,๓๕๙ ล้านบาท ภาคเกษตร ๙,๖๒๔ ล้านบาท ภาคนอกเกษตร ๓๒,๗๓๕ ล้านบาท ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๒ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรของจังหวัดหนองคายพบว่ามีสูงถึง ๑,๒๕๖,๐๓๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๓ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗ ไร่ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๕๖,๙๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๗ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายมาจาก ภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรมมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืช ที่เหมาะสมต่อการประมง และปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

๑.๕.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แบบ Top Down
(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๔๒,๓๕๙ ล้านบาท (ราคาประจำปี)

๒) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๙๒,๘๒๕ บาท/คน/ปี

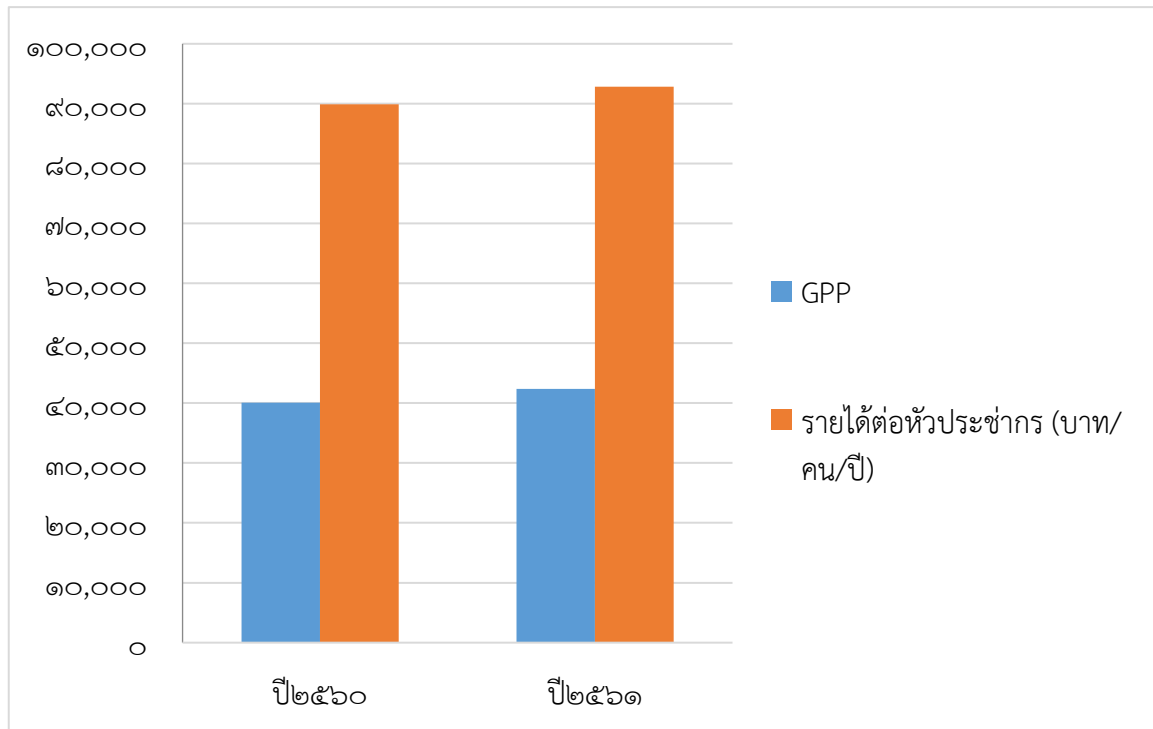
- เป็นลำดับที่ ๕๘ ของประเทศ

- เป็นลำดับที่ ๔ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองจากจังหวัด ขอนแก่น นครราชสีมา และ

เลย ตามลำดับ

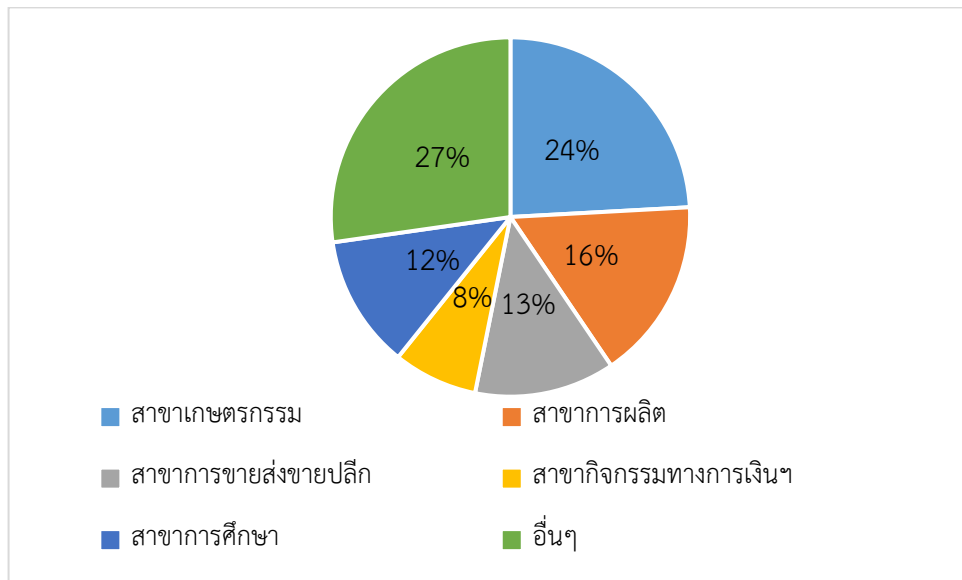
- เป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ รองจากจังหวัดเลย

แผนภูมิที่ ๑ เปรียบเทียบ GPP และรายได้ต่อหัว (ปี ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐)

๑.๕.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ ดังนี้

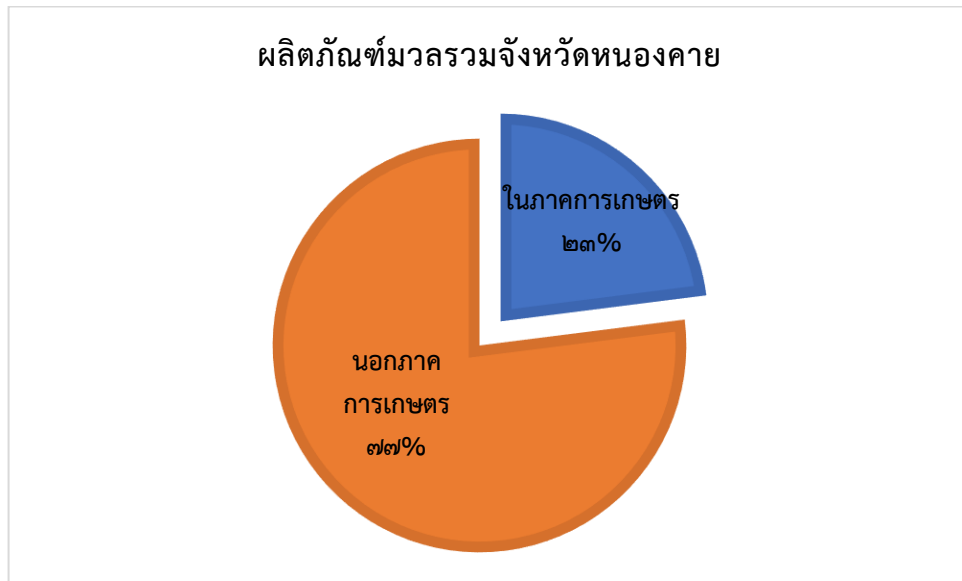
แผนภูมิที่ ๒ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down (ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๐)

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๓ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down (ณ ราคาประจำปี) ๒๕๖๑ เปรียบเทียบระหว่างภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๑ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑)

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑. ครีวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายแล้วพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี ๒๕๖๐ เท่ากับ ๔๐,๐๕๓ ล้านบาท ภาคเกษตร ๙,๖๖๖ ล้านบาท ภาคนอกเกษตร ๓๐,๓๘๗ ล้านบาท ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๓ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรของจังหวัดหนองคายพบว่า มีสูงถึง ๑,๒๕๖,๐๓๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๓ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗ ไร่ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจำนวน ๕๖,๙๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๗ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายมาจากภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรม มีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืชที่เหมาะสมต่อการประมง และปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๘ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวน ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๑	ร้อยละจำนวน ครัวเรือนเกษตร/ ครัวเรือนทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๕๓,๗๗๙	๑๐,๓๘๙	๑๙.๓๒
ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๙๒๖	๓๕.๔๗
โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๔,๐๔๘	๔๖.๓๔
ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๕๐๖	๒๖.๓๕
สังคม	๗,๙๑๐	๓,๙๓๘	๔๙.๗๙
สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๖๓๙	๔๘.๑๘
เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๓๐๗	๔๓.๑๘
รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๕๙๗	๔๖.๕๘
โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๙๕๕	๔๐.๑๔
รวม	๑๖๕,๗๗๒	๕๗,๓๐๕	๓๔.๕๖

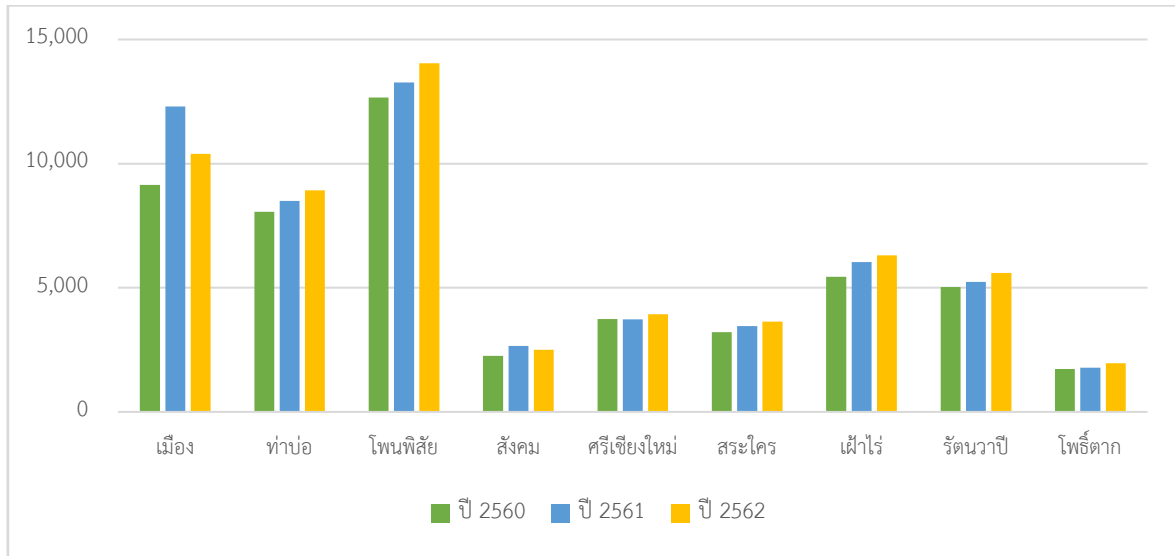
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ตารางที่ ๙ เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๐	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๑	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๒
เมือง	๙,๑๔๒	๑๒,๓๐๐	๑๐,๓๘๙
ท่าบ่อ	๘,๐๖๔	๘,๔๙๒	๘,๙๒๖
โพนพิสัย	๑๒,๖๕๙	๑๓,๒๗๒	๑๔,๐๔๘
สังคม	๒,๒๕๗	๒,๖๖๓	๒,๕๐๖
ศรีเชียงใหม่	๓,๗๓๙	๓,๗๒๘	๓,๙๓๘
สระใคร	๓,๒๐๘	๓,๔๖๐	๓,๖๓๙
เฝ้าไร่	๕,๔๔๘	๖,๐๓๗	๖,๓๐๗
รัตนวาปี	๕,๐๓๖	๕,๒๓๔	๕,๕๙๗
โพธิ์ตาก	๑,๗๒๕	๑,๗๘๐	๑,๙๕๕
รวม	๕๑,๒๗๘	๕๖,๙๖๖	๕๗,๓๐๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๔ เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒

จะเห็นว่าจำนวนครัวเรือนเกษตรกรในปี ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๙ ซึ่งการเพิ่มจำนวนครัวเรือนของเกษตรกร เนื่องจากภาครัฐมีโครงการช่วยเหลือเกษตรกรหลายโครงการ เช่น โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวนายาง ปี ๒๕๖๑ โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม ปี ๒๕๖๑ เป็นต้น และในปี ๒๕๖๒ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากปี ๒๕๖๑

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

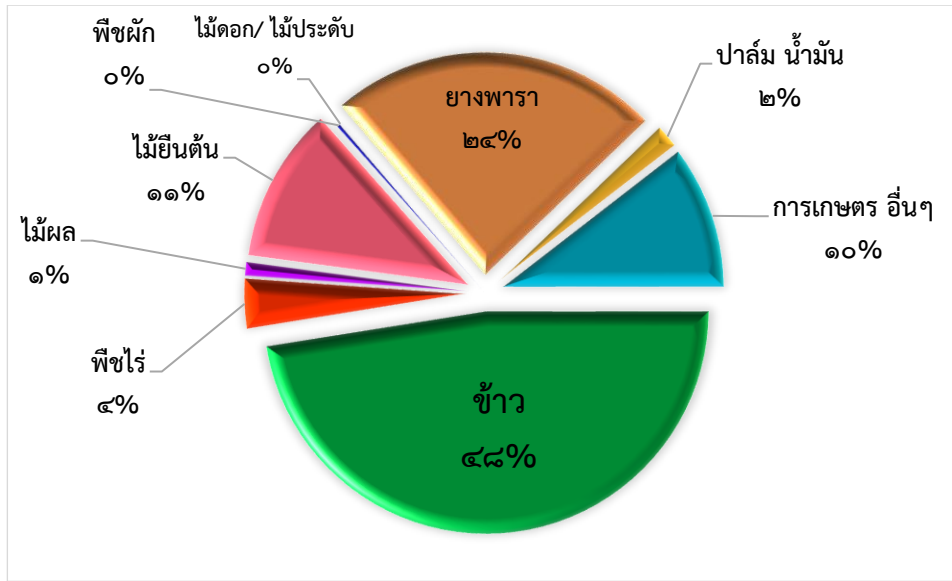
ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๖๒

ที่	จำนวน อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)		พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)										พื้นที่อื่นๆ
		ทั้งหมด	เกษตรกร		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก/ ไม้ประดับ	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	การเกษตร อื่นๆ	รวม	
๑	เมือง	๕๓,๗๗๙	๑๐,๓๘๙	๓๘๑,๘๙๒.๐๐	๙๐,๖๗๒	๑,๓๓๙.๐๒	๔๐๙.๕	๕,๑๙๓	๓๔๒.๖๕	๗๗.๑๕	๒,๓๓๗	๑,๑๓๙	๓,๗๕๘๑	๑๓๙,๐๙๐.๓๒	๒๔๒,๘๐๑.๖๘
๒	ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๙๒๖	๒๒๒,๐๗๐.๖๓	๘๖,๕๑๗	๑๐,๓๗๔.๓๗	๑๑๗	๑๓,๙๗๔.๗๒	๒๑๘.๖๔	๒๒.๕	๕,๑๙๕	๒,๓๘๑	๒๖,๘๙๗.๖๓	๑๔๕,๖๙๗.๘๖	๗๖,๓๗๒.๗๗
๓	โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๔,๐๔๘	๔๐๑,๖๒๑.๘๘	๑๖๒,๐๒๐	๖,๙๐๘.๕๒	๙๘	๖๘,๑๐๘.๑๗	๑,๓๖๔.๒๕	๑	๔๘,๘๙๘	๕,๑๒๑	๓๙,๒๘๗.๘๘	๓๓๑,๘๐๖.๘๒	๖๙,๘๑๕.๐๖
๔	ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๕๐๖	๑๒๓,๗๒๕.๖๓	๒๑,๔๕๑	๔,๖๕๖.๖๖	๑๐๑	๙,๘๓๕.๘๒	๒๒๙.๖๖	๕	๑๐,๐๙๒	๒,๐๓๗	๑,๕๓๔.๖๓	๔๙,๙๔๒.๖๖	๗๓,๗๘๒.๙๗
๕	สังคม	๗,๙๑๐	๓,๙๓๘	๒๘๑,๐๗๗.๕๐	๑๔,๐๕๓	๕,๒๖๖.๔๘	๙๙๔๘.๗๕	๓๖๕	๓๓๔.๖๓	๑.๕	๖๔,๙๗๖	๒,๓๐๙	๑๘๕๐	๙๙,๑๐๔.๓๖	๑๘๑,๔๗๓.๑๔
๖	สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๖๓๙	๑๓๑,๘๑๓.๗๕	๔๓,๔๖๙	๓,๖๑๒.๙๗	๒๖	๖,๘๐๙.๒	๘๗.๒๕	-	๓,๙๘๔	๓๓๕	๙,๘๕๗.๗๕	๖๘,๑๘๑.๑๗	๖๓,๖๓๒.๕๘
๗	เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๓๐๗	๑๕๙,๙๓๗.๕๐	๕๙,๑๕๑	๔,๐๒๒.๗๓	๑๙๐	๓,๖๐๕	๑๐	-	๖๑,๕๒๗	๑,๗๘๔	๑๐๓.๕	๑๓๐,๓๔๕.๒๓	๒๙,๕๔๒.๒๗
๘	รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๕๙๗	๑๒๗,๕๐๔.๓๘	๔๕,๑๔๓	๑,๑๓๕.๙	๒๐๐	๔,๘๔๘	๗๕๓.๓๑	๒	๕๔,๐๗๓	๒,๘๑๘	๑๙๖	๑๐๙,๑๖๙.๕๙	๑๘,๓๓๔.๗๙
๙	โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๙๕๕	๖๔,๐๘๒.๕๐	๑๒,๑๓๑	๓,๔๙๒.๖๑	๓๑๔	๑๔,๖๒๔	๑๙	๖	๒๐,๒๔๔	๑,๕๐๖	๔๕	๕๒,๓๘๑.๑๑	๑๑,๗๐๑.๓๙
	รวม	๑๖๕,๗๒๒	๕๗,๓๐๕	๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗	๕๓๔,๖๐๗	๔๐,๘๑๑.๒๖	๑๑,๔๐๔.๒๕	๑๒๗,๓๖๒.๙๑	๓,๓๕๙.๓๙	๑๑๕.๑๕	๒๗๑,๓๒๖	๑,๙๔๓๐	๑๑๗,๓๕๓.๓๙	๑,๑๒๕,๗๖๙.๑๒	๗๖๗,๙๕๖.๖๕
ร้อยละ (ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด)					๔๗.๔๙	๓.๖๓	๑.๐๑	๑๑.๓๑	๐.๓๐	๐.๐๑	๒๔.๑๐	๑.๗๓	๑๐.๔๒	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๕ ประเภทพื้นที่ถือครองทำการเกษตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

๑. พื้นที่ชลประทาน มีร้อยละ ๒๕.๗๔ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด แบ่งเป็น โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๕๒,๕๙๒ ไร่ ได้แก่
 - ปตร.ห้วยหลวง บ.ดอนคง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง บ.น้ำโมง ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๒. โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๘ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓๒,๘๑๗ ไร่ ได้แก่
 - อ่างฯห้วยบังพวน บ.ดงนาคำ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯหนองสองห้อง บ.หนองสองห้อง ต.ค่ายบกหวาน อ.เมือง จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยเปลาเงือก บ.อ่างเก็บน้ำ ต.จุมพล อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยทอน (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยหินแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ดอนขุ่น ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - ฝ่ายฯห้วยทอน (ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.สาวแล ต.โพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยลาน บ.ท่าเจริญ ต.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยไฮ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ห้วยหินขาว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
๓. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทอ่างเก็บน้ำ) จำนวน ๔๖ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓,๕๐๐ ไร่
๔. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทฝายทดน้ำ) จำนวน ๕๕ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่
๕. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ) จำนวน ๑๐๔ สถานี พื้นที่ชลประทาน ๒๓๑,๖๔๐ ไร่

๒.๓.๒ สภาพปัญหาด้านการชลประทาน

๑. ลำห้วยส่วนมากของจังหวัดหนองคาย ไหลลงแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีปริมาณน้ำมากอยู่แล้ว โดยปกติในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม ระดับน้ำในแม่น้ำโขงจะขึ้นสูงมากจนล้นตลิ่ง และมีระดับน้ำสูงกว่าลำน้ำสาขาในเขตจังหวัดหนองคายที่ไหลลงแม่น้ำโขงทั้งหมด จึงเป็นสาเหตุทำให้ปริมาณน้ำ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ในลำห้วยสาขาไม่สามารถไหลออกไปได้ จึงเกิดการเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่บริเวณสองฝั่ง ลำห้วยเข้าท่วมพื้นที่การเกษตรของราษฎร และเมื่อระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลง มวลน้ำจะไหลออกจากลำห้วย

๒. ในลำห้วยสายหลักๆ มีการก่อสร้างฝายกั้นน้ำไว้หลายแห่ง ทั้งที่เป็นของหน่วยงานราชการและที่ราษฎรสร้างขึ้นเอง ฝายเหล่านี้จะปิดกั้นการไหลของน้ำ ทำให้ไม่สามารถที่จะระบายน้ำออกจากลำห้วย เพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนที่ไหลเข้ามาในลำน้ำได้อย่างเต็มศักยภาพ

๓. ลำห้วยส่วนมากมีความลาดเอียงสูง การไหลของน้ำค่อนข้างเร็ว แต่ขนาดลำห้วยเล็ก ดินเลนและมีวัชพืชขึ้นปกคลุมลำห้วยหนาแน่นเป็นสิ่งที่ขัดขวางการไหลของน้ำ ทำให้ไม่สามารถที่จะระบายน้ำได้ทันในช่วงฤดูน้ำหลาก

๔. การพัฒนาชุมชนเมืองและการขยายตัวของชุมชน ทั้งที่เป็นสิ่งก่อสร้างของภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงสิ่งก่อสร้างของราษฎรเอง ได้กีดขวางทางไหลของน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ทำให้ระบายน้ำผ่านได้ช้า จึงเกิดการเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่ที่เป็นบริเวณกว้าง นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนไปจากเดิมจึงเกิดการท่วมพื้นที่แห่งใหม่ซึ่งเดิมไม่เคยมีน้ำท่วมมาก่อน

๒.๓.๓ ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งน้ำและการเพิ่มพื้นที่ชลประทานระบบท่อส่งน้ำใต้ดิน

กรณีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จุดที่ตั้งโครงการสถานีสูบน้ำฯ ต้องอยู่ใกล้กับแหล่งเก็บกักน้ำที่มีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอ ในการสูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้าใช้งบประมาณในการดำเนินการสูงเนื่องจากต้องมีการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงไฟฟ้าไปยังแพทุ่นลอยที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนทำให้งบประมาณดำเนินการขยายเขตฯสูง ประกอบกับการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงต้องมีการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกทำให้ใช้ระยะเวลาในการประเมิน และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงในการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงสูงวัสดุ อุปกรณ์ บางรายการ เช่น เครื่องสูบน้ำ ท่อส่งน้ำและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการก่อสร้างไม่มีจำหน่ายท้องถิ่น ทำให้ต้นทุนในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ และค่าขนส่งมายังจุดดำเนินการ มีราคาสูง และล่าช้า เนื่องจาก การสั่งซื้อท่อตลอดจนถึงขั้นตอนการผลิตและขนย้ายมายังพื้นที่ดำเนินการใช้เวลา ไม่น้อยกว่า ๔๐ วัน

๒.๓.๔ ปัญหาการใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง

เนื่องจากเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก จึงไม่มีค่าชดเชยที่ดินและสิ่งก่อสร้างใด ๆ ทั้งสิ้นประกอบกับเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จต้องถ่ายโอนภารกิจการดูแลและบำรุงรักษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการต่อไป ปัญหาที่ดินบริเวณพื้นที่ก่อสร้างฯ ปรากฏว่าราษฎรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบธรรมตามกฎหมาย การขอใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างก่อนดำเนินการ ราษฎรผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินต้องยินยอมลงนามในหนังสือให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการก่อสร้างโดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทน หรือค่าชดเชยที่ดินและสิ่งก่อสร้างใด ๆ ทั้งสิ้นทุกราย หากปรากฏว่าราษฎรบางรายไม่ยินยอมจะไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งโดยส่วนมากจะมีปัญหา เช่น ราษฎรบริเวณแนวเสาไฟฟ้าแรงสูง จุดติดตั้งเครื่องสูบน้ำ แนวท่อส่งน้ำ หรือบ่อพักน้ำซึ่งใช้พื้นที่ดำเนินการมาก ประกอบกับราษฎรบริเวณที่ใกล้แหล่งเก็บกักน้ำ ส่วนมากจะไม่ยินยอมให้ใช้พื้นที่ เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งน้ำได้ใช้ประโยชน์อยู่แล้ว จึงไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ขั้นตอนก่อนดำเนินการก่อสร้างราษฎรต้องรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ทั้งนี้เนื่องจากราษฎรต้องจ่ายสมทบค่ากระแสไฟฟ้าร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนร่วมกันบริหารจัดการน้ำภายหลังที่กรมชลประทานได้ส่งมอบภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยินยอมให้ดำเนินการเนื่องจากต้องรับมอบภารกิจ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ ไปบริหารจัดการประกอบกับต้องเรียกเก็บเงินสมทบค่ากระแสไฟฟ้าจากกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และจัดทำคำขอประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมาจ่ายค่าสมทบค่ากระแสไฟฟ้าเพื่อสมทบนำส่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องร่วมกับผู้นำชุมชนในการประสานขอใช้ที่ดินจากราษฎรซึ่ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

คาดว่าจะได้รับผลกระทบ กรณีจะมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จุดติดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ่อพักน้ำและแนวท่อส่งน้ำ ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ซึ่งต้องใช้ผู้มีความรู้ ความชำนาญ เฉพาะด้านตามหลักวิศวกรรมโดยจัดทำรายงานการศึกษาโครงการเบื้องต้น

๒.๓.๕ การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการก่อสร้าง

การสำรวจสภาพภูมิประเทศ โดยใช้กล้องระดับ และกล้องวัดมุม ในการสำรวจภาคพื้นดินในการเก็บค่าระดับสูงต่ำของพื้นที่ และนำมา Plot ลงในกระดาษ เป็นเส้นชั้นความสูงต้องใช้ระยะเวลามาก เนื่องจากต้องใช้ขอบเขตของพื้นที่ดำเนินการสำรวจมากเป็นจำนวนพันไร่ จึงมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมาก แต่ไม่มีงบประมาณการเตรียมความพร้อมในส่วนนี้ โดยในส่วนของโครงการขุดลอกหนองน้ำเดิมที่ตั้งเป็น หรือโครงการแก้มลิง นั้นสภาพพื้นที่มีวัชพืชขึ้นปกคลุมมาก และมีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำเดิมอยู่ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานมาก ประกอบกับต้องตรวจสอบโดยมีการชี้แนวเขต พื้นที่สาธารณะประโยชน์ร่วมกับผู้นำชุมชนโดยส่วนมากหนังสือสำคัญที่กลางไม่มีแนวปักหลักเขตที่ชัดเจนเนื่องจากหลักเขตสูญหาย ภายหลังที่ได้ดำเนินการร่างแบบแล้ว ต้องไปตรวจสอบกับสภาพภูมิประเทศจริงอีก ครั้งหนึ่ง เพื่อปรับแบบให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศจริง แต่จะมีปัญหาตามมาคือ ราษฎรขอเปลี่ยนแนวท่อส่งน้ำใหม่ เนื่องจากปัญหาที่ดินราษฎรบางรายกลับใจไม่ยินยอมจึงต้องเริ่มดำเนินการสำรวจ และออกแบบใหม่ทำให้เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม และงบประมาณไม่มีในส่วนนี้

การขยายเขตไฟฟ้าแรงสูง ต้องให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยดำเนินการภายหลังที่แบบรูปรายการแล้วเสร็จ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานประกอบการประเมิน มีกรอบระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการประเมิน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอ ประกอบกับงบประมาณล่าช้า จะมีผลเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างและประการสำคัญ พื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่การเกษตร ราษฎรเพาะปลูกข้าวนาปี และนาปรัง หากงบประมาณล่าช้า จะไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากราษฎรได้เพาะปลูกข้าวนาปีหรือนาปรังในพื้นที่ก่อสร้าง ซึ่งหากดำเนินการ พืชผลทางการเกษตร จะได้รับความเสียหาย และถูกราษฎรฟ้องร้องได้ กรณีแบบท่อส่งน้ำตัดผ่านทางหลวง ทางหลวงชนบทต้องทำเรื่องขออนุญาตก่อนดำเนินงาน ทำให้งานล่าช้ากว่าแผน

ก่อนดำเนินการต้องจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ในการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และกรมชลประทาน เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จและได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้วนั้น

กรณี ฝายน้ำล้นขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่ในประเภทตลิ่งน้ำในลำน้ำธรรมชาตินั้น สามารถเก็บกักน้ำตามลำน้ำได้ไม่มากนัก ประกอบกับไม่สามารถก่อสร้างระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้ เนื่องจากข้อจำกัดจาก สภาพภูมิประเทศลำน้ำของจังหวัดหนองคายที่มีระดับตลิ่งอยู่สูงกว่าระดับท้องลำน้ำ

กรณี อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่ในประเภทเก็บกักน้ำ ซึ่งมีขนาดความจุที่ระดับเก็บกักไม่มากนัก การก่อสร้างเดิมได้ก่อสร้างระบบส่งน้ำไว้บ้างแล้ว ซึ่งการดำเนินการขยายพื้นที่ลำน้ำนั้นต้องคำนึงถึง ปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ว่าเพียงพอหรือไม่

กรณีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ แบ่งเป็น ๒ ประเภท

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำที่กรมส่งเสริมและพัฒนาพลังงาน สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งถ่ายโอนภารกิจให้กรมชลประทานเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๒ และกรมชลประทานได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้นเป็นระบบส่งน้ำแบบเปิด คือ เป็นคลองส่งน้ำลาดคอนกรีตพร้อมก่อสร้างถนนตามแนวคันคลองส่งน้ำทำให้การขยายพื้นที่ส่งน้ำจะมีปัญหาที่ดิน กล่าวคือ ราษฎรผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินจะไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างเนื่องจากราษฎรบริเวณช่วงปลายคลองเดิมได้ใช้ประโยชน์จากการใช้น้ำอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องสูญเสียที่ดินเพิ่ม ประกอบกับแนวคลองส่งน้ำใหม่ ต้องใช้พื้นที่ในการก่อสร้างมาก

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

เนื่องจากระบบคลองเปิดต้องใช้พื้นที่ก่อสร้างมากเนื่องจากต้องมีคันคลองฝั่งซ้ายและฝั่งขวาซึ่งเป็นถนนหรือทางลำเลียงที่ขนย้ายพืชผลทางการเกษตร ต้องใช้ทั้งความกว้างและความยาวของคันดินถมบดอัดแน่นมากจึงไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำที่กรมชลประทานดำเนินการ เป็นระบบท่อส่งน้ำ (ฝังใต้ ผิวดิน) เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๓ ราษฎร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยินยอมใช้ที่ดินก่อนให้เข้าดำเนินการ เช่นเดียวกันสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำประเภทที่ ๑ และ ที่ ๒ นั้น นอกจากราษฎร ทุกรายต้องยินยอมลงนามในหนังสือให้ทางราชการเข้าดำเนินการแล้ว ราษฎรต้องยินยอมจ่ายค่าสมทบ ค่ากระแสไฟฟ้า และที่สำคัญการขยายพื้นที่ส่งน้ำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยินยอมให้เข้าดำเนินการด้วยเนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับมอบภารกิจและต้องตั้งงบประมาณสมทบค่ากระแสไฟฟ้านำส่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคด้วย ทั้งนี้การขยายพื้นที่ส่งน้ำต้องประเมินปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เป็นประการสำคัญ ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตจังหวัดหนองคาย กรมชลประทานมีแผนงาน/โครงการ ที่จะดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งขึ้นกับงบประมาณ ความเหมาะสมและการเตรียมความพร้อม (การเคลียร์ปัญหาที่ดิน การศึกษาเบื้องต้น สสำรวจออกแบบ) ในแต่ละพื้นที่

๑. โครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ซึ่งประกอบด้วย โครงการชลประทานขนาดใหญ่ โครงการชลประทานขนาดกลาง และโครงการชลประทานขนาดเล็ก สรุปได้ดังนี้

๑.๑ โครงการชลประทานขนาดใหญ่และโครงการชลประทานขนาดกลาง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ต้องดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมทำนบกั้นน้ำทางงานและอาคารประกอบ พร้อมระบบส่งน้ำให้มีความมั่นคงแข็งแรง ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำ ตลอดจนบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในแต่ละพื้นที่

๑.๒ โครงการชลประทานขนาดเล็กที่ได้ถ่ายโอนภารกิจ การส่งมอบ การดูแลและบำรุงรักษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในแต่ละพื้นที่ ได้ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่และกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ในด้านการให้คำปรึกษา เทคนิค วิธีการ ตลอดจนบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน

๒.๓.๖ แผนการก่อสร้างโครงการที่จะพัฒนาลุ่มน้ำในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๒๒ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดใหญ่ของกรมชลประทาน (ปี ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ลำดับ ที่	โครงการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	งบประมาณ (ล้านบาท)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่บรรเทา อุทกภัย (ไร่)	ระยะเวลา ปี พ.ศ.
๑	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำ ห้วยหลวงตอนล่าง บ.แดนเมือง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ. หนองคาย	๒๙,๘๓๕	๒๔๕.๘๗๐	๒๑,๐๐๐	๓๑๕,๑๙๕	๕๔,๓๙๐	๒๕๖๒-๒๕๗๐ (งานต่อเนื่อง ๙ ปี)

รายละเอียดประกอบแผนงานงบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น		๒๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๒	งบประมาณ	๖๗๒,๖๙๒,๙๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๓	งบประมาณ	๒,๒๕๓,๙๐๔,๐๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๔	งบประมาณ	๓,๖๗๙,๓๓๙,๔๐๐ บาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ปี ๒๕๖๕	งบประมาณ	๒,๓๑๒,๖๙๗,๒๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๒,๔๘๖,๒๓๙,๕๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๓,๒๓๙,๙๑๖,๙๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๒,๗๑๕,๙๗๒,๐๐๐ บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๒,๑๐๕,๐๖๗,๗๐๐ บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๑,๔๙๔,๑๓๐,๔๐๐ บาท

ตารางที่ ๒๓ แผนงานก่อสร้าง : ระยะเวลาก่อสร้างโครงการ ๙ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง	ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑	สถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง	๒๕๖๒-๒๕๖๕	๑๑	พนักกั้นน้ำใหม่	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๒	พนักกั้นน้ำเดิม	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๒	ปตร.หนองเปือ	๒๕๖๔
๓	ปตร.ห้วยปากโพ	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๓	ปตร.พาน	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๔	ปตร.หนองผักไหมล่าง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๔	ปตร.ห้วยดินแดง	๒๕๖๔
๕	ปตร.ดงสะพัง	๒๕๖๔-๒๕๖๖	๑๕	ปตร.ห้วยเสียวล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๖	ปตร.หนองสัปะแรด	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๖	ปตร.หนองสองห้องพร้อมสถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๗	ปตร.ห้วยเสือกวาง	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๗	ปตร.บ้านดอนกลอยพร้อมสถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๘	ปตร.กุดขยาล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๘	ระบบส่งน้ำโครงข่ายชลประทาน	๒๕๖๔-๒๕๗๐
๙	ปตร.หนองเบ็ญ	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๙	ระบบ Smart Flood Control System	๒๕๖๖
๑๐	ปตร.หนองบุงแย้	๒๕๖๔			

ตารางที่ ๒๔ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดกลางของกรมชลประทาน (ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๔)

ลำดับ ที่	โครงการ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	งบประมา ณ (ล้านบาท)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ บรรเทา อุทกภัย (ไร่)	ระยะเวลา ปี พ.ศ.
๑	ก่อสร้างระบบส่งน้ำพร้อมอาคาร ประกอบโครงการอ่างฯห้วยหินแก้ว (อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๔.๑๐	๒๒๑	๑,๑๐๐	-	-	๒๕๖๐- ๒๕๖๒ (๓ ปี) (รอส่งมอบ)
๒	ประตูละบายน้ำห้วยน้ำสวย บ.เตี๋ย ต.บ้านเตี๋ย อ.เมือง จ.หนองคาย	-	๓๗๐	-	๑๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๒๕๖๑- ๒๕๖๓ (๓ ปี)
๓	ระบบส่งน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยไฮ บ.ห้วยหินแก้ว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๑๓.๕๘	๒๔๐	๕,๕๐๐	-	-	๒๕๖๓- ๒๕๖๔ (๒ ปี)
รวม		๑๓.๕๘	๘๓๑	๕,๕๐๐	๑๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒.๓.๗ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็กของกรมชลประทาน

โครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่นั้น กรมชลประทานไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ตารางที่ ๒๕ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็กผลผลิตที่ ๒ จัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ปี ๒๕๖๒

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านดงบัง	๓๐,๑๗๔,๙๒๒	๑๐๐	-	๑,๐๐๐	๑๙๒	๒๕๖๒
๒	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านภู	๒๙,๕๘๖,๙๕๒	๑๐๐	-	๑,๐๐๐	๒๔๕	๒๕๖๒
รวม		๕๙,๗๖๒,๘๗๔	-	-	๒,๐๐๐	๔๓๗	-

ตารางที่ ๒๖ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็ก ผลผลิตที่ ๔ การป้องกันภัยและบรรเทาภัยจากน้ำ ปี ๒๕๖๒

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	แก้มลิงหนองแขวนพร้อมอาคารประกอบ	๑๔,๒๔๒,๕๒๐	๖๐	๐.๒๕๕	๔๐๐	๒๑๗	๒๕๖๒
รวม		๑๔,๒๔๒,๕๒๐	-	๐.๒๕๕	๔๐๐	๒๑๗	-

ตารางที่ ๒๗ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็ก งบประมาณจังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๖๒)

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำบ้านโพนตาล	๗,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐	๔.๕	๒๐๐	๒๕๖๒
รวม		๗,๕๐๐,๐๐๐	-	๔.๕	๒๐๐	-

ตารางที่ ๒๘ รายงานงบประมาณประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ (งบ พรบ.)

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านวังยางเหนือ	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	รื้อจัดสรรงบประมาณ	-	๘๐๐	๒๕๐	๒๕๖๓
๓	แก้มลิงหนองห้วยโหม่งพร้อมอาคารประกอบ	๑๓,๐๐๐,๐๐๐	รื้อจัดสรรงบประมาณ	๑๕๐	-	๗๕	๒๕๖๓
รวม		๔๓,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๕๐	๘๐๐	๓๒๕	-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง บ.แดนเมือง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย ความเป็นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กรมชลประทาน ได้ว่าจ้างสถาบันแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการศึกษาและจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำของลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่างอย่างเต็มศักยภาพโดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการศึกษาทุกขั้นตอน แล้วเสร็จเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เห็นชอบดำเนินโครงการ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติดำเนินโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดหนองคาย

ที่ตั้ง : ห้วงงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง ตั้งอยู่ที่บ้านแดนเมือง ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย หรือที่พิกัด Latitude ๑๗°-๕๙'-๐๕" เหนือ Longitude ๑๐๓°-๐๓'-๒๓" ตะวันออก หรือที่พิกัด ๔๘QTE ๙๑๖-๙๐๔ จากแผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ของกรมแผนที่ทหาร แผนที่ระวาง ๕๖๔๔-IV ลำดับชุด L๗๐๑๘ (WGS ๘๔)

สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข :

ห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่ลุ่มน้ำแห่งอีสานตอนบน ครอบคลุมพื้นที่ ๑.๓๕ ล้านไร่ ๖ อำเภอ ของจังหวัดอุดรธานี และ ๑ อำเภอของจังหวัดหนองคาย ความยาวลำน้ำ ๑๕๕ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นที่ลุ่มต่ำเป็นแอ่งกระทะอยู่ใกล้แม่น้ำโขง ไม่เหมาะที่จะสร้างแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่เก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ทั้งที่ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีไม่ได้น้อยไปกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาเป็นประจำทุกปี

สภาพปัญหา : ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย ๑,๒๕๘ ล้านลบ.ม./ปี เกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ประกอบกับช่วงฤดูฝน น้ำในแม่น้ำโขงจะสูงกว่าระดับน้ำในลำน้ำห้วยหลวง ทำให้มวลน้ำในลำน้ำห้วยหลวงไม่สามารถไหลลงสู่แม่น้ำโขงได้ สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่เฉลี่ย ๙๐,๐๐๐ ไร่/ปี มูลค่าความเสียหาย ๒๕๐ ล้านบาท/ปี ส่วนฤดูแล้งน้ำในลำน้ำห้วยหลวงมีระดับค่อนข้างต่ำ ไม่มีอาคารบังคับน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร

แนวทางการแก้ไข : ฤดูฝนเร่งระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขง โดยก่อสร้างสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ จำนวน ๑๐ เครื่อง ระบายน้ำรวมสูงสุด ๑๕๐ ลบ.ม./วินาที ประตุน้ำตามลำน้ำสาขาและลำห้วยหลวง และก่อสร้างพังกันน้ำ เพื่อควบคุมน้ำ ฤดูแล้งสามารถสูบน้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำตามลำห้วยหลวงและลำน้ำสาขากระจายน้ำให้กับพื้นที่เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

ลักษณะโครงการ :

เป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำตามลำน้ำหลักและลำน้ำสาขา และก่อสร้างระบบกระจายน้ำสู่พื้นที่เพาะปลูก ประกอบด้วย ๕ งาน คือ

๑. งานสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง เพื่อสูบน้ำจากลำห้วยหลวงเพื่อการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงช่วงฤดูน้ำหลาก สามารถลดพื้นที่และระยะเวลาของการท่วมขัง โดยการติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบ Vertical Mixed Flow Pump ขนาด ๑๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง รวมอัตราสูบน้ำสูงสุด ๑๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

๒. งานพังกันน้ำช่วงที่ตลิ่งต่ำตามแนวลำห้วยหลวง ความยาวรวม ๔๗.๐๒ กิโลเมตร

- พังกันน้ำเดิม ยาว ๑๘.๖๐ กิโลเมตร

- พังกันน้ำใหม่ ยาว ๒๘.๔๒ กิโลเมตร

เพื่อช่วยป้องกันผลกระทบจากระดับน้ำที่สูงขึ้นในพื้นที่ลุ่มต่ำหน้าตามแนวเขตน้ำท่วม และช่วยควบคุมปริมาณน้ำและรับน้ำในช่วงน้ำหลากเพื่อเร่งระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขง

๓. งานอาคารบังคับน้ำตามลำน้ำห้วยหลวงและลำน้ำสาขา จำนวน ๑๕ แห่ง

- อาคารตามลำน้ำสาขา ๑๒ แห่ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

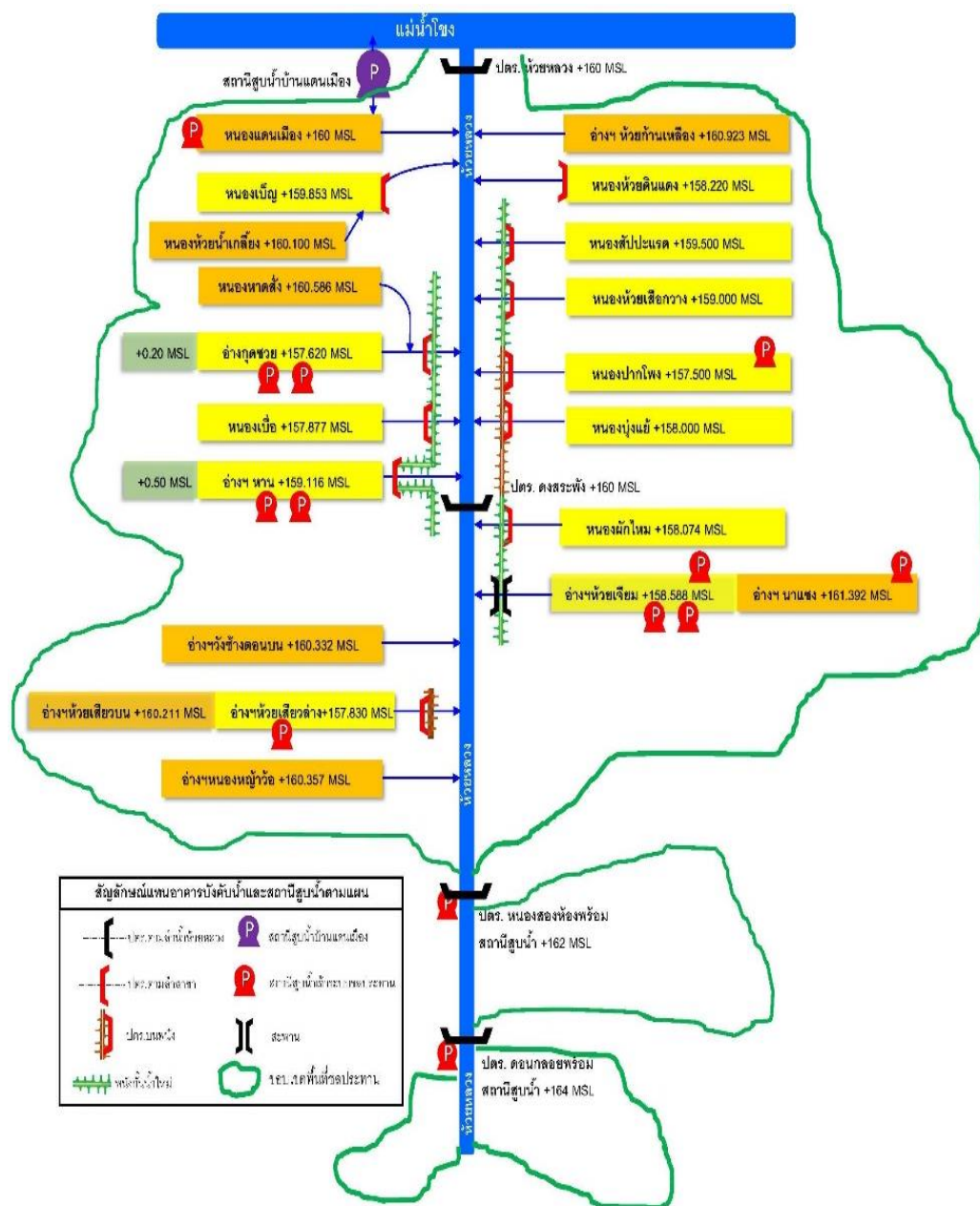
- อาคารตามลำห้วยหลวง ๓ แห่ง
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ

๔. งานระบบส่งน้ำชลประทานขนาดกลาง ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน ๓๑๕,๑๙๕ ไร่

- ระบบส่งน้ำโครงข่ายน้ำชลประทานเดิม ๑ โครงข่าย ครอบคลุมพื้นที่ ๑๕,๐๐๐ ไร่
- ระบบส่งน้ำโครงข่ายน้ำชลประทานใหม่ ๑๒ โครงข่าย ครอบคลุมพื้นที่ ๓๐๐,๑๙๕ ไร่

เพื่อกระจายน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรในเขตจังหวัดหนองคายและอุดรธานี

๕. งานด้าน Smart Flood Control System (ระบบควบคุมอุทกภัยแบบอัจฉริยะ) เป็นระบบแสดงข้อมูล และประมวลผล ณ เวลาปัจจุบัน (real time) เพื่อการพยากรณ์อากาศ คาดการณ์ปริมาณน้ำท่าและโอกาสเกิดอุทกภัย ซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารจัดการโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ ๓ ผังลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดอุดรธานีและหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลมน้ำโขง”

ภาพที่ ๔ รูปแบบงานก่อสร้างสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๖ รูปแบบระบบส่งน้ำชลประทาน

งบประมาณ : กรอบวงเงินทั้งโครงการ ๒๑,๐๐๐ ล้านบาท

ตารางที่ ๒๙ แผนงานก่อสร้าง : ระยะเวลาก่อสร้างโครงการ ๙ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ลำดับ ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑	สถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง	๒๕๖๒-๒๕๖๕
๒	พังก้านน้ำเดิม	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๓	ปตร.ห้วยปากโพง	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๔	ปตร.หนองผักไหมล่าง	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๕	ปตร.ดงสะพัง	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๖	ปตร.หนองสัปะแรด	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๗	ปตร.ห้วยเสือกวาง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๘	ปตร.กุดขยาล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๙	ปตร.หนองเบ็ญ	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๐	ปตร.หนองบุงแย้	๒๕๖๔

ลำดับ ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑๑	พังก้านน้ำใหม่	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๒	ปตร.หนองเปือ	๒๕๖๔
๑๓	ปตร.พาน	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๔	ปตร.ห้วยดินแดง	๒๕๖๔
๑๕	ปตร.ห้วยเสียวล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๖	ปตร.หนองสองห้องพร้อม สถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๑๗	ปตร.บ้านดอนกลอยพร้อม สถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๑๘	ระบบส่งน้ำโครงข่าย ชลประทาน	๒๕๖๔-๒๕๗๐
๑๙	ระบบ Smart Flood Control System	๒๕๖๖

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ผลประโยชน์ :

๑. บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตจังหวัดหนองคายและอุดรธานี ได้ ๕๕,๓๙๐ ไร่
๒. เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ๒๔๕.๘๗ ล้านลูกบาศก์เมตร
๓. ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๓๑๕,๑๙๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓๗ ตำบล ๗ อำเภอ ๒ จังหวัดของหนองคายและอุดรธานี จำนวน ๒๙,๘๓๕ ครัวเรือน หรือประมาณ ๑๒๔,๖๑๘ คน ในพื้นที่ ๒๘๔ หมู่บ้าน ส่วนในฤดูแล้งสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๒๕๐,๐๐๐ ไร่
๔. ส่งน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์
๕. เป็นแหล่งประมงสำหรับเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดให้ราษฎรได้บริโภคและเป็นรายได้เสริม
๖. เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมการท่องเที่ยว

โครงการประตุน้ำห้วยน้ำสวย ตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

๑.ความเป็นมา

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เดินทางไปตรวจราชการและประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการ นอกสถานที่ ณ จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ ๖-๗ กันยายน ๒๕๔๗ นั้นฯ พณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้เชิญหัวหน้าส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำจังหวัดหนองคาย ประชุมร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะติดตาม และ นายประสิทธิ์ จันทาทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคายเขต ๒ พรรคไทยรักไทย ได้ขอให้แก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างถาวรบริเวณลุ่มน้ำสวย ซึ่งโครงการชลประทานหนองคาย ได้เรียนชี้แจงเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการป้องกัน และบรรเทาอุทกภัยพื้นที่กลุ่มน้ำสวยต่อ ฯพณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในที่ประชุมแล้ว โครงการดังกล่าวผู้ร้องได้เคยร้องขอต่อ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งกรมชลประทานได้ตอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว แต่เนื่องจากการที่จะดำเนินโครงการฯ จะต้องดำเนินการเป็นโครงการขนาดกลาง ใช้งบประมาณค่อนข้างสูงเห็นสมควรพิจารณาให้ส่วนโครงการสำนักบริหารโครงการ ศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

กลุ่มงานวางโครงการ ๒ ส่วนวางโครงการ สำนักบริหารโครงการ ได้ตรวจสอบรายละเอียดในเบื้องต้นพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำสวย คือ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงในฤดูฝนมีระดับสูงและผลักดันน้ำกลับเข้ามาในลำน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณตอนล่างของลุ่มน้ำ กอปรกับมีการสะสมน้ำในพื้นที่ทำให้เกิดน้ำท่วมตลอดทั้งลำน้ำ อนึ่งในลำน้ำสวยมีฝายอยู่ ๘ แห่ง (กรมชลประทาน ๗ แห่ง และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เดิม ๑ แห่ง) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการระบายน้ำในเวลาทีระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลงจากสาเหตุดังกล่าวกลุ่มงานวางโครงการ ๒ จึงเสนอให้ดำเนินการโครงการ ปตร.ห้วยน้ำสวย ตลอดจนปรับปรุงฝายต่าง ๆ ในลำดับต่อไป

๒. วัตถุประสงค์โครงการ

๒.๑ เพื่อช่วยในการพร่องระบายน้ำในช่วงต้นฤดูฝนและเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรการประมง การอุปโภคบริโภค และอื่นๆ ในช่วงฤดูแล้ง

๒.๒ เพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำห้วยน้ำสวย จำนวน ๑๓ ตำบล ในพื้นที่ ๓ อำเภอของจังหวัดหนองคาย พื้นที่น้ำท่วมประมาณ ๘๕,๐๐๐ ไร่ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอศรีใคร

- อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลหาดคำ ตำบลบ้านเตื่อ ตำบลหินโงม ตำบลสีกาย ตำบลวัดธาตุ ตำบลค้ายบกหวาน และตำบลโพธิ์ชัย

- อำเภอโพนพิสัย ได้แก่ ตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง และตำบลวัดหลวง

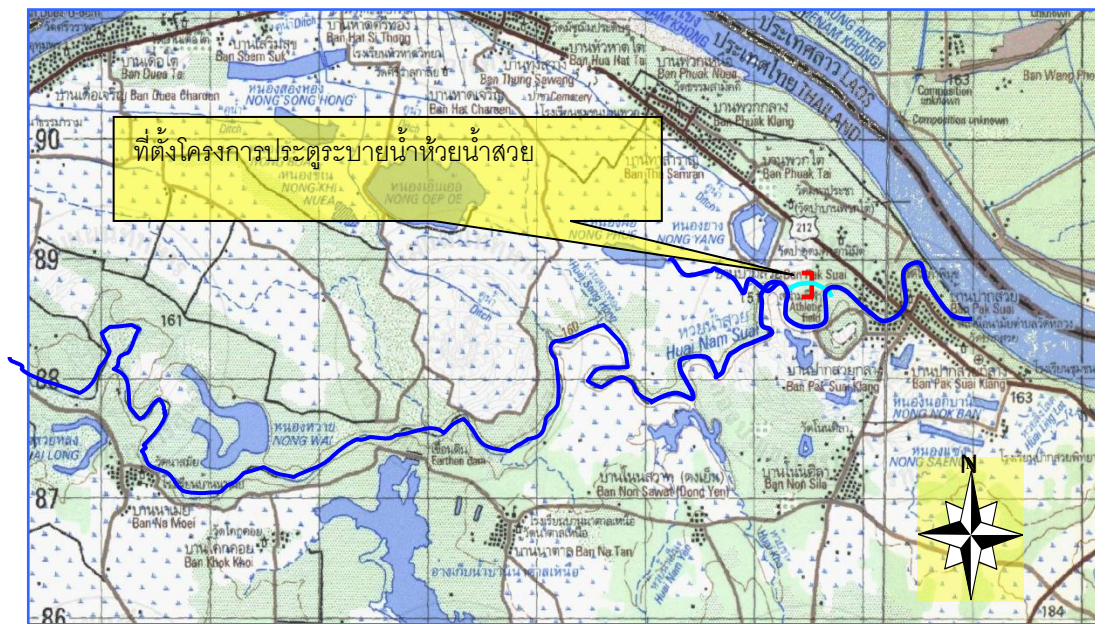
หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- อำเภอสระใคร ได้แก่ ตำบลสองห้อง ตำบลคอกช้าง และตำบลสระใคร

๒.๓ เพื่อป้องกันน้ำจากแม่น้ำโขงหนุนและไหลย้อนกลับเข้ามาพื้นที่เกษตรกรรมและบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมห้วยน้ำสวย

๓. ที่ตั้งโครงการ

โครงการประตุน้ำสวยตามแผนที่ ๑:๕๐,๐๐๐ ตั้งอยู่ที่พิกัด ๔๘ QTE ๘๗๔ - ๘๘๘ ราว ๕๕๔๔ I ลำดับชุด L ๗๐๑๘ อยู่ในเขตบ้านเดื่อ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สามารถเดินทางโดยรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ โดยทางเข้าโครงการฯ อยู่ก่อนหลัก กม.๓๒ ประมาณ ๑๐๐ เมตร

๔. สภาพทั่วไปและสภาพการเกิดน้ำท่วม

๔.๑ สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับลูกเนินทางทิศใต้และเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันตก พื้นที่ลาดเทจากทางทิศใต้และทิศตะวันตกไปทางทิศเหนือและทิศตะวันออก มีพื้นที่ราบลุ่มและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันเป็นแนวยาว ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังทุกปีในฤดูฝนเมื่อในลำน้ำสาขามีน้ำระบายน้ำลงแม่น้ำโขงได้

๔.๒ สภาพภูมิอากาศ

ข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๐๙ - ๒๕๓๘) พอสรุปค่าเฉลี่ยรายปีของตัวแปรภูมิอากาศที่สำคัญได้ดังนี้

อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี	๒๖.๓ องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี	๗๔.๔ เปอร์เซ็นต์
เมฆปกคลุมเฉลี่ยรายปี	๕.๗ หน่วย (๐-๐)
ความเร็วลมเฉลี่ยรายปี	๑.๙ น็อต
ปริมาณการระเหยจากผิวน้ำเฉลี่ยรายปี	๑,๕๐๗.๗ มิลลิเมตร

๔.๓ สภาพฝนและสภาพน้ำท่า

ข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่นำมาคำนวณหาปริมาณน้ำไหลผ่านห้วยนาง ปตร.ห้วยน้ำสวย ได้จากสถานีวัดน้ำฝนที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการ สถานี ๓๐๑๓๐ ท่อระบายน้ำห้วยหมากก่อง อำเภอเมือง จังหวัด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หนองคาย มีสถิติฝนตกเฉลี่ยทั้งปี ๑,๕๖๐.๐๒ มิลลิเมตร และจำนวนวันที่ฝนตกโดยเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๘๘.๕๐ วัน ปริมาณน้ำท่าห้วยน้ำสวยไหลลงสู่แม่น้ำโขงเฉลี่ยประมาณ ๔๘๕.๗๙ ล้าน ลบ.ม./ปี มีอัตราการไหลสูงสุดรอบ ๒๕ ปี ๕๓๓ ลบ.ม./วินาที

๔.๔ สภาพลำน้ำห้วยน้ำสวย

ห้วยน้ำสวย มีพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๒๖๖ ตร.กม. ๗๙๑,๒๕๐ ไร่ (อยู่ในเขตจังหวัดอุดรธานี ๗๔๖ ตร.กม. และ จังหวัดหนองคาย ๕๒๐ ตร.กม.) โดยมีต้นน้ำเริ่มจากตำบลเขื่อน้ำ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ปลายน้ำไหลลงแม่น้ำโขง ที่บ้านปากสวย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีความยาวลำน้ำประมาณ ๑๔๕ กม. โดยมีความยาวจากต้นน้ำถึงที่ตั้งห้วยงานประมาณ ๑๔๐ กม.

๔.๕ สภาพการเกิดน้ำท่วม

เนื่องจากสภาพพื้นที่สองฝั่งของลำห้วยน้ำสวยตอนล่างก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขง เป็นที่ราบลุ่มและมีลักษณะดินเหนียว กว้างแคบสลับกันไป และได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำโขงหนุนสูงและไหลย้อนกลับมาท่วมพื้นที่การเกษตร ในขณะเดียวกันก็มีฝนตกมากในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำทำให้ช่วงในฤดูฝน ประมาณเดือน กรกฎาคม ถึง ตุลาคม จะเกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นประจำทุกปี ไม่สามารถระบายน้ำออกได้ โดยมีพื้นที่ได้รับผลกระทบเกิดปัญหาน้ำท่วม จำนวน ๑๓ ตำบลใน ๓ อำเภอ ได้แก่ พื้นที่ ตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง ตำบลบ้านเดื่อ ตำบลหินโงม ตำบลสีกาย ตำบลวัดธาตุและตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง ตำบลคอกช้าง ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร รวมพื้นที่น้ำท่วมประมาณ ๘๕,๐๐๐ ไร่ (ข้อมูลน้ำท่วมปี เฉลี่ย ๒๕๔๔-๒๕๔๕) โดยเฉลี่ยความลึกน้ำท่วมขังประมาณ ๑-๒ เมตร พื้นที่บางส่วนราษฎรไม่สามารถทำนาปีได้

๕. สรุปรายละเอียดโครงการ

๕.๑ ลักษณะโครงการ

โครงการประตูระบายน้ำห้วยน้ำสวย มีลักษณะโครงการ เป็นประตูระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมติดตั้งอาคารโรงสูบน้ำ ประตูระบายน้ำรับน้ำสองทางจำนวน ๖ ช่องขนาดช่องกว้าง ๖.๐๐ x ๙.๕๐ เมตร บานระบายน้ำเป็นบานตรงแบบ Vertical Lift Gate ชนิด Fixed – wheel Type สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ลบ.ม./วินาที อาคารประตูระบายน้ำมีสะพานรถยนต์แบบ Prestressed Concrete Box Girder ตลอด ๖ ช่อง อาคารโรงสูบน้ำติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบ Vertical Pump ขนาดอัตราสูบ ๓.๐๐ ลบ.ม./วินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง

๖. ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้าง

๓ ปี แผนงานเริ่มก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วเสร็จปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๗. งบประมาณค่าก่อสร้าง

งบประมาณค่าก่อสร้างทั้งโครงการ		ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐	จำนวน	๙๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	จำนวน	๑๔๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๖๓	จำนวน	๑๖๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่การเกษตรรวม ๑,๒๔๐,๒๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕ ของพื้นที่ทั้งหมด สามารถทำการเกษตรได้หลากหลายชนิดทั้งนาข้าว พืชไร่ ไม้ผล พืชผัก ประมง และปศุสัตว์ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าว ๕๑๙,๕๗๐ ไร่ มูลค่า ๒,๓๑๕.๒๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๔๑.๘๙ ของพื้นที่การเกษตร รองลงมาคือพื้นที่ปลูกยางพารา ๒๖๒,๐๓๗ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๒๑.๑๓ ของพื้นที่การเกษตร มูลค่า ๘๘๔.๗๙ ล้านบาท ปลูกนิลกระชัง มูลค่า ๑,๐๘๐ ล้านบาท ไข่ไก่ มูลค่า ๓๗๑.๕๓ ล้านบาท พืชผัก ได้แก่ พริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แตงร้าน กระหล่ำปลี สະระແหน່ โหระพา มะเขือเปราะ กะเพรา มูลค่ารวม ๑๕๙.๙๖ ล้านบาท เป็นต้น

ตารางที่ ๑๐ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

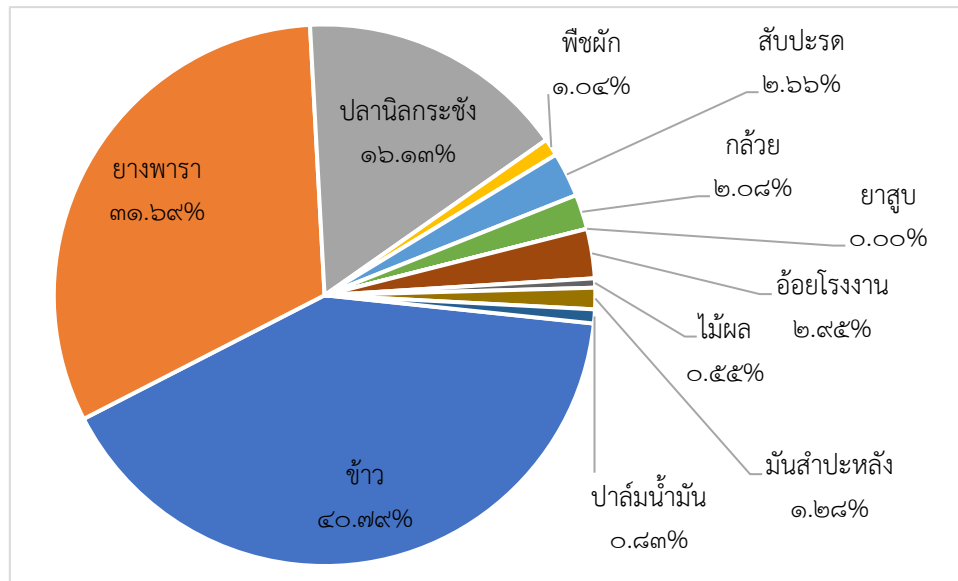
ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก/เลี้ยง (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	ข้าว	๖๑๗,๓๕๐	๓๘๓	๒๑๙,๒๒๗	๒,๓๘๔.๗๖
๒	ยางพารา	๓๑๐,๑๗๖	๒๐๙	๖๔,๙๐๔	๒,๑๖๓.๔๖
๓	ปลานิลกระชัง	๔๗.๑๒ ไร่ ๔,๑๖๐ กระชัง	-	๑๒,๗๒๖	๑,๑๐๑.๔๐
๔	พืชผัก	๔,๔๔๔	-	๔,๕๗๗.๘๑	๗๑.๐๒
๖	สับปะรด	๖,๐๐๙	๕,๑๕๗	๓๐,๓๒๗	๑๘๑.๘๑
๗	กล้วย	๙,๕๒๙.๒๕	๒,๙๘๕.๔๕	๒๑,๗๖๐.๙๖	๑๔๑.๘๘
๘	ยาสูบ	๓,๘๒๙	๑,๔๐๔	๑,๕๒๘	๐.๑๕
๙	อ้อยโรงงาน	๓๕,๗๘๘	๙,๔๓๙	๒๙๕,๙๑๘	๒๐๑,๒๒๔.๒๔
๑๐	ไม้ผล	๔,๓๐๕.๕๐	-	๒,๑๗๙.๖๕	๓๗.๘๔
๑๑	มันสำปะหลัง	๑๒,๙๔๗	๓,๓๑๔	๔๒,๕๐๙	๘๗.๑๔
๑๒	ปาล์มน้ำมัน	๑๙,๔๓๐	๑,๔๙๘	๒๕,๘๙๖	๕๖.๙๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ: พืชผัก ได้แก่ พริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แตงร้าน กระหล่ำปลี สະระແหน່ โหระพา มะเขือเปราะ กะเพรา

ไม้ผล ได้แก่ ลำไย เงาะ มะม่วง พุทรา ข้าวโพดหวาน

แผนภูมิที่ ๖ สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของ จังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๒

๑. ข้าว

ข้าวนับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างรายได้ ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาค การเกษตรของจังหวัดมาอย่างยาวนาน สภาพการทำนาของจังหวัดหนองคาย มีทั้งอาศัยน้ำฝนและการใช้น้ำ จากชลประทานรวมถึงคลองส่งน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ซึ่งในพื้นที่ชลประทานเข้าถึงสามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง คือ นาปีและนาปรัง ซึ่งในปี ๒๕๖๑ จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ปลูกข้าว ทั้งสิ้น ๖๑๗,๓๕๐ ไร่ พันธุ์ข้าว ที่ปลูกฤดูทำนาปี ข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข.๖ ชิวแม่จัน ข้าวเจ้าใช้พันธุ์ กข.๑๕ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ไรซ์เบอร์รี่ ฤดูทำนาปรังข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข. ๑๐ กข.๑๒ ข้าวเจ้าใช้ ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ ปทุมธานี ๘๐

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒

ข้าวนาปี	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๓๖,๒๔๕	๓๗๔,๘๖๗	๓๔๓,๑๕๖	๑๒๒,๙๘๔	๓๕๘.๓๙	๑๕.๐๘	๑,๘๕๔.๖๐
ข้าวเจ้า	๑๘,๐๓๖	๑๕๙,๗๔๐	๑๔๗,๓๙๕	๕๒,๖๑๓	๓๕๖.๙๕	๙.๖๖	๕๐๘.๒๔
รวม	๕๔,๒๘๑	๕๓๔,๖๐๗	๔๙๐,๕๕๑	๑๗๕,๕๙๗	๓๕๗.๙๖	๑๓.๔๖	๒,๓๖๒.๘๔

ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒

ข้าวนาปรัง	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๖,๔๐๒	๗๖,๖๗๕	๗๖,๓๒๓	๔๐,๔๕๐	๕๒๙.๙๘	๙.๔๕	๓๘๒.๒๕
ข้าวเจ้า	๕๖๓	๖,๐๖๘	๖,๐๕๙	๓,๑๘๐	๕๒๔.๘๔	๑๒.๔๘	๓๙.๖๘
รวม	๖,๙๖๕	๘๒,๗๔๓	๘๒,๓๘๒	๔๓,๖๓๐	๕๒๙.๖๑	๙.๖๗	๔๒๑.๙๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๑๓ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒

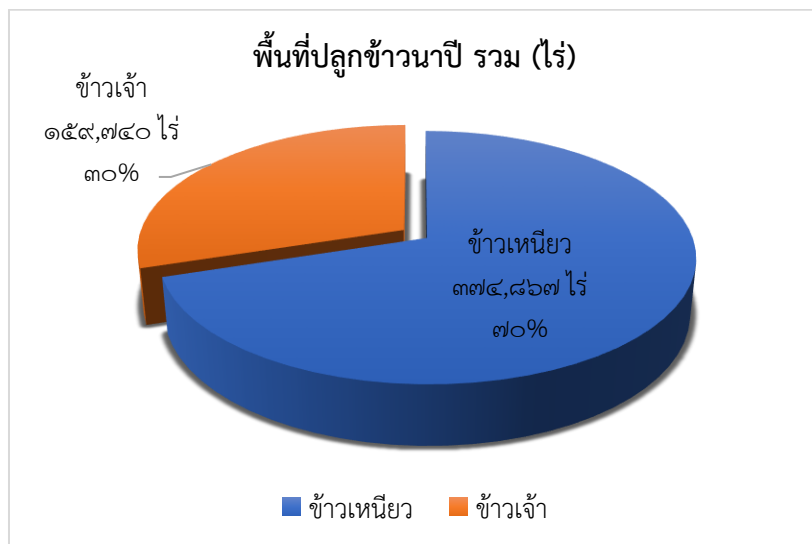
ข้าวรวม (นาปีและ นาปรัง)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๔๒,๖๔๗	๔๕๑,๕๔๒	๔๑๙,๔๗๙	๑๖๓,๔๓๔	๓๘๙.๖๑	๑๓.๖๘	๒,๒๓๖.๘๔
ข้าวเจ้า	๑๘,๕๙๙	๑๖๕,๘๐๘	๑๕๓,๔๕๔	๕๕,๗๙๓	๓๖๓.๕๘	๙.๘๒	๕๔๗.๙๒
รวม	๖๑,๒๔๖	๖๑๗,๓๕๐	๕๗๒,๙๓๓	๒๑๙,๒๒๗	๓๘๒.๖๔	๑๒.๗๐	๒,๗๘๔.๗๖

หมายเหตุ : ข้าวนาปี ตั้งแต่ พฤษภาคม - ธันวาคม ปรับข้อมูลเอกภาพ ปี ๒๕๖๑/๖๒ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

ข้าวนาปรัง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เมษายน ของปีถัดไป ปรับข้อมูลเอกภาพ ปี ๒๕๖๑/๖๒

วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๗ พื้นที่ปลูกข้าวนาปีรวม ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒ (รวมข้าวเหนียวและข้าวเจ้านาปี)

แผนภูมิที่ ๘ พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังรวม ปี ๒๕๖๒ (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้านาปรัง)

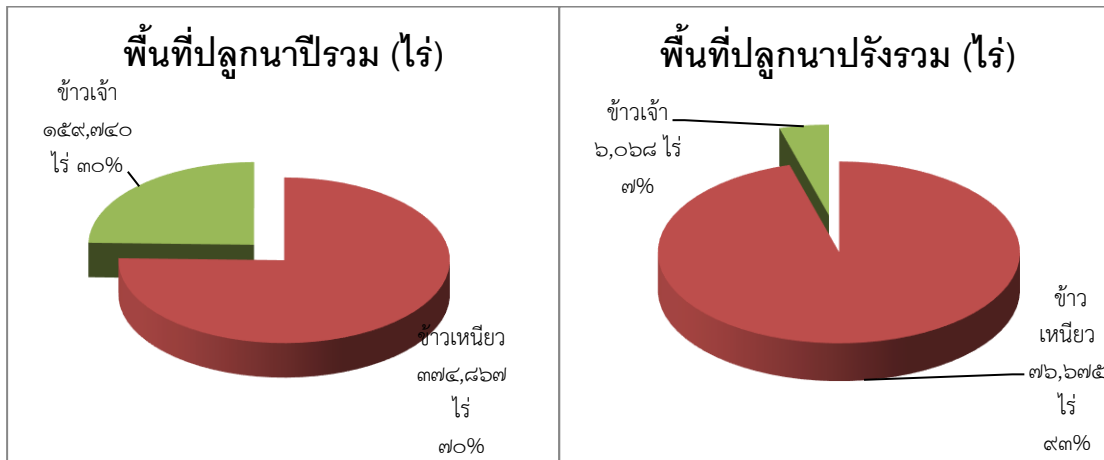
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๙-๑๐ ข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ และข้าวนาปรัง ปี ๒๕๖๒

ข้าวนาปี

ข้าวนาปรัง

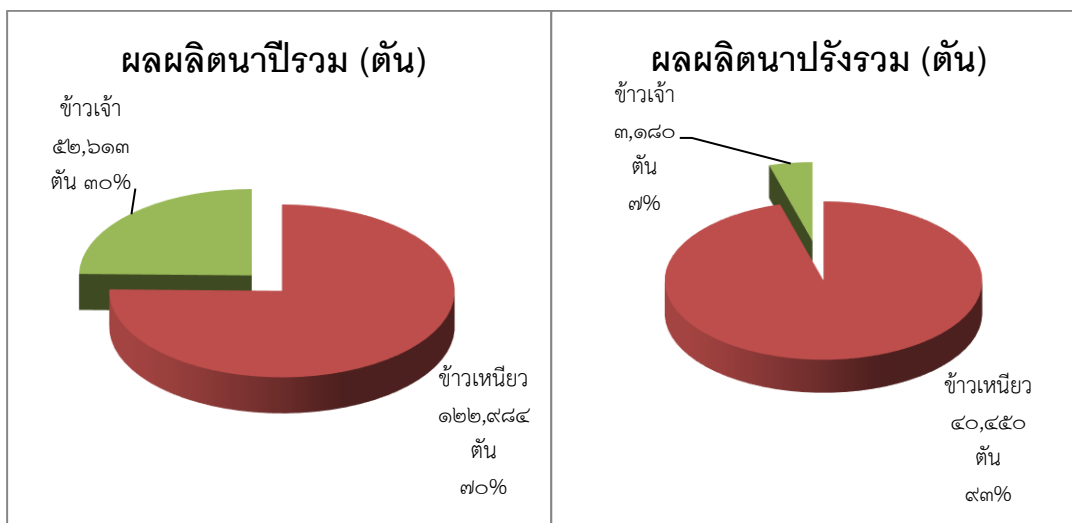

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๑-๑๒ ข้อมูลผลผลิตข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ และข้าวนาปรัง ปี ๒๕๖๒

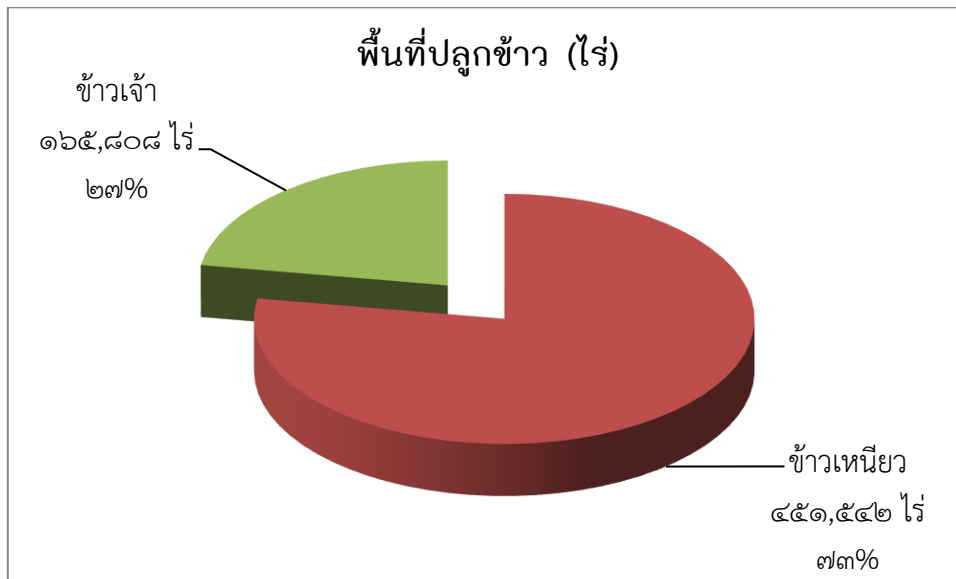
ข้าวนาปี

ข้าวนาปรัง

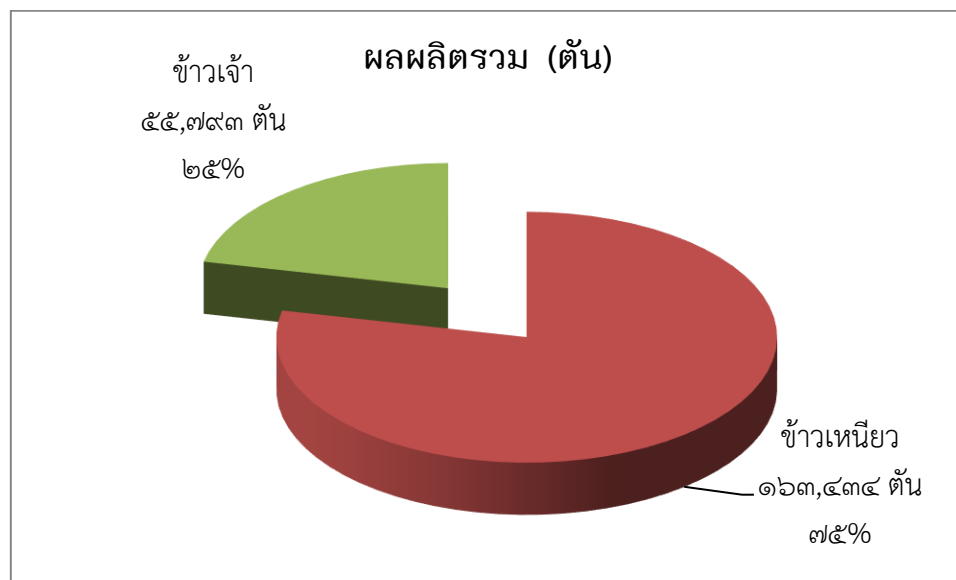
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๓ พื้นที่ปลูกข้าวรวม (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรัง)

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๑๔ ผลผลิตข้าวรวม (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรัง)

สัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวทั้งสองชนิด

- ข้าวเหนียว ๔๕๑,๕๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓
- ข้าวเจ้า ๑๖๕,๘๐๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗

สัดส่วนผลผลิต ข้าวเหนียวคิดเป็นร้อยละ ๗๕ ข้าวเจ้า ร้อยละ ๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

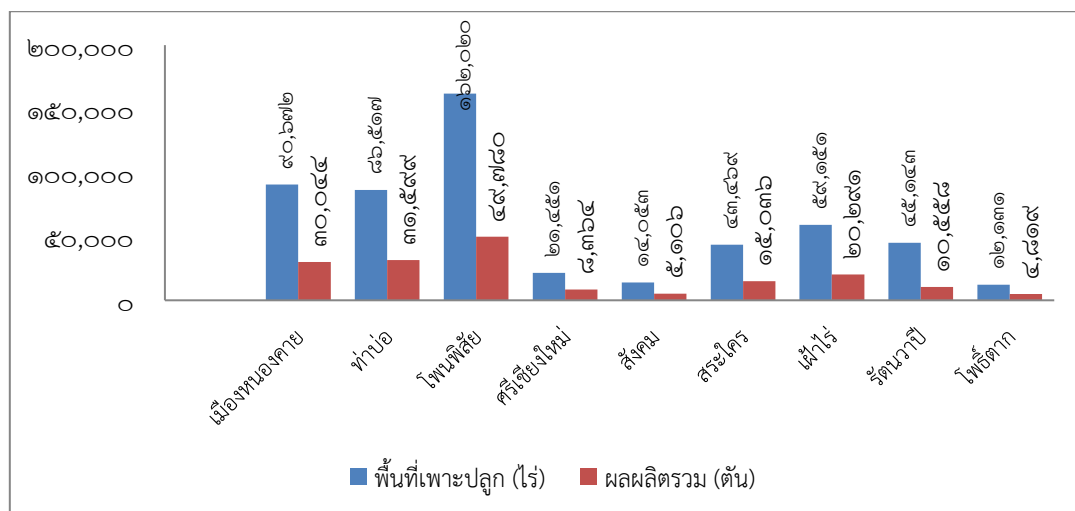
จากข้อมูลพบว่า จังหวัดหนองคายมีการปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า คิดเป็นร้อยละ ๗๓ และร้อยละ ๒๗ ตามลำดับ โดยมีปริมาณผลผลิตรวมกันทั้งสิ้น ๒๑๙,๒๒๗ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒,๗๘๔.๗๖ ล้านบาท ผลผลิตข้าวนาปี เฉลี่ย ๓๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปรัง เฉลี่ย ๕๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนผลผลิตข้าวรวมทั้งนาปีและนาปรัง เฉลี่ย ๓๘๓ กิโลกรัมต่อไร่ โดยข้าวเหนียว เฉลี่ย ๓๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้า ๓๖๔ กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลข้าวนาปีจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๑/๖๒ แยกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ พท.ปลูก (กก./ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย/ พท.เก็บเกี่ยว (กก./ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๙๐,๖๗๒	๘๐,๑๑๘	๓๐,๐๔๔	๓๓๑	๓๗๕
๒	ท่าบ่อ	๘๖,๕๑๗	๘๔,๒๖๕	๓๑,๕๙๙	๓๖๕	๓๗๕
๓	โพนพิสัย	๑๖๒,๐๒๐	๑๔๕,๕๕๖	๔๙,๗๘๐	๓๐๗	๓๔๒
๔	ศรีเชียงใหม่	๒๑,๔๕๑	๒๑,๐๑๕	๘,๓๖๔	๓๙๐	๓๙๘
๕	สังคม	๑๔,๐๕๓	๑๓,๙๑๓	๕,๑๐๖	๓๖๓	๓๖๗
๖	สระใคร	๔๓,๔๖๙	๔๓,๒๐๘	๑๕,๐๓๖	๓๔๖	๓๔๘
๗	เฝ้าไร่	๕๙,๑๕๑	๕๗,๙๗๓	๒๐,๒๙๑	๓๔๓	๓๕๐
๘	รัตนวาปี	๔๕,๑๔๓	๓๒,๔๘๖	๑๐,๕๕๘	๒๓๔	๓๒๕
๙	โพธิ์ตาก	๑๒,๑๓๑	๑๒,๐๑๗	๔,๘๑๙	๓๙๗	๔๐๑
รวมทั้งสิ้น		๕๓๔,๖๐๗	๔๙๐,๕๕๑	๑๗๕,๕๙๗	๓๒๘	๓๕๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๑๕ เปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าวรายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๑๕ ต้นทุนการผลิตข้าว

ต้นทุนการผลิต(ข้าวนาปี)	นอกเขตชลประทาน	ในเขตชลประทาน
๑. ค่าพันธุ์	๔๗๐ บาท/ไร่	
๒. ค่าไถ	๖๐๐ บาท/ไร่	
๓. ค่าปักดำ/ปลูก	๖๕๐ บาท/ไร่	
๔. ค่าเก็บเกี่ยว	๗๐๐ บาท/ไร่	
๕. ค่าปุ๋ย	๗๐๐ บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการผลิต/ไร่	๓,๑๒๐ บาท/ไร่	๕,๓๑๕ บาท/ไร่
ต้นทุนต่อกิโลกรัม คำนวณผลผลิต นอกเขต ชป.๓๖๔ กก. / ไร่ และในเขต ชป. ๔๕๒ กก. /ไร่	๘.๕๑ บาท/กก. ๘,๕๑๐ บาท/ตัน	๑๑.๗๕ บาท/กก. ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐

ต้นทุนการทำนาของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย คำนวณจากการทำนาในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ ๓,๑๒๐ บาท เทียบกับผลผลิต ๓๖๔ กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็น ๘.๕๑ บาท/กิโลกรัม หรือ ๘,๕๑๐ บาท/ตัน เมื่อเทียบกับราคาที่ขายข้าวได้ตันละ ๙,๓๐๐-๑๑,๓๐๐ บาท จะมีกำไรเท่ากับ ๗๙๐ - ๒,๗๘๐ บาทต่อตันข้าวเปลือก ส่วนในพื้นที่ชลประทาน ซึ่งมีผลผลิต ๔๕๒ กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิต ๕,๓๑๕ บาท/ไร่ หรือเท่ากับ ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน ทั้งนี้ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างในขั้นตอนการผลิต และค่าเมล็ดพันธุ์ กรณีตกกล้า/ปักดำใช้ ๑๕ กก. กรณีหว่านใช้ ๒๖ กก. เครื่องหยอดใช้ ๑๐ กก. ราคาเมล็ดพันธุ์ ๒๓ บ./กก.

ตารางที่ ๑๖ การจัดการผลผลิตข้าวนาปี

ข้าวนาปี และการจัดการ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	รวม
พื้นที่ปลูกข้าวนาปี (ไร่)	๓๗๔,๘๖๗	๑๕๙,๗๔๐	๕๓๔,๖๐๗ ไร่
ปริมาณข้าวทั้งหมดที่ผลิตได้ (ตัน)	๑๒๒,๙๘๔	๕๒,๖๑๓	๑๗๕,๕๙๗ ตัน
เก็บไว้บริโภค ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือก/ครัวเรือน/ปี*	๒๗,๐๓๙	๑๓,๔๕๕	๔๐,๔๙๔ ตัน
เก็บไว้ทำพันธุ์ (๑๐ กก./ไร่)	๓,๗๔๙	๑,๕๙๗	๕,๓๔๖ ตัน
สำรองฉุกเฉิน (๕ % ของผลผลิตทั้งหมด)	๖,๑๔๙	๒,๖๓๑	๘,๗๘๐ ตัน
ปริมาณข้าวเหลือไว้จำหน่าย (ตัน)	๘๖,๐๔๗	๓๔,๙๓๐	๑๒๐,๙๗๗ ตัน
คิดเป็นมูลค่า (น.๑๕,๐๘๐ บ./ตัน จ. ๙,๖๖๐ บ./ตัน)	๑,๒๙๘	๓๓๗	๑,๖๓๕ ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

ปริมาณการบริโภคใน ๑ ปี คิดจากจำนวนครัวเรือนผู้ปลูกข้าว ๕๗,๓๐๕ ครัวเรือน ๑ ครัวเรือน มีสมาชิกเฉลี่ย ๓.๕ คน บริโภคข้าว ๗๔๖ กก.(ข้าวเปลือก) เป็นข้าวเหนียวร้อยละ ๗๕ ข้าวเจ้าร้อยละ ๒๕ ดังนั้นเท่ากับ ข้าวเหนียว ๖๗๑ กก ข้าวเจ้า ๗๕ กก.

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๑๗ การจัดการผลผลิตข้าวนาปรัง

ข้าวนาปรัง และการจัดการ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	รวม
พื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง (ไร่)	๗๖,๖๗๕	๖,๐๖๘	๘๒,๗๔๓ ไร่
ปริมาณข้าวทั้งหมดที่ผลิตได้ (ตัน)	๔๐,๔๕๐	๓,๑๘๐	๔๓,๖๓๐ ตัน
เก็บไว้บริโภค ๒๐ % ของผลผลิตนอกนั้นจำหน่าย	๘,๐๙๐	๖๓๖	๘,๗๒๖ ตัน
ปริมาณข้าวเหลือไว้จำหน่าย	๓๒,๓๖๐	๒,๕๔๔	๓๔,๙๐๔ ตัน
คิดเป็นมูลค่า (น.๙,๔๕๐ บ. /จ. ๑๒,๔๘๐ บ./ตัน)	๓๐๖	๓๒	๓๓๘ ล้านบาท บ.
รวมข้าวนาปีและนาปรัง	๑๑๘,๔๐๗	๓๖,๙๓๔	๑๕๕,๓๔๑ ตัน
รวมปริมาณข้าวที่จำหน่าย	๑๔๑,๑๒๕	๓๑,๙๒๗	๑๗๓,๐๕๒ ตัน
รวมมูลค่า	๑,๖๐๓	๓๖๙	๑,๙๗๒ ล้านบาท บ.

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

จากข้อมูลการจัดการผลผลิตข้าว จังหวัดหนองคายสามารถผลิตข้าวเพียงพอต่อความต้องการภายในจังหวัดเอง ซึ่งจังหวัดหนองคายมีปริมาณผลผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น ๒๑๙,๒๒๗ ตัน เกษตรกรในจังหวัดหนองคายร้อยละ ๙๐ นิยมบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก ผลผลิตข้าวเมื่อหักส่วนที่บริโภคภายในครัวเรือน การเก็บไว้ทำพันธุ์และการสำรองไว้ในยามฉุกเฉินก็จะเป็นส่วนที่นำออกมาจำหน่าย ในกรณีของข้าวนาปรังที่ผลิตได้เกษตรกรใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเพียงร้อยละ ๒๐ ซึ่งจะนิยมเก็บเฉพาะข้าวเหนียว ส่วนข้าวเจ้าจะนำออกจำหน่าย โดยรวมจะเหลือเป็นปริมาณข้าวเปลือกที่ออกสู่ตลาดเพื่อจำหน่าย ๑๕๕,๓๔๑ ตันคิดเป็นมูลค่า ๑,๙๗๒ ล้านบาท จึงเป็นข้อบ่งชี้ว่า สินค้าข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดหนองคาย

เส้นทางผลผลิตข้าวของจังหวัดหนองคาย

ข้อมูลจากการลงสำรวจพื้นที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคายพบว่า ผู้ประกอบการ/ผู้ค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกข้าวของหนองคายมีจำนวน ๕ ราย จำนวน ๑ รายนั้น ส่งข้าวออกไป สปป.ลาว คือข้าวหัก ที่เป็นข้าวขาว ไม่ใช่ข้าวหอม เพื่อส่งให้กับโรงงานผลิตเบียร์

ส่วนโรงสีที่รับซื้อข้าวจากเกษตรกรและแปรรูปเป็นข้าวสารบรรจุถุงมีเครื่องหมายการค้าของตนเองคือโรงสีบุญสนองอำเภอดงหลวง ข้าวตราพญานาค โรงสีศรีรุ่งเรืองอำเภอดงหลวง ข้าวตราพระอาทิตย์

ส่วนโรงสีชัยธานีสินเจริญ อำเภอมือสอง เป็นข้าวสารส่งไปยังกรุงเทพฯ ในอนาคตมีแผนที่จะแยกเครื่องสีเพื่อทำข้าวอินทรีย์ขาย โดยมีพื้นที่อำเภอสระใครเป็นแหล่งผลิตข้าวส่งให้

ข้าวนาปรังของจังหวัดหนองคาย เป็นที่นิยมของพ่อค้าภาคกลาง เพราะเก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง ไม่ใช่ข้าวแห้ง เมื่อนำไปรวมกันแล้วเข้าสู่กระบวนการอบความชื้น จะได้ข้าวสม่ำเสมอ เมื่อสีเป็นข้าวสารเมล็ดสวยเกือบเท่าข้าวนาปี

ผลผลิตข้าวเจ้านาปี หนองคาย ปลูกข้าวหอมมะลิ และ กข. ๑๕ ข้าวที่ใช้สำหรับทำเส้นก๋วยเตี๋ยวหนองคาย คือข้าวขาว ที่นำเข้าจากภาคอื่น เนื่องจากหนองคายไม่ปลูก

ข้าวเจ้า ปี ๒๕๕๗ ผลผลิตรวม ๕๗,๖๔๒ ตัน โรงสีบุญสนองรับซื้อได้ ประมาณ ๒ พันตัน โรงสีไทวันเฮง อำเภอนันทบุรี รับซื้อประมาณ ๑ พันตัน สกต.หนองคาย รับซื้อประมาณ ๑ พันตัน ผลผลิตข้าวที่เหลือ จะเป็นการรับซื้อของนางข้าว ดวงเจริญ ของอำเภอมือสอง และผู้รับซื้อที่ สกต. ติดต่อยอมรับซื้อส่งออกนอกจังหวัดไปยังโรงสีดวงใจ จังหวัดอุดรธานี เพื่อทำเป็นข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย ทั้งในประเทศ และส่งออก ไป สปป.ลาว อีกทางหนึ่งส่งไปยังตลาดภาคกลาง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ข้าวเหนียว ส่วนใหญ่เกือบทั้งสิ้น ชาวนาเก็บไว้เพื่อบริโภคเอง โดยเก็บไว้ในเล้าส่วนตัว จะมีการนำออกมาจำหน่ายในกรณีดังนี้ คือ ช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตใหม่ จำหน่ายเพื่อนำเงินไปใช้ค่าทุนการผลิต เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าไถ จากนั้นเป็นช่วงเดือนพฤษภาคม เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร และช่วงก่อนสงกรานต์ เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายส่วนตัวในเทศกาล

หมายเหตุ : การคิดอัตราการบริโภคข้าวในครัวเรือน เท่ากับ ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือกต่อครัวเรือน มาจากรศ.สมพร อิศวิลานนท์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี ๒๕๔๙ ระบุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริโภคข้าวข้าวสารคนละ๑๔๒ กก./ปี

ข้อมูลการสำมะโนการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติปี ๒๕๕๖ จ.หนองคาย มีครัวเรือนเกษตร ๔๘,๐๙๐ ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๑๖๘,๙๗๐ คน เฉลี่ย ๓.๕ คน/ครัวเรือน

๑ คน บริโภค ๑๔๒ กก. ข้าวสาร

๑ กก.ข้าวสาร มาจาก ข้าวเปลือก ๑.๕ กก.

ปริมาณการบริโภคข้าวเปลือก ๑ คน เท่ากับ ๑๔๒ กก x ๑.๕ กก. = ๒๑๓ กก.

๓.๕ คน หรือ ๑ ครัวเรือน เท่ากับ ๓.๕ x ๒๑๓ = ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือก

จำนวนประชากรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ รวมทั้งสิ้น ๕๑๗,๒๓๙ คน

ปริมาณข้าวเปลือกที่ต้องการภายในจังหวัด เท่ากับ ๑๑,๐๑๗,๑๙๐ กก. (๑๑๐,๑๗๒ ตัน)

ตารางที่ ๑๘ รายชื่อผู้ประกอบการโรงสี/ท่าข้าวและฉางข้าวที่รับซื้อข้าวเปลือก และรวบรวมเป็นสถิติ

แหล่งรับซื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย	แหล่งรับซื้อนอกพื้นที่จังหวัดหนองคาย
บริษัทโรงสีไฟชัยธนาสินเจริญ อำเภอมืองหนองคาย	หจก.โรงสีอรุณพัฒนา จ.เพชรบูรณ์
บริษัทโรงสีไทยจวันเฮง อำเภอโพนพิสัย	บริษัทมิตรนำชัยไรซ์ จำกัด จ.สุพรรณบุรี
ฉางข้างดวงเจริญ อำเภอมืองหนองคาย	โรงสีพานิชเจริญธัญญา จ.สุพรรณบุรี
ฉางข้าวเทียนชัย อำเภอเผ่าไร่	โรงสีแสงทองไรซ์กรุ๊ป จ.อุดรธานี
ท่าข้าวโชคเจริญทรัพย์ อำเภอท่าบ่อ	โรงสีอุดรเพิ่มสิน จ.อุดรธานี
ท่าข้าวดวงเจริญพืชผล อำเภอมืองหนองคาย	บริษัทโรงสีไฟฟ้าสันต์พานิช จ.ฉะเชิงเทรา
ท่าข้าวศุภชัยพืชผล อำเภอศรีเชียงใหม่	บริษัทเกรียงชัยไกลเด่นไรซ์ จ.ฉะเชิงเทรา
บริษัทโรงสีข้าวบุญสองอำเภوتاบ่อ	บริษัทพิจิตรโรตัสรวมเจริญ ๒ ไรซ์ จ.พิจิตร
	บริษัทโรงสีไทยวัฒนาไรซ์มิลล์ จำกัด จ.ปทุมธานี
	บริษัทโรงสีข้าวเจริญผล จำกัด จ.นครราชสีมา
	บริษัทโรงสี ป.ณัฐพล จำกัด จ.ขอนแก่น

ข้อมูลเปรียบเทียบ

เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์การผลิตข้าวของจังหวัดหนองคายกับแหล่งปลูกข้าวที่อื่น จากข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวเป็นรายภาค และจังหวัดในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ จะเห็นได้ว่าจังหวัดหนองคายมีศักยภาพในด้านการผลิตข้าวในเกณฑ์ที่สู้กับจังหวัดอื่นได้ในภูมิภาคเดียวกัน ทั้งในด้านพื้นที่ปลูก ผลผลิตต่อไร่ โดยปริมาณการผลิตมากเป็นอันดับ ๓ ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รองจากจังหวัดอุดรธานี และหนองบัวลำภู ที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่า ค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวต่อไร่จังหวัดหนองคาย สูงกว่าจังหวัดอื่นในกลุ่มจังหวัดเดียวกันยกเว้นจังหวัดเลย และมีค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของภาคอีสาน แต่ทั้งนี้ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

ส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์ และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝน

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวในเขตชลประทาน

ส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดภัยจากกลุ่มที่มีอยู่เดิม ขยายกลุ่มใหม่

ส่งเสริมการปลูกข้าวระบบการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่

พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสนับสนุนให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการในอนาคต การแปรรูป การสร้างตราสินค้าและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.พระราชรัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย

ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร

ส่งเสริมอาชีพเสริมให้เกษตรกรด้านการปศุสัตว์ การประมง

๒. ยางพารา

ยางพารานับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างรายได้ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ ๒ รองจากข้าวนาปี

พันธุ์ยางที่ปลูก คือ RRIM ๖๐๐ และ RRIT ๒๕๑ เนื่องจากให้ปริมาณน้ำยางมากดูแลง่ายและทนแล้ง โดยใช้ระยะปลูก ๓x๗ เมตร มีจำนวนต้นยางประมาณ ๗๖ ต้นต่อไร่และใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยในการปลูกยางพาราครั้งแรก ๑๕.๒๕ ไร่ต่อครัวเรือนใช้ระบบการกรีดยางแบบกรีดยาง ๒ วัน เว้น ๑ วัน โดยร้อยละ ๓๘.๘๐ ต้นยางจะเป็นโรคเปลือกแตกและโรคหน้ำยางแห้งเฉลี่ยประมาณ ๑๐ ต้นต่อไร่ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตลดลง

ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เปิดกรีด(ไร่)	ผลผลิตยางแห้ง(ตัน/ปี)	ผลผลิตยางก้อนถ้วย (ตัน/ปี)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	เมือง	๓๓๑	๓,๒๕๒	๒,๙๙๗	๖๖๒.๓๔	๑,๑๐๓.๙๐	๒๒.๐๘
๒	ท่าบ่อ	๖๕๔	๗,๑๐๖	๖,๘๒๓	๑,๕๐๗.๘๘	๒,๕๑๓.๑๓	๕๐.๒๖
๓	โพนพิสัย	๕,๘๒๕	๖๗,๐๘๙	๖๒,๖๘๐	๑๓,๘๕๒.๒๘	๒๓,๐๘๗.๑๓	๔๖๑.๗๔
๔	ศรีเชียงใหม่	๗๙๗	๑๒,๗๓๙	๑๒,๐๕๕	๒,๖๖๔.๑๕	๔,๔๔๐.๒๕	๘๘.๘๐
๕	สังคม	๔,๓๓๐	๖๓,๕๓๗	๖๐,๗๖๙	๑๓,๔๒๙.๙๕	๒๒,๓๘๓.๒๕	๔๔๗.๖๖
๖	สระใคร	๒๖๐	๓,๙๗๓	๓,๗๕๔	๘๒๙.๖๓	๑,๓๘๒.๗๑	๒๗.๖๕
๗	เผ่าไร่	๕,๕๘๖	๗๒,๐๘๘	๖๗,๗๔๐	๑๔,๙๗๐.๕๔	๒๔,๙๕๐.๙๐	๔๙๙.๐๒
๘	รัตนวาปี	๕,๑๖๖	๖๑,๕๐๒	๕๘,๘๕๐	๑๓,๐๐๕.๘๕	๒๑,๖๗๖.๔๑	๔๓๓.๕๓
๙	โพธิ์ตาก	๑,๓๐๗	๑๘,๘๘๐	๑๘,๐๑๔	๓,๙๘๑.๐๙	๖,๖๓๕.๑๕	๑๓๒.๗๐
รวม		๒๔,๒๕๖	๓๑๐,๑๗๖	๒๙๓,๖๘๒	๖๔,๙๐๓.๗๒	๑๐๘,๑๗๒.๘๖	๒,๑๖๓.๔๖

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๒๐ ต้นทุนการผลิตยางพารา

รายละเอียดต้นทุน	ต้นทุนยางก้อนถ้วย (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนยางแผ่นดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนน้ำยางสด (บาท/กิโลกรัม)
๑. ต้นทุนช่วงยางยังไม่ได้ให้ผลผลิต	๑๒.๒	๑๒.๒	๑๒.๒
๑.๑ ค่าพันธุ์ยาง	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖
๑.๒ ค่าปุ๋ยบำรุง	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖
๑.๓ ค่าแรงงาน	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑
๑.๔ อื่นๆ (ค่าวัสดุและสารเคมี)	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘
๒. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงยางให้ผลผลิต	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑
๒.๑ ค่าปุ๋ยบำรุง	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒
๒.๒ ค่าแรงงาน	๕.๐๑	๕.๐๑	๕.๐๑
๒.๓ ค่าสารเคมี	๐.๕๓๑	๐.๕๓๑	๐.๕๓๑
๓. ต้นทุนการกรีด เก็บน้ำยาง และทำแผ่น	๑๖.๘๘	๒๑.๘๓	๒๐.๒๔
๓.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือเก็บน้ำยาง	๐.๔๒๕	๐.๔๐๓	๐.๕๓๕
๓.๒ ค่าแรงงานกรีด เก็บน้ำยางและทำแผ่น	๑๖.๔๖	๒๑.๔๒๖	๑๙.๗
๔. ค่าอุปกรณ์ทำยางแผ่น	๐.๒๕๗	๒.๐๗	๐
๔.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือทำยางแผ่น	๐	๑.๗๐๕	๐
๔.๒ ค่าน้ำกรด	๐.๒๕๗	๐.๓๖	๐
๕. ค่าที่ดิน	๓.๙๘	๓.๙๘	๓.๙๘
๕.๑ ค่าใช้ที่ดิน	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖
๕.๒ ค่าภาษีที่ดิน	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕
รวมต้นทุนการผลิตยางก้อนถ้วยที่สวน	๔๓.๓๔	๕๐.๐๙	๔๖.๓๔

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐

สำนักงานตลาดกลางยางพาราจังหวัดหนองคาย การยางแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ผู้ซื้อและผู้ขาย โดยเป็นจุดประมูลยางก้อนถ้วย ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน และงานบริการวิชาการข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินงานในช่วงปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ มีดังนี้

๑. ผู้ซื้อยางผ่านตลาดมีจำนวน ๑๒ ราย
๒. ผู้ขายยางผ่านตลาด จำนวน ๒๘๘ ราย จำแนกเป็น
 - ๒.๑ เกษตรกร จำนวน ๒๕๕ ราย
 - ๒.๒ พ่อค้า จำนวน ๑๔ ราย
 - ๒.๓ สถาบันเกษตรกร จำนวน ๑๙ สถาบัน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๒๑ สรุปปริมาณการซื้อขายยาง ปิงปประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐ (สำนักงานตลาดกลางยางพารา จังหวัดหนองคาย)

ปีงบประมาณ	ยางก้อนถ้วย		ยางแผ่นดิบ		ยางรมควัน		ผลรวม นน. (กก.)
	นน. (กก.)	ราคา (เฉลี่ย)	นน. (กก.)	ราคา (เฉลี่ย)	นน. (กก.)	ราคา (เฉลี่ย)	
๒๕๕๘	๓๘,๕๒๗	๒๓.๖๓	๒,๖๘๖,๗๙๔	๔๗.๕๔	๖๕๗,๘๐๑	๕๗.๙๑	๓,๓๘๓,๑๒๒
๒๕๕๙	๙๕๙,๘๖๗	๒๒.๘๕	๑๙๔,๕๐๔	๓๖.๓๕	๑,๔๑๘	๔๐.๐๐	๑,๑๕๕,๗๘๙
๒๕๖๐	๑,๑๑๓,๓๗๐	๓๐.๔๘	๖๔,๓๓๕	๖๕.๔๖	๕,๗๔๙	๕๕.๔๓	๑,๑๘๓,๔๕๔
๒๕๖๑	๗๓,๐๖๓,๗๑๐	๓๐.๑๓					
๒๕๖๒	๑๐๘,๑๗๒,๘๖๐	๒๐.๐๐					
ผลรวมทั้งหมด	๒,๑๑๑,๗๖๔	๒๖.๕๖	๒,๙๔๕,๖๓๓	๔๖.๑๑	๖๖๔,๙๖๘	๕๖.๕๐	๕,๗๒๒,๓๖๕

ที่มา : สำนักงานตลาดกลางยางพาราจังหวัดหนองคาย การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย

จากตารางจะเห็นว่า การผลิตยางแผ่นดิบ และยางแผ่นรมควันของเกษตรกรตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากราคาค้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบและยางแผ่นรมควันที่สูงขึ้น เกษตรกรเปลี่ยนรูปแบบการผลิตหันไปผลิตยางก้อนถ้วย ซึ่งกรรมวิธีการผลิตที่ง่ายขึ้นและต้นทุนการผลิตที่ถูกลงกว่า ประกอบกับความต้องการยางก้อนถ้วยของโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ทำให้เกิดจุดรับซื้อขึ้นตามหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งเกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ง่ายและสะดวกขึ้น ซึ่งการจำหน่ายยางก้อนถ้วยของเกษตรกรมีทั้งจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อของพ่อค้าโดยตรง หรือรวบรวมยางก้อนถ้วยเป็นจุดแล้วให้พ่อค้าประมูลราคา

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. การลดต้นทุนการผลิต

- การใช้ปุ๋ยสั่งตัด และสารอินทรีย์
- การใช้สารชีวภาพในการกำจัดวัชพืช

๒. การสร้างมูลค่าเพิ่ม

- การแปรรูปน้ำยางสด เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น หมอนยางพารา และอื่น ๆ
- การทำยางเครป
- การทำยางแผ่นรมควัน
- การทำยางแผ่นดิบ

๓. ส่งเสริมอาชีพเสริมในสวนยาง เช่น การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงกบ อื่นๆ

๔. การลดพื้นที่การปลูกยาง ในพื้นที่ยางถึงอายุโค่น โดยส่งเสริมการเกษตรอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า

- เป้าหมายปีละ ๑,๐๐๐ ไร่

๕. การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

- พัฒนากลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ

๓. ปรานิลกระซัง

ปราน้ำจัดเป็นอาหารโปรตีนที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๘ ลุ่มน้ำ จึงมีสภาพเหมาะสมต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านการประมง ในอดีตประชาชนพึ่งอาหารประเภทปราน้ำจัดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดหนองคาย ได้รับผลกระทบ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากการสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางเดินของสัตว์น้ำ การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง จึงเป็นโอกาสของเกษตรกรที่สนใจการเลี้ยงปลาเชิงพาณิชย์ ต้องอาศัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงและอนุบาลสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลานิลในกระชัง เป็นต้น

การเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขงของจังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดแรก que พัฒนาระบบการเลี้ยงปลานิลในกระชังเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบพัฒนา (intensive) โดยการเลี้ยงปลาแบบหนาแน่น และให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำ เกษตรกรนิยมเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชัง เพราะเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็วและตลาดต้องการ เนื่องจากลูกปลานิลเทศผู้ไม่ขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ แต่ถ้าเป็นปลานิลเทศเมียช่วงออกไข่จะอมไข่ปลาไว้ในปาก ทำให้ไม่กินอาหาร จึงทำให้ปลานิลเทศเมียโตช้า เกษตรกรที่ต้องการให้ปลานิลโตเร็วจึงนิยมเลี้ยงปลานิลเทศผู้ ซึ่งลูกพันธุ์ปลาสามารถผลิตได้ตลอดปี มีจำหน่ายที่ฟาร์มอนุบาลทั่วไป ถ้าลูกพันธุ์ปลาที่มาจากฟาร์มที่มีคุณภาพ มีใบรับรองด้วย จะเจริญเติบโตเร็ว และมีอัตราการแลกเนื้อดี

ปัจจุบันการเลี้ยงปลานิลในกระชังมีการพัฒนาการเป็นระบบเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อย่างเต็มรูปแบบ ประกอบด้วยธุรกิจย่อย ๔ ประเภท ได้แก่

ธุรกิจการผลิตลูกปลาจิ๋วหรือปลาฟลาย (Fly) ไปจนถึงปลาขนาดใบมะขาม

ธุรกิจอนุบาลลูกปลานี้ว (Fingerling)

ธุรกิจปลาเนื้อ (Grow out)

ธุรกิจขายปลาเนื้อ

เกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ผู้เลี้ยงต้องได้รับอนุญาตใช้พื้นที่แหล่งน้ำจากหน่วยราชการที่รับผิดชอบ ได้รับความเห็นชอบจากชุมชนและขออนุญาตเลี้ยงปลาในกระชังจากกรมประมง รวมถึงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานประมงจังหวัดหนองคายด้วย

การเลี้ยงปลานิลในกระชังมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นรุ่น เป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไม่มีกลิ่น ไขมันน้อย รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าที่อื่น เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ทำให้ปลาที่เลี้ยงในกระชังต้องเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำอยู่ตลอดเวลา

การเลี้ยงปลานิลในกระชัง แยกเป็น ๒ ระบบย่อย คือ

การเลี้ยงแบบพันธุ์สัญญา โดยเกษตรกรมีพันธสัญญากับผู้ขายอาหารปลา เพราะบริษัทจะเป็นผู้จัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกร และช่วยประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ให้คำแนะนำในการเลี้ยง รวมถึงการควบคุมคุณภาพ ทั้งนี้ผู้เลี้ยงปลาในระบบนี้จะต้องวางเงินค้ำประกันแก่ตัวแทนผู้ขายอาหารปลาในจังหวัดแตกต่างกันไปตามพื้นที่ เช่น วางมัดจำลูกปลา ๑๐ - ๑๕ บาทต่อตัวต่อรุ่น หรือ ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาทต่อกระชัง เกษตรกรจะได้รับลูกปลานิลขนาด ๓๐ กรัม ซึ่งเป็นขนาดที่พอเหมาะแก่การปล่อยลงกระชังเลี้ยงประมาณ ๔ เดือน จะได้ปลานิลขนาด ๐.๗ - ๑.๒ กิโลกรัมต่อตัว มีต้นทุนค่าอาหารปลาประมาณ ร้อยละ ๘๐ - ๙๐ ของต้นทุนรวมทั้งหมด ขนาดกระชังที่นิยมใช้หลายขนาดตามสภาพน้ำ ถ้าน้ำไหลแรง ความกว้างของกระชังจะลดลง ได้แก่ ๓ x ๓ เมตร ๓ x ๖ เมตร และ ๔ x ๖ เมตร ลึกประมาณ ๑ - ๑.๕ เมตร สำหรับขนาด ๓ x ๓ เมตร ควรได้ผลผลิตประมาณ ๘๐๐ กิโลกรัมต่อกระชัง และใช้อาหารปลานิลทั้งหมดเพื่อป้องกันความเสี่ยง โดยเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ที่เล็กใช้แล้วไว้ต้นน้ำ เพราะหากมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้ย้ายปลาในกระชังอื่น ๆ ได้ทันเวลา อัตราการปล่อยลูกปลาประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ตัวต่อตารางเมตร โดยทั่วไปเกษตรกร ๑ คน จะดูแล ๑๐ - ๑๒ กระชัง ระยะเวลาการเลี้ยงขึ้นกับขนาดลูกปลา หากเกษตรกรเลี้ยงลูกปลาขนาด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓๐ กรัมต่อตัวขึ้นไป อาจเลี้ยงได้ปีละ ๒ - ๓ รุ่น เมื่อถึงช่วงเวลาจับปลาขาย ผู้เลี้ยงปลาจะประสานกับตัวแทนขายอาหารปลาในพื้นที่เพื่อติดต่อพ่อค้าให้จับปลาขายหมดทั้งรุ่น ทั้งนี้ผู้ค้าปลาจะประสานงานกับผู้ขายอาหารปลาเพื่อวางแผนการจับปลาให้สอดคล้องกับความต้องการปลาในตลาด เมื่อได้แหล่งจำหน่ายจะประสานกับเกษตรกรให้งดให้อาหารปลาก่อนจับประมาณ ๒ - ๓ วัน เมื่อผู้ซื้อจับปลาเสร็จจะชำระเงินค่าปลาซึ่งหักต้นทุนค่าลูกปลา ค่าอาหารให้แก่ตัวแทนจำหน่ายอาหารปลา ส่วนที่เหลือจ่ายให้เกษตรกร ดังนั้น ผู้เลี้ยงปลาในกระชังมักจะต้องเชื่อมโยงกับธุรกิจขายอาหารปลา ด้วยเหตุผลทั้งในเรื่องต้องการความรู้ เงินทุนและต้องการลดความเสี่ยงในเรื่องการตลาด เพราะผู้ขายอาหารปลามีความเชื่อมโยงกับตลาดปลาเนื้อที่กว้างขวางกว่าตลาดท้องถิ่น เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังต้องการขายปลาให้หมดทั้งรุ่น เพื่อเตรียมกระชังเลี้ยงปลาต่อไป หากจัดการดีสามารถเลี้ยงได้ ๓ รุ่นต่อไป

การเลี้ยงแบบอิสระ การเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพที่ดี เพราะเกษตรกรไม่ต้องการเวลามากสำหรับประชาชนที่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงกับแม่น้ำโขงสามารถรวมตัวกันเลี้ยงปลานิลในกระชังแบบอิสระ โดยเฉพาะเมื่อมีคู่ทางการตลาดท้องถิ่น หรือเคยเป็นผู้เลี้ยงปลาในระบบพันธสัญญาที่เลี้ยงจนมีความชำนาญแล้ว เกษตรกรจะหันมาเลี้ยงแบบอิสระด้วยการซื้อลูกปลา อาหารปลาด้วยตนเอง หรืออาจเชื่อมโยงบางส่วนกับผู้ขายอาหารปลา เช่น ซื้อลูกปลาด้วยเงินสดจากผู้ขายอาหารปลาทั่วไป และซื้ออาหารปลาแบบใช้สินเชื่อกับผู้ค้าอาหารปลาในช่วงท้ายของการเลี้ยง เช่น ถ้าต้องการใช้อาหารปลา ๑๐ ถุง เกษตรกรจะซื้ออาหารปลาด้วยเงินสด ๘ ถุง และซื้ออาหารปลาแบบสินเชื่อ ๒ ถุง ในช่วงสุดท้าย เพื่อให้ผู้ค้าอาหารปลามาช่วยจับปลาไปจำหน่ายหรือบอกแหล่งจำหน่ายให้ รวมทั้งเพื่อความสะดวกในการซื้อลูกปลามาเลี้ยงในรุ่นต่อไป การเลี้ยงปลาแบบนี้เกษตรกรสามารถจับปลาขึ้นมาจำหน่ายได้อย่างอิสระ

ผู้เลี้ยงปลานิลกระชังแบบอิสระ นิยมซื้อลูกปลานิลเพศผู้ขนาดโตมะขาม แล้วนำมาอนุบาลในบ่อดินต่อให้ได้ปลาขนาด ๓๐ กรัม ซึ่งจะมีอัตราการรอดร้อยละ ๖๐ ของลูกปลาที่เลี้ยงทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงอย่างน้อยประมาณ ๑๐ กระชังต่อครัวเรือน บางครัวเรือนที่มีแรงงานและพื้นที่มาก อาจมีถึง ๑๐๐ - ๒๐๐ กระชัง ซึ่งเกษตรกรรายใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่และอำเภอบ้านบ่อ ทั้งนี้ เกษตรกรที่เลี้ยงแบบอิสระมักจะมีบ่อดินไว้อนุบาลลูกปลาเพื่อลดต้นทุน และเกษตรกรต้องมีเงินลงทุนค่ากระชังขนาด ๓ x ๖ เมตร ลึก ๒ เมตร รวมค่าอุปกรณ์ประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาทต่อกระชัง อายุการใช้งานประมาณ ๑๐ ปี

การปล่อยปลาในกระชังขนาด ๔ x ๖ เมตร ขนาด ๓๐ กรัม ประมาณ ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ ตัวต่อกระชัง โดยหนึ่งปีเลี้ยงปลานิลในกระชังได้ ๒ รุ่น จึงต้องใช้ลูกปลานิลทั้งหมดประมาณ ๑๐.๗๙ - ๑๔.๓๙ ล้านตัว ซึ่งการเพาะและอนุบาลลูกปลานิลในจังหวัด ฯ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง ให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป เลี้ยงประมาณ ๔ - ๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ กรัม หนึ่งปีเลี้ยงได้ประมาณ ๒ รุ่น หรือ ๒ ปี เลี้ยงได้ ๕ รุ่น ได้ผลผลิตประมาณ ๒ ตันต่อรุ่น ขึ้นอยู่กับขนาดของลูกปลาที่นำมาเลี้ยง จำหน่ายในราคา ๖๐ - ๖๕ บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนการเลี้ยง (ปี ๒๕๕๗) มีต้นทุน ๕๓.๒๐ บาทต่อกิโลกรัม ได้กำไรโลกรัมละประมาณ ๗ - ๑๐ บาท

โดยทั่วไปขนาดลูกปลานิลที่นิยมปล่อยมากที่สุด คือ ปลานิลรุ่น ขนาด ๓๐-๕๐ กรัม หรือ ๒๐-๓๐ ตัวต่อกิโลกรัม ราคาตัวละ ๓-๕ บาท อัตราการปล่อยเลี้ยงคือ ๖๐-๑๐๐ ตัวต่อลูกบาศก์เมตร อัตราการปล่อยมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดกระชัง ฤดูกาล สภาพการไหลของกระแสน้ำ ปริมาณและคุณภาพน้ำ ระยะเวลาที่ต้องการผลผลิต ขนาดปลาที่จับ ความชำนาญของเกษตรกรและที่สำคัญคือทุน

การเลี้ยงปลานิลกระชังทั้งแบบพันธสัญญาและแบบอิสระ มีต้นทุนการผลิตที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้แบบอิสระจะมีต้นทุนสูงกว่าแบบพันธสัญญาเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนค่าอาหาร ปลาจะมีต้นทุนที่สูงที่สุด อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๗๕ - ๘๐ ซึ่งเกษตรกรร้อยละ ๗๐ ซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรง และซื้อจาก-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตัวแทนจำหน่ายในท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในท้องถิ่น เกษตรกรร้อยละ ๑๕ ซื้ออาหารปลาจากพ่อค้าในตลาด และร้อยละ ๑๐ ซื้ออาหารจากเพื่อนเกษตรกรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ร้อยละ ๕๔ ของเกษตรกรได้รับสินเชื่อค่าอาหารปลา โดยได้สินเชื่อจนถึง ๕ เดือน

เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมพันธสัญญากับบริษัทขนาดใหญ่ ประมาณร้อยละ ๘๐ – ๘๕ เช่น บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด(มหาชน) จำนวน ๑๒๐ ราย มานิตย์ฟาร์ม จำนวน ๓๘ ราย บริษัท สตาร์ฟิช จำกัด จำนวน ๓๐ ราย บริษัทอื่น ๆ อีก ๑๒ ราย และเลี้ยงแบบอิสระคือ ลงทุนเอง เลี้ยงเอง ประมาณร้อยละ ๑๕ - ๒๐

การจับปลาขึ้นมาจำหน่าย เกษตรกรต้องงดให้อาหารปลา ๒ – ๓ วัน ก่อนจับปลา เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๐ จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ ๑๖ ขายปลาที่หน้าฟาร์ม และร้อยละ ๘ นำผลผลิตส่งลูกค้าหรือขายในตลาดเอง ทั้งนี้ผู้ค้าคนกลางมักจะเป็นเครือข่ายของผู้ขายอาหารสำเร็จรูปซึ่งจะช่วยเกษตรกรขายผลผลิตและแนะนำแหล่งที่ขาย

โดยทั่วไปเกษตรกรต้องคัดขนาดปลาก่อนขาย จะได้ผลผลิตปลาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งจะขายพร้อมกันเป็นรุ่น แต่มักจะมีปลาขนาดตัวเล็กร่วมด้วยประมาณร้อยละ ๒ ของปริมาณผลผลิต ทั้งนี้ผู้ซื้อปลาเป็นผู้ออกค่าขนส่งและเกษตรกรจะแถมปลาขนาดเล็กให้กับผู้ซื้อแทนการลดราคา และราคาปลาเนื้อหน้าฟาร์มจะต่ำกว่าราคาในตลาด ประมาณ ๕ – ๑๐ บาทต่อกิโลกรัม

ก่อนการตกลงราคา ผู้ค้าปลามาก่อนจะลองจับปลาและประเมินปริมาณปลา กำหนดปริมาณปลาในบ่อที่มีขนาดต่างๆ ตามความต้องการของตลาด ตัวอย่างขนาดปลาในวงการค้า ได้แก่

ปลานิล

- ปลานิลขนาดโตตัวละ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป เรียกว่า ปลาโบ๊
- ปลานิลขนาด ๒ ตัวต่อกิโลกรัม เรียกว่า ปลากลาง
- ปลานิลขนาด ๓ – ๔ ตัวต่อกิโลกรัม เรียกว่า ปลานอน
- ปลานิลขนาด ๕ – ๖ ตัวต่อกิโลกรัม เรียกว่า ปลาแม่

ตารางที่ ๒๒ แสดงครัวเรือนผู้เลี้ยงปลานิลเพศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

ที่	อำเภอ	จำนวน ราย	จำนวน กระชัง	เนื้อที่เลี้ยง (ไร่)	จำนวนต่อปี (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	เฉลี่ย/วัน (ตัน)	ต้นทุน (ล้านบาท)	กำไร (ล้านบาท)
๑	เมือง	๒๕๕	๒,๘๔๕	๓๓.๑๗	๘,๙๐๘.๒๐	๗๗๐.๙๘	๒๔.๘๐	๕๓๙.๖๙	๒๓๑.๒๙
๒	ท่าบ่อ	๑๘	๗๘๕	๘.๖๔	๑,๒๗๒.๖๐	๑๑๐.๑๔	๓.๕๕	๗๗.๑๐	๓๓.๐๔
๓	ศรีเชียงใหม่	๙	๕๓๐	๕.๓๑	๒,๕๔๕.๒๐	๒๒๐.๒๘	๗.๑๐	๑๕๔.๒๐	๖๖.๐๘
	รวม	๒๘๒	๔,๑๖๐	๔๗.๑๒	๑๒,๗๒๖.๐๐	๑,๑๐๑.๔๐	๓๕.๔๕	๗๗๐.๙๙	๓๓๐.๔๑

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จากตารางข้างต้น จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังแม่น้ำโขง ในพื้นที่ ๓ อำเภอ จำนวน ๒๘๒ ครัวเรือน ๔,๑๖๐ กระชัง เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด ๔๗.๑๒ ไร่ ชนิดปลาที่เลี้ยง คือ ปลานิล จำนวน ๑๒,๗๒๖ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๑,๑๐๑.๔๐ ล้านบาท ผลิตได้เฉลี่ย ๓๕.๔๕ ตันต่อวัน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ ๗๗๐.๙๙ ล้านบาท และมีกำไรทั้งสิ้น ๓๓๐.๔๑ ล้านบาทต่อปี โดยอำเภอเมืองหนองคายมีผู้เพาะเลี้ยงและผลผลิตมากที่สุด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตลาดปลาเนื้อที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลย บึงกาฬและจังหวัดหนองบัวลำภู บางครั้ง
ที่ปลาล้นตลาดอาจส่งไปขายถึงจังหวัดในอีสานตอนใต้ เช่น จังหวัดสุรินทร์ และอุบลราชธานี เป็นต้น

ตารางที่ ๒๓ สภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
ลูกพันธุ์ปลานิลที่ผลิตในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ต้องนำเข้าจากจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะจังหวัดในภาคกลาง ปีละประมาณ ๑๐๐ ล้านตัว)	ส่วนใหญ่เกษตรกรที่เลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นแบบพันธุ์สัญญา ซึ่งบริษัทจัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกรในเครือข่าย อย่างไรก็ตามเกษตรกรมักประสบปัญหาเกี่ยวกับลูกปลาคือไม่มีโอกาสเลือกแหล่งผลิตลูกปลา ทำให้ได้ลูกปลาไม่ได้มาตรฐาน ลูกปลาไม่ได้คุณภาพ ลูกปลามักจะติดเชื้อช่วงอายุ ๒๐ – ๓๐ วัน ทำให้อัตราการรอดต่ำ และมีราคาสูง จากการที่เกษตรกรผู้ซื้อลูกปลาจากพ่อค้าไม่สามารถระบุว่าเป็นปลานิลแปลงเพศหรือไม่ ทำให้ไม่มีความมั่นใจในคุณภาพ หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรภายในจังหวัดหนองคาย ให้สามารถเพาะพันธุ์ปลานิลสายพันธุ์ดี เลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรค เจริญเติบโตเร็ว เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชัง หรือสนับสนุนงบประมาณในการอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถอนุบาลลูกปลาก่อนปล่อยเลี้ยงในกระชังเพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังรายอื่น ๆ ซึ่งปลานิลที่ผลิตหรืออนุบาลได้ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จะสามารถปรับตัวกับสภาพน้ำในพื้นที่ได้กว่าลูกปลาที่นำเข้ามาจากจังหวัดอื่น ๆ ทำให้มีอัตราการรอดตายสูง และฟาร์มแต่ละฟาร์มควรระบุแหล่งที่มา เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลอย่างครบวงจร ซึ่งจะช่วยเพิ่ม GPP ภาคเกษตรของจังหวัดหนองคายให้อัตราการขยายตัวสูงขึ้น
ต้นทุนค่าอาหารปลาสูง (โดยต้นทุนค่าอาหารปลาเมื่ออัตราสูงถึงร้อยละ ๘๐ – ๘๕ ของต้นทุนทั้งหมด)	อาหารปลาที่เกษตรกรได้รับ ส่วนใหญ่มีราคาสูง แต่ไม่ได้คุณภาพ ละลายน้ำง่าย จมน้ำเร็ว หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณเพื่อฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ และสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหารปลาสำเร็จรูป/การทำอาหารปลาพื้นบ้าน โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และลดต้นทุนในการผลิต หรือสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสั่งซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรงคราวละมาก ๆ เพื่อจะได้มีส่วนลด

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
การกำหนดราคารับซื้อปลานิลในกระชังขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางหรือบริษัทที่มีพันธะสัญญา	เกษตรกรมีต้นทุนการเลี้ยงไม่สมดุลกับราคาที่บริษัทรับซื้อประกันราคา ซึ่งราคาประกันเป็นราคาที่เกษตรกรขาดทุน เกษตรกรเห็นว่าบริษัทหลักการการแข่งขันด้านราคาทำให้เกษตรกร และเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาอิสระต่างก็แย่งตลาดกันเอง ทำให้ราคาปลายิ่งตกต่ำ ในกรณีที่เกษตรกรมีอำนาจต่อรองทำให้พ่อค้าคนกลางได้ส่วนต่างราคาน้อยจนไม่สามารถเข้ามาช่วยรับซื้อได้ ยิ่งทำให้ปลาตกค้างมีจำนวนมาก ราคาจะยิ่งตกต่ำอีก แต่เมื่อปลามีราคาแพงก็อาจขายปลาไม่ได้ เนื่องจากผู้ซื้อมักจะระบุปัญหาปลาไม่ได้ขนาดตามที่ต้องการ เกษตรกรจะต้องรอคิวในการขายปลา บางครั้งผู้ซื้อมาจับปลาไม่ตรงตามนัด ทำให้ต้องมีต้นทุนค่าอาหารเพิ่มอีก และมีการตักน้ำหนักทิ้งร้อยละ ๒ ของน้ำหนักปลาทั้งหมดเมื่อขาย สนับสนุนให้เกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายและรวมกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระ จัดตั้งสหกรณ์ ในนาม “สหกรณ์ผู้เลี้ยงปลานิลหนองคาย” เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง โดยจะต้องสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการรวมกลุ่มกัน การส่งเสริมการขาย การตลาด การแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นต้น และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรได้มีต้นทุนหรือเงินทุนหมุนเวียนในเลี้ยงปลาในแต่ละรอบการผลิต จะทำให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาบริษัทที่ต้องมีพันธสัญญาต่อกัน
ภัยพิบัติต่าง ๆ - ภัยธรรมชาติ สภาพอากาศปิด - ปลาทยอยตายต่อเนื่อง มากบ้างน้อยบ้าง - สารเคมีจากการทำการเกษตรไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงปลาในกระชัง	เกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มยังไม่ได้มาตรฐาน ประกอบกับมีสารเคมีจากการทำการเกษตรไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ทำให้ปลาป่วยหรือโตช้ากว่ากำหนด ปลาเป็นโรคติดเชื้อแบคทีเรีย สเตรปโตคอคคัส โรคเห็บระฆัง โรคพยาธิปลิงใส โรคปลาตัวเปื่อย โดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อนและช่วงต้นฤดูฝน ปลา มักจะตาย เป็นต้น หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณ ในการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ในการป้องกันและการใช้ยารักษาโรคสัตว์น้ำที่ถูกต้อง การบริหารจัดการฟาร์ม การตรวจสอบคุณภาพน้ำเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

เนื่องจากการเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง มักมีความเสี่ยงต่อสภาพน้ำ หากอุณหภูมิเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือปัญหาน้ำเสียปลา มักจะเกิดอาหารขาดออกซิเจนและตายได้ เกษตรกรที่มีช่องทางตลาด จึงนิยมเลี้ยงแบบอิสระเพราะจะสามารถจับขายได้ทันทีเมื่อมีปัญหา แต่หากเลี้ยงแบบพันธสัญญาจะต้องรอให้บริษัทมาจับขาย หากเกิดความล่าช้า ความเสียหายอาจมีมากกว่าการเลี้ยงแบบอิสระได้

การเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคาย มีระยะเวลาการจับจำหน่ายไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับขนาดของปลา ปริมาณอาหารที่ใช้และความต้องการของตลาดที่ต้องการปลาที่สด สะอาดและสีของลำตัวไม่ดำ ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงประมาณ ๔-๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๘๐๐-๑,๒๐๐ กรัม ปริมาณอาหารจำนวน ๕๐-๖๐ ถัง ต่อจำนวนปลาที่เลี้ยง ๑,๐๐๐ ตัว สามารถจับขึ้นมาจำหน่ายได้และที่สำคัญความต้องการของตลาดในเมืองขนาดใหญ่ ได้แก่ ตลาดในตัวจังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย มีความต้องการปลามากในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันออกพรรษา เป็นต้น

จากการที่จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่ได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขง คือ ตั้งอยู่ต้นน้ำของแม่น้ำโขงที่ไหลมาจาก สปป.ลาว ทำให้น้ำมีความเหมาะสมในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ส่งผลให้ปลานิลในกระชังของจังหวัดหนองคายเป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไขมันน้อย ไม่มีกลิ่นโคลน รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด แต่มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าแหล่งอื่น ๆ เนื่องจากปลานิลที่เลี้ยงในกระชังมีการเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำตลอดเวลา ทำให้ปลานิลต้องการอาหารมากกว่าปกติ

การเลี้ยงปลาในกระชัง ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงในแม่น้ำโขงหรือแม่น้ำสาขาอื่น ๆ ของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอีสานตอนบน ๑ จังหวัดหนองคายมีผู้เลี้ยงปลาในกระชังมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเลย ซึ่งเลี้ยงในจังหวัดเลย และจังหวัดบึงกาฬ มีผู้เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ประมาณ ๑๐ ราย

ตารางที่ ๒๔ การเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยของปลานิล

จังหวัด	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อ ๑,๐๐๐ ตัว)	ค่าเฉลี่ย
ชัยภูมิ	๙๗๑.๒๑	๑๒๓๕.๐๔
อุดรธานี	๘๐๒.๓๕	๑๐๕๙.๖๑
อุบลราชธานี	๘๐๑.๑๕	๕๗๕.๗๕
บุรีรัมย์	๗๗๒.๑๗	๑๒๐๖.๖๖
หนองคาย	๗๓๒.๕๔	๙๘๐.๐๐
กาฬสินธุ์	๕๘๖.๘๑	๕๑๓.๓๓
อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม	๖๐๒.๘๐	๘๙๑.๔๒
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	๔๔๕.๓๓	๖๗๓.๓๓

ที่มา : กรมประมง (๒๕๕๘) ห่วงโซ่อุปทานปลาน้ำจืดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๕๕๘

ตารางที่ ๒๕ ข้อมูลการเปรียบเทียบการเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ประจำปี ๒๕๕๘

ข้อมูลที่เปรียบเทียบ	จังหวัดหนองคาย	จังหวัดนครพนม
จำนวนราย	๒๘๒	๒๙๘
จำนวนกระชัง	๔,๑๖๐	๕,๐๒๖
เนื้อที่การเลี้ยง (ไร่)	๔๗.๑๒	๓๗.๖๙
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	๑๒,๗๒๖.๐๐	๘,๔๒๘.๘
มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)	๑,๑๐๑.๔๐	๕๔๗.๘๗

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

จากตาราง จังหวัดนครพนม มีจำนวนผู้เลี้ยงปลาและจำนวนกระชังมากกว่าจังหวัดหนองคาย แต่มีเนื้อที่การเลี้ยงน้อยกว่า เนื่องจากจังหวัดนครพนมใช้กระชังขนาด ๓ x ๔ เมตร แต่จังหวัดหนองคายนิยมใช้กระชังขนาด ๓ x ๖ เมตร จึงทำให้จังหวัดหนองคายมีปริมาณผลผลิตและมูลค่าการผลิตมากกว่า

สำหรับในช่วงปลายปี ๒๕๕๘ ถึงกลางปี ๒๕๕๙ จังหวัดในเขตลุ่มน้ำภาคกลางและภาคอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ต้องลดการเลี้ยงปลานิลในกระชัง จึงทำให้ผลผลิตปลานิลไม่เพียงพอ จึงน่าจะเป็นโอกาสที่ดีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ถ้ามีการลดต้นทุนลง และมีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากในช่วงนี้ น้ำในแม่น้ำโขงมีปริมาณที่เพียงพอต่อการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

การเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง มีแนวโน้มที่ดีมากในอนาคต เนื่องจากตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป จังหวัดหนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาพักอาศัย/ทำงาน/ผ่านเข้าออกเป็นจำนวนมาก ประมาณ ๕ แสนคน/ปี จำเป็นต้องมีการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้เพียงพอต่อการบริโภค ประมาณวันละ ๔๐ - ๕๐ ตัน เพราะคน ๕๐๐,๐๐๐ คน ถ้าบริโภคปลา ปีละประมาณ ๑๐ กิโลกรัม/คน คิดเป็น ๕,๐๐๐ ตัน/ปี และรวมกับคนในจังหวัดหนองคายอีก ๕๐๐,๐๐๐ คน ที่บริโภคปลาปีละ ๓๐ กิโลกรัม/คน คิดเป็น ๑๕,๐๐๐ ตัน/ปี รวม ๒๐,๐๐๐ ตัน/ปี แต่มีศักยภาพการผลิตได้ปีละประมาณ ๑๘,๒๕๐ ตัน/ปี

การสร้างเขื่อนของประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ส่งผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลานิลในกระชังสามารถเลี้ยงได้ตลอดทั้งปี ส่งผลให้ชีวิตของเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานไม่ขายแรงงานยังภูมิภาคอื่น ๆ

แนวทางในการลดต้นทุน เกษตรกรจะต้องหมั่นทำความสะอาด เพื่อให้ น้ำไหลถ่ายเทผ่านกระชังได้ดี หรือซ่อมแซมกระชังในกรณีที่กระชังขาดหรือรั่ว สามารถซ่อมแซมด้วยตนเอง เช่น การเย็บกระชัง เป็นต้น การเพิ่มความถี่ในการให้อาหารปลา โดยให้ ๒ - ๓ มื้อต่อวัน โดยให้อาหารปลานิลโปรตีน ๓๐ - ๓๒ % สลับมื้อกับการให้โปรตีน ๒๕ - ๒๘ % ในช่วง ๓ เดือนสุดท้ายของการเลี้ยง ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการใช้อาหารโปรตีน ๓๐ - ๓๒ % ลงประมาณ ๕๐ % ตลอดระยะเวลาการเลี้ยง

ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคายต่อรุ่น

รายการ	เงินสด (บาท)
๑. ต้นทุนผันแปร	๖๔,๘๐๐
- ค่าพันธุ์ปลา ๒,๐๐๐ ตัวๆละ ๓ บาท	๖,๐๐๐
- ค่าอาหารปลา ๘๐ ถุงๆละ ๖๐๐ บาท	๔๘,๐๐๐
- ค่าแรงงาน	๖,๐๐๐
- ค่ายาปฏิชีวนะและสารเคมี	๕๐๐
- ค่าไฟฟ้า	๒๐๐
- ค่าซื้ออุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๑,๐๐๐
- ค่าดอกเบี้ยและค่าเสียโอกาสเงินทุน	๒,๕๐๐
๒. ต้นทุนคงที่	๒,๕๐๐
- ค่าภาษี ค่าเช่า	๕๐๐
- ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	๒,๐๐๐
๓. ต้นทุนทั้งหมด	๖๗,๓๐๐
๔. ผลผลิตเฉลี่ยต่อกระชัง (กิโลกรัม)	๑,๒๘๐
๕. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	๕๘
๖. รายได้ทั้งหมดต่อกระชัง (บาท)	๗๔,๒๔๐
๗. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๗๑,๗๔๐
๘. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๔,๔๔๐
๙. ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๕๒.๕๗
๑๐. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๓.๔๕
๑๑. ผลตอบแทนของการลงทุน (ร้อยละ)	๖.๖
๑๒. ระยะเวลาเลี้ยง (เดือน)	๖

ที่มา : เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

๔. กัญยา

ตารางที่ ๒๖ ข้อมูลการผลิตกัญยาจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑

ที่	อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (คร)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
๑	กัญยาน้ำว้า	๗๔๐	๔,๖๒๔	๓,๑๑๙	๒,๖๑๒	๘,๑๔๙
๒	กัญยาหอมทอง	๖๓	๒๓๐	๑๒๓	๓,๖๐๘	๔๔๓
๓	กัญยาหอมเปรี้ยว	๔๓๕	๔,๕๙๔	๓,๘๓๑	๒,๐๒๗	๗,๗๖๖
	รวม	๑,๒๓๘	๙,๔๔๘	๗,๐๗๓		๑๖,๓๕๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

กัญยาหอมทอง เป็นสินค้าเกษตรที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่ง โดยในปี ๒๕๕๙ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จจังหวัดหนองคาย ได้เลือกกัญยาหอมทองเป็นสินค้าเกษตรที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น พัฒนาระบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาระบบการตลาดให้มีความยั่งยืน โดยเน้นตลาดต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น และผลิตเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยผลตอบแทนสูง แต่ทั้งนี้กระบวนการผลิตใช้ความละเอียดสูง มีข้อจำกัดบางประการ เช่นการปลูกต้องไม่ซ้ำที่เดิม

การลงทุนและผลตอบแทนในส่วนของการผลิตประเมินไว้ที่ ๒๒,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาท ต่อไร่ โดย ๑ ไร่ ปลูกกัญยาได้ ๓๕๐-๔๐๐ ตัน เท่ากับว่า ๑ ไร่ จะได้กัญยา ๓๕๐-๔๐๐ เครือ น้ำหนักกัญยาต่อเครือ ๑๐-๑๕ กิโลกรัม ราคาซื้อ ๑๕ บาท/กิโลกรัม หรือถ้าคิดเป็นเครือ ก็ประมาณเครือละ ๑๘๐-๒๐๐ บาท รายได้ต่อไร่ก็จะอยู่ที่ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ บาท นับเป็นรายได้ที่น่าพอใจอย่างมาก จึงไม่น่าแปลกใจที่เกษตรกรให้ความสนใจในการขยายพื้นที่ปลูกกันมาก แต่ข้อจำกัดของพื้นที่ก็คือเรื่องของแหล่งน้ำจึงทำให้การขยายพื้นที่ยังมีข้อจำกัดอยู่

ตารางที่ ๒๗ พื้นที่เพาะปลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตและมูลค่าผลผลิตกล้วยหอมทอง ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน					เนื้อที่ปลูก(ไร่)					ผลผลิต(กก.)					มูลค่า(บาท)				
	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐
เมือง	๒	๒	๒	๓	๓	๒	๔	๒	๓	๔	๐	๑๐,๔๐๐	๕,๔๐๐	๙,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	-	๓๓๑,๙๖๘	๘๙,๑๐๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๑๖,๐๐๐
ท่าบ่อ	-	-	-	-	๑๐	-	-	-	-	๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โพธิ์ชัย	๗	๒	๑	๑	๑	๒๐	๑๖	๘	๖	๑๖	๓๑,๖๐๐	๑๙,๑๕๐	๐	๑๘,๐๐๐	๔๘,๐๐๐	๔๓๓,๘๖๘	๖๑๑,๒๖๘	-	๓๒๗,๖๐๐	๘๖๔,๐๐๐
เผ่าไร่	-	-	๓๗	๓๗	๓๗	-	-	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	-	-	๑๒๕,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	-	-	๒,๐๖๒,๕๐๐	๖,๕๕๒,๐๐๐	๕,๔๐๐,๐๐๐
โพธิ์ตาก	-	-	-	๓	๓	-	-	-	๒๘	๒๘	-	-	-	๘๔,๐๐๐	๙๘,๐๐๐	-	-	-	๑,๕๒๘,๘๐๐	๑,๗๖๔,๐๐๐
รวม	๙	๔	๔๐	๔๔	๔๔	๒๒	๒๐	๑๓๐	๑๕๗	๑๗๓	๓๑,๖๐๐	๒๙,๕๕๐	๑๓๐,๔๐๐	๔๗๑,๐๐๐	๔๕๘,๐๐๐	๔๓๓,๘๖๘	๙๔๓,๒๓๖	๒,๑๕๑,๖๐๐	๘,๕๗๒,๒๐๐	๘,๒๔๔,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ช่องทางการจำหน่าย

เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิตสดในพื้นที่มีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน หรือที่ทำการกลุ่มการแปรรูปมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยโดยทำเครื่องสำอาง ที่ใช้กล้วยหอมทองเป็นส่วนประกอบ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสบู่สมุนไพร ที่ตั้ง เลขที่ ๒๖๙ หมู่ ๑๒ ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ มีสมาชิก จำนวน ๑๕ คน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สบู่จากกล้วยหอมทอง จำหน่ายเดือนละ ๒๐๐ ก้อนต่อเดือน ราคาจำหน่าย ก้อนละ ๕๐ บาท ยอดจำหน่ายในรอบปี ๑๒๐,๐๐๐ บาท จำหน่ายที่ตลาดในชุมชน ตลาดในอำเภอและจังหวัดตามคำสั่งซื้อ

ปัญหาและอุปสรรค

ขาดแคลนแหล่งน้ำในการปลูกกล้วยหอมทองในฤดูแล้ง ไม่สามารถปลูกซ้ำในพื้นที่เดิม เนื่องจากจะทำให้ผลผลิตต่ำ และปัญหาด้านโรคแมลงศัตรูพืช

กล้วยน้ำว้า

การปลูกกล้วยน้ำว้าในจังหวัดหนองคาย มีการปลูกในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่ปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้าน พืชแซมไม่มากนัก มีจำนวนน้อยที่ปลูกเป็นแปลงในทางเศรษฐกิจ การปลูกก็ปลูกแบบธรรมชาติไม่ค่อยได้ดูแลมากนัก ไม่มีการจัดการระบบน้ำ ไม่มีการใส่ปุ๋ย หรือมีจำนวนน้อยที่มีการปลูกในเชิงการค้าอย่างจริงจัง ผลผลิตที่ได้จึงไม่ได้คุณภาพได้จำนวนลูกต่อหวีน้อย ทำให้กล้วยไม่สมบูรณ์ แหล่งปลูกที่มากที่สุดที่อำเภอสังคม เพราะเป็นพื้นที่ดอน ลาดชันกล้วยจึงเป็นพืชทางเลือกของเกษตรกร แต่พื้นที่ปลูกลดลงเพราะเกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นที่ได้ราคาดีกว่า เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน อีกทั้งกล้วยประสบปัญหาเป็นโรคตายพราย ซึ่งเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อราอยู่ในดิน กล้วยจะแสดงอาการเหี่ยวเฉา ต้นเน่าตาย ไม่มียารักษาเพราะเชื้ออยู่ในดิน จึงทำให้เกษตรกรไปปลูกพืชชนิดอื่น อำเภอสังคมจะมีพื้นที่ปลูกกล้วยมากที่สุดและมีกลุ่มแปรรูปกล้วยหลายกลุ่ม และมีเกษตรกรบางรายทำเป็นธุรกิจส่วนตัวลงทุนผลิตสินค้ามีตราสินค้าเป็นของตนเอง ซึ่งก็เคยเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสังคม

แนวโน้มในอนาคต คาดว่าพื้นที่ปลูกกล้วยจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคารายางพาราตกต่ำ และกล้วยมีราคาต่อหวีที่เพิ่มขึ้น ราคาจำหน่ายที่สวน ๘ - ๑๐ บาท บางช่วงราคาหวีละ ๑๑ บาท เป็นกล้วยคละที่ไม่ได้คัดขนาด แต่ราคาขายปลีกที่ตลาดในจังหวัดหนองคาย หวีขนาดใหญ่ ราคา ๒๕ - ๓๐ บาท หวีขนาดเล็ก ราคา ๑๕ - ๒๐ บาท เมื่อพื้นที่ปลูกกล้วยมีน้อย ผู้บริโภคมีความต้องการมากขึ้นกล้วยจึงมีราคาที่สูงขึ้นเกษตรกรจึงให้ความสนใจที่จะปลูกกล้วยเพิ่มมากขึ้น ในปี ๒๕๕๙ อีกทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกล้วยน้ำว้าเพิ่มมากขึ้น มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น มีระบบน้ำ ซึ่งอำเภอสังคมมีแปลงสาธิตการปลูกกล้วยและแปรรูปกล้วย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกกล้วยและแปรรูปกล้วยที่สามารถไปศึกษาดูงานได้ ที่ตั้งอยู่หน้าสำนักงานเกษตรอำเภอสังคม

แหล่งผลิต พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอสังคม และมีกลุ่มแปรรูปกล้วยที่มีการทำเป็นอาชีพหลักอยู่ที่อำเภอสังคม และทำเป็นอาชีพเสริมว่างจากการทำนามีการรวมกลุ่มกิจกรรม รองลงมาจะปลูกที่อำเภอเมืองหนองคายซึ่งอยู่ในตัวจังหวัดแต่ส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้าน ปลูกเพื่อบริโภคเล็กน้อยในบ้าน และอำเภอเมืองหนองคายก็มีกลุ่มแปรรูปกล้วยจำนวน ๑ กลุ่ม แปรรูปขายในชุมชนของตนเองและตำบลใกล้เคียง ส่วนอำเภอต่าง ๆ มีการปลูกกล้วยเป็นพืชสวนหลังบ้านมีการซื้อขายเล็กน้อย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ช่องทางการจำหน่าย

๑) ผลผลิตสด ส่งขายให้พ่อค้าท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร ซึ่งอยู่ในหมู่บ้าน ไปจำหน่ายที่ตลาดในอำเภอใกล้เคียง จังหวัดหนองคายและจังหวัดอุดรธานี

๒) เกษตรกรจำหน่ายที่สวน มีพ่อค้ามารับซื้อ

๓) สินค้าแปรรูป ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะมีลูกค้าประจำของแต่ละกลุ่ม จะขายทั้งส่งและปลีก บางกลุ่มขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่นกลุ่มของ “แม่อาร์ักษ์” ซึ่งรุ่นลูกจะเป็นคนมาจัดการด้านการตลาด

ปัญหาและอุปสรรค

การปลูกกล้วยของเกษตรกรจะไม่นิยมปลูกแบบแปลงใหญ่ จะปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้านซึ่งทำให้การจัดเก็บข้อมูลค่อนข้างยาก ปลูกในสภาพสวนมากที่อำเภอสังคมบางตำบลพื้นที่ปลูกกล้วยน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ซึ่งมีความต้องการสูง เกษตรกรหันไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทน กล้วยที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มีข้อจำกัดในพื้นที่ปลูกเพราะเป็นพื้นที่ลาดชัน เช่น ที่อำเภอสังคม กล้วยเป็นโรคตายพราย ซึ่งการป้องกันกำจัดค่อนข้างยาก เกษตรกรจึงไปปลูกพืชชนิดอื่นแทนกลุ่มแปรรูปขาดแคลนวัตถุดิบ คือ ผลผลิตกล้วยไม่เพียงพอความต้องการตามคำสั่งซื้อ ซึ่งมีความต้องการในปริมาณที่มาก กล้วยมีราคาสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปัจจุบันมีแต่ผู้สูงอายุ ไม่มีคนรุ่นใหม่มาร่วมทำกิจกรรม

กล้วยหอมเปรี้ยว

เป็นกล้วยที่เกษตรกรนำมาปลูกเพื่อนำผลผลิตไปทำเป็นกล้วย แปรรูปทดแทนกล้วยน้ำว้า ของเกษตรกรในอำเภอสังคมที่มีพื้นที่ลดลงจากสาเหตุที่กล้วยน้ำว้า ไม่ทนต่อโรคตายพราย ประกอบกับกล้วยหอมเปรี้ยวมีคุณสมบัติต้านทานโรคตายพรายได้ดีกว่า และผลผลิตใช้แทนกันได้แม้ว่ารสชาติไม่สู้กล้วยน้ำว้า แต่การที่กล้วยหอมเปรี้ยวปลูกง่าย ทนต่อโรค และแตกกอได้เร็ว จึงได้รับความนิยมจากเกษตรกร

กล้วยหอมเปรี้ยว มีการปลูกมากที่อำเภอสังคม ปลูกเพื่อขายผลผลิตสด เกษตรกรนำมาปลูกทดแทนกล้วยน้ำว้าที่เป็นโรคตายพราย ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูก ๕,๒๐๒ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๓,๗๓๓ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๕๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตรวม ๕,๗๘๖ ตัน จำนวนเกษตรกรปลูกกล้วยหอมเปรี้ยวจำนวน ๔๘๕ ครัวเรือน การปลูกกล้วยของเกษตรกรอำเภอสังคมจะปลูกเป็นพืชแซม การปลูกในสภาพเป็นสวนใหญ่ไม่มากนัก การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชยังมีการใช้อยู่ เนื่องจากขาดแคลนแรงงานไม่สามารถกำจัดวัชพืชโดยวิธีกลได้

ในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการผลิต ผลผลิตกล้วยลดลงเนื่องจากภัยแล้งยาวนานกล้วยไม่โตและไม่ให้ผลผลิตหรือให้ผลผลิตแต่น้อย ด้านคุณภาพของกล้วยก็ลดลง ในขณะที่ความต้องการเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีราคาที่สูงขึ้น

แหล่งผลิต

หมู่ที่ ๑ - ๙ ตำบลนาจิว อำเภอสังคม

หมู่ที่ ๑ - ๖ ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม

หมู่ที่ ๑ - ๗ ตำบลสังคม อำเภอสังคม

หมู่ที่ ๒ - ๗ ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม

หมู่ที่ ๑,๒,๕,๖ ตำบลแก้งไก่ อำเภอสังคม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ช่องทางการจำหน่าย

มีพ่อค้าในหมู่บ้านเป็นผู้รับซื้อและรวบรวมไปจำหน่ายที่ ตลาดในอำเภอต่างๆ ในจังหวัดหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง ขายเอง ตลาดปริมาณ ๑๕,๗๓๗,๕๐๐ ก.ก. ราคาหีละ ๕-๖ บาท สิ้นค้าแปรรูป ปริมาณ ๔๘,๐๐๐ ก.ก./ ปี รูปแบบการจำหน่าย ขายปลีก (บรรจุกล่อง/ถุงขาย) และขายส่ง (ขายเป็นกิโลกรัม)

ปัญหาและอุปสรรค

๑. พื้นที่ปลูกกล้วยเพิ่มขึ้นน้อยมาก เกษตรกรไม่นิยมปลูก มองข้ามพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้
๒. ความนิยมบริโภคค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้า
๓. ขาดแคลนแรงงานในการดูแล เกษตรกรไปสนใจพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทน
๔. ด้านการนำไปแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ ทำได้น้อยมากเมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้า ขาดการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นที่ทำจากกล้วยหอมเปรี้ยว

เนื่องจากกล้วยน้ำว้าจังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะอำเภอสังคมเป็นกล้วยที่มีคุณภาพดี เมื่อนำมาแปรรูปจะมีสีสวย และรสชาติอร่อย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไม่เหมือนที่ใด ตลาดจึงมีความต้องการมาก แต่ผลผลิตไม่เพียงพอ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการจัดการสวนกล้วยที่ถูกต้อง ขาดการดูแลรักษา ไม่มีการตัดแต่งหน่อ ไม่มีการใส่ปุ๋ย ไม่มีระบบจัดการน้ำรอกเก็บผลผลิตอย่างเดียว มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช อย่างรุนแรงทำให้กล้วยชะงักการเจริญเติบโต ด้านการตลาดไม่มีการคัดเกรดขาย แต่ใช้วิธีขายยกเครือ ขายละและต่างคนต่างขาย พ่อค้ารับซื้อจึงเป็นผู้กำหนดราคาตามความพอใจ ส่งผลให้ไม่สะท้อนราคาที่เป็นจริงของตลาด ราคาจะต่างกันมากกับการขายปลีกซึ่งพ่อค้าจะมีการคัดเกรดขายที่แพง ราคาจำหน่ายขายปลีกที่ตลาดในจังหวัดหนองคายพ่อค้าจะคัดเกรดนับจำนวนลูกต่อหวี ขนาดของผล ถ้าขนาด ๑๐- ๑๒ ลูกต่อหวี ราคาหีละ ๑๕ - ๒๐ บาท ขนาด ๑๕ ลูกต่อหวีขึ้นไป ราคาจำหน่ายหีละ ๒๕ - ๓๐ บาท แล้วแต่ช่วงฤดูกาล ถ้าฤดูแล้งราคาจะแพง ฤดูฝนราคาจะถูก

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. เพิ่มพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า และกล้วยหอมเปรี้ยว ในพื้นที่ อำเภอสังคมและอำเภออื่น ๆ จำนวน ๑๓,๐๐๐ ไร่ ส่งเสริมให้ขายผลสด แปรรูป พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และการรับรองมาตรฐาน ออย. หรือ มผช.
๒. กล้วยหอมทอง ส่งเสริมในพื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้า พื้นที่ปลูก อำเภอเฝ้าไร่ พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ส่งเสริมการปลูกแบบ GAP/ เกษตรอินทรีย์ เน้นเรื่องคุณภาพมาตรฐาน
๓. สนับสนุนเตาอบกล้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อความสะดวกและปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมถึงนวัตกรรมอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร
๔. พัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
๕. ประชาสัมพันธ์ให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลวันกล้วย อำเภอสังคม เปิดเป็นหมู่บ้านโฮมสเตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวพักที่ อำเภอสังคม ก่อนที่จะไปจังหวัดอื่น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕. พืชผักและสมุนไพร

พืชผัก จังหวัดหนองคายมีพื้นที่และสภาพอากาศที่เหมาะสมในการปลูกพืชผักได้หลายชนิด โดยเฉพาะอาศัยพื้นที่ตามริมฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และมีน้ำเพียงพอในการปลูกพืชผัก โดยพืชผักที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นชนิดที่นิยมบริโภคภายในจังหวัดหนองคาย เช่น สะระแหน่ กะเพรา โหระพา แดงร้าน มะเขือเปราะ เนื่องจากเป็นผักที่ใช้เคียงอาหารได้ทั่วไป เช่น ลาบ ก๋วยเตี๋ยว และอาหารเวียดนาม ซึ่งมีร้านอาหารประเภทนี้อยู่มากในจังหวัดสิ่งที่จะต้องเน้นหนักคือการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการปลูกพืชผักในรูปแบบการผลิตพืชปลอดภัย และส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ ตามความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ ๒๘ ข้อมูลพืชผักที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม(ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	พริก	๔,๒๒๐	๓,๕๖๗	๒,๕๖๗.๒	๕๙.๒๘
๒	มะเขือเทศ	๔๑๐	๒,๕๖๐.๙๘	๑,๐๕๐	๒.๑
๓	ถั่วฝักยาว	๒๙๗.๕	๓๗๘.๖๙	๑๑๒.๖๖	๓.๓๗
๔	กะหล่ำปลี	๒๔	๑,๐๐๐	๗	๐.๐๗
๕	สะระแหน่	๑๖๐	๗๘.๗๕	๑๒.๖	๐.๒๖
๖	โหระพา	๔๔๐.๕	๔๖.๙	๕๒	๐.๔๘
๗	มะเขือเปราะ	๑๐๕	๑,๐๐๐	๑๐๕	๐.๕๓
๘	กะเพรา	๐.๕	๑๖๐	๐.๐๘	๐.๐๐๑๖
๙	แดงร้าน	๑๐๒	๑,๖๐๗	๑๖๔	๐.๘๒
	รวม	๕,๗๕๙.๕		๔,๐๗๐.๕๔	๖๖.๙๑

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญหาและอุปสรรค

การผลิตพืชผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP มีน้อย พืชผักอินทรีย์ยังไม่มีมีการรวมกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง มีจำนวนน้อยขาดการวางแผนด้านการตลาด ระบบตลาดสินค้าพืชผักปลอดภัยยังไม่มีตลาดชัดเจน ทำให้เกษตรกรไม่สนใจผลิตตามมาตรฐาน ขาดองค์ความรู้ในด้าน การแปรรูปพืชผัก และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. การสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/อินทรีย์ จำนวน ๘,๐๐๐ ไร่/ปี โดยดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๒. การสร้างมูลค่าเพิ่มโดยพัฒนา ด้านบรรจุภัณฑ์ และการแปรรูปพืชผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP

๓. การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/ กลุ่มเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงการตลาด

๔. การประชาสัมพันธ์พืชผักเกษตรอินทรีย์ และพืชผักปลอดภัยให้เป็นที่แพร่หลาย

๕. ส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

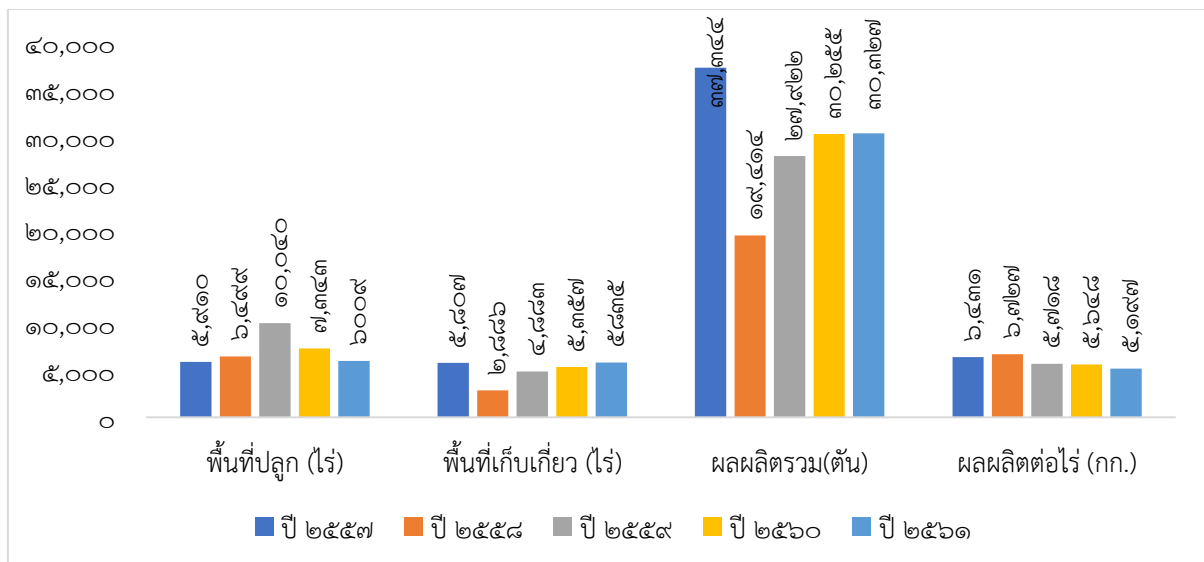
๖. สับปะรด

ตารางที่ ๒๙ ข้อมูลการผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม(ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ปี ๒๕๕๗	๕,๙๑๐	๕,๘๐๗	๓๗,๓๔๔	๖,๔๓๑
ปี ๒๕๕๘	๖,๔๙๙	๒,๘๘๖	๑๙,๔๑๔	๖,๗๒๗
ปี ๒๕๕๙	๑๐,๐๔๐	๔,๘๘๓	๒๗,๙๒๒	๕,๗๑๘
ปี ๒๕๖๐	๗,๓๔๓	๕,๓๕๗	๓๐,๒๕๕	๕,๖๔๘
ปี ๒๕๖๑	๖๐๐๙	๕,๘๓๕	๓๐,๓๒๗	๕,๑๙๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ (ข้อมูลเอกภาพฯ ปี ๖๒)

แผนภูมิที่ ๑๖ ข้อมูลการผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑

ตารางที่ ๓๐ ข้อมูลการผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	พันธุ์	จำนวน ครัวเรือน	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กก.)
ศรีเชียงใหม่	ปัตตาเวีย	๓๗๓	๓,๕๖๒	๓,๔๔๙	๑๙,๒๔๒	๕,๕๗๙	๕.๔๓
สังคม	ปัตตาเวีย	๒๓๒	๗๕๕	๗๑๑	๓,๔๙๙	๔,๙๒๑	๔.๖๖
รัตนวาปี	ปัตตาเวีย	๑๔๙	๖๐๕	๕๙๙	๒,๔๒๕	๔,๐๔๘	๗.๘๔
โพธิ์ตาก	ปัตตาเวีย	๕๑	๑,๐๕๕	๑,๐๔๕	๕,๐๑๒	๔,๗๙๖	๖.๗๔
ท่าบ่อ	ปัตตาเวีย	๔	๓๒	๓๑	๑๔๙	๔,๘๐๖	๕.๐๐
รวม		๘๐๙	๖,๐๐๙	๕,๘๓๕	๓๐,๓๒๗	๕,๑๙๖	๕.๙๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๓๑ ต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อ ๑ ไร่

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ปรับพื้นที่สวนเก่า -ไถต้นสับปะรด -ตัดหญ้า - ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ - ๑.๕ ตัน	๕๐๐
๒	ไถเตรียมดิน จำนวน ๓ ครั้ง	๑,๓๕๐
๓	ค่าหน่อพันธุ์สับปะรด จำนวน ๖๐๐๐ - ๘๐๐๐ หน่อ ๆ ละ ๑.๕ บาท	๑๐,๕๐๐
๔	ค่าจ้างปลูก	๑,๓๓๔
๕	ค่าให้น้ำ	๑,๐๐๐
๖	ค่าปุ๋ย	๔,๐๔๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ จำนวน ๒ กระสอบๆละ ๔๓๐ บาท	๘๖๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๒ กระสอบๆละ ๘๒๐ บาท	๑,๖๔๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ จำนวน ๑ กระสอบๆละ ๙๒๐ บาท	๙๒๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบๆละ ๖๒๐ บาท	๖๒๐
๗	ค่ากำจัดวัชพืช	๑,๓๐๔
	-Bromacil [gram]	๒๘๓.๕๐
	-Daiuron	๒๕๐
	-Surfactant	๓๐๐
	-ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสาร	๗๐
	-ค่าน้ำมันรถ	๑๐๐
	-ค่าแรงคนงาน	๓๐๐
๘	การให้ปุ๋ยทางใบ	๑,๑๕๐
	-สูตร ๒๐-๓๐-๓๐ จำนวน ๒ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๒๐๐
	-สูตร ๑๐-๒๐-๓๐ จำนวน ๑ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๑๐๐
	-สูตร ๓๐-๒๐-๑๐ จำนวน ๑ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๑๐๐
	-ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องฉีดพ่น	๑๔๐
	-ค่าน้ำมันรถ	๑๑๐
	-ค่าแรงคนงาน	๕๐๐
๙	การบังคับให้ออกผล	๑,๑๑๗
	-ค่าสาร Ethephon บังคับ ๓ ครั้งๆละ ๑๕๐ บาท	๔๕๐
	-ค่าปุ๋ย ๔๖-๐-๐ ใช้ ๓ ครั้งๆละ ๙.๘๗ กก.(รวม ๒๙.๖กก.ๆละ ๑๒.๔ บาท)	๓๖๗.๒
	-ค่าแรงคนงาน และค่าน้ำมันรถ	๓๐๐
๑๐	ค่าเก็บเกี่ยว (จ้างตัด) ต้นละ ๒๕๐บาท คำนวณผลผลิต ๘ ตัน	๒,๐๐๐
๑๑	ค่าขนย้ายออกจากแปลง ต้นละ ๓๐๐บาท คำนวณผลผลิต ๘ ตัน	๒,๔๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต ต่อ ๑ ไร่	๒๖,๖๙๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๓๒ วิเคราะห์ต้นทุน -กำไร ต่อ ๑ ไร่

รายการ	จำนวน	หน่วย	รายได้
ผลผลิตต่อไร่	๘,๐๐๐	กก.	
ราคาขาย	๕ - ๑๒	บ.	๔๐,๐๐๐ - ๙๖,๐๐๐ บ.
ราคาเฉลี่ย	๘.๕	บ.	๖๘,๐๐๐ บ.
ต้นทุน	๒๖,๖๙๕	บ.	
รายได้ยังไม่หักต้นทุน		บ.	๔๐,๐๐๐ - ๙๖,๐๐๐ บ.
รายได้เฉลี่ย	๖๘,๐๐๐	บ.	
กำไร	๔๑,๓๐๕	บ.	๑๓,๓๐๕ - ๖๙,๓๐๕ บ.

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย (ข้อมูลสวนสับปะรด อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๘)

ข้อมูลสับปะรดในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

จังหวัดเลย

ปี ๒๕๕๗ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๘,๕๘๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๓,๙๒๒ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๔๓๘ กก./ไร่
 ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๘,๓๕๖ ไร่ พื้นที่ปลูกที่อำเภอนาแห้ว และอำเภอด่านซ้าย

จังหวัดบึงกาฬ

ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๕๑๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๓,๐๗๘ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๖,๐๐๐ กก./ไร่
 พื้นที่ปลูกอยู่ที่ ตำบลชัยพร อำเภอเมืองบึงกาฬ และ ตำบลนาตง ตำบลนาแก อำเภอปากคาด

จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ไม่มีรายงานพื้นที่ปลูกสับปะรด

จะเห็นว่าในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดหนองคายเป็นแหล่งสับปะรดที่มากที่สุด และให้ผลผลิตดีกว่า แต่ทั้งนี้ก็ยังจำกัดในพื้นที่ ๔ อำเภอคือ ศรีเชียงใหม่ โพนธาก สังคม และรัตนวาปี เนื่องจากความเหมาะสมของพื้นที่ โดยมากเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดจะเป็นเกษตรกรที่เคยปลูกสับปะรดมานาน ต่อเนื่องจนมีความชำนาญในระดับหนึ่ง ในการผลิตและมีคู่ค้าประจำ โดยผลผลิตที่ได้จะมีทั้งขายให้กับโรงงานและขายให้พ่อค้าที่เข้ามารับซื้อถึงสวนที่เป็นขาประจำ และเกษตรกรวางจำหน่ายในแผงของตนเอง หน้าสวนริมทาง ดังนั้นปริมาณการผลิตจะเป็นไปตามความต้องการตามกลไกของตลาด

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

- การพัฒนาการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสับปะรด
- การปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสม
- การป้องกันและการจัดการโรคและแมลงของสับปะรด
- การผลิตสับปะรดตามมาตรฐาน GAP
- ระบบการกระจายผลผลิต และพัฒนาระบบการให้น้ำสับปะรดในช่วงหน้าแล้ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- สร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปสินค้าสับปะรด (อำเภอรัตนวาปี และอำเภอศรีเชียงใหม่) การสร้างบรรจุภัณฑ์ และแบรนด์สินค้า เช่น สับปะรดกวน ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ
- การพัฒนาเกษตรกร การรวมกลุ่ม และการพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ดำเนินธุรกิจ และเป็นผู้ประกอบการ
- การส่งเสริมการตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้าสับปะรดหนองคายให้เป็นที่รู้จัก รวมทั้งขยายตลาดให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น (ในจังหวัด ต่างจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้าน)
- สร้างชื่อเสียงของสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียที่ปลูกในจังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นจุดเด่นของสินค้า
- ยกระดับการจัดงานวันสับปะรดของอำเภอ ให้เป็นงานระดับจังหวัด
- กิจกรรม Road show สินค้าสับปะรดหนองคายในต่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน
- ช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
- กิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อทุกแขนง เพื่อขยายตลาดสับปะรดหนองคาย โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน

๗. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์

จังหวัดหนองคายได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่การผลิตแบบอินทรีย์ให้ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยแยกเป็นข้าวอินทรีย์ประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ กระจายการผลิตใน ๘ อำเภอ (ยกเว้นอำเภอสังคม ซึ่งมีพื้นที่การปลูกข้าวน้อย) โดยเฉลี่ยอำเภอละประมาณ ๕๐๐ ไร่ โดยในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ดำเนินการปลูกข้าวแบบอินทรีย์แล้ว จำนวน ๒,๕๔๙ ไร่ และจะดำเนินการประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรให้ได้ตามเป้าหมายต่อไป

ในส่วนของการผลิตสินค้าเกษตรอื่น ๆ มีเป้าหมายประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ โดยจะเน้นหลักการผลิตผักแบบอินทรีย์ใน ๑๐ หมู่บ้าน เป้าหมาย โครงการเมืองเกษตรสีเขียวเดิม ซึ่งกระจายอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดหนองคาย ปัจจุบันดำเนินการได้แล้วจำนวน ๒๕.๕๓ ไร่ และจะดำเนินการกับสินค้าในกลุ่มของประมงและปศุสัตว์ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการผลิตข้าวอินทรีย์ ซึ่งการที่จะทำให้เกษตรกร ปรับเปลี่ยนจากผลิตแบบเคมีมาเป็นการผลิตแบบอินทรีย์ นั้นต้องสร้างแรงจูงใจในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านการตลาดและรายได้

๘. การพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรในรูปของการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปี ๒๕๖๑ รวม ๑๙ แปลง เกษตรกร จำนวน ๑,๓๐๗ ราย พื้นที่รวม ๑๑,๓๒๔.๙๕ ไร่ แบ่งเป็น

ข้าว จำนวน ๑๐ แปลง	เกษตรกร ๘๐๐ ราย	พื้นที่ ๙,๐๒๕ ไร่
กล้วยน้ำว้า จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๗๑ ราย	พื้นที่ ๗๓ ไร่
กล้วยหอมทอง จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๔๐ ราย	พื้นที่ ๔๐ ไร่
ไม้ผล (เงาะ, ลำไย) จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๕๓ ราย	พื้นที่ ๓๑๕ ไร่
พืชผัก จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกร ๘๑ ราย	พื้นที่ ๔๖๘ ไร่
สับปะรด จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๖๘ ราย	พื้นที่ ๘๗๓ ไร่
ปลานิล จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกร ๗๙ ราย	พื้นที่ ๑๓๘.๗๕ ไร่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในแต่ละสินค้า มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ในกรณีของข้าวสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ถึงร้อยละ ๒๑.๙ จากเดิม ๓,๔๕๒.๘๖ บาท/ไร่ เหลือ ๒,๖๙๕.๙๓ บาท/ไร่ สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้ร้อยละ ๒๒.๘ จากเดิม ๓๐๓.๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๗๑.๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ รวมทั้ง ได้มาตรฐาน GAP จำนวน ๑๓๒ ราย อินทรีย์ จำนวน ๑๐๐ ราย ด้านการตลาดได้ทำบันทึกข้อตกลงกับโรงสีไฟฟ้าชนาสิน ในการรับซื้อข้าว เป็นต้น

การดำเนินงานในระยะต่อไปจะมีการขยายจำนวนแปลงให้เพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาการผลิตที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า โดยการแปรรูป การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาทางด้านการตลาด

๙. ข้อมูลด้านปศุสัตว์

สภาพทั่วไป และผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

๙.๑ ข้อมูลทั่วไปด้านปศุสัตว์

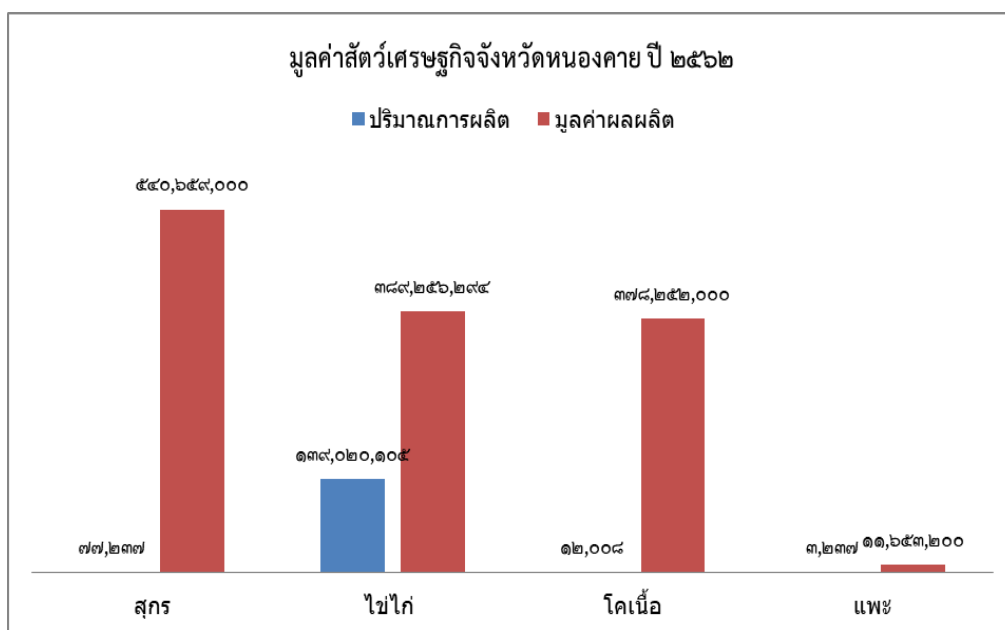
จากผลการสำรวจของกรมปศุสัตว์ (โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย) พบว่าในปี ๒๕๖๒ มีจำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์ ๒๙,๓๒๒ ครัวเรือน โรงฆ่าโค - กระบือ จำนวน ๒ แห่ง โรงฆ่าสุกร โคและกระบือ จำนวน ๗ แห่ง โรงฆ่าสุกร จำนวน ๒ แห่ง โรงฆ่าสัตว์ปีก จำนวน ๕ แห่ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ จำนวน ๑ แห่ง ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ จำนวน ๑๗๔ แห่ง สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ จำนวน ๓๘ แห่ง มาตรฐานฟาร์มสุกร ๑๕๐ ฟาร์ม และมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ ๘ ฟาร์ม ฟาร์มมาตรฐานแพะ ๑ ฟาร์ม

ตารางที่ ๓๓ แสดงมูลค่าสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญด้านปศุสัตว์ของจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	ปริมาณการผลิต	มูลค่าผลผลิต
๑.	สุกร	๗๗,๒๓๗ ตัว	๕๔๐,๖๕๙,๐๐๐
๒.	ไข่ไก่ (ฟอง)	๑๓๙,๐๒๐,๑๐๕ ฟอง	๓๘๙,๒๕๖,๒๙๔
๓.	โคเนื้อ	๑๒,๐๐๘ ตัว	๓๗๘,๒๕๒,๐๐๐
๔	แพะ	๓,๒๓๗ ตัว	๑๑,๖๕๓,๒๐๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๑๗ แสดงมูลค่าผลผลิตสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

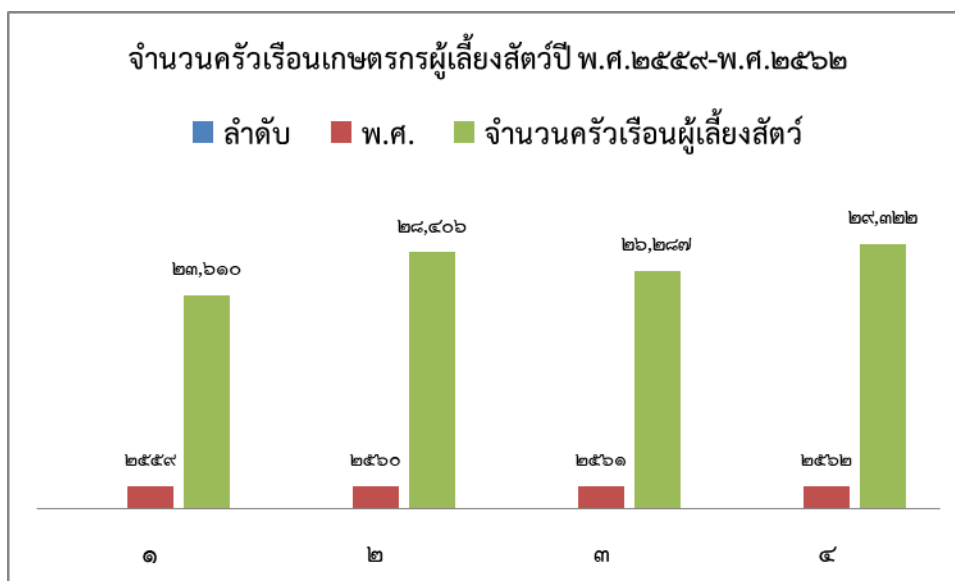
ตารางที่ ๓๔ แสดงรายงานจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ปี	จำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์
๒๕๕๙	๒๓,๖๑๐
๒๕๖๐	๒๘,๔๐๖
๒๕๖๑	๒๖,๒๘๗
๒๕๖๒	๒๙,๓๒๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๑๘ แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง สถิติจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๓,๖๑๐ ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๔,๓๒๒ ราย จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ร้อยละ ๑๙.๔๘

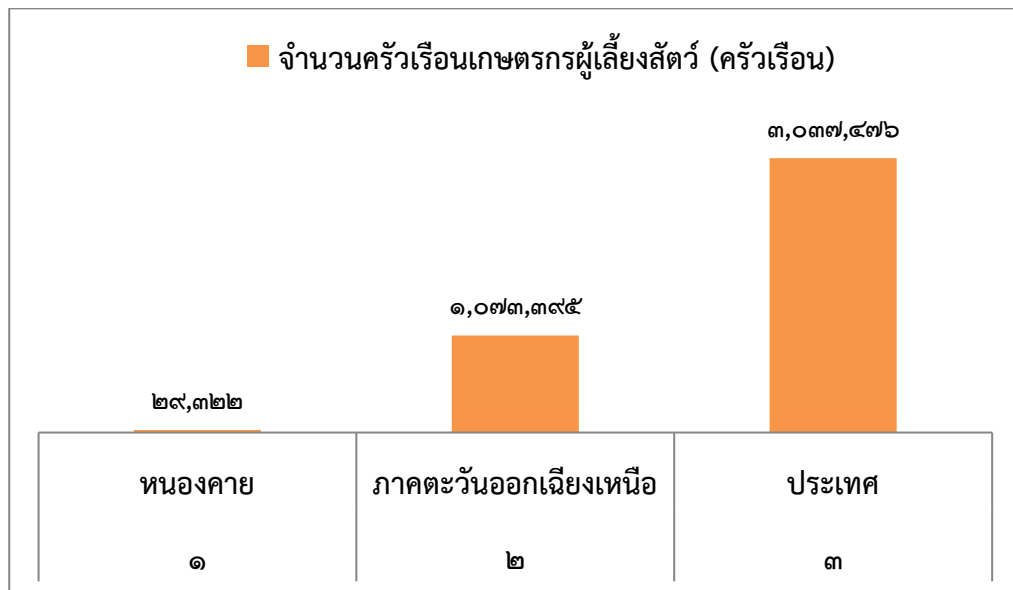
ตารางที่ ๓๕ เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ในปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ครัวเรือน)
หนองคาย	๒๔,๓๒๒
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๐๗๓,๓๔๕
ประเทศ	๓,๐๓๗,๔๗๖

ที่มา : กรมปศุสัตว์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๑๙ แสดงเปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๒

จากตาราง สถิติจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคายมีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗ ของประเทศไทย

๙.๒ โคเนื้อ

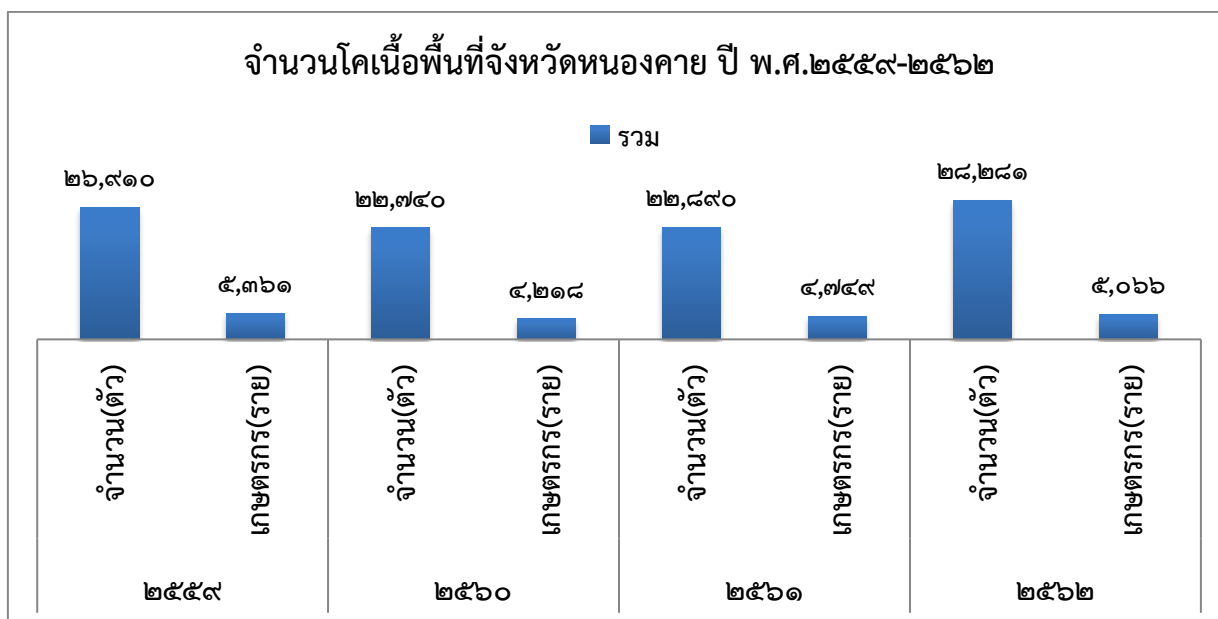
ข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ ๓๖ แสดงจำนวนโคเนื้อ แยกตามจำนวนที่เลี้ยงจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน
เมืองหนองคาย	๑๐,๓๙๖	๑,๗๓๕	๘,๖๖๔	๑,๔๐๖	๘,๑๙๘	๑,๔๗๔	๑๒,๓๓๖	๑,๖๐๙
ท่าบ่อ	๓,๔๘๓	๖๑๗	๓,๖๖๗	๕๕๒	๓,๔๓๗	๕๓๑	๓,๓๑๘	๕๓๑
โพนพิสัย	๘,๒๔๒	๑,๔๗๕	๔,๒๒๖	๙๔๒	๓,๗๒๒	๑,๓๓๒	๔,๐๐๗	๑,๔๑๓
ศรีเชียงใหม่	๑,๑๕๓	๒๖๓	๑,๕๑๔	๓๐๐	๑,๓๘๗	๓๑๐	๑,๔๗๗	๓๑๒
สังคม	๒๗๙	๔๐๗	๑๐๓	๒๑	๗๒๗	๑๑๒	๗๒๕	๑๑๑
สระใคร	๑,๑๘๑	๒๕๕	๑,๓๓๑	๒๘๖	๒,๑๙๔	๔๒๗	๒,๔๗๕	๔๖๗
เฝ้าไร่	๙๓๕	๒๐๓	๙๔๘	๑๕๘	๑,๕๐๔	๒๓๑	๑,๘๐๖	๒๕๖
รัตนวาปี	๙๓๓	๓๐๓	๒,๐๖๖	๕๑๘	๑,๓๙๕	๒๘๓	๑,๕๕๑	๒๘๒
โพธิ์ตาก	๓๐๘	๔๙	๒๒๑	๓๕	๓๒๖	๔๙	๕๘๖	๘๕
รวม	๒๖,๙๑๐	๕,๓๖๑	๒๒,๗๔๐	๔,๒๑๘	๒๒,๘๙๐	๔,๗๔๙	๒๘,๒๘๑	๕,๐๖๖

แผนภูมิที่ ๒๐ แสดงจำนวนโคเนื้อพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง สถิติจำนวนโคเนื้อของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๕,๓๖๑ ราย โคเนื้อจำนวน ๒๖,๙๑๐ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๕,๐๖๖ ราย โคเนื้อจำนวน ๒๘,๒๘๑ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลดลงจากปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๕.๕๐

พื้นที่การเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุดในปี พ.ศ.๒๕๖๒ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๑๒,๓๓๖ ตัว รองลงมาพื้นที่อำเภอโพนพิสัย จำนวน ๔,๐๐๗ ตัว และพื้นที่อำเภอน้ำโสม จำนวน ๓,๓๑๘ ตัว

ตารางที่ ๓๗ เปรียบเทียบจำนวนโคเนื้อ ในปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนโคเนื้อ (ตัว)
หนองคาย	๒๘,๒๘๑
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒,๘๘๙,๕๐๓
ประเทศ	๕,๘๗๑,๘๐๗

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนโคเนื้อระดับพื้นที่ พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนโคเนื้อ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๘ ของประเทศ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๒๑ แสดงจำนวนโคเนื้อระดับจังหวัดหนองคาย ระดับภาคและระดับประเทศ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

กรอบยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๑. วิสัยทัศน์ “เป็นผู้นำการผลิตโคเนื้อที่เพียงพอต่อการบริโภค และส่งออกในภูมิภาค

๒. พันธกิจ

๒.๑ สร้างและพัฒนากระบวนฐานข้อมูลด้านโคเนื้อที่เป็นปัจจุบัน มีความแม่นยำ สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

๒.๒ เสริมสร้างความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเนื้อโคที่มีความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ จากระบบการจำหน่ายที่ได้มาตรฐาน

๒.๓ ส่งเสริมด้านการพัฒนาการตลาดภายในจังหวัดหนองคายและการส่งออกโคเนื้อ เนื้อโคผลิตภัณฑ์เนื้อโคและหนังโคไปจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔ สร้างความเข้มแข็งและความสามารถของระบบการผลิตพันธุ์โคต้นน้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสมรรถนะการผลิต ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการสนับสนุนการผลิตโคเนื้อคุณภาพในทุกระดับ

๒.๕ สร้างความเข้มแข็ง และการยกระดับการผลิตของเกษตรกรรายย่อย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกชน ให้สามารถเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อการบริโภค สามารถสร้างรายได้ ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

๒.๖ รับรองระบบโครงสร้างพื้นฐานในกระบวนการแปรรูปโคเนื้อและเนื้อโคคุณภาพที่ได้มาตรฐานและมีความสามารถในการบริหารจัดการในกระบวนการฆ่าชำแหละ ตัดแต่งซาก แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโค เครื่องในการแปรรูปหนังและผลิตภัณฑ์หนังในระดับพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่งออกไปยังจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๗ สร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มของเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกชน เป็นเครือข่ายที่เป็นทางการ ให้สามารถมีการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้มีความก้าวหน้าพัฒนา ระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพเชิงอุตสาหกรรม

๒.๘ สร้างความเข้มแข็งในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพและมีระบบการติดตามการประเมินผลการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพทั้งระบบ

๓. วัตถุประสงค์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓.๑ เพื่อรักษาเสถียรภาพการตลาดการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพและการผลิตเนื้อโคคุณภาพให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่จังหวัดหนองคายและส่งออกจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๒ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย

๓.๓ เพื่อพัฒนาระบบการผลิตพันธุ์โคเนื้อคุณภาพต้นน้ำ ด้านพันธุ์กรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสมรรถนะการผลิตให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการสนับสนุนต่อการผลิตโคเนื้อคุณภาพกลางน้ำ และต่อการผลิตโคเนื้อคุณภาพปลายน้ำในจังหวัดหนองคายทุกระดับ

๓.๔ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพในจังหวัดหนองคาย ให้สามารถแข่งขันได้

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ สามารถผลิตโคเนื้อคุณภาพได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔๐ และคนหนองคายบริโภคเนื้อโคไม่ต่ำกว่า ๓.๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

๔.๒ มีอัตราการเพิ่มประชากรโคเนื้อไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปี

๔.๓ สามารถลดต้นทุนค่าอาหารในการผลิตโคเนื้อ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐

๕. เป้าหมายระยะ ๕ ปี แรก (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๕.๑ การผลิตโคเนื้อคุณภาพและเนื้อโคคุณภาพ เพื่อการบริโภคและการจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้านให้เพียงพอ

๕.๒ มีโรงฆ่าโคมาตรฐานเพียงพอรองรับความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพทั้งตลาด ๓ ระดับ และมีความสามารถในการบริหารจัดการกระบวนการฆ่าชำแหละและตัดแต่งซาก แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโคตามมาตรฐานสากล

๕.๓ มีรูปแบบการบริหารจัดการเชิงธุรกิจโคเนื้อที่หลากหลายเพื่อสามารถแข่งขันได้

๕.๔ มีการวิจัยและนวัตกรรมด้านการผลิตตลอดโซ่อุปทานจนถึงการบริโภคโดยการสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการวิจัยและนวัตกรรมทางการผลิตโคเนื้อคุณภาพเชิงอุตสาหกรรม

๖. ยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๓ ด้าน

๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาตลาดการบริโภคเนื้อโค

๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กระตุ้นการเพิ่มประชากรโคเนื้อ

๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการฟาร์มอาหาร และอาหารสัตว์สำหรับโคเนื้อ

๗. ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน ได้แก่

๗.๑ ผลิตโคเนื้อเพียงพอต่อการบริโภคไม่ต่ำกว่า ๑๒,๐๐๐ ตัว/ปี และคนหนองคายได้บริโภคเนื้อโคไม่ต่ำกว่า ๓.๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

๗.๒ มีอัตราการเพิ่มประชากรโคไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปี

๗.๓ ลดต้นทุนค่าอาหารในการผลิตโคเนื้อ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๓๘ กลยุทธ์ แผนงานและมาตรการ ภายใต้ยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๓ ด้าน

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน	มาตรการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาตลาดการ บริโภคเนื้อโคไทย	กลยุทธ์ที่ ๑ การสกัดกั้น การนำเข้าเนื้อโคผิดกฎหมายการใช้สารเร่งเนื้อแดง และนำเข้า	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๑๑ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านการสร้างแรงจูงใจ	มี ๑ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างคุณภาพชีวิตความเชื่อมั่นความปลอดภัยด้านอาหาร		
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกระตุ้นการเพิ่ม ประชากรโคเนื้อ	กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มปริมาณโคเนื้อทั้งระบบ	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๘ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๔ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๑ มาตรการ
		๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๕ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๐ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิต และการสร้างโอกาสจากโคเนื้อนำเข้า	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๘ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการพืช อาหารและอาหารสัตว์ สำหรับโคเนื้อ	กลยุทธ์ที่ ๑ การปฏิรูประบบ การผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูปและถนอมรักษาพืชอาหารและเศษเหลือจากอุตสาหกรรมเกษตรเชิงพาณิชย์	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๔ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การใช้ประโยชน์นวัตกรรมอาหารสัตว์ และระบบการจัดการให้อาหารโคเนื้อ	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี	มี ๒ มาตรการ
		๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ	มี ๓ มาตรการ
		๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ด้านเศรษฐกิจ รวม ๙๔๘,๙๗๑,๘๖๙ บาท

๑.๑ มูลค่าเนื้อโคชำแหละเพื่อการบริโภค จากโคเนื้อ ๑๒,๐๐๘ ตัว คิดเป็นเนื้อทั้งหมดประมาณ ๒,๐๑๗,๓๔๔ กิโลกรัม (ตลาดระดับบน ๓ % ตลาดระดับกลาง ๔๔ % ตลาดส่วนใหญ่หรือตลาดทั่วไป ๕๓ %) มูลค่า ๖๐๕,๒๐๓,๒๐๐ บาท

๑.๒ มูลค่าโคเนื้อที่เกษตรกรยังเลี้ยงอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย คงเหลือโคมีชีวิต จำนวน ๑๖,๒๗๓ ตัว (โคเนื้อทุกขนาดเฉลี่ยน้ำหนัก ๒๐๐ กิโลกรัม) ประมาณ ๓,๒๕๔,๖๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๒๙,๒๙๑,๐๐๐ บาท

๑.๓ มูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อ หนัง กระดูก ปัสสาวะประมาณ ๒๔,๐๑๖,๐๐๐ บาท

๑.๔ มูลค่าปุ๋ยคอกจากมูลโค คิดเป็นน้ำหนักแห้งเฉลี่ย ๙๔๙ กิโลกรัมต่อตัวต่อปี(เฉลี่ยน้ำหนักโคเนื้อทุกขนาด ๒๐๐ กิโลกรัมต่อตัว ถ่ายมูลวันละ ๕ % ของน้ำหนักตัว มูลโคมีน้ำหนักแห้ง ๒๖ %) จำนวนโคเนื้อ ๒๘,๒๘๑ ตัว คิดเป็นปริมาณปุ๋ยคอก ๒๖,๘๓๘,๖๖๙ กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย ๑ บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ประมาณ ๒๖,๘๓๘,๖๖๙ บาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. ด้านสังคม และพัฒนาอาชีพ

๒.๑ มีกรอบยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาโคเนื้อที่จังหวัดหนองคายสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อ สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

๒.๒ สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรเพื่อ ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านการผลิต การตลาด และการพัฒนาระบบการเลี้ยงโคเนื้อ

๒.๓ ลดปัญหาด้านสังคม จากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม

๓.๑ จำนวนโคเนื้อ รวม ๒๘,๒๘๑ ตัว คิดเป็นปริมาณปุ๋ยคอกที่ผลิตได้ ประมาณ ๒๖,๘๓๘,๖๖๙ กิโลกรัมต่อปี หรือประมาณ ๒๖,๘๓๘ ตันต่อปี จะสามารถนำไปปรับปรุงคุณภาพของดินให้ดีขึ้นประมาณปีละไม่ต่ำกว่า ๒๖,๘๓๘ ไร่

๓.๒ นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและจากโรงงานอุตสาหกรรมมาใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ เช่น ฟาง เปลือกและต้นสับปะรด เปลือกและซังข้าวโพด กากน้ำตาล เปลือกและแป้งมันสำปะหลัง ฯลฯ มาใช้เป็นอาหารโคเนื้อ ช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดปัญหาการเผาฟางข้าว ช่วยลดปัญหาด้านมลพิษและรักษาสภาพแวดล้อม อีกทางหนึ่ง

ระบบการตลาด การซื้อขายโคเนื้อในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่จะผ่านพ่อค้าคนกลาง คือระบบนายฮ้อย ที่จะรวบรวมโคจากกลุ่มเกษตรกร หรือเกษตรกรรายย่อยมาขายต่อที่ตลาดนัดโค-กระบือ ในพื้นที่ ซึ่งการซื้อขาย จะเป็นรูปแบบการขายเหมาตัว และส่วนหนึ่งจะพัฒนาไปสู่ระบบการซื้อขายแบบชั่งน้ำหนักผ่านระบบสหกรณ์ ซึ่งเกษตรกรจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบเหมือนการซื้อขายผ่านพ่อค้าคนกลาง

ราคาโคเนื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย เกษตรกรที่เลี้ยงแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกจำหน่ายมักนิยมจำหน่ายเมื่อโคมีอายุ ๑๘-๒๔ เดือน ถ้าเป็นโคพันธุ์อเมริกันบาร์หมัน โคลูกผสมพื้นเมืองหรือโคพื้นเมือง จะจำหน่ายได้ประมาณ ๘๕- ๙๐ บาทต่อกิโลกรัม ทั้งเพศผู้และเพศเมีย ส่วนโคลูกผสมสายเลือดยุโรป และโคลูกผสมพันธุ์ทาจิมะ หรือวากิว เพศผู้จะจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าเพศเมีย ที่ ๑๐๐-๑๑๐ บาทต่อกิโลกรัม ส่วนเพศเมียจะขายได้ราคาต่ำกว่าคือประมาณ ๘๕-๙๐ บาทต่อกิโลกรัม โดยราคาซื้อขายจะแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละพื้นที่ และขึ้นอยู่กับสภาพของโคในวันจำหน่ายด้วย

วิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสโคเนื้อจังหวัดหนองคาย

จากการวิเคราะห์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการเลี้ยงโคเนื้อของจังหวัดหนองคาย ได้สรุปจุดแข็ง จุดอ่อน ภัยคุกคามและโอกาสของการเลี้ยงโคเนื้อ ดังนี้

๑ จุดแข็ง(Strength)

๑. วิถีชีวิตเกษตรกรสอดคล้องกับระบบการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งฐานเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคายมีจำนวนกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน และส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงโคเนื้อ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ

๒. แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ในพื้นที่มีปริมาณมาก รวมทั้งผลพลอยได้จากการเกษตร และเศษเหลือจากโรงงานอุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่ มันสำปะหลัง รำ ปลาข้าว ฟางข้าว ต้นและเปลือกข้าวโพด เปลือกสับปะรด ซึ่งมีราคาถูก

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนด้านพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การป้องกัน การป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์กระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงสถาบันการศึกษาที่สนับสนุนทางวิชาการอย่างรอบด้าน

๔. ความต้องการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่จังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๕. มีเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพที่เหมาะสม ทั้งการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ (ผสมเทียม การย้ายฝากตัวอ่อน) เพื่อการผลิตโคเนื้อที่สอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร และตรงกับความต้องการของตลาด

๖. การเลี้ยงโคเนื้อ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๗๘,๒๕๒,๐๐๐ ล้านบาท และการเลี้ยงโคเนื้อสามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

๗. ภูมิอากาศ ภูมิประเทศเหมาะสมที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงโคเนื้อ

๒ จุดอ่อน (Weakness)

๑. โรงฆ่าสัตว์มาตรฐานในจังหวัดหนองคาย มี ๑ แห่ง ไม่เพียงพอ การตัดแต่งและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ผู้ประกอบการขาดความรู้ในการจัดการหลังการฆ่า เช่นการเก็บรักษา การตัดแต่ง แยกชิ้นส่วนตามการใช้ประโยชน์ การบ่มเนื้อ การพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ส่วนใหญ่ยังทำลูกชิ้น นิยมบริโภคหม่อมเนื้อและบริโภคเนื้อสด

๒. ปัญหาโรคระบาดสัตว์ (โรคปากและเท้าเปื่อย) ยังมีอยู่ และการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดงผสมในอาหาร เป็นข้อจำกัดการส่งโคมีชีวิตและเนื้อโคไปขายในพื้นที่ใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๓. การเลี้ยงโคเนื้อต้องลงทุนสูงในระยะเริ่มต้น (ประมาณร้อยละ ๗๐) ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงนาน และให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

๔. ความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำยังมีน้อย

๕. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย อายุมาก การศึกษาไม่มาก การยอมรับความรู้หรือเทคโนโลยีการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อไม่รวดเร็วนัก ประสิทธิภาพการผลิตจึงยังไม่เต็มความสามารถ ทำให้ปริมาณการผลิตค่อนข้างต่ำ และการควบคุมคุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร

๖. การสร้างเครือข่ายการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการผลิต และการตลาดมีค่อนข้างน้อย

๗. การประชาสัมพันธ์สร้างค่านิยมการบริโภคเนื้อโคคุณภาพที่ผลิตในจังหวัดหนองคายยังมีน้อย

๘. เทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลพื้นฐานโค เช่น ข้อมูลด้านการตลาด ด้านราคา ข้อมูลเรื่องโรค ข้อมูลด้านโรงฆ่า รวมถึงการเชื่อมโยงด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่สมบูรณ์ชัดเจน จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. ไม่สามารถขยายพื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อได้เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ

๑๐. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีจำนวนไม่เพียงพอ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓ โอกาส(Opportunity)

๑. โคเนื้อมีชีวิต เนื้อโค และผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาดในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีโอกาสพัฒนาโคเนื้อ และเนื้อโคคุณภาพเพื่อการส่งออก สามารถสร้างเอกลักษณ์และความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพดีจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น

๒. ความต้องการโคเนื้อ และเนื้อโคเพิ่มมากขึ้น จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประกอบกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดหนองคายมีเขตแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) ทำให้มีโอกาสส่งออกเนื้อโคและโคเนื้อมีชีวิตไปจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น

๓. ตลาดฮาลาลขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จังหวัดหนองคายมีโอกาสบริโภคเนื้อโคของคนในกลุ่มมุสลิมค่อนข้างสูง และโอกาสในการพัฒนาโรงฆ่า เพื่อรองรับโคเนื้อเข้าเชือด

๔. จังหวัดหนองคายมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนและจุดผ่านแดน ทำให้มีโอกาสทางการตลาดโคเนื้อสะดวกยิ่งขึ้น

๔ อุปสรรค/ภัยคุกคาม(Threats)

๑. การลักลอบนำเข้า-ส่งออก โคเนื้อและเนื้อโค เกือบยังมีอยู่แม้จะมีมาตรการควบคุม แต่การปราบปรามยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

๒. ต้นทุนปัจจัยการผลิตโคเนื้อ มีราคาสูง

๓. ราคาโคเนื้อผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองราคา

๔. การแพร่ระบาดของโรค(โรคปากและเท้าเปื่อย)อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายสัตว์และพาหะชนิดอื่น ๆ

๕. การเปิดการค้าเสรี(FTA และ NAFTA) ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถกำหนดภาษีศุลกากรเพื่อป้องกันการนำเข้าเนื้อโคจากต่างประเทศ โดยเฉพาะออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่ารวมถึงมาตรการกีดกันทางการค้า กระบวนการนำเข้าที่มีต้นทุนสูง ระเบียบของประเทศคู่ค้า คู่แข่ง(จีน พม่า)

๖. ภัยธรรมชาติ

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงโคขุน มีต้นทุนรวมของการผลิตโคขุน ทั้งหมด ๓๖,๐๘๒.๘๖ บาทต่อตัว ซึ่งคิด ราคาโคเนื้อที่จำหน่ายของการผลิตโคขุน เท่ากับ ๕๐,๗๒๕ บาทต่อตัว ดังนั้นจะมีกำไรสุทธิ ๑๔,๖๔๒.๑๔ บาทต่อตัว (ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์โคที่นำมาขุน)

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงแม่เพื่อผลิตลูก มีต้นทุนรวมของการผลิตโคเนื้อทั้งหมด ๑๘,๘๘๘.๔๕ บาทต่อตัว เกษตรกรมีการจำหน่ายโคเนื้อ เท่ากับ ๒๘,๔๔๐.๒๓ บาทต่อตัว ดังนั้นจะมีกำไรสุทธิรวม เท่ากับ ๙,๕๕๑.๗๘ บาทต่อตัว

พันธุ์โคเนื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๖๒)

๑.) โคพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดมีประมาณ ๑๘,๑๕๗ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๐ ของโคทั้งหมด

๒.) โคพันธุ์และโคลูกผสมมีประมาณ ๑๐,๐๐๖ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๘ ของโคทั้งหมด

๓.) โคขุนมีประมาณ ๑๑๘ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๒ ของโคทั้งหมด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ระบบการเลี้ยงโคเนื้อ แบ่งเป็น ๒ ระบบดังนี้

๑.) ระบบการเลี้ยงโคเนื้อเชิงธุรกิจ (โคขุน) เป็นการเลี้ยงโคเนื้อตามหลักวิชาการมีการลงทุนสูง จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุนตั้งแต่การสร้างโรงเรือนคอกเลี้ยงแปลงหญ้าโรงผสมอาหารรวมทั้งมีการจัดการด้านอาหารและสุขภาพจากสถิติของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีจำนวนโคขุน ๑๑๘ ตัวคิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒ ของจำนวนโคเนื้อ ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

๒.) ระบบการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อการผลิตลูกเป็นการเลี้ยงโคเนื้อทั้งแบบปลูกหญ้าเลี้ยงโคและเลี้ยงปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าในความครอบครองของเกษตรกรมีน้อย ดังนั้นเกษตรกรมักจะด้อนโคออกไปหากินหญ้า หรือที่มีพืช เป็นอาหารโดยทั่วไป เช่นริมถนน พื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ ป่าสาธารณะทั่วไปรอบ ๆ หมู่บ้านตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เช่น ในทุ่งนา เป็นต้น ระบบการเลี้ยงโคเนื้อแบบปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อในระบบนี้ประมาณ ๒๘,๑๖๓ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๘ ของจำนวนโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย

การบริโภคเนื้อโค ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของจังหวัดหนองคาย จะหาได้จากข้อมูลจำนวนโคที่เข้าโรงฆ่า น้ำหนักซากโคซึ่งมีร้อยละ ๕๐-๕๘ ของน้ำหนักโคมีชีวิต ปริมาณเนื้อแดงที่ได้จากการชำแหละตัดแต่ง จะเท่ากับร้อยละ ๘๐-๘๕ ของน้ำหนักซาก (ร้อยละ ๔๐-๔๖ ของน้ำหนักโคมีชีวิต) ทั้งนี้เปอร์เซ็นต์ซากและเปอร์เซ็นต์เนื้อแดง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของโคที่เข้าฆ่า

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคเนื้อ ในจังหวัดหนองคายจากการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงโคเนื้อในหนองคายพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ปัญหาด้านการผลิตและปัญหาด้านการตลาด พอที่จะสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการผลิต

๑.๑ ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคายยังทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพในการผลิตโคเนื้อคุณภาพสำหรับผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นโคขุนเพื่อให้ได้เนื้อโคคุณภาพสูง

๑.๒ ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร โดยทั่วไปแล้วการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรแบ่งกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๒ กลุ่ม คือเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้มีขนาดใหญ่ เน้นการดูแลเองในครอบครัว ส่วนกลุ่มสุดท้ายเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงเพียงไม่กี่ตัวซึ่งสองกลุ่มหลังนี้ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ของเกษตรกร เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๑.๓ ปัญหาโคที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์พันธุ์ทำให้ อัตราการผสมติดต่ำอัตราการให้ลูกโคต่ำและอัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในหลายๆ พื้นที่ทำให้ขาดแคลนทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือทุ่งหญ้าที่มีการจัดการแปลงหญ้าแบบประณีตและถูกต้องเหมาะสมกับการเลี้ยงดูโดยเฉพาะ ในฤดูแล้งที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของหญ้าธรรมชาติจึงเป็นผล ทำให้ขาดแคลนอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการถนอมอาหารการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของโคและมีต้นทุนการผลิตต่ำการเลือกใช้วัสดุและสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตร มาใช้เป็นอาหารเพื่อลดต้นทุนการผลิต

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑.๔ ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคายเป็นรายย่อย ทำให้ไม่สามารถสร้างระบบการเลี้ยงการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน

๑.๕ ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรขาดสภาพคล่องด้านเงินทุนขาดแคลนแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแหล่งเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำจึงไม่สามารถยืดอกชีพการเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักเนื่องจากประกอบอาชีพเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักต้องใช้เงินทุนสูง โดยเฉพาะเพื่อจัดซื้อโคพันธุ์ดีไว้เลี้ยง นอกจากนั้นอาหารและยาป้องกันโรคก็มีความจำเป็นต้องใช้ทุนสูงเช่นกัน และนอกจากเกษตรกรรายย่อยแล้วเกษตรกรรายปานกลางหรือใหญ่เมื่อหาแหล่งเงินทุนไม่ได้ก็ไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงโคเนื้อได้และยังทำให้การบริหารจัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค และอื่น ๆ ไม่ได้มาตรฐาน หรือได้มาตรฐานต่ำ

๒. ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาด ได้แก่

๒.๑ ตลาดซื้อ-ขายโค กระบือ ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการซื้อขายในระบบชั่ง ตวง วัด ตลาดโดยทั่วไปมักจะเป็นตลาดนัดต่าง ๆ พ่อค้าคนกลางเข้าไปซื้อกับเกษตรกรรายย่อยและนำไปส่งขายต่อทำให้การซื้อขายเป็นไปตามสายตาแต่ละคน ไม่ยุติธรรมต่อเกษตรกรและถ้าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคที่มีความจำเป็นหรือมีข้อจำกัดเช่น ถึงเวลาต้องใช้เงิน หรือมีปัญหาเรื่องเงินจึงจำเป็นต้องรีบขายโค ทำให้ถูกกดราคาได้ราคาต่ำ

๒.๒ เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกัน ทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำและไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมโคในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดโคเนื้ออย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะโคขุนคุณภาพดี การขายโคจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขาย ปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

๙.๓ กระบือ

ข้อมูลพื้นฐาน

การเลี้ยงกระบือของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยทั่วไปแล้วเป็นการเลี้ยงมี ๒ ลักษณะคือเลี้ยงจำนวนน้อย ๑ – ๒๐ ตัว และเลี้ยงเป็นฝูงมากกว่า ๒๐ ตัวขึ้นไป มักจะเลี้ยงกระบือเพศเมียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อแม่กระบือมีลูกเพศผู้จะเลี้ยงจนลูกกระบืออายุ ๑-๒ ปีแล้วขาย ส่วนลูกกระบือเพศเมียจะเลี้ยงเป็นแม่พันธุ์ต่อไป นอกจากมีความต้องการใช้เงินหรือกระบือในฝูงมีจำนวนมากเกินไป จึงขายกระบือเพศเมีย แต่มีเกษตรกรบางรายซื้อกระบือมาเลี้ยงขุนระยะสั้นเพื่อให้กระบือมีสภาพสมบูรณ์ขึ้นระดับหนึ่งแล้วขายและหมุนเวียนซื้อกระบือมาเลี้ยงอีก

ตารางที่ ๓๙ รายงานกระป๋องแยกตามจำนวนที่เลี้ยงจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๒,๐๕๑	๓๒๘	๓,๐๘๔	๑,๔๐๖	๓,๐๑๐	๖๐๓	๓,๙๔๕	๕๓๑
ท่าบ่อ	๑,๔๓๐	๕๐๗	๑,๓๓๓	๓๖๕	๑,๓๐๓	๓๗๓	๑,๒๖๔	๓๗๓
โพนพิสัย	๒,๑๓๐	๔๓๙	๙๒๐	๒๔๙	๘๗๔	๓๓๓	๘๗๖	๓๔๑
ศรีเชียงใหม่	๑๙๔	๒๙	๒๓๕	๔๘	๒๑๘	๔๕	๒๐๓	๔๔
สังคม	๑	๑	๒	๑	๔๐	๙	๔๒	๙
สระใคร	๑,๒๕๐	๓๐๙	๑,๒๕๑	๓๑๕	๑,๗๔๑	๔๑๒	๑,๗๗๑	๔๑๐
เฝ้าไร่	๓๒๖	๖๘	๒๗๗	๔๖	๔๓๙	๗๐	๕๑๐	๘๔
รัตนวาปี	๔๗๑	๑๕๕	๑,๐๐๔	๒๗๒	๖๓๓	๑๓๗	๖๔๖	๑๓๐
โพธิ์ตาก	๑๑๓	๑๙	๘๗	๑๖	๑๐๘	๑๙	๒๒๒	๓๔
รวม	๗,๙๖๖	๑,๘๕๕	๘,๑๕๗	๒,๗๑๘	๘,๓๖๖	๒,๐๐๑	๙,๔๗๙	๑,๙๕๖

ที่มา : ข้อมูล : โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๒๒ แสดงจำนวนกระป๋อง ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงกระป๋องจำนวน ๑,๘๕๕ ราย กระป๋องจำนวน ๗,๙๖๖ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เกษตรกรเลี้ยงกระป๋องจำนวน ๑,๙๕๖ ราย กระป๋องจำนวน ๙,๔๗๙ ตัว ปี จำนวนกระป๋องเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕.๙๖

พื้นที่การเลี้ยงกระป๋อง มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคายจำนวน ๓,๙๔๕ ตัว รองลงมา คือ อำเภอสระใคร จำนวน ๑,๗๗๑ ตัว และอำเภอท่าบ่อ จำนวน ๑,๒๖๔ ตัว

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔๐ เปรียบเทียบจำนวนกระบือ ในปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนกระบือ (ตัว)
หนองคาย	๙,๔๗๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๘๘๑,๓๘๑
ประเทศ	๑,๒๒๖,๗๘๕

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนกระบือของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคาย มีจำนวนกระบือ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๘ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ ของประเทศ

ต้นทุนการผลิตกระบือ

โดยใน ๑ รอบการผลิตกระบือตั้งท้องประมาณ ๓๐๘ – ๓๓๗ วัน (๑๐.๕ – ๑๑ เดือน) สามารถผลิตลูกกระบือได้ประมาณ ร้อยละ ๓๕ ของการผสมเทียม

การเลี้ยงแม่กระบือ ๑ ตัว ในระยะเวลา ๕ ปีจะต้องมีทุนในการเลี้ยงดูประมาณ ๓๐,๐๐๐ – ๓๕,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทน จะได้จากการจำหน่ายลูกกระบือที่เกิดในฝูง ในระยะเวลา ๕ ปี แม่กระบือ ๑ ตัว จะสามารถให้ลูกได้ ๒ – ๓ ตัว ลูกกระบือหย่านมเลี้ยงไปจนอายุได้ประมาณ ๑๘ -๒๔ เดือน สามารถจำหน่ายได้ในราคาตัวละประมาณ ๓๕,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้เกษตรกรจะมีรายได้จากการจำหน่ายมูลกระบือปีละประมาณ ๓,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ บาท ต่อตัว ทั้งนี้ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยง ดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามผลสภาวะการตลาดและแหล่งที่เลี้ยง

ระบบการเลี้ยงกระบือ

เพื่อการผลิตลูกเป็นการเลี้ยงกระบือทั้งแบบปลูกหญ้าเลี้ยงกระบือและเลี้ยงปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าในความครอบครองของเกษตรกรมีน้อยดังนั้นเกษตรกรมักจะต้อนกระบือออกไปหาหญ้าหรือที่มีพืชเป็นอาหารโดยทั่วไป เช่นริมถนนพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ พื้นที่ป่าสาธารณะทั่วไปรอบ ๆ หมู่บ้าน ตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เช่นในทุ่งนาเป็นต้น ระบบการเลี้ยงกระบือแบบปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงกระบือในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ด้านการตลาดกระบือ ตลาดกระบือมีชีวิตซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ซื้อแบ่งเป็น

๑. ซื้อเพื่อใช้ทำเป็นพ่อ-แม่พันธุ์ ราคาจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

๑.๑) ลักษณะตรงตามสายพันธุ์ กระบือที่มีลักษณะตรงตามสายพันธุ์จะมีราคาสูงกว่า กระบือที่มีลักษณะไม่ตรงตามสายพันธุ์

๑.๒) อายุของกระบือ กระบือที่มีอายุน้อยจะมีราคาเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักต่อกิโลกรัมจะสูงกว่ากระบือที่มีอายุมาก

๑.๓) พันธุ์ประวัติ (pedigree) กระบือที่มีพันธุ์ประวัติจะมีราคาสูงกว่ากระบือที่ไม่มีพันธุ์ประวัติ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. ซื้อเพื่อส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ ราคาจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

๒.๑) ปริมาณกระป๋องที่ส่งเข้าจำหน่ายในท้องตลาดถ้ามีกระป๋องส่งเข้าสู่ตลาดมากราคาจะถูก

๒.๒) ขนาดของกระป๋อง กระป๋องที่มีขนาดใหญ่จะมีราคาเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักต่อกิโลกรัมจะสูงกว่ากระป๋องที่มีขนาดเล็ก

๒.๓) ความสมบูรณ์ของกระป๋อง กระป๋องที่มีความสมบูรณ์จะมีราคาสูงกว่ากระป๋องผอมเนื่องจากปริมาณเนื้อมากกว่า

ข้อได้เปรียบของการเลี้ยงกระป๋อง กระป๋องสามารถเลี้ยงในที่ลุ่มได้ เนื่องจากกระป๋องมีระบบย่อยอาหารที่ยาวกว่าโคและมีจุลินทรีย์ชนิดที่โคไม่มี ดังนั้น กระป๋องจึงสามารถใช้ประโยชน์อาหารหญ้าที่คุณภาพต่ำซึ่งอยู่ในที่ลุ่มเปลี่ยนเป็นเนื้อได้ดีกว่าโคแต่กระป๋องเป็นสัตว์ไม่ทนร้อนจึงชอบนอนปลักทำให้แปลงหญ้าเกิดความเสียหายการเลี้ยงกระป๋องในรูปฟาร์มจึงเป็นไปได้ยาก กระป๋องจะใช้ประโยชน์จากหญ้าธรรมชาติ หญ้าที่เป็นวัชพืชพงข้าวและสามารถเปลี่ยนเป็นเนื้อได้ดีโค โตเร็วและมีไขมันน้อย กระป๋องจะมีน้ำหนักมากกว่าโค โคเมื่อเปรียบกับกระป๋องแล้ว เมื่ออายุเท่ากันกระป๋องจะเลี้ยงง่ายและต้นทุนต่ำกว่าและให้เนื้อมากกว่า และเนื้อกระป๋องมีไขมันต่ำจึงเหมาะในการบริโภคมากกว่าโคแต่อย่างไรก็ตามการเลี้ยงกระป๋องขุนแบบโคขุนจะต้องลงทุนสูงและผลที่ได้จะไม่คุ้มทางเศรษฐกิจ กระป๋องสามารถใช้แรงงานในไร่นาและลากเกวียนได้ดีกว่าโค โดยทั่วไป กระป๋องไถนาได้วันละ ๔ – ๖ ชั่วโมง หรือประมาณครึ่งไร่ถึงหนึ่งไร่ การใช้กระป๋องไถนาจะเสียค่าใช้จ่ายถูกกว่า ใช้รถไถนาขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังจะได้ปุ๋ยจากมูลใส่ไร่นาอีกด้วย ประมาณได้ว่ากระป๋องหนึ่งตัวให้มูลเป็นปุ๋ยได้ถึงปีละหนึ่งถึงสองตัน ทำให้เกษตรกรสามารถประหยัดค่าปุ๋ยลงได้จำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมูลกระป๋องสามารถขายได้ราคาหากเลี้ยงกระป๋องหลายตัวก็อาจมีรายได้จากการขายมูลกระป๋องได้อีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรค ในการเลี้ยงกระป๋องในจังหวัดหนองคาย

๑.) ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย ยังทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพในการผลิตกระป๋องคุณภาพสำหรับผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นกระป๋อง

๒.) ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร โดยทั่วไปแล้วการเลี้ยงกระป๋องของเกษตรกรแบ่งกลุ่มเกษตรกร ได้เป็น ๒ กลุ่มคือเลี้ยงกระป๋องเป็นอาชีพหลักเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้มีขนาดใหญ่เน้นการดูแลเองในครอบครัว ส่วนกลุ่มสุดท้ายเลี้ยงกระป๋องเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงเพียงไม่กี่ตัวซึ่งสองกลุ่มนี้ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ของเกษตรกร เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓.) ปัญหากระป๋องที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ทำให้ อัตราการผสมติดต่ำอัตราการให้ลูกกระป๋องต่ำและอัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในหลายๆ พื้นที่ ทำให้ขาดแคลนทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือทุ่งหญ้าที่มีการจัดการแปลงหญ้าแบบประณีตและถูกต้องเหมาะสมกับการเลี้ยงดูกระป๋องโดยเฉพาะในฤดูแล้งที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของหญ้าธรรมชาติจึงเป็นผลทำให้ขาดแคลนอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการถนอมอาหารการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของกระป๋องและมีต้นทุนการผลิตต่ำ การเลือกใช้วัสดุ และสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้เป็นอาหารเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๔.) ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงกระป๋องในจังหวัดหนองคายเป็นรายย่อย ทำให้ไม่สามารถสร้างระบบการเลี้ยงการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

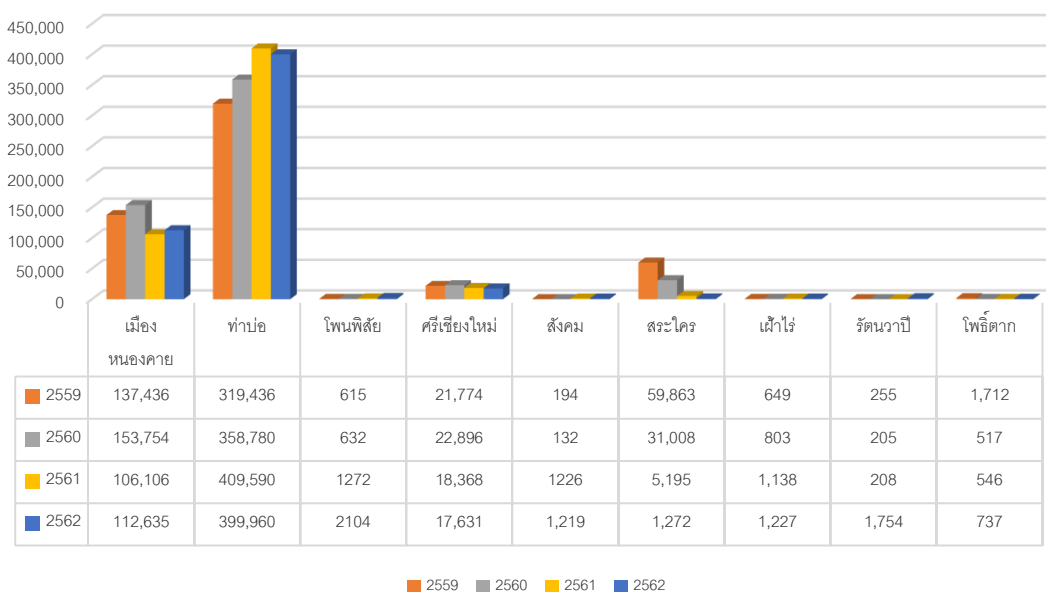
๕.) ปัญหาด้านการตลาดปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาดได้แก่เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกัน ทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำ และไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ทำให้ไม่สามารถรวบรวมกระป๋องในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดกระป๋องอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะกระป๋องคุณภาพดี การขายกระป๋องจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขาย ปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงานเข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

๙.๔ ไก่ไข่

สถานการณ์ทั่วไปและแนวโน้มการผลิต

ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๕๒๒,๓๑๑ คน ความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่ ๑๓๒.๖ คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยอำเภอเมืองหนองคายมีจำนวนประชากรและความหนาแน่นมากที่สุด แม้ว่าประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานจะมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตามเนื่องจากไข่ไก่เป็นอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารสูงและราคาไม่สูงนัก ความต้องการบริโภคไข่ไก่จึงเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร

แผนภูมิที่ ๒๓ จำนวนไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย(ตัว) ช่วงระหว่างปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑

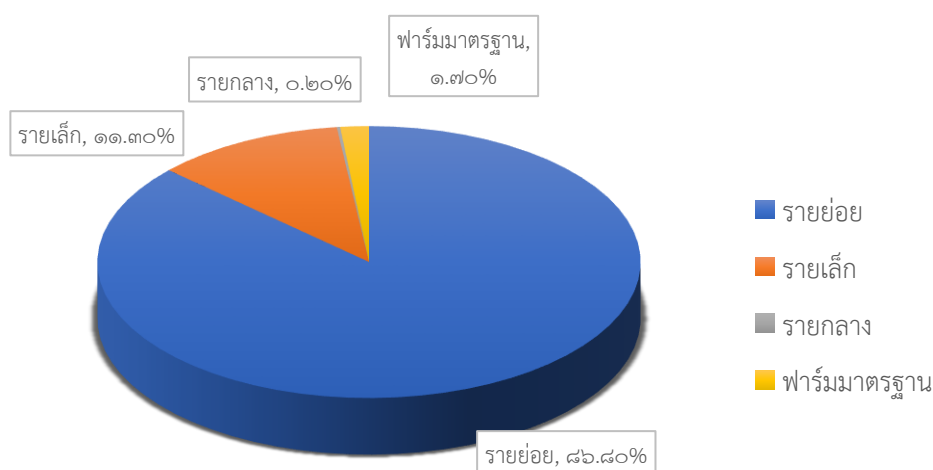
ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าการเลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จำนวนมากที่สุดอยู่ที่ท่าบ่อ และอำเภอเมืองหนองคาย โดยในปี ๒๕๖๒ มีจำนวนไก่ไข่ทั้งหมด ๓๙๙,๙๖๐ ตัว และ ๑๑๒,๖๓๕ ตัว ตามลำดับ ซึ่งในพื้นที่อำเภอท่าบ่อ ศรีเชียงใหม่ สังคม และสระใคร มีแนวโน้มที่จะลดลงจากปีก่อน ขณะที่อำเภอเผ่าไร่ โพนพิสัย และรัตนวาปี มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ส่วนในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย และโพธิ์ตากมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

อย่างไรก็ดีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่รายย่อย(เลี้ยงน้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตัว) ถึง ๔๘.๖๕ % และเกษตรกรรายเล็ก(เลี้ยง ๓,๐๐๐ – ๑,๐๐๐ ตัว) ๓๗.๙๔% นอกจากนั้นเป็นเกษตรกรรายกลาง (เลี้ยง ๑๐,๐๐๑ – ๑๐๐,๐๐๐ ตัว) ๒.๐๔% และฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน ๑๑.๓๗% โดยทั่วไปการเลี้ยงไก่ไข่ของจังหวัดหนองคายเป็นการเลี้ยงบนบ่อปลา โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอท่าบ่อและอำเภอเมือง

แผนภูมิที่ ๒๔ ประเภทเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๔๑ ข้อมูลไก่ไข่และผลผลิตไข่ไก่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ประเภท	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
จำนวนไก่ไข่ (ตัว)	๕๔๑,๙๓๔	๕๖๘,๗๒๗	๕๔๓,๗๔๙	๕๓๘,๕๓๙
จำนวนผลผลิต (ฟอง/ปี)	๑๑๙,๗๖๗,๔๑๔	๑๓๔,๖๑๐,๖๖๗	๑๒๐,๑๖๘,๕๒๙	๑๓๘,๙๔๓,๐๖๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากข้อมูลของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ผลผลิตไข่ไก่ทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดหนองคายปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑๙,๗๖๗,๔๑๔ ฟอง/ปี (๒๒๑ฟอง/ตัว/ปี) เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๓๘,๙๔๓,๐๖๒ ฟอง/ปี (๒๕๘ ฟอง/ตัว/ปี) ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๙,๑๗๕,๖๔๘ ฟอง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๘ ถึงแม้ว่าปริมาณไก่ไข่ที่เลี้ยงจะลดลง แต่การปรับปรุงพันธุ์ไก่ไข่และการเลี้ยงที่มีระบบป้องกันโรคที่ดีขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้นกว่าเดิม หากจะให้ผลผลิตไข่ไก่เพียงพอ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ซึ่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์ไก่ไข่ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑ ส่งเสริมให้คนไทยบริโภคไข่ไก่ ๓๐๐ ฟองต่อคนต่อปี นั้น พื้นที่จังหวัดหนองคายจะมีความต้องการไข่ไก่ ๑๕๖,๖๙๓,๓๐๐ ฟอง/ปี ซึ่งมากกว่าผลผลิตไข่ไก่ในพื้นที่ ต้องมีการนำเข้าไข่ไก่จากต่างจังหวัด อีกทั้งจังหวัดหนองคายไม่มีศูนย์รวบรวมไข่ไก่ที่ได้รับรองมาตรฐาน ดังนั้นไข่ไก่จากฟาร์มมาตรฐานจึงถูกส่งไปยังศูนย์รวบรวมไข่ไก่ในต่างจังหวัดด้วย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงไก่ไข่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนไก่ไข่ของทั้งประเทศ โดยมีจำนวนไก่ไข่เพียงร้อยละ ๐.๙๓ ของไก่ไข่ทั้งหมดในประเทศ แต่นับว่าจำนวนไก่ไข่นับว่าค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับจำนวนไก่ไข่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจำนวนไก่ไข่คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๗ ของไก่ไข่ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นับเป็นจังหวัดที่มีจำนวนไก่ไข่เป็นอันดับ ๖ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอันดับ ๓ ของเขตปศุสัตว์ที่ ๔ โดยการเลี้ยงไก่ไข่ในประเทศไทยมีจำนวนมากที่สุดคือเขตปศุสัตว์ที่ ๒ (กลุ่มจังหวัด สมุทรปราการ, ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี, ตราด, ฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี, นครนายก และสระแก้ว) ขณะที่จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่น้อยมากที่สุดในเขตปศุสัตว์ที่ ๓ และ ๔ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการเลี้ยงไก่ไข่แบบรายย่อย จึงทำให้มีเกษตรกรจำนวนมาก แต่จำนวนไก่ไข่น้อยกว่าจังหวัดที่มีเกษตรกรเป็นรายกลาง-รายใหญ่

แผนภูมิที่ ๒๕ จำนวนเกษตรกรและไก่ไข่ รายเขตปศุสัตว์

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

การตลาดและต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๔๒ ข้อมูลราคาไข่ไก่คละหน้าฟาร์ม บาท/ฟอง ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

ไข่ไก่ (คละหน้าฟาร์ม)	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ราคา บาท/ฟอง	๓.๐๙	๒.๖๙	๒.๙๕	๒.๖๕	๒.๖๘	๓.๐๐
ต้นทุน บาท/ฟอง	๒.๙๙	๒.๘๓	๒.๘๙	๒.๘๖	๒.๘๖	๒.๘๗

ที่มาราคาไข่ไก่คละหน้าฟาร์ม : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

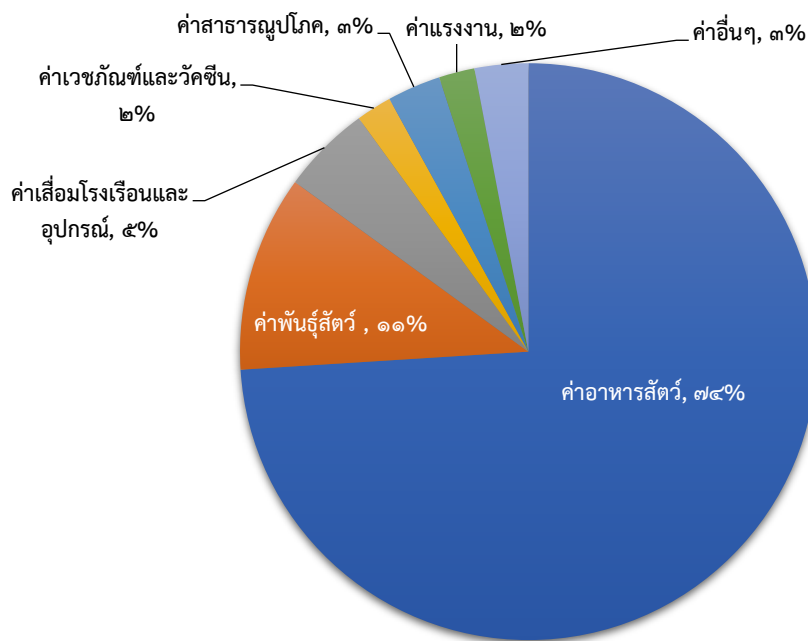
ที่มาต้นทุนไข่ไก่ต่อฟอง: สมาคมผู้ผลิตผู้ค้าและส่งออกไข่ไก่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตาราง พบว่าราคาไข่ไก่/ฟอง มีการปรับสูงขึ้นจากปี ๒๕๖๑ มาตรการปรับสมดุลปริมาณไข่ไก่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งภาคเอกชนให้ความร่วมมือลดการนำเข้า พ่อ-แม่ ปู-ยาพันธุ์ และส่งออกไข่ไก่ส่วนเกินไปจำหน่ายต่างประเทศ พร้อมกับปลดแม่ไก่ยืนกรง อีกทั้งเกษตรกรรายย่อยมีการเลี้ยงไก่ไข่น้อยลง ทำให้ราคาไข่ไก่โดยภาพรวมปรับตัวเพิ่มขึ้น และราคาไข่ไก่ในจังหวัดปรับตัวขึ้นด้วย

ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงประกอบด้วยค่าอาหารสัตว์ที่มีสัดส่วนสูงที่สุดประมาณร้อยละ ๗๔ ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดรองลงมา ได้แก่ค่าพันธุ์สัตว์ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๑ ค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์คิดเป็นร้อยละ ๕ ค่าเวชภัณฑ์และวัคซีนคิดเป็นร้อยละ ๒ ค่าสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า/ประปา) คิดเป็นร้อยละ ๓ ค่าแรงงานคิดเป็นร้อยละ ๒ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๓ อย่างไรก็ตามในช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ ๒.๘๗ บาท/ฟอง ค่อนข้างคงที่

แผนภูมิที่ ๒๖ สัดส่วนต้นทุนการผลิตไข่ไก่

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis)

จุดแข็ง

- ๑) มีระดับการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ (มีระเบียบมาตรฐานฟาร์มของประเทศ/มีระบบตรวจสอบเพื่อรองรับมาตรฐานฟาร์ม และตรวจประเมินเพื่อต่ออายุฟาร์มมาตรฐาน)
- ๒) ไข่ไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง หาซื้อง่าย ประุงอาหารได้หลากหลาย เก็บรักษานาน เป็นที่ต้องการของตลาด
- ๓) เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ง่ายต่อการรวมกลุ่ม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จุดอ่อน

- ๑) อาหารสัตว์มีราคาสูง ต้นทุนการผลิตสูง บางช่วงที่มีการผลิตไข่ไก่ในประเทศมากเกินไป ความต้องการของตลาด ราคาไข่ไก่ลดต่ำลง ก็จะทำให้ราคาไข่ไก่ไม่สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต
- ๒) การรวมกลุ่มและการประสานงานกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ยังไม่มีเอกภาพ
- ๓) ฟาร์มในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยไม่ได้เป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP) หรือเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) เป็นฟาร์มที่มีความเสี่ยงสูงเมื่อเกิดโรคระบาด

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

โอกาส

- ๑) เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกันและมีการเลี้ยงไก่ไข่รูปแบบคล้ายกัน จึงมีโอกาสนในการรวมกลุ่มเกษตรกรแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มความสามารถในการต่อรอง
- ๒) ฟาร์มรายย่อยและรายเล็ก มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) ได้ลดความเสี่ยงในการเกิดโรค เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
- ๓) พฤติกรรมของผู้บริโภคมีความเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มมีความใส่ใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น เลือกกินอาหารที่มีการรับรองคุณภาพและดีต่อสุขภาพ

อุปสรรค

- ๑) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงไก่ไข่ด้วยระบบการป้องกันโรคที่ดี และยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองคุณภาพและสินค้าปลอดภัย
- ๒) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศลุ่มน้ำโขง และปัญหาภัยแล้ง อาจจะมีผลกระทบต่อการผลิตของไข่ไก่ โดยวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่หาได้ในท้องถิ่นอาจจะมีราคาสูงขึ้น และต้องใช้อาหารสำเร็จรูปที่มีราคาสูง
- ๓) ฟาร์มไก่ไข่ต้องปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการสนับสนุนการเลี้ยงไข่ไก่ ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรผู้ผลิตไข่ไก่ในการรับมือกับโรคระบาดชนิดเดิมและโรคระบาดชนิดใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยปรับระบบการเลี้ยงให้มีระบบการป้องกันโรค และรวบกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้มแข็ง วางแผนการผลิตเพื่อรองรับการผลิตและความต้องการบริโภคที่จะเพิ่มขึ้นจากการเปิด AEC เพราะไทยอาจจะเสียเปรียบประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ AEC ด้านค่าแรงงานและต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทยแต่ข้อได้เปรียบของไทยคือไทยมีศักยภาพในการผลิตไข่ไก่มากกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ AEC จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่เพิ่มขึ้น โดยพัฒนาคุณภาพการผลิต การผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองส่งเสริมให้มีการเลี้ยงไก่ไข่แบบประณีตมากขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มยอดขายในกลุ่มลูกค้าที่มีความใส่ใจต่อสุขภาพและมีความอ่อนไหวต่อความปลอดภัยในการผลิตไข่ไก่ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่ในรูปแบบของสถาบันเกษตรกร ให้สามารถบริหารจัดการในด้านอาหารไก่ การป้องกันการระบาดของโรค และการจัดการปริมาณไข่ไก่ ให้เหมาะสมต่อความต้องการของตลาดโดยเฉพาะในช่วงการปิดเทอมของสถานศึกษา นอกจากนี้ในส่วนของเกษตรกรรายย่อยจะส่งเสริมให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับไข่ไก่ โดยการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงไก่แบบต้นทุนต่ำใช้วัตถุดิบในธรรมชาติและท้องถิ่นผลิตเป็นอาหารไก่ เช่น การเลี้ยงไก่ใช้อารมณ์ดี และเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ เป็นต้น

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕

- ๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มอำนาจต่อรอง และส่งเสริมการจัดทำบัญชีกลุ่ม ตลอดจนให้ความรู้ในด้านการทำธุรกิจเกษตร
- ๒) ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานฟาร์ม GAP
- ๓) ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น ส่งเสริมการแปรรูปไข่ไก่ ส่งเสริมและพัฒนาเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ (ไข่ไก่อารมณ์ดี) และเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
- ๔) ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ สะอาดปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค
- ๕) ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานฟาร์ม GFM สำหรับเกษตรกรรายย่อยและรายเล็ก

๙.๕ ไก่พื้นเมือง

ข้อมูลทั่วไป

ไก่พื้นเมือง เป็นสัตว์ปีกที่มีต้นกำเนิดมาจากไก่ป่าในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะแถบทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย และอินโดนีส์ มนุษย์ได้นำมาเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อและไข่สำหรับเป็นอาหารในรูปแบบฟาร์มอาศัยกัน วิวัฒนาการของไก่พื้นเมืองเป็นไปตามวิถีชีวิตของเจ้าของสภาพแวดล้อม ภัยธรรมชาติและโรคระบาด อย่างไรก็ตามไก่พื้นเมืองยังสามารถขยายจำนวนขึ้นมาใหม่ได้จากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ หากตัวไหนแข็งแรงทนต่อโรคและสภาพแวดล้อมได้ก็อยู่รอดได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ไก่พื้นเมืองจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ไก่พื้นเมืองมีความหลากหลายทางพันธุกรรม มีจุดเด่นที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น ความต้านทานโรคและพยาธิ หายอาหารได้เองตามธรรมชาติ เติบโตและขยายพันธุ์ได้ภายใต้การเลี้ยงดูของเกษตรกรในชนบท และใช้อาหารท้องถิ่นร่วมกับอาหารสำเร็จรูปได้ดี มีลักษณะเนื้อและรสชาติดี ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถเลี้ยงในเชิงธุรกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ไก่พื้นเมืองจึงควรได้รับการส่งเสริมและอนุรักษ์เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ ๔๓ แสดงจำนวนไก่พื้นเมือง ตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๔,๙๖๔	๔,๘๒๓	๑๑๘,๕๗๗	๕,๖๐๐	๑๘๐,๔๖๙	๖,๘๕๓	๓๑๓,๖๒๓	๗,๔๖๔
ท่าบ่อ	๔,๓๖๖	๔,๔๖๒	๑๐๙,๗๗๓	๔,๐๙๑	๙๔,๕๕๑	๓,๙๖๗	๙๔,๑๒๘	๓,๙๙๗
โพนพิสัย	๕,๑๕๓	๕,๑๙๓	๘๓,๑๒๑	๓,๖๗๔	๙๓,๗๖๙	๔,๔๓๐	๙๖,๑๖๖	๔,๕๗๗
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๐๖	๑,๖๗๒	๒๙,๐๘๐	๑,๖๐๓	๓๒,๗๓๒	๑,๖๗๘	๓๗,๘๖๕	๑,๘๓๐
สังคม	๑,๑๙๗	๙๗๙	๒๘,๗๖๑	๑,๐๐๓	๓๗,๗๓๔	๑,๑๕๘	๓๙,๙๐๙	๑,๕๖๓
สระใคร	๑,๖๘๖	๑,๘๕๐	๓๒,๖๘๒	๑,๓๕๑	๕๔,๕๒๕	๑,๗๔๖	๖๑,๖๔๘	๑,๙๒๒
เผ่าไร่	๑,๔๘๖	๑,๖๑๐	๔๑,๗๑๖	๑,๐๒๕	๑๐๒,๖๕๔	๑,๖๔๖	๑๑๕,๐๑๖	๑,๙๐๗
รัตนวาปี	๒,๒๔๙	๒,๒๒๔	๗๒,๙๒๗	๑,๙๘๔	๑๓๗,๘๐๗	๑,๙๗๒	๑๐๖,๕๓๖	๑,๙๒๒
โพธิ์ตาก	๗๕๘	๗๕๓	๒๒,๔๘๓	๗๓๘	๒๗,๑๓๔	๗๕๐	๓๓,๘๔๘	๘๗๗
รวม	๖๒๘,๕๗๗	๒๓,๕๖๖	๕๓๙,๑๒๐	๒๑,๐๖๙	๗๖๑,๓๘๕	๒๔,๒๐๐	๘๘๘,๗๓๙	๒๖,๐๕๙

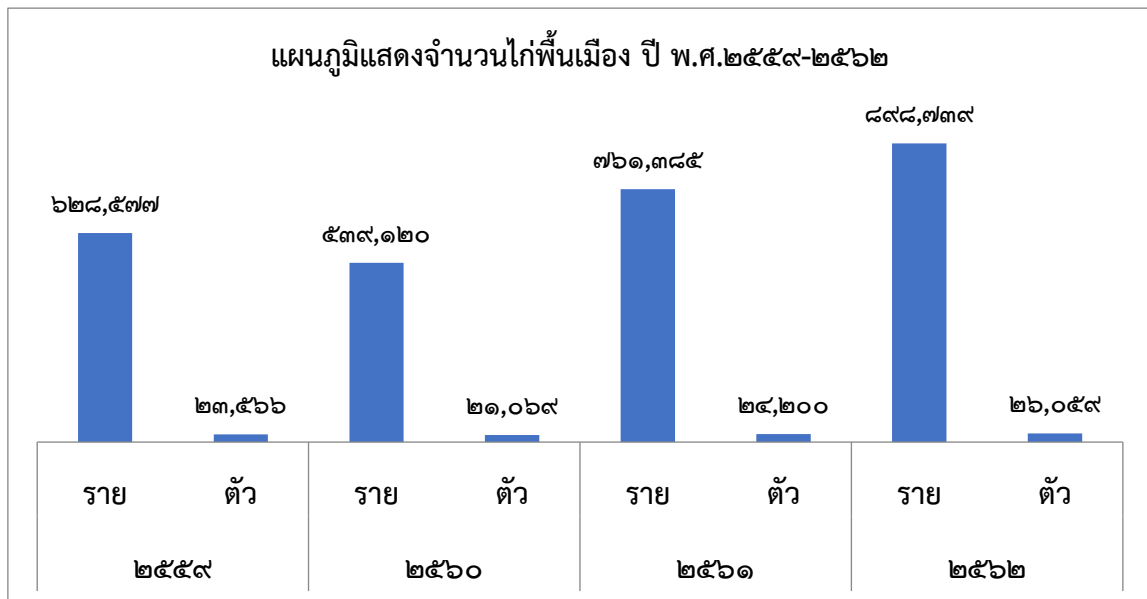
ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตาราง จำนวนไ้พื้นเมือง จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกร เลี้ยงไ้พื้นเมือง จำนวน ๒๓,๕๖๖ ราย ไ้พื้นเมืองจำนวน ๖๒๘,๕๗๗ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เกษตรกรเลี้ยงไ้พื้นเมือง จำนวน ๒๖,๐๕๙ ราย ไ้พื้นเมืองจำนวน ๘๙๘,๗๓๙ ตัว มีจำนวนเกษตรกรเลี้ยงไ้พื้นเมืองเพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๔๙๓ ราย คิดเป็น ร้อยละ ๑๐.๕๘ มีจำนวนไ้พื้นเมือง เพิ่มขึ้น จำนวน ๒๗๐,๑๖๒ ตัว

พื้นที่การเลี้ยงไ้พื้นเมือง มากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๓๑๓,๖๒๓ ตัว รองลงมา คือ อำเภอเฝ้าไร่ จำนวน ๑๑๕,๐๑๖ ตัว และอำเภอรันทนาปี จำนวน ๑๐๖,๕๓๖ ตัว ตามลำดับ เกษตรกร ส่วนใหญ่จะเลี้ยงหลังบ้าน ให้แม่ไ้ฟักไข่และเลี้ยงลูกเอง

แผนภูมิที่ ๒๗ แสดงจำนวนไ้พื้นเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒

ตารางที่ ๖๙ เปรียบเทียบจำนวนไ้พื้นเมืองที่เลี้ยงในประเทศไทย ปี ๒๕๖๑

พื้นที่	จำนวนไ้พื้นเมือง(ตัว)
หนองคาย	๘๙๘,๗๓๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔๓,๒๒๕,๓๔๑
ประเทศ	๙๓,๗๑๔,๘๒๙

ที่มา : กรมปศุสัตว์

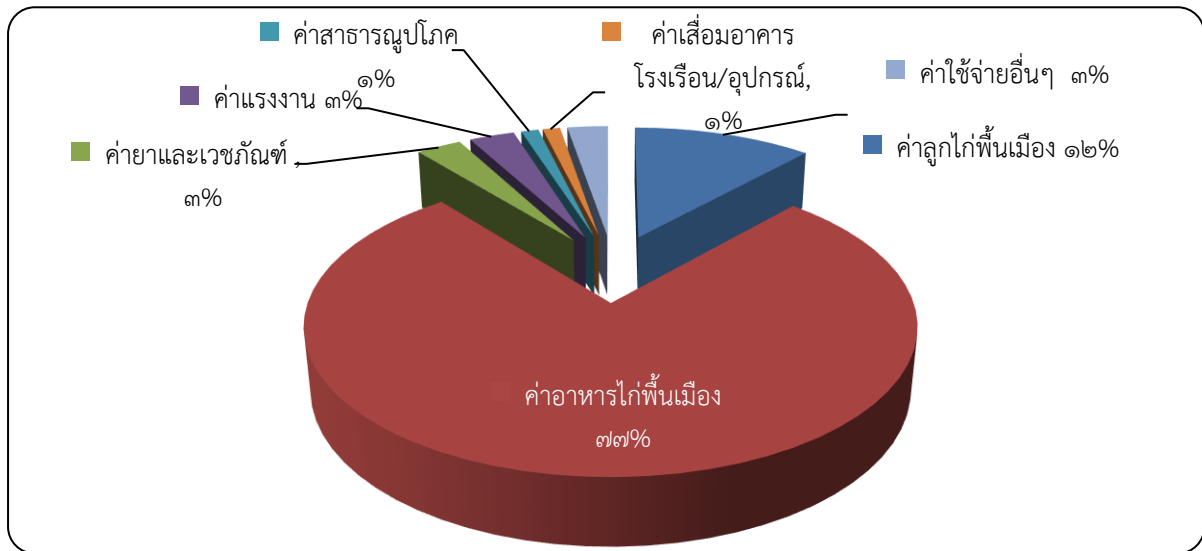
จากตาราง สถิติจำนวนไ้พื้นเมืองของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคาย มีจำนวนไ้พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๘ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๙๖ ของประเทศ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมืองต่อ ๑ ตัว (น้ำหนัก ๑.๘ กิโลกรัม) ประกอบด้วย

๑. ค่าลูกไก่พื้นเมือง	คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ของต้นทุน
๒. ค่าอาหารไก่พื้นเมือง	คิดเป็นร้อยละ ๗๗ ของต้นทุน
๓. ค่ายาและเวชภัณฑ์	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน
๔. ค่าแรงงาน	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน
๕. ค่าสาธารณูปโภค	คิดเป็นร้อยละ ๑ ของต้นทุน
๖. ค่าเสื่อมอาคารโรงเรือน/อุปกรณ์	คิดเป็นร้อยละ ๑ ของต้นทุน
๗. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน

แผนภูมิที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมือง

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

๑. โรคระบาดสัตว์ปีก โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านในชนบทและไก่ชน ซึ่งยังไม่ปรับระบบการเลี้ยงเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good farming management, GFM) ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่าย

๒. ปัญหาด้านสายพันธุ์ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นการค้า หากใช้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้เป็นแม่พันธุ์จะให้ไข่น้อยเพียง ๘๐-๑๐๐ ฟอง / ปี ทำให้ผลิตลูกไก่ได้น้อยนอกจากนี้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้โตช้าในธรรมชาติและไม่แข็งแรง ควรมีการคัดเลือกพันธุ์ให้มีลักษณะดีไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ทดแทน ขณะที่ไก่พื้นเมืองลูกผสมมีปัญหาด้านอัตราการเจริญเติบโต และคุณภาพซากยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการใช้ไก่พันธุ์ไข่เป็นแม่พันธุ์ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาสายพันธุ์แม่ไก่ที่เหมาะสม

๓. ปัญหาด้านอาหารสัตว์ราคาแพง ทำให้ต้นทุนด้านการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรูปแบบธุรกิจสูงขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่น วัสดุเศษเหลือจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้เป็นอาหารสัตว์มากขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔. ปัญหาการใช้สารเคมีสังเคราะห์และยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค เนื่องจากสารเหล่านี้ก่อให้เกิดเชื้อดื้อยาในคน การนำสมุนไพร หรือสารชีวภาพ (จุลินทรีย์ เอนไซม์ กรดที่ผลิตมาจากธรรมชาติ ฯลฯ) มาใช้จะช่วยให้ไก่พื้นเมืองมีสุขภาพดี โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์หรือยาปฏิชีวนะ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

จุดแข็ง(Strengths)

๑. มีไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ที่ได้รับการพัฒนาที่กรมปศุสัตว์คัดเลือกไว้แล้ว
๒. เนื้อไก่พื้นเมืองมีไขมันต่ำ นุ่ม แน่น
๓. แม่ไก่พื้นเมืองสามารถฟักไข่ได้เอง
๔. ไก่พื้นเมืองเลี้ยงลูกเก่ง
๕. ไก่ชน(ไก่พื้นเมือง)มีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ
๖. ไก่พื้นเมืองสามารถใช้อาหารที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำได้ดี

จุดอ่อน(Weaknesses)

๑. ขาดแหล่งกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
๒. ไม่รู้จักสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่ชัดเจน
๓. ไม่มีสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองลูกผสมที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว
๔. ไก่พื้นเมืองใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงสายพันธุ์นาน
๕. ไก่พื้นเมืองให้ผลผลิตไข่น้อย
๖. ต้นทุนในการผลิตไก่พื้นเมืองสูง
๗. ไก่พื้นเมืองขาดการปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน

โอกาส(Opportunities)

๑. จังหวัดหนองคายมีแหล่งพืชสมุนไพรหลายชนิด
๒. จังหวัดหนองคายมีวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นหลากหลาย
๓. มีตลาดประเทศเพื่อนบ้าน(สปป.ลาว)รองรับผลผลิตไก่พื้นเมือง
๔. ราคาจำหน่ายไก่พื้นเมืองสูงกว่าไก่เนื้อ
๕. จังหวัดหนองคายมีสนามซ้อม/ชนไก่

อุปสรรค(Threats)

๑. โรงฆ่าไก่พื้นเมือง(สัตว์ปีก) ที่ได้รับมาตรฐาน GMP ในจังหวัดหนองคายมีน้อย
๒. อาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีราคาแพง
๓. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง
๔. ขาดมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
๕. ปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๖. ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านยังไม่ถูกปรับระบบการเลี้ยงที่มีระบบป้องกันโรค ๑๐๐ เปอร์เซนต์
๗. ไม่มี พรบ.ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง
๘. ขาดศูนย์กลางข้อมูลด้านไก่พื้นเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมือง

วิสัยทัศน์

“ไก่พื้นเมืองวิถีไทย ระบบการผลิตปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน เป็นฐานการผลิตสู่ตลาดโลก”

พันธกิจ

๑. อนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
๓. จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
๔. วิจัยและพัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์ สุขภาพสัตว์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต
๕. พัฒนาระบบสารสนเทศเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
๖. เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคระบาดสัตว์ปีก
๗. ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายให้สอดคล้อง
๘. ศึกษา พัฒนาและส่งเสริมการตลาดไก่พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีการผลิตไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความเข้มแข็ง
๓. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
๔. เพื่อพัฒนาการผลิตไก่พื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองให้ได้มาตรฐานปลอดภัย
๕. เพื่อให้มีศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๖. เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

เป้าหมาย

การผลิตไก่พื้นเมืองเข้มแข็งและมั่นคง ผลิตภัณฑ์คุณภาพดี มีรายได้ต่อเนื่องและมั่นคง ตลาดส่งออก
ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์

ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก จำนวน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค
๓. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต

๑. กลยุทธ์ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์
 - ๑.๑ สนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
 - ๑.๒ การรับรองสายพันธุ์และจดสิทธิบัตรไก่พื้นเมือง
 - ๑.๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกร
 - ๑.๔ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มต้นแบบ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- ๑.๕ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่บุคคลทั่วไป
- ๑.๖ สนับสนุนการอนุรักษ์และปรับปรุงพันธุ์ในระดับชุมชน
- ๑.๗ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

๒. กลยุทธ์ด้านการผลิต

- ๒.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
- ๒.๒ ส่งเสริมการผลิตให้มีความสอดคล้องผสมผสานและเกื้อกูลกันและกัน
- ๒.๓ การให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่
- ๒.๔ กำหนดให้มีแหล่งผลิต และจัดตั้งศูนย์เครือข่ายกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
- ๒.๕ จัดตั้งศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน
- ๒.๖ สร้างฟาร์มกระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์ดี

๓. กลยุทธ์ด้านการศึกษาวิจัย

- ๓.๑ วิจัยอนุรักษ์สายพันธุ์ไทยดั้งเดิมและสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องที่
- ๓.๒ วิจัยสูตรอาหารที่เหมาะสมตามพื้นที่
- ๓.๓ วิจัยเทคนิคการเลี้ยงที่มีผลตอบแทนสูงสุด และวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อย
- ๓.๔ วิจัยการผลิตไก่อินทรีย์
- ๓.๕ วิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่
- ๓.๖ วิจัยความต้องการตลาดและต้นทุนการผลิต
- ๓.๗ วิจัยต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๓.๘ วิจัยสมุนไพรช่วยในการเจริญเติบโต
- ๓.๙ วิจัยพันธุ์ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ไข่ดก

๔. กลยุทธ์ด้านการจัดการองค์กร

- ๔.๑ ปรับปรุงหรือแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย และธรรมเนียมชุมชน
- ๔.๒ จัดตั้งกองทุนความร่วมมือประกันความเสียหาย
- ๔.๓ การสร้างเครือข่ายและองค์กรเกษตรกรและพัฒนาระบบการประสานงาน

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค

๑. กลยุทธ์ด้านการควบคุมป้องกันโรค

- ๑.๑ ปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้สามารถป้องกันโรคได้
- ๑.๒ พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันโรค
- ๑.๓ การจัดทำหมู่บ้านปลอดโรคสัตว์ปีก
- ๑.๔ ส่งเสริมสุขภาพโดยการรณรงค์ฉีดวัคซีน กระจายวัคซีนให้เพียงพอและทันเวลา
- ๑.๕ มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านป้องกันควบคุมโรคสู่การปฏิบัติจริง
- ๑.๖ การพัฒนาการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
- ๑.๗ การพัฒนามาตรการควบคุมโรคสัตว์ปีก
- ๑.๘ การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. กลยุทธ์ด้านการวิจัย

- ๒.๑ วิจัยระดับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคตอบสนองต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด
- ๒.๒ วิจัยการใช้สมุนไพรเพื่อทดแทนสารปฏิชีวนะ
- ๒.๓ วิจัยปัจจัยเสี่ยงทางระบาดวิทยาของโรคไก่พื้นเมือง
- ๒.๔ วิจัยการสร้างสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองต้านทานโรค

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน

๑. กลยุทธ์ด้านมาตรฐาน

- ๑.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
- ๑.๒ จัดทำมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
- ๑.๓ จัดทำมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ไก่พื้นเมือง
- ๑.๔ จัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองเพื่อการส่งออก
- ๑.๕ พัฒนาการฆ่าและชำแหละไก่พื้นเมืองให้ถูกสุขอนามัย
- ๑.๖ ผลักดันโรงฆ่าสัตว์ปีกขนาดเล็กให้ได้มาตรฐาน

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด

๑. กลยุทธ์ด้านการตลาด

- ๑.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้า OTOP ในแต่ละพื้นที่โดยการสร้างเครื่องหมายการค้าประจำถิ่นให้ได้ GI
- ๑.๒ การจัดงานประกวดไก่พื้นเมือง สนามประลองไก่ และประมูลไก่
- ๑.๓ ส่งเสริมให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยว
- ๑.๔ พัฒนาตลาดไก่พื้นเมืองภายในจังหวัดหนองคาย จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว)
- ๑.๕ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

๑. กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ

- ๑.๑ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองหลังบ้าน
- ๑.๒ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
- ๑.๓ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองกึ่งาและสันหนากการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงและเข้มแข็งจากการเลี้ยงและผลิตไก่พื้นเมือง
๒. มีความมั่นคงทางด้านอาหาร
๓. ไก่พื้นเมืองได้รับการพัฒนาด้านการผลิต มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและปลอดภัย
๔. มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาจากการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๕. เพิ่มมูลค่าด้านการตลาดไก่พื้นเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

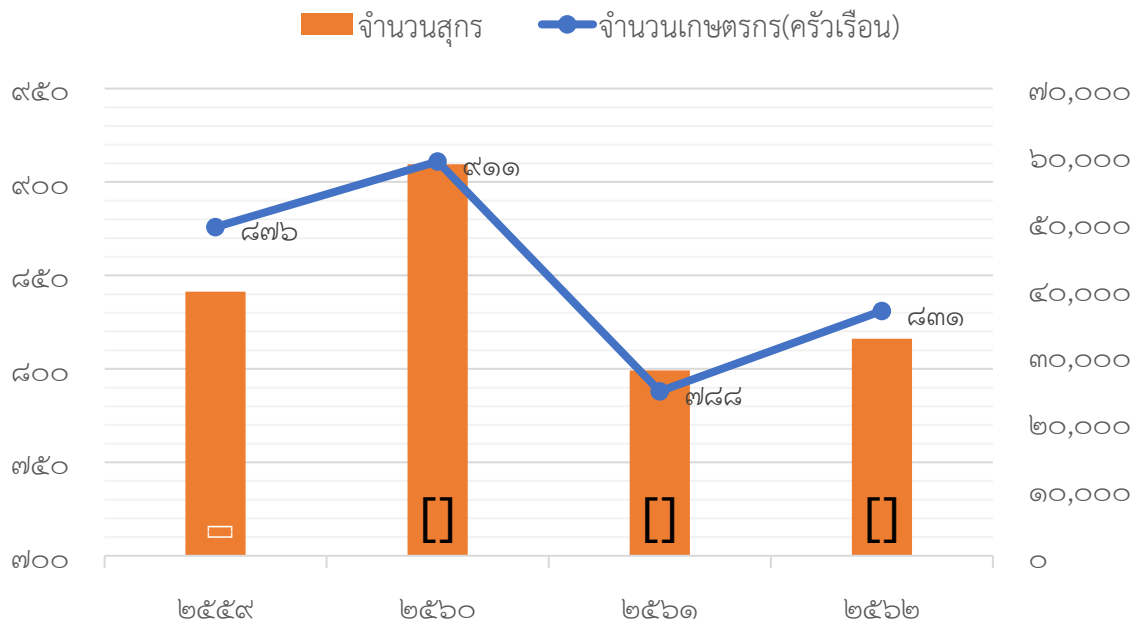
๙.๖ สุกร ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๔๔ แสดงจำนวนสุกรและจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)
เมืองหนองคาย	๓๔๑	๔๔,๐๕๖	๒๐๗	๑๓,๓๖๗	๒๒๖	๑๗,๓๙๙
ท่าบ่อ	๑๙๖	๘,๒๘๘	๑๙๐	๗,๐๖๓	๘๘	๕,๑๖๒
โพนพิสัย	๙๕	๑,๓๙๕	๑๑๕	๑,๔๖๖	๑๓๘	๒,๑๓๕
ศรีเชียงใหม่	๕๗	๙๑๗	๔๗	๗๙๐	๒๒	๔๘๓
สังคม	๘	๑๓๔	๖๖	๙๒๔	๘๕	๑,๑๖๒
สระใคร	๔๖	๑,๓๗๓	๒๒	๑,๐๕๐	๕๘	๑,๔๘๖
เฝ้าไร่	๔๑	๑,๑๖๑	๖๕	๒,๐๓๕	๙๑	๒,๕๖๘
รัตนวาปี	๑๒๐	๑,๒๑๓	๖๗	๙๕๙	๘๘	๑,๕๓๐
โพธิ์ตาก	๗	๑๑๔	๙	๑๒๔	๓๕	๕๗๗
รวม	๙๑๑	๕๘,๖๕๑	๗๘๘	๒๗,๗๗๘	๘๓๑	๓๒,๕๐๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๒๙ แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกร ระหว่างปีพ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตารางสถานการณ์ในการเลี้ยงสุกรปี ๒๕๕๙ มีประชากรสุกรในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ประมาณ ๓๘,๕๙๓ ตัว เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ มีจำนวนสุกรประมาณ ๓๒,๕๐๒ ตัว มีจำนวนสุกรลดลง เป็นจำนวน ๖,๐๙๑ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๘ ของจำนวนสุกรปี ๒๕๕๙

พื้นที่การเลี้ยงสุกรมากที่สุดได้แก่อำเภอเมืองหนองคายจำนวน ๑๗,๓๙๙ ตัว รองลงมาคือพื้นที่ อำเภอท่าบ่อจำนวน ๕,๑๖๒ ตัว และอำเภอเฝ้าไร่ จำนวน ๒,๕๖๘ ตัว โดยอำเภอเมืองและอำเภอเฝ้าไร่ มีการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. ๒๕๖๑ ในขณะที่อำเภอท่าบ่อมีการเลี้ยงสุกรลดลง

ที่นอกจากเกษตรกรที่ลงทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ของตนเองในจังหวัดหนองคายแล้ว ในพื้นที่ จังหวัดหนองคายยังมีการเลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐานหรือเป็นคอนแทคฟาร์ม (รับจ้างเลี้ยงให้บริษัท) ซึ่งอยู่ใน พื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ โพนพิสัย และอำเภอสระใคร จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๐ ฟาร์ม จำนวน สุกรรวม ๙๒,๘๑๖ ตัว เป็นสุกรขุน ๘๔,๘๙๙ ตัว โดยมีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐานมากที่สุดใน อำเภอเมือง รองลงมาคืออำเภอท่าบ่อ ดังที่แสดงในตาราง

ตารางที่ ๔๕ แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกรของฟาร์มมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสุกร(ตัว)				
		สุกรแม่พันธุ์	สุกรพ่อพันธุ์	สุกรขุน	สุกรอนุบาล	สุกรทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๙๕	๒,๙๖๕	๔	๔๘,๑๕๐	๓,๓๑๐	๕๓,๕๔๔
ท่าบ่อ	๕๘	๗๗๗		๓๓,๐๔๙	๑,๖๓๐	๓๕,๔๕๖
สระใคร	๔	๑๑๖		๑,๖๕๐		๑,๗๖๖
โพนพิสัย	๓			๒,๐๕๐		๒,๐๕๐
รวม	๑๕๐	๓,๘๕๘	๔	๘๔,๘๙๙	๔,๙๔๐	๙๒,๘๑๖

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

เมื่อเทียบกับในภาพรวมของทั้งประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เขตที่เลี้ยงสุกรมากที่สุดในประเทศอยู่ที่ เขตปศุสัตว์ที่ ๗ (กลุ่มจังหวัด ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) จำนวน ๓,๑๐๙,๖๒๖ ตัว จากจำนวนสุกรทั้งประเทศ ๑๑,๒๘๙,๑๘๕ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๕ (ที่มา : กรมปศุสัตว์) รองลงมาที่เขตปศุสัตว์ที่ ๙ ส่วนเขตปศุสัตว์ที่ ๔ เป็นเขตที่มีจำนวนสุกร อยู่เป็นลำดับที่ ๖ จากเขตปศุสัตว์ทั้งหมด(๙ เขต) คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๒ ของจำนวนสุกรทั้งประเทศ สำหรับ จังหวัดหนองคายมีจำนวนสุกรเป็นลำดับที่ ๖ ของเขตปศุสัตว์เขต ๔ (จาก ๑๒ จังหวัด) โดยในเขตปศุสัตว์ ที่ ๔ จังหวัด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔๖ ข้อมูลราคาสุกร ปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	66.08	66.96	59.01	55.68	66.37	-1.74
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรชำแหละ	60.83	50.92	61.33	74.57	91.58	12.75
เนื้อสุกรแปรรูป	183.72	211.26	229.76	240.58	264.11	8.94
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร	12.00	21.83	21.48	20.41	19.92	9.93
ดิบ	21.86	25.51	25.23	23.54	21.12	-1.48

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางจะพบว่าราคาเนื้อหมูในตลาดทั้งการนำเข้าและการส่งออก โดยเฉพาะเนื้อสุกรชำแหละ มีอัตราที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้มีอัตราลดลง แต่อย่างไรก็ตามราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยปี ๒๕๖๒ ก็ยังสูงขึ้นจากราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยปี ๒๕๖๑ ถึง ๑๐.๖๘ บาท/กก.

ระบบการเลี้ยงสุกร แบ่งเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

๑.) ระบบการเลี้ยงสุกรเชิงธุรกิจเป็นการเลี้ยงสุกรตามหลักวิชาการมีการลงทุนสูงจำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุนตั้งแต่การสร้างโรงเรือน คอกเลี้ยงรวมทั้งมีการจัดการด้านอาหาร

๒.) ระบบการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรรายย่อยเป็นการเลี้ยงสุกรโดยใช้ระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้าน ร่วมกับระบบวิชาการบางส่วนที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนของเกษตรกรมีน้อยดังนั้นเกษตรกรจะใช้เวลาเลี้ยงสุกรโดยการให้อาหารที่หาได้ในท้องถิ่นเช่นใช้หัวอาหารสุกรผสมกับรำข้าวเป็นต้น

ด้านการแปรรูป

โรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดหนองคายที่ขึ้นทะเบียน ขจส. ๒ มีโรงฆ่าโค-กระบือ และสุกร จำนวน ๑๑ แห่ง โดยมีกำลังการผลิตสุกรเฉลี่ยต่อวันรวมกันอยู่ที่ ๒๐๐ ตัว/วัน ซึ่งหากคำนวณสุกรที่น้ำหนักเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม/ตัว โดยมีน้ำหนักซากที่ร้อยละ ๗๕ ของน้ำหนักมีชีวิต จังหวัดหนองคายจะมีกำลังการผลิตสุกรสำหรับบริโภคได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม/วัน หรือประมาณ ๔,๓๒๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัด อีกทั้งสุกรที่เลี้ยงในระบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงหรือ Contract Farming มักมีการส่งไปยังโรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดอื่น หรือส่งซากสุกรออกนอกจังหวัดเพื่อไปตัดแต่ง ก่อนจะส่งเป็นเนื้อสุกรกลับมาขายตามห้างสรรพสินค้าในจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรค

ในการเลี้ยงสุกรในจังหวัดหนองคายเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จะเป็นระบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงหรือ Contract Farming ในการเลี้ยงสุกรในหนองคายพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหาของเกษตรกรรายย่อยอันได้แก่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑) ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย ทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีในเกษตรกรรายย่อยส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นสุกรเพื่อให้ได้เนื้อสุกรคุณภาพสูง

๒) ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกรที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓) ปัญหาสุกรที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ทำให้อัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการเลี้ยงดูสุกรการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของสุกรและมีต้นทุนการผลิตที่สูง

๔) ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด

๕) ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรขาดสภาพคล่องด้านเงินทุน ขาดแคลนแหล่งเงินทุนหมุนเวียน แหล่งเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำจึงไม่สามารถยืดอกชีพการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักเนื่องจากการประกอบอาชีพเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักต้องใช้เงินทุนสูง โดยเฉพาะอาหารและยาป้องกันโรค ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ทุนสูง และนอกจากเกษตรกรรายย่อยแล้วเกษตรกรรายปานกลางหรือใหญ่เมื่อหาแหล่งเงินทุนไม่ได้ก็ไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรได้และยังทำให้การบริหารจัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค และอื่นๆ ไม่ได้มาตรฐาน หรือได้มาตรฐานต่ำ

๖) ปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาดได้แก่เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกันทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำ และไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ทำให้ไม่สามารถรวบรวมสุกรในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดสุกรอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะสุกรคุณภาพดีการขายสุกรจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขายปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ จากภายนอก เช่น โรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) จีน ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุดของโลก รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่ติดชายแดนไทย ได้แก่ พม่า สปป.ลาว และกัมพูชา ยังคงประสบปัญหาการระบาดของโรค ASF ทำให้การผลิตสุกรมีความเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบันไทยได้มีการเฝ้าระวังการระบาดของโรคดังกล่าวอย่างเข้มงวด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนเตรียมรับมือโรค ASF โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒ หากไทยสามารถรับมือโรค ASF ไม่ให้เกิดการระบาดได้จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศและเป็นการช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มปริมาณการบริโภคสุกรในประเทศ ตลอดจนการส่งออกไปยังต่างประเทศให้ขยายตัวได้เพิ่มขึ้น

๙.๗ แพะ

ข้อมูลทั่วไป แพะเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายให้ผลตอบแทนเร็ว ลงทุนน้อย เนื่องจากแพะสามารถใช้พืชอาหารหายาและวัสดุเหลือใช้พืชอาหารหายาและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นเป็นอาหารได้ การเลี้ยงแพะสามารถใช้แรงงานภายในครอบครัว ปัจจุบันปริมาณแพะพันธุ์ดีมีไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรที่จะนำไปใช้เลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์ – แม่พันธุ์ เนื่องจากมีเกษตรกรให้ความสนใจและหันมาเลี้ยงแพะกันมากขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

วิธีการเลี้ยงแพะมีหลายวิธี เช่น การเลี้ยงแบบผูกล่อ การเลี้ยงแบบปล่อย หากกินในสวนยางหรือผลไม้ และการเลี้ยงแบบขังคอก โดยมีการปล่อยแปลงหญ้าเป็นระยะ ๆ หรือตัดหญ้ามาให้กินในคอก การเลี้ยงดูแพะตัวผู้ตัวเมียจะคล้ายกัน แต่ควรแยกแพะตัวผู้ และตัวเมีย ตั้งแต่อายุได้ ๓ เดือน อัตราส่วนการผสมพันธุ์จะใช้พ่อพันธุ์ ๑ ตัวต่อแม่พันธุ์ ๑๕ – ๒๕ ตัว พ่อและแม่พันธุ์ที่จะเริ่มผสมพันธุ์ได้ควรมีอายุไม่ต่ำกว่า ๘ เดือน ใน ๑ ปี แม่แพะ จะสามารถให้ลูกได้ ๒ – ๓ ตัว การเลี้ยงดูลูกแพะต้องให้อยู่กินแม่ในระยะแรกและแยกออกเป็นอายุเลย ๓ เดือนไปแล้ว

พันธุ์แพะที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นพันธุ์พื้นเมือง มีขนาดเล็ก โตเต็มที่น้ำหนักตัว ๒๐-๒๕ กิโลกรัม อัตราการเจริญเติบโตที่เลี้ยงในสภาพฟาร์มเกษตรกร ประมาณการ ๕๐ กรัม/วัน มีอัตราการตายก่อนหย่านมค่อนข้างสูง โรคที่สำคัญได้แก่ โรค布鲁เซลโลซิสและโรคพยาธิ สายพันธุ์ที่นิยมและต้องการเลี้ยง ได้แก่ พันธุ์ซานแน แองโกลนูเนียน บอร์และลูกผสม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย เลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม

๑. สถานการณ์จำนวนแพะของจังหวัดหนองคาย

๑.๑ ในปี ๒๕๖๒ จังหวัดหนองคาย มีจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด ๒,๒๓๘ ตัว โดยรวมกระจายอยู่จำนวนพื้นที่ ๙ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย ๔๑๐ ตัว (ร้อยละ ๑๘.๓๒) อำเภอท่าบ่อ ๗๙ ตัว (ร้อยละ ๓.๕๓) อำเภอโพนพิสัย ๔๘๒ ตัว (ร้อยละ ๒๑.๕๔) อำเภอศรีเชียงใหม่ ๖๖๒ ตัว (ร้อยละ ๒๙.๕๘) อำเภอสังคม ๙๙ ตัว (ร้อยละ ๔.๔๒) อำเภอสระใคร ๓๘ ตัว (ร้อยละ ๑.๗) อำเภอเฝ้าไร่ ๒๖ ตัว (ร้อยละ ๑.๑๖) อำเภอรัตนาวาปี ๑๙๙ ตัว (ร้อยละ ๘.๘๙) อำเภอโพธิ์ตาก ๒๔๓ (ร้อยละ ๑๐.๘๕)

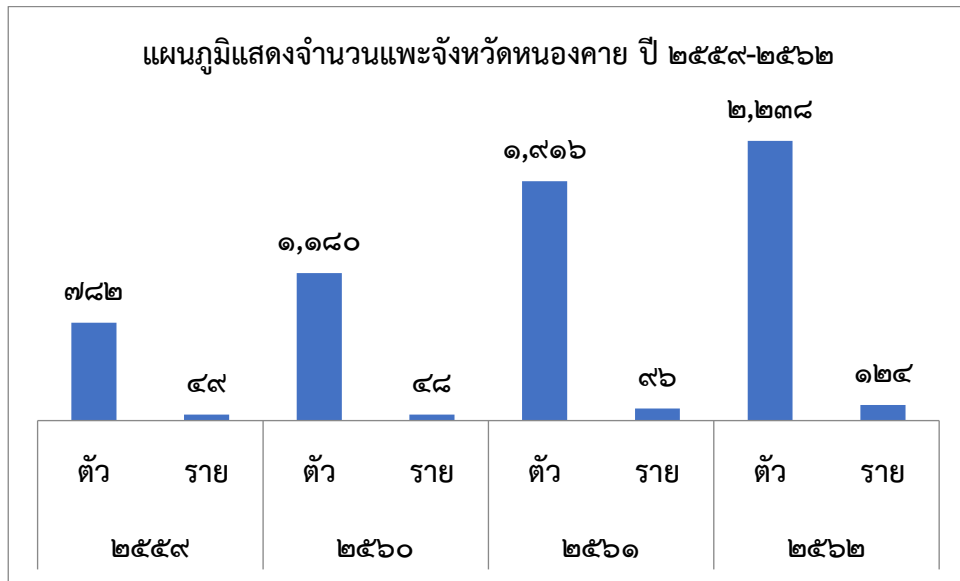
ตาราง ๔๗ แสดงจำนวนแพะแยกตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๐	๐	๑๖๑	๑๓	๒๗๑	๑๓	๔๑๐	๑๗
ท่าบ่อ	๓	๑	๕๓	๗	๗๙	๕	๗๙	๕
โพนพิสัย	๗๘	๑๐	๑๙๑	๙	๒๕๖	๑๖	๔๘๒	๓๑
ศรีเชียงใหม่	๔๗๔	๒๓	๕๗๑	๓๕	๙๑๐	๓๗	๖๖๒	๓๒
สังคม	๐	๐	๓๐	๑	๙๘	๘	๙๙	๘
สระใคร	๐	๐	๔๘	๒	๘	๒	๓๘	๘
เฝ้าไร่	๐	๐	๔๘	๘	๓๑	๒	๒๖	๒
รัตนวาปี	๙๒	๑๑	๕๙	๖	๑๒๔	๗	๑๙๙	๙
โพธิ์ตาก	๑๓๕	๔	๑๙	๒	๑๓๙	๖	๒๔๓	๑๒
รวม	๗๘๒	๔๙	๑,๑๘๐	๔๘	๑,๙๑๖	๙๖	๒,๒๓๘	๑๒๔

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๓๐ แสดงจำนวนแพะจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๒

ตารางที่ ๔๘ เปรียบเทียบจำนวนแพะที่เลี้ยงในประเทศไทย ปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนแพะ(ตัว)
หนองคาย	๒,๒๓๘
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๙๖,๔๘๙
ประเทศ	๘๓๒,๕๓๓

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนแพะของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนแพะ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๒ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗ ของประเทศ

ต้นทุนและผลตอบแทน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดี ๑ ชุด ประกอบด้วย พ่อพันธุ์ ๑ ตัวแม่พันธุ์ ๑๐ ตัว

ต้นทุน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดีจำนวน ๑๑ ตัว ต้นทุนในระยะแรกจะได้แก่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรงเรือน อุปกรณ์ ค่าพันธุ์แพะ ค่าจัดทำแปลงหญ้า ค่าอาหาร ค่าเวชภัณฑ์ ค่าวัคซีนรวมประมาณ ๓๕,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท ในปี ๒ และปีต่อไปค่าใช้จ่ายจะลดลงเนื่องจากไม่ต้องลงทุนในเรื่องโรงเรือน อุปกรณ์ และพันธุ์แพะ

ผลตอบแทน

จะเริ่มจำหน่ายแพะในปีที่ ๒ ได้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ ตัว โดยเป็นแพะลูกผสมอายุ ๑ ปี มีน้ำหนักประมาณ ๒๕ - ๓๐ กิโลกรัม ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละเฉลี่ย ๑๑๕ บาท ขายได้ตัวละ ๒,๘๗๕- ๓,๔๕๐ บาท จะมีผลตอบแทนประมาณ ๕๗,๕๐๐ - ๑๐๓,๕๐๐ บาทต่อปี ทั้งนี้ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงจะแตกต่างกันไปตามแหล่งเลี้ยง และภาวะการณ์ตลาดของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นก่อนตัดสินใจเลี้ยงเกษตรกร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและรายละเอียดให้ชัดเจนเสียก่อน และยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท (แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐- ๕๐๐ กรัม)

การเลี้ยงแพะขุน

สำหรับการซื้อแพะมาเลี้ยงเพื่อนขุนขาย ปกติแพะเมื่อคลอดออกมานั้นจนถึงตอนหย่านมจะมีอายุเฉลี่ยประมาณ ๓-๓.๕ เดือน น้ำหนักเฉลี่ยเมื่อหย่านม อยู่ราว ๆ ๑๗-๒๒ กก. ส่วนการรับซื้อนั้นก็เริ่มจับกันตั้งแต่หย่านมหรือประมาณ ๓๐ กก. จะได้น้ำหนักซากเนื้อแดงอยู่ที่ ๑๓.๕ กก. หรือ ๔๕% ของน้ำหนักตัว ก็ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ ถ้าเป็นสายพันธุ์หนัก(เนื้อ)ก็น้ำหนักจะสูง แต่ถ้าเป็นสายพันธุ์กึ่งเนื้อนมก็ออกมากลาง ๆ ลงไปหาต่ำ พอได้ตัวแพะมาก็ต้องมาขุน ที่นี้ก็มาดูด้านอาหารและวิธีการจัดการที่จะเลี้ยงว่าจะเลี้ยงแบบไหน

๑. ปลอ่ยเลี้ยงหรือไล่ทุ่ง ใช้หญ้าทั่วไปตามข้างทางไร่นาหรือพืชอาหารสัตว์แบบธรรมชาติเท่าที่มี อาจจะใช้เวลาในการเลี้ยง ประมาณ ๙๐ วันขึ้นไป

๒. กึ่งปลอ่ยเลี้ยง ให้กินหญ้าทั่วไปในช่วงสายๆเหมือนกับแบบที่ ๑ แต่เมื่อกลับเข้าคอกมีการจัดการให้อาหารข้นหรือพืชอาหารสัตว์คุณภาพดี(หญ้าหมัก, ข้าวโพดหมัก ฯ) การเลี้ยงแบบนี้ก็จะอยู่ในระดับกลาง ๆ อาจจะใช้เวลา ประมาณที่ ๔๕-๕๐ วัน

๓. กักบริเวณเลี้ยง (ยืนคอก) อันนี้ก็เหมาะหน่อยแต่ต้นทุนจะสูง นิยมเลี้ยงลักษณะนี้ในกลุ่ม พ่อแม่พันธุ์ ป้องกันโรคพยาธิได้ดีกว่าทั้ง ๒ ข้อที่ผ่านมา เราหาอาหารมาให้แพะแกะ จะหมักพืชอาหารหรือให้อาหารข้น แบบนี้จะเลี้ยงในระยะเวลานานเนื่องจากแพะไม่ค่อยได้ไปไหน อาจจะใช้เวลาประมาณ ๓๐-๔๐ วัน ส่วนเรื่องของยานั้นเป็นการรักษาที่ปลาย ถ้าการจัดการดี ที่อยู่ดี อาหารดี วัคซีนครบ ก็อาจจะไม่ต้องใช้ยาเพื่อรักษาโรคแล้วเพราะขุนในระยะเวลานานเมื่อเทียบกับเลี้ยงเพื่อขายสายพันธุ์หรือพ่อแม่พันธุ์ ก็ยังคงมีแต่การถ่ายพยาธิ ที่ยังคงต้องทำให้เป็นโปรแกรม

ต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ

ด้านต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ(นน.เฉลี่ย๒๗ กก./ตัว) เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๘๓ บาท ในขณะที่ราคาแพะเนื้อมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๑๕ บาท ดังนั้นเกษตรกรจะได้กำไรกิโลกรัมละ ๓๒ บาท หรือตัวละ ๘๕๑ บาท

จำนวนวันที่เลี้ยงขุน			๙๐	วัน
จำนวนแพะเข้าขุน			๖๐	ตัว
น้ำหนักรวมเข้าขุน	๗๘๐ กก.	น้ำหนักเฉลี่ย	๑๓	กก./ตัว
น้ำหนักรวมหลังขุน	๑,๖๒๐ กก.	น้ำหนักเฉลี่ย	๒๗	กก./ตัว
น้ำหนักที่เพิ่มเฉลี่ยต่อตัว			๑๔	กก./ตัว
อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (ADG)		=	๑๖๐	กรัม/วัน
ราคาขาย		=	๑๑๕	บาท/กิโลกรัม
รวมรายได้	= ๑๘๖,๓๐๐ บาท/รุ่น เฉลี่ย = ๓,๑๐๕ บาท/ตัว			

เงินลงทุน

ค่าตัวแพะที่ซื้อเข้าขุน ๘๐ บาท/กก ๗๘๐*๘๐ = ๖๒,๔๐๐ บาท

ค่าอาหารข้นตลอดการขุน = ๓๒,๔๐๐ บาท เฉลี่ย ๕๔๐ บาท/ตัว

ค่าอาหารหยาบตลอดการขุน = ๑๑,๖๔๐ บาท เฉลี่ย ๑๙๔ บาท/ตัว

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ค่ายาถ่ายพยาธิ ยาปฏิชีวนะและวิตามิน = ๑,๘๐๐ บาท เฉลี่ย ๓๐ บาท/ตัว

ค่าแรง ๒ คน ๗๕๐ บาท/เดือน = ๒๗,๐๐๐ บาท เฉลี่ย ๔๕๐ บาท/ตัว

รวมต้นทุน = ๑๓๕,๒๔๐ บาท เฉลี่ย ๒,๒๕๔ บาท/ตัว

กำไร = ราคาขาย-ต้นทุน = ๑๘๖,๓๐๐ - ๑๓๕,๒๔๐ = ๕๑,๐๖๐ บาท เฉลี่ย ๘๕๑ บาท/ตัว

กำไรเฉลี่ยเดือนละ ๑๗,๐๒๐ บาท หรือ กำไร ๒๗.๔๑ %

ยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท (แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ กรัม) หรือได้มูลแพะสดประมาณวันละ ๐.๕ กิโลกรัม เลี้ยงแพะ ๑ ปีจะได้ปุ๋ยจากแพะประมาณ ๔๗ กิโลกรัม มูลค่าจากการจำหน่ายปุ๋ยแพะ มูลค่า ๔๗ บาท ต่อตัวต่อปี

ด้านการตลาดแพะเนื้อ

แพะเนื้อ มีรูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นแพะมีชีวิตและหนังแพะ ราคาจำหน่าย แพะมีชีวิต ราคา ๙๐-๑๑๕ บาท/ก.ก ในช่องจำหน่ายได้แก่ จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง รวบรวมการซื้อขายโดยตรงจากผู้เลี้ยง และการขายปลีก

ปัญหาและอุปสรรค

๑. มีการลักลอบนำเข้าแพะจากประเทศเพื่อนบ้านทำให้เสี่ยงต่อการควบคุมโรคและส่งผลกระทบต่อราคา

๒. เกษตรกรขาดความรู้และความเข้าใจในการเลี้ยงแพะตามมาตรฐานฟาร์ม

๓. ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง

๔. ขาดการวางแผนด้านการผลิตและการตลาด

๕. ปัญหาโรคระบาดของแพะ

แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจังหวัดหนองคาย

๑. เพิ่มปริมาณการผลิตแพะ ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปีละ ๕,๐๐๐ ตัว

๒. ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะในสวนยาง

๓. เพื่อพัฒนาระบบการผลิตแพะให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืน

๔. เพิ่มปริมาณการเลี้ยงแพะและพัฒนาคุณภาพให้เพียงพอต่อการบริโภคและส่งออก

๕. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ให้มีความยั่งยืน

๖. พัฒนาและเพิ่มจำนวนฟาร์มปลอดโรค бруเซลเลอเซียในแพะให้มากขึ้น

๗. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการเลี้ยงแพะ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาแพะจังหวัดหนองคาย

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑.๒ การพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด

๒. การพัฒนาการผลิตให้เพียงพอได้มาตรฐานและปลอดภัย

๒.๑ การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการเลี้ยงแพะ

๒.๒ การเร่งรัดพัฒนาเพื่อเพิ่มปริมาณอาหารแพะ

๒.๓ การพัฒนาระบบการผลิตแพะให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

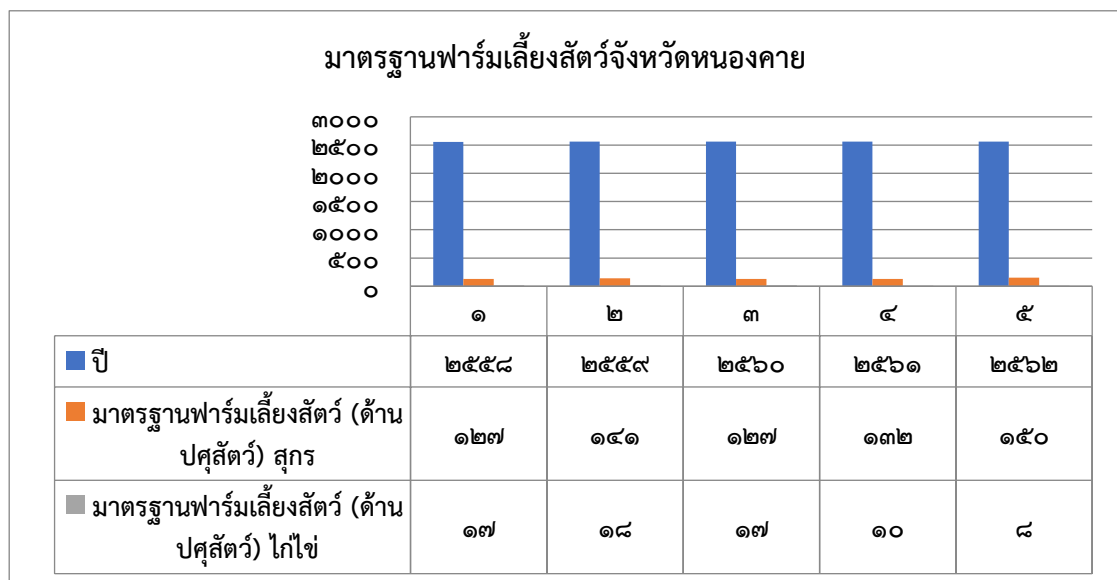
มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๔๙ กิจกรรมมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ด้านปศุสัตว์)

ปี	มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ด้านปศุสัตว์)	
	สุกร	ไก่ไข่
๒๕๕๘	๑๒๗	๑๗
๒๕๕๙	๑๔๑	๑๘
๒๕๖๐	๑๒๗	๑๗
๒๕๖๑	๑๓๒	๑๐
๒๕๖๒	๑๕๐	๘

ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๓๑ แสดงกิจกรรมมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จังหวัดหนองคาย

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

๒.๔.๑ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

๑) มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ จังหวัดหนองคาย มีเป้าหมายการขับเคลื่อนมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ โดยจังหวัดหนองคายมีเกษตรกรที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๕๙๖ ราย พื้นที่ ๔,๕๔๖.๒๕ ไร่ โดยแบ่งเป็นด้านประมง ๒๐ ราย พื้นที่ ๓๑.๒๕ ไร่ ด้านพืช ๑๕ ราย พื้นที่ ๓๑ ไร่ ด้านข้าว ๓๙๐ ราย พื้นที่ ๓,๑๖๖ ไร่ PGS จำนวน ๑๗๑ ราย พื้นที่ ๑,๓๑๘ ไร่

๒) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP จังหวัดหนองคายมีเป้าหมายการขับเคลื่อนมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ จำนวน ๔๐,๐๐๐ ไร่ โดยจังหวัดหนองคายมีเกษตรกรที่ได้รับรอง มาตรฐาน GAP จำนวน ๑,๕๖๙ ราย พื้นที่ ๘,๒๐๕.๓๐ ไร่ โดยแบ่งเป็นด้านพืช ๘๙๑ ราย พื้นที่ ๔,๒๘๐ ไร่ ด้านข้าว ๔๔๔ ราย พื้นที่ ๓,๖๙๐ ไร่ ด้านประมง ๗๓ ราย พื้นที่ ๒๓๓.๓๐ ไร่ ด้านปศุสัตว์ ๑๖๑ ราย จำนวน ๑๖๑ ฟาร์ม

ตารางที่ ๕๑ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวน
<u>GAP</u>		
ข้าว	ราย	๔๔๔ ราย/ ๗ กลุ่ม
พืชผัก	ราย	๘๙๑
ประมง	ราย	๗๓
<u>เกษตรอินทรีย์</u>		
ข้าว	ราย	๓๙๐
พืชผัก	ราย	๑๕
ประมง	ราย	๒๐

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรการเกษตร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่จัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน อาชีพเดียวกันหรือถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกันสหกรณ์แต่ละประเภทมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพ ท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกัน และกันตามหลักการสหกรณ์ โดยมี หน่วยงานภาครัฐสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๒ หน่วยหลัก คือ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย และ สำนักงาน สหกรณ์จังหวัดหนองคาย ซึ่ง ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ มีสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายที่จดทะเบียนจัดตั้ง ขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๓ แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการและสหกรณ์ออม ทรัพย์โดย ๒ ประเภทแรกจัดเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง) ส่วนที่เหลืออีก ๔ ประเภทหลัง จัดเป็น สหกรณ์นอกภาคการเกษตร (ร้านค้า บริการ ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๒ ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ทุกประเภทในจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

รายการ	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	การเกษตร	นอกภาค	การเกษตร	นอกภาค	การเกษตร	นอกภาค
จำนวน (แห่ง)	๔๙	๑๑	๔๖	๑๑	๖๕	๑๔
จำนวนสมาชิก (คน)	๕๘,๓๐๗.๐๐	๑๕,๑๕๐.๐๐	๕๗,๒๗๒	๑๓,๓๑๓	๖๑,๘๒๕	๑๗,๐๗๘
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๑,๒๑๐.๙๘	๑๒,๙๐๕.๔๖	๑,๑๓๘.๙๕	๑๒,๕๐๔.๐๗	๑,๒๐๘.๐๑	๑๔,๑๙๒.๘๙
หนี้สิน	๖๒๖.๗๐	๗,๐๐๔.๔๐	๖๖๕.๐๓	๖,๕๘๑.๘๖	๖๙๘.๘๐	๗,๒๘๙.๙๗
ทุนของสหกรณ์	๖๔๗.๓๑	๕,๙๐๑.๐๗	๔๗๓.๙๒	๕,๙๒๒.๒๑	๕๐๙.๒๑	๖,๙๐๒.๙๒
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๑,๔๐๖.๘๒	๘,๔๓๘.๓๒	๑,๔๔๗.๐๕	๙,๑๙๐.๖๔	๑,๑๕๙.๙๔	๑๒,๙๒๖.๘๗
- การรับฝากเงิน	๓๓๖.๐๕	๒,๒๑๔.๓๒	๓๖๓.๘๕	๒,๗๕๖.๘๒	๒๖๒	๓,๙๑๕.๗๔
- ธุรกิจสินเชื่อ	๔๗๑.๐๗	๖,๒๐๔.๕๕	๖๓๑.๐๓	๖,๔๑๗.๘๔	๖๐๓.๓๖	๘,๙๘๖.๔๒
- การจัดหาลินค้าจำหน่าย	๑๕๑.๖๓	๑,๙๖	๑๔๖.๑๗	๑๕.๙๘	๗๕.๒๗	๒๔.๕๑
- การรวบรวมผลผลิต	๔๑๘.๑๙	๐.๐๐	๓๕๕.๙๓	๐.๐๐	๒๑๘.๖๖	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
- การให้บริการ	๐.๑๐	๐.๐๐	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๖๕	๐.๐๐
ผลการดำเนินงาน						
- รมรายได้ (ล้านบาท)	๔๓๕.๔๒	๘๙๔.๒๐	๖๐๐.๘๒	๘๖๑.๓๘	๖๑๑.๗๗	๙๙๒.๐๘
- รมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๔๑๘.๕๓	๓๙๕.๘๖	๕๖๙.๕๐	๓๘๔.๕๙	๕๘๑.๘๓	๔๓๙.๘๖
กำไรสุทธิ	๓๐.๘๙	๔๘๕.๗๔	๓๑.๓๒	๔๗๖.๗๙	๒๙.๙๔	๕๕๒.๒๑
ขาดทุนสุทธิ	๑.๕๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๓๐	๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๓๗ จะเห็นว่า ปี ๒๕๖๒ จำนวนสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายมีจำนวนทั้งสิ้น ๗๙ แห่ง มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ ๒ ปีย้อนหลัง แยกเป็นสหกรณ์ภาคเกษตรจำนวน ๖๕ แห่ง สหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๔ แห่ง จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๗๘,๙๐๓ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ จำนวน ๘,๓๑๘ คน แยกเป็นจำนวนสมาชิกภาคเกษตรจำนวน ๖๑,๘๒๕ คน สมาชิกนอกภาคเกษตร จำนวน ๑๗,๐๗๘ คน มีทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้น ๑๕,๔๐๐.๙๐ ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน ๑,๗๕๖.๘๘ ล้านบาท แยกเป็น ทุนของสหกรณ์ภาคเกษตร จำนวน ๑,๒๐๘.๐๑ บาท ทุนของสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๔,๑๙๒.๘๙ บาท ปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ๑๔,๐๘๖.๘๑ บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน ๓,๓๙๘.๑๒ ล้านบาท แยกเป็นปริมาณธุรกิจภาคเกษตรจำนวน ๑,๑๕๙.๙๔ ล้านบาท ธุรกิจสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๒,๙๒๖.๘๗ ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒ สหกรณ์มีกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้น ๕๕๒.๒๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๗๔.๐๔ ล้านบาท แยกเป็นสหกรณ์ภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ รวมทั้งสิ้น ๒๙.๙๔ ล้านบาท สหกรณ์นอกภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ จำนวน ๕๕๒.๒๑ ล้านบาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๓ จำนวนสมาชิกสหกรณ์ระหว่างภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๐	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๑	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๒
ภาคการเกษตร (แห่ง)	๖๙	๖๒	๖๕
เมืองหนองคาย	๓๗,๕๒๑	๓๗,๑๕๕	๓๗,๗๓๕
โพนพิสัย	๔,๕๘๑	๔,๕๙๖	๖,๒๒๑
ท่าบ่อ	๖,๗๖๖	๖,๖๖๗	๗,๑๓๒
โพธิ์ตาก	๖๕๐	๗๑๑	๖๗๙
เฝ้าไร่	๖๒๔	๔๔๕	๑,๖๖๘
รัตนวาปี	๒,๙๘๕	๒,๙๐๒	๓,๔๐๗
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๒๙	๒,๐๗๗	๒,๒๘๐
สระใคร	๙๕๙	๐	๐
สังคม	๒,๖๐๒	๒,๗๘๖	๒,๗๑๔
รวมภาคเกษตร	๕๘,๖๑๗	๕๗,๓๓๙	๖๒,๐๗๕
นอกภาคการเกษตร(แห่ง)	๙	๑๐	๑๔
เมืองหนองคาย	๑๒,๐๑๑	๑๒,๕๖๗	๑๓,๕๔๔
โพนพิสัย	๐	๐	๐
ท่าบ่อ	๓๙๘	๔๕๘	๓๔๐
โพธิ์ตาก	๐	๐	๐
เฝ้าไร่	๐	๐	๐
รัตนวาปี	๒,๙๕๓	๔๓๘	๒,๙๔๗
ศรีเชียงใหม่	๐	๐	๐
สระใคร	๐	๐	๐
สังคม	๐	๐	๐
รวมนอกภาคเกษตร	๑๕,๓๖๒	๑๓,๔๖๓	๑๖,๘๓๑
รวมทั้งสิ้น	๗๓,๙๗๙	๗๐,๘๐๒	๗๘,๙๐๖

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การจัดมาตรฐานของสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕๔ การจัดมาตรฐานสหกรณ์

มาตรฐาน	ประเภทสหกรณ์						จำนวน สหกรณ์
	สหกรณ์ การเกษตร	สหกรณ์ ออม ทรัพย์	สหกรณ์ เครดิต ยูเนียน	สหกรณ์ บริการ	สหกรณ์ ประมง	สหกรณ์ ร้านค้า	
ดีเลิศ	๑๗	๕	๒	-	-	๑	๒๕
ดีมาก	๒๑	๑	๑	๑	-	-	๒๕
ดี	๕	-	-	-	-	-	๕
ไม่ผ่าน	๓	-	-	-	-	-	๓
ตั้งใหม่	-	-	-	-	๑	-	๑
หยุด ดำเนินงาน	-	-	-	-	-	-	-
ชำระบัญชี	๒๐	-	-	-	-	-	๒๐
รวม	๖๕	๖	๓	๑	๑	๒	๗๙

ที่มา กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ณ.วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒

จังหวัดหนองคายมีสหกรณ์ทั้งหมดจำนวน ๗๙ แห่ง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน ๕ แห่ง สหกรณ์ประเภทบริการ ๒ แห่ง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน ๓ แห่ง สหกรณ์ร้านค้า ๓ แห่ง สหกรณ์ประมง ๑ แห่ง และสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๖๕ แห่ง ซึ่งในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งเสริมให้สหกรณ์ที่ผ่านมาตรฐานแล้วให้รักษามาตรฐานหรือผ่านมาตรฐานที่สูงขึ้นในปีต่อ ๆ ไป โดยผลักดันให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๗ ข้อ โดยส่งเสริมให้สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจตอบสนองความต้องการของสมาชิกเพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจให้ได้มากที่สุดหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด สร้างความตระหนักในความเป็นเจ้าของสหกรณ์แก่สมาชิกและให้ความรู้แก่คณะกรรมการและฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีไม่ให้สหกรณ์ขาดทุน และส่งเสริมให้สหกรณ์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์เพื่อป้องกันการทุจริตและไม่ให้สหกรณ์เกิดข้อบกพร่อง ซึ่งแนวทางข้างต้นจะทำให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๗ ข้อและสร้างความน่าเชื่อถือแก่สถาบันการเงินในการพิจารณาการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์หรือสหกรณ์สามารถเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์เป็นตัวกำหนดสร้างโอกาสให้สหกรณ์ต่อไป

สรุปการผลักดันสหกรณ์ให้อยู่ในระดับมาตรฐาน ดังนี้

๑. สหกรณ์ในระดับมาตรฐานดีเลิศ มีจำนวน ๒๕ สหกรณ์
๒. สหกรณ์ในระดับมาตรฐานดีมาก มีจำนวน ๒๕ สหกรณ์
๓. สหกรณ์ในระดับมาตรฐานดี มีจำนวน ๕ สหกรณ์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ ๕๕ รวมภาวะเศรษฐกิจกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดหนองคายปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

รายการ	กลุ่มเกษตรกร		
	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒
จำนวน (กลุ่มเกษตรกร)	๒๕.๐๐	๒๕.๐๐	๔๐.๐๐
จำนวนสมาชิก (คน)	๕,๒๓๘.๐๐	๔,๗๐๕	๙,๐๐๓.๐๐
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๑๐.๕๓	๑๑.๓๖	๑๙.๐๔
หนี้สิน	๑.๒๓	๒.๗๔	๔.๘๕
ทุนของกลุ่มเกษตรกร	๙.๓๐	๘.๖๒	๑๔.๑๙
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๘.๑๙	๗.๓๐	๑๒.๕๘
- การรับฝากเงิน	๐.๐๐	๐.๐๐	๒,๑๗๗.๗๔
- การให้กู้เงิน	๕.๖๑	๕.๔๒	๑๐,๑๙๒.๐๐
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๒.๕๘	๑.๘๗	๙๙.๐๐
- การรวบรวมผลิตผล	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๑๘.๐๐
- การให้บริการ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๖๕
ผลการดำเนินงาน	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวมรายได้ (ล้านบาท)	๓.๐๒	๒.๓๓	๔.๓๐
รวมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๒.๖๐	๒.๒๔	๓.๒๐
กำไรสุทธิ (ล้านบาท)	๐.๓๙	๐.๒๒	๑.๑๐
ขาดทุนสุทธิ(ล้านบาท)	๐.๐๑	๐.๒๐	๐.๑๒

จากตารางที่ ๕๕ จะเห็นว่า ในปี ๒๕๖๑ จะเห็นว่า มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งสิ้น ๒๕ กลุ่ม ซึ่งมีจำนวนเท่าเดิมกับปีก่อน ในปี ๒๕๖๒ จำนวนสมาชิกมีทั้งสิ้น ๙,๐๐๓ คน ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่สูงขึ้น มีทุนในการดำเนินงาน ทั้งสิ้น ๑๙.๐๔ ล้านบาท เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่า มีอัตราที่เพิ่มขึ้น โดยเงินส่วนใหญ่เป็นทุนของกลุ่มเกษตรกรเอง มูลค่า ๑๔.๑๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๗๗ มูลค่าการดำเนินธุรกิจทั้งสิ้น ๘.๗ ล้านบาท เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่าเพิ่มขึ้น ธุรกิจที่กลุ่มเกษตรกรดำเนินงานมากที่สุดคือธุรกิจ ให้เงินกู้มีมูลค่า ๖.๗ คิดเป็น ร้อยละ ๗๗.๐๑ รองลงมาคือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีมูลค่า ๒.๐ คิดเป็น ๒๒.๘๘ และกลุ่มเกษตรกรมีผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ ๑.๑๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๐.๘๘ เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ากำไรสุทธิมีอัตราที่เพิ่มขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒.๕.๓ กลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ ๕๖ แสดงจำนวนกลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพสังกัดสหกรณ์									
		จำนวน กลุ่ม	จด ทะเบียน วิสาหกิจ ชุมชน	จำนวน สมาชิก (ราย)	เงินทุน (บาท)	ทุน หมุนเวียน (บาท)	ผลิตภัณฑ์				
							อาหาร	ผ้าและ เครื่อง แต่งกาย	ของใช้ และ ของ ตกแต่ง	สมุนไพร	อื่นๆ (ระบุ)
๑	เฝ้าไร่	๖	๕	๑๙๘	๒๔๐,๐๐๐		-	๕	๑	-	
๒	โพธิ์ตาก	๔	๔	๑๕๓	๑๖๐,๐๐๐		๒	-	๒	-	
๓	รัตนวาปี	๔	๑	๒๐๓	๑๖๐,๐๐๐		๑	๑	๒	-	
๔	ท่าบ่อ	๙	๓	๓๓๔	๓๖๐,๐๐๐		๒	-	๗	-	
๕	โพนพิสัย	๙	๓	๔๐๓	๓๖๐,๐๐๐		๒	๑	๕	-	๑(ปุ๋ยชีวภาพ)
๖	เมือง	๑๓	๘	๓๗๘	๕๒๐,๐๐๐		๘	๑	๓	-	
๗	ศรีเชียงใหม่	๗	๖	๓๓๔	๒๘๐,๐๐๐		๕	-	๒	-	
๘	สังคม	๓	๓	๑๒๐	๑๒๐,๐๐๐		๓	-	-	-	
๙	สระใคร	๔	๑	๙๑	๑๖๐,๐๐๐		๑	๒	๑	-	
รวม		๕๙	๓๔	๒,๒๑๔	๒,๓๖๐,๐๐๐	๐	๒๔	๑๐	๒๓	๐	

ที่มา :กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางที่ ๕๕ จะเห็นว่ามีกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น ๕๙ กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๒,๒๑๔ ราย ซึ่งสมาชิกเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือเป็นบุคคลในครอบครัวของสมาชิกสหกรณ์ ในแต่ละสหกรณ์ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์มีการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน กลุ่มละ ๔๐,๐๐๐ บาท ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในรูปอาหาร ๒๔ กลุ่ม รองลงมาคือประเภทของใช้และของตกแต่ง จำนวน ๒๓ กลุ่ม และผลิตภัณฑ์และเครื่องแต่งกาย ๑๐ กลุ่ม

๒.๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรต้นแบบ ปี ๒๕๖๒ ของจังหวัดภายใต้
โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๕๗ จำนวนเกษตรกรต้นแบบ ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ราย
๑. เมือง	๕
๒. ทำบ่อ	๑๐
๓. ศรีเชียงใหม่	๘
๔. สังคม	๑๐
๕. สระใคร	๓
๖. โพธิ์ตาก	๘
๗. โพนพิสัย	๑๗
๘. เฝ้าไร่	๗
๙. รัตนวาปี	๑๐

ตารางที่ ๖๑ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัด ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ราย
๑. โพนพิสัย	๑

๒.๗ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๕๘ จำนวนเกษตรกร Smart farmer ของจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ราย
๑. เมือง	๑๖
๒. ทำบ่อ	๑๐
๓. ศรีเชียงใหม่	๔
๔. สังคม	๕
๕. สระใคร	๓
๖. โพธิ์ตาก	๓
๗. โพนพิสัย	๑๑
๘. เฝ้าไร่	๕
๙. รัตนวาปี	๕
รวม	๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๙ จำนวนเกษตรกร Young smart farmer ของจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ราย
๑. เมือง	๓๑
๒. ท่าบ่อ	๕
๓. ศรีเชียงใหม่	๖
๔. สังคม	๒
๕. สระใคร	๓
๖. โพธิ์ตาก	๘
๗. โพนพิสัย	๓
๘. ฝ้าไร่	๑๒
๙. รัตนวาปี	๕
รวม	๗๕

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัดหนองคายโดยใช้ SWOT Analysis

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

◆ จุดแข็ง (Strength)

๑. จังหวัดหนองคายมีขีดความสามารถในการผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่

- **ด้านพืช** ได้แก่ ข้าว ปริมาณผลผลิต ๒๑๙,๒๒๗ ตัน/ปี มีมูลค่า ๒,๗๘๔.๗๖ ล้านบาท/ปี ยางพาราปริมาณผลผลิต (ยางแห้ง) ๖๔,๙๐๔ ตัน/ปี มูลค่า ๒,๑๖๓.๔๖ ล้านบาท/ปี สับปะรด ผลผลิต ๓๐,๓๒๗ ตัน/ปี มูลค่า ๑๘๑.๘๑ ล้านบาท และมีพืชที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ทูเรียน เงาะ โกโก้ และมะพร้าวน้ำหอม

- **ด้านปศุสัตว์** ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ ผลผลิตจำนวน ๑๓๙,๐๒๐,๑๐๕ ฟอง มีมูลค่ารวม ประมาณ ๓๘๙.๒๕ ล้านบาท/ปี การผลิตโคเนื้อที่สามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ ผลผลิตจำนวน ๑๒,๐๐๘ ตัว มีมูลค่ารวม ประมาณ ๓๗๘.๒๕ ล้านบาท/ปี และการเลี้ยงแพะ ผลผลิตรวม ๓,๒๓๗ ตัว มีมูลค่ารวม ประมาณ ๑๑.๖๕ ล้านบาท/ปี

- **ด้านประมง** ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลในกระชังปริมาณผลผลิต ๑๒,๗๒๖ ตัน/ปี มีมูลค่ารวมประมาณ ๑,๑๐๑.๔๐ ล้านบาท/ปี และการเลี้ยงปลานิล/ปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๕,๐๐๐ ราย/ ๕,๐๐๐ บ่อ และการเลี้ยงปลาตกในบ่อพลาสติก ผลผลิต จำนวน ๑๒,๐๐๐ ตัน/ปี

◆ จุดอ่อน (Weakness)

๑. การผลิตสินค้าเกษตรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ (๓๙๕ กิโลกรัม/ไร่) การผลิตลูกพันธุ์ปลานิล ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด

๒. สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินต้น หรือดินลูกรัง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรไปสู่เชิงพาณิชย์

๔. เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อย

๔.๑ เกษตรอินทรีย์ จำนวน ๕๙๖ ราย พื้นที่ ๔,๕๔๖.๒๕ ไร่

๔.๒ สินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) จำนวน ๑,๕๖๙ ราย พื้นที่ ๘,๒๐๕.๓๐ ไร่

๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๙ อาศัยน้ำฝน เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำและกระจายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุนไปยังพื้นที่เกษตรกรรม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖. การเข้าถึงนวัตกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรยังมีน้อย เช่น การใช้เครื่องหยอดข้าวซึ่งมีการใช้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวอำเภอโพธิ์ตาก จำนวน ๖ เครื่อง

๗. โรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดหนองคาย จำนวน ๑๕ แห่ง ได้มาตรฐาน GMP เพียง ๑ แห่ง (พื้นที่อำเภอโพนพิสัย)

๘. การใช้พลังงานทดแทนในจังหวัดหนองคายยังมีต่ำมากประมาณร้อยละ ๐.๕ เมื่อเทียบกับการใช้พลังงานทดแทนเชิงพาณิชย์

สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

◆ โอกาส (Opportunity)

๑. แม่น้ำโขงมีความยาว ๒๑๐.๖๐ กิโลเมตรเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภคและภาคการเกษตร

๒. รัฐบาลส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานและกระแสมิชอบการรักสุขภาพของผู้บริโภค มีแนวโน้มสูงขึ้น

๓. รัฐบาลอนุมัติโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่ชลประทาน ๕๔๐,๐๐๐ ไร่ พื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองคาย

๔. การขยายตัวตลาดแพะ ในประเทศและกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศเพื่อนบ้านนิยมบริโภคเนื้อแพะ ซึ่งเป็นโอกาสในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕. การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เนื่องจากรัฐบาลได้มีการปรับแก้ไข พรบ.ป่าไม้ โดยยกเลิกมาตรา ๗ กำหนดให้สามารถตัดไม้ยืนต้นได้โดยไม่ผิดกฎหมายในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

๖. โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่าน สปป.ลาว ในปี ๒๕๖๕

◆ อุปสรรค (Threat)

๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง

๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง

๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทยเช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

กลยุทธ์ SO :

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
๑. จังหวัดหนองคายมีขีดความสามารถในการผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่ - ด้านพืช ได้แก่ ข้าว ปริมาณผลผลิต ๒๑๙,๒๒๗ ตัน/ปี มีมูลค่า ๒,๗๘๔.๗๖ ล้านบาท/ปี ยางพารา ปริมาณผลผลิต (ยางแห้ง) ๖๔,๙๐๔ ตัน/ปี มูลค่า ๒,๑๖๓.๔๖ ล้านบาท/ปี สับปะรด ผลผลิต ๓๐,๓๒๗ ตัน/ปี มูลค่า ๑๘๑.๘๑ ล้านบาท และมีพืชที่มีศักยภาพประกอบด้วย ทุเรียน เงาะ โกโก้ และมะพร้าวน้ำหอม - ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ ผลผลิตจำนวน ๑๓๙,๐๒๐,๑๐๕ ฟอง มีมูลค่ารวม ประมาณ ๓๘๘.๒๕ ล้านบาท/ปี การผลิตโคเนื้อที่สามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ ผลผลิตจำนวน ๑๒,๐๐๘ ตัว มีมูลค่ารวม ประมาณ ๓๗๘.๒๕ ล้านบาท/ปี และการเลี้ยงแพะ ผลผลิตรวม ๓,๒๓๗ ตัว มีมูลค่ารวม ประมาณ ๑๑.๖๕ ล้านบาท/ปี - ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ปริมาณผลผลิต ๑๒,๗๒๖ ตัน/ปี มีมูลค่ารวมประมาณ ๑,๑๐๑.๔๐ ล้านบาท/ปี และการเลี้ยงปลานิล/ปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๕,๐๐๐ ราย/ ๕,๐๐๐ บ่อ และการเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก ผลผลิต จำนวน ๑๒,๐๐๐ ตัน/ปี	๑. แม่น้ำโขงมีความยาว ๒๑๐.๖๐ กิโลเมตร เป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภคและภาคการเกษตร ๒. รัฐบาลส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพ มาตรฐานและกระแสดความนิยมการรักสุขภาพของผู้บริโภคมีแนวโน้มสูงขึ้น ๓. รัฐบาลอนุมัติโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่ชลประทาน ๕๔๐,๐๐๐ ไร่พื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองคาย ๔. การขยายตัวตลาดแพะ ในประเทศ และกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศเพื่อนบ้านนิยมบริโภคเนื้อแพะ ซึ่งเป็นโอกาสในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ๕. การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เนื่องจาก รัฐบาลได้มีการปรับแก้ไข พรบ.ป่าไม้ โดยยกเลิก มาตรา ๗ กำหนดให้สามารถตัดไม้ยืนต้นได้โดยไม่ผิดกฎหมายในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ๖. โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อนอกจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่าน สปป.ลาว ในปี ๒๕๖๕
กลยุทธ์ SO : S๑ + O๑, O๒, O๓, O๔, O๕ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์ ST :

จุดแข็ง (Strengths : S)	อุปสรรค (Threats : T)
๑. จังหวัดหนองคายมีขีดความสามารถในการผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่ - ด้านพืช ได้แก่ ข้าว ปริมาณผลผลิต ๒๑๙,๒๒๗ ตัน/ปี มีมูลค่า ๒,๗๘๔.๗๖ ล้านบาท/ปี ยางพารา ปริมาณผลผลิต (ยางแห้ง) ๖๔,๙๐๔ ตัน/ปี มีมูลค่า ๒,๑๖๓.๔๖ ล้านบาท/ปี สับปะรด ผลผลิต ๓๐,๓๒๗ ตัน/ปี มีมูลค่า ๑๘๑.๘๑ ล้านบาท และมีพืชที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ทูเรียน เงาะ โกโก้ และมะพร้าวน้ำหอม - ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ ผลผลิตจำนวน ๑๓๙,๐๒๐,๑๐๕ ฟอง มีมูลค่ารวม ประมาณ ๓๘๙.๒๕ ล้านบาท/ปี การผลิตโคเนื้อ ที่สามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ ผลผลิตจำนวน ๑๒,๐๐๘ ตัว มีมูลค่ารวม ประมาณ ๓๗๘.๒๕ ล้านบาท/ปี และการเลี้ยงแพะ ผลผลิตรวม ๓,๒๓๗ ตัว มีมูลค่ารวม ประมาณ ๑๑.๖๕ ล้านบาท/ปี - ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ปริมาณผลผลิต ๑๒,๗๒๖ ตัน/ปี มีมูลค่ารวมประมาณ ๑,๑๐๑.๔๐ ล้านบาท/ปี และการเลี้ยงปลานิล/ปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๕,๐๐๐ราย/ ๕,๐๐๐ บ่อ และการเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก ผลผลิต จำนวน ๑๒,๐๐๐ ตัน/ปี	๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง ๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง ๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทย เช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท
กลยุทธ์ ST : S๑ + T๑, T๒, T๓ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์ WO :

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
๑. การผลิตสินค้าเกษตรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของประเทศ ๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ (๓๙๕ กิโลกรัม/ไร่) การผลิต ลูกพันธุ์ปลานิล ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด ๒. สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินตื้น หรือดินลูกรัง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่ การเกษตรทั้งหมด ๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรไปสู่เชิงพาณิชย์ ๔. เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อย ๔.๑ เกษตรอินทรีย์ จำนวน ๕๙๖ ราย พื้นที่ ๔,๕๔๖.๒๕ ไร่ ๔.๒ สินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) จำนวน ๑,๕๖๙ ราย พื้นที่ ๘,๒๐๕.๓๐ ไร่ ๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๙ อาศัยน้ำฝน เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำและกระจายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุนไปยังพื้นที่เกษตรกรรม	๑. แม่น้ำโขงมีความยาว ๒๑๐.๖๐ กิโลเมตรเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภคบริโภคและภาคการเกษตร ๒. รัฐบาลส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานและกระแสดความนิยมการรักสุขภาพของผู้บริโภคมีแนวโน้มสูงขึ้น ๓. รัฐบาลอนุมัติโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่ชลประทาน ๕๔๐,๐๐๐ ไร่พื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองคาย ๔. การขยายตัวตลาดแพะ ในประเทศและกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศเพื่อนบ้านนิยมบริโภคเนื้อแพะ ซึ่งเป็นโอกาสในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ๕. การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เนื่องจากรัฐบาลได้มีการปรับแก้ไข พรบ.ป่าไม้ โดยยกเลิกมาตรา ๗ กำหนดให้สามารถตัดไม้ยืนต้นได้โดยไม่ผิดกฎหมายในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ๖. โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่าน สปป.ลาว ในปี ๒๕๖๕
กลยุทธ์ WO : ๑. W๑, W๒, W๔ + O๒ : การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ๒. W๑, W๓, + O๑๔, O๑๖, O๑๗, O๒๐ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์ WT :

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
๑. การผลิตสินค้าเกษตรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของประเทศ ๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ (๓๙๕ กิโลกรัม/ไร่) การผลิต ลูกพันธุ์ปลานิล ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด ๒. สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินตื้น หรือดินลูกรัง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรไปสู่เชิงพาณิชย์ ๔. เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ มีน้อย ๔.๑ เกษตรอินทรีย์ จำนวน ๕๙๖ ราย พื้นที่ ๔,๕๔๖.๒๕ ไร่ ๔.๒ สินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) จำนวน ๑,๕๖๙ ราย พื้นที่ ๘,๒๐๕.๓๐ ไร่ ๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๙ อาศัยน้ำฝน เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำและกระจายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุนไปยังพื้นที่เกษตรกรรม	๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง ๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง ๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทยเช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท
กลยุทธ์ WO : W๑, W๓ + O๑ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. พันธกิจ (Mission)

๒.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างมูลค่าให้กับผลผลิตภาคการเกษตรให้มีความเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดการค้า และอุตสาหกรรมแปรรูป

๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตมาใช้ในภาคการเกษตร

๒.๓ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงการภาคการเกษตร

๓. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Goal)

◆ เพิ่มรายได้ภาคการเกษตรอุตสาหกรรม

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : เพิ่มรายได้จากภาคการเกษตรอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัด : มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (เทียบกับปีฐาน)

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

โครงการ : ๑. โครงการเพิ่มพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่

สำคัญ

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

โครงการ : ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ ๓ : ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

โครงการ : ๑. ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

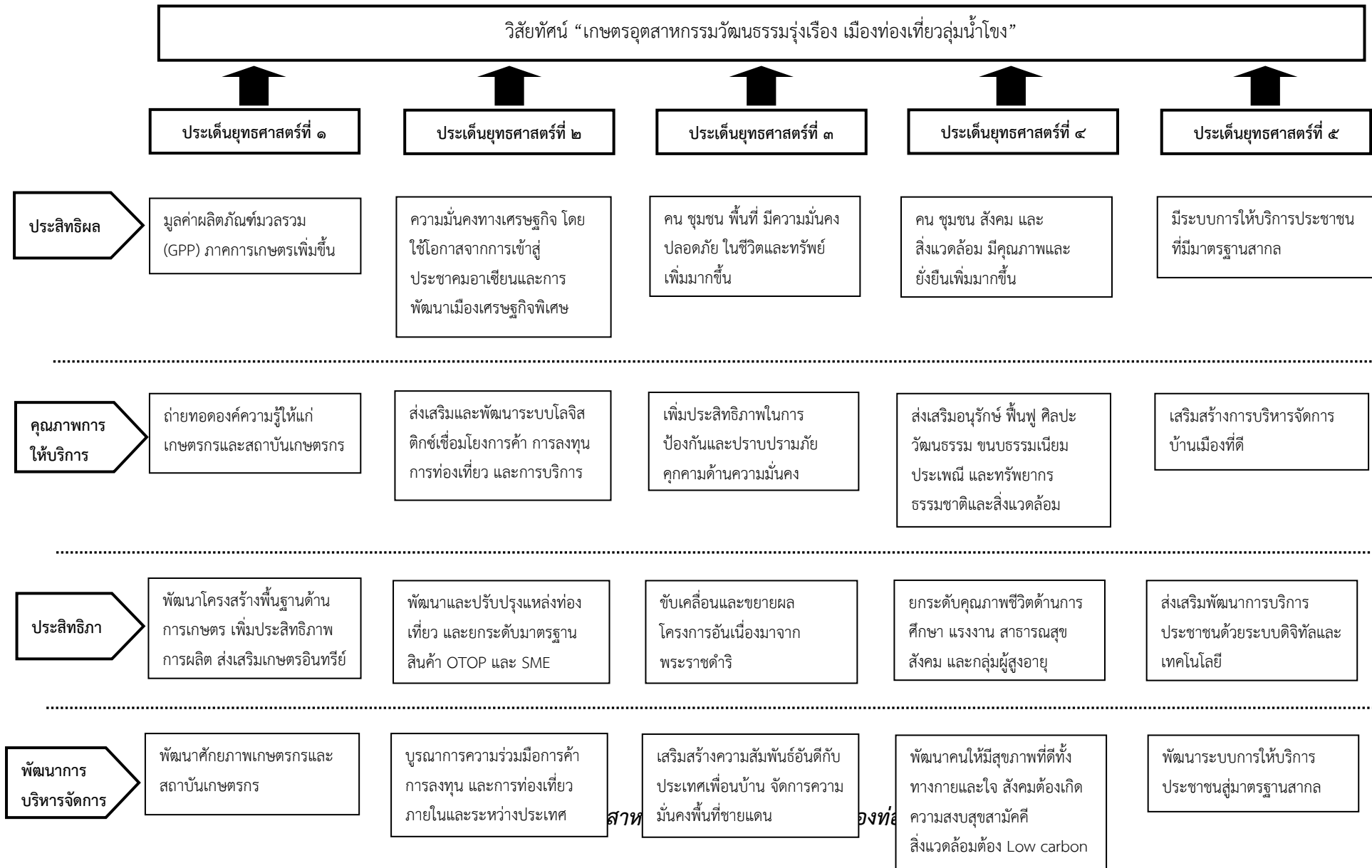
๒. โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๖๕)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	รวม ๕ ปี	
ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน	เพิ่มรายได้จากภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (เทียบกับปีก่อน)	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๔	ร้อยละ ๖	ร้อยละ ๘	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด ๒. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๓. ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์
		จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๕	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๕	ร้อยละ ๓๐	
		จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (GAP) เพิ่มขึ้น	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๕	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๕	ร้อยละ ๓๐	

๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

๗. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

โครงการ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่ม ประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขัน	พัฒนาเกษตรกร และสถาบัน เกษตรกร	หมายเหตุ
Positioning ๑. ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน					
๑. โครงสร้างพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพ อ่างเก็บน้ำ ห้วยลาน ระยะที่ ๒ ต.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ กิจกรรมปรับปรุงคลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำ น้ำที่ ๑ ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ กิจกรรมขุดลอกชักน้ำสถานีสูบน้ำที่ ต.โพนทอง อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ กิจกรรมขุดลอกร่องระบายน้ำ Drain along Dike สถานีสูบน้ำที่ ๘ ต.โพนทอง อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๑๕,๐๐๐,๐๐๐ ๒,๘๐๐,๐๐๐ ๕๐๐,๐๐๐ ๔๙๕,๐๐๐				งบพัฒนาจังหวัด โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาห้วยโมง โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาห้วยโมง โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาห้วยโมง โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาห้วยโมง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

โครงการ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่ม ประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีด ความสามารถใน การแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกร และสถาบัน เกษตรกร	หมายเหตุ
Positioning ๑. ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน					
๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญพื้นฐานด้านการเกษตร กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมในไก่ไข่และสุกร (GFM) กิจกรรมหลักที่ ๒.๒ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพจังหวัดหนองคาย กิจกรรมหลักที่ ๒.๓ กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะแบบครบวงจร กิจกรรมหลักที่ ๒.๔ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรเชิงพาณิชย์ กิจกรรมหลักที่ ๒.๕ กิจกรรมส่งเสริมการผลิตกล้วยน้ำหว่าเพื่อการแปรรูปผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม กิจกรรมที่ ๒.๖ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง กิจกรรมที่ ๒.๗ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ผลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน	๓,๐๐๐,๐๐๐ ๓,๐๐๐,๐๐๐ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ๙๑๔,๔๐๐ ๑,๔๔๓,๕๘๐ ๖๔๔,๓๓๐ ๗๒๕,๐๐๐				<u>งบพัฒนาจังหวัด</u>

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

โครงการ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่ม ประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีด ความสามารถใน การแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกร และสถาบัน เกษตรกร	หมายเหตุ
Positioning ๑. ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน					
<u>กิจกรรมที่ ๒.๘</u> กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่น้ำ	๕๐๕,๒๐๐				งบพัฒนาจังหวัด
<u>กิจกรรมที่ ๒.๙</u> กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในโรงเรียน	๓,๒๗๐,๐๐๐				งบพัฒนาจังหวัด
<u>กิจกรรมที่ ๒.๑๐</u> กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชน	๑,๐๐๐,๐๐๐				งบพัฒนาจังหวัด
<u>กิจกรรมที่ ๒.๑๑</u> กิจกรรม ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ เศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) เชิงพาณิชย์	๔๔๙,๐๐๐				งบพัฒนาจังหวัด
<u>กิจกรรมที่ ๒.๑๒</u> กิจกรรมการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	๑,๘๐๔,๐๓๐				งบพัฒนาจังหวัด
<u>กิจกรรมที่ ๒.๑๓</u> กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโกโก้	๓๑๙,๕๐๐				งบพัฒนาจังหวัด
<u>กิจกรรมที่ ๒.๑๔</u> กิจกรรมผลิตลูกปลาวัยอ่อนด้วยชุดเพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ คืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับแหล่งน้ำชุมชน	๑,๙๙๗,๗๐๐				งบพัฒนาจังหวัด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

โครงการ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่ม ประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีด ความสามารถใน การแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและ สถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
Positioning ๑. ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน					
กิจกรรมที่ ๒.๑๕ โครงการพัฒนาศักยภาพและยกระดับ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๐,๖๐๐				สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดหนองคาย
กิจกรรมที่ ๒.๑๖ โครงการพัฒนาศักยภาพทายาทสหกรณ์ รุ่นใหม่	๓๙๑,๐๐๐				สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดหนองคาย
กิจกรรมที่ ๒.๑๗ โครงการส่งเสริมการผลิตยางพาราเข้าสู่ GAP	๓๙๑,๐๐๐				สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดหนองคาย
๓. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์					
กิจกรรมที่ ๓.๑ กิจกรรมเตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช	๒,๐๓๗,๗๗๐				สำนักงานเกษตร จังหวัดหนองคาย
กิจกรรมที่ ๓.๒ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้า เกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์	๒,๙๑๘,๙๖๐				สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด หนองคาย
๔. โครงการ ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน	๒,๑๕๔,๔๐๐				สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด หนองคาย
กิจกรรมที่ ๔.๑ กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรแบบ ผสมผสาน					สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด หนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๕

โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕		หลัก	ร่วม
๑	๑. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร							
	๑.๑ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพอ่างเก็บน้ำห้วยลาน ระยะที่ ๒ ต.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย	งบพัฒนาจังหวัด			๑๕,๐๐๐,๐๐๐		โครงการส่งน้ำฯ ห้วยโมง	
	๑.๒ กิจกรรมปรับปรุงคลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำที่ ๑ ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย	งบพัฒนาจังหวัด			๒,๘๐๐,๐๐๐		โครงการส่งน้ำฯ ห้วยโมง	
	๑.๓ กิจกรรมขุดลอกชักน้ำสถานีสูบน้ำที่ ต.โพนทอง อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	งบพัฒนาจังหวัด			๕๐๐,๐๐๐		โครงการส่งน้ำฯ ห้วยโมง	
	๑.๔ กิจกรรมขุดลอกร่องระบายน้ำ Drain along Dike สถานีสูบน้ำที่ ๘ ต.โพนทอง อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	งบพัฒนาจังหวัด			๔๙๕,๐๐๐		โครงการส่งน้ำฯ ห้วยโมง	
	๑.๕ โครงการงานปรับปรุงจัดรูปที่ดินโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน (คลอง LMC) ระยะที่ ๓	งบต้นสังกัด			๕,๐๐๐,๐๐๐		สนง.จัดรูปที่ดินที่ ๑๐	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม	หลัก	ร่วม
๑	๑.๖ โครงการงานจัดระบบน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหินแก้ว	งบต้นสังกัด			๗,๕๐๐,๐๐๐		สนง.จัดรูปที่ดินฯ ที่ ๑๐	
	๑.๗ โครงการงานจัดรูปสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนทัน	งบต้นสังกัด			๘,๐๐๐,๐๐๐		สนง.จัดรูปที่ดินฯ ที่ ๑๐	
	๑.๘ กิจกรรมหลักพัฒนาระบบส่งน้ำและกระจายน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำพระธาตุ บึงพวน ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย	งบพัฒนา จังหวัด		๒,๘๐๐,๐๐๐			สนง.จัดรูปที่ดินฯ ที่ ๑๐	
	๑.๙ กิจกรรมหลักปรับปรุงระบบกระจายน้ำสถานีสูบน้ำที่ ๘ บ้านไร่ ต.โพนทอง อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย			๖,๐๐๐,๐๐๐			โครงการส่งน้ำฯ ห้วยโมง	
๑	๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมที่สำคัญ							
	๒.๑ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมในไก่ไข่และสุกร (GFM)	งบพัฒนา จังหวัด			๓,๐๐๐,๐๐๐		สนง.ปศุสัตว์ จ.หนองคาย	
	๒.๒ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตโคนมคุณภาพจังหวัดหนองคาย	งบพัฒนา จังหวัด			๓,๐๐๐,๐๐๐		สนง.ปศุสัตว์ จ.หนองคาย	
	๒.๓ กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะแบบครบวงจร	งบพัฒนา จังหวัด			๒,๐๐๐,๐๐๐		สนง.ปศุสัตว์ จ.หนองคาย	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม	หลัก	ร่วม
๑	๒.๔ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร เชิงพาณิชย์	งบพัฒนา จังหวัด			๙๑๔,๔๐๐		สนง.เกษตร จ.หนองคาย	
	๒.๕ กิจกรรมส่งเสริมการผลิตกล้วยน้ำหว้า เพื่อการแปรรูปผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม	งบพัฒนา จังหวัด			๑,๔๔๓,๕๘๐		สนง.เกษตร จ.หนองคาย	
	๒.๖ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมัน สำปะหลัง	งบพัฒนา จังหวัด			๖๔๔,๓๓๐		สนง.เกษตร จ.หนองคาย	
	๒.๗ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ผลเพื่อ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบ ผสมผสาน	งบพัฒนา จังหวัด			๗๒๕,๐๐๐		สนง.เกษตร จ.หนองคาย	
	๒.๘ กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้น้ำ ในระดับไร่นา	งบพัฒนา จังหวัด			๕๐๕,๒๐๐		สนง.เกษตร จ.หนองคาย	
	๒.๙ กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในโรงเรียน	งบพัฒนา จังหวัด			๓,๒๗๐,๐๐๐		สนง.ประมง จ.หนองคาย	
	๒.๑๐ กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่ง น้ำชุมชน	งบพัฒนา จังหวัด			๑,๐๐๐,๐๐๐		สนง.ประมง จ.หนองคาย	
	๒.๑๑ โครงการ Zoning ด้านประมง	งบต้นสังกัด			๔๐,๐๐๐		สนง.ประมง จ.หนองคาย	
	๒.๑๒ โครงการส่งเสริมเกษตร แบบแปลงใหญ่ด้านประมง	งบต้นสังกัด					สนง.ประมง จ.หนองคาย	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๕	รวม	หลัก	ร่วม
๑	๒.๑๓ โครงการธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำ	งบต้นสังกัด			๒๐๐,๐๐๐		สนง.ประมงจังหวัดฯ	
	๒.๑๔ โครงการมาตรฐานสินค้าประมง GAP	งบต้นสังกัด			๓๐,๐๐๐		สนง.ประมงจังหวัดฯ	
	๒.๑๕ โครงการพัฒนาเกษตรกร ปราดเปรื่อง Smart Farmer	งบต้นสังกัด			๕๐,๐๐๐		สนง.ประมง จ.หนองคาย	
	๒.๑๖ โครงการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ ด้านประมง	งบต้นสังกัด			๓๐,๐๐๐		สนง.ประมง จ.หนองคาย	
	๒.๑๗ โครงการส่งเสริมเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ด้านประมง	งบต้นสังกัด			๑๐๐,๐๐๐		สนง.ประมง จ.หนองคาย	
	๒.๑๘ กิจกรรม ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) เชิงพาณิชย์	งบพัฒนา จังหวัด			๔๔๔,๐๐๐		สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
	๒.๑๙ กิจกรรม การขับเคลื่อนและพัฒนา ระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่	งบพัฒนา จังหวัด			๑,๘๐๔,๐๓๐		สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
	๒.๒๐ กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โกโก้	งบพัฒนา จังหวัด			๑,๕๐๘,๖๐๐		สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
	๒.๒๑ กิจกรรมผลิตลูกปลาวัยอ่อนด้วยชุด เพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ คืบความอุดม สมบูรณ์ให้กับแหล่งน้ำชุมชน	งบพัฒนา จังหวัด			๑,๙๙๗,๗๐๐		ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเพาะเลี้ยงสัตว์ น้ำจืดหนองคาย	
	๒.๒๒ โครงการพัฒนาศักยภาพและ ยกระดับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้ผ่าน เกณฑ์มาตรฐาน	งบพัฒนา จังหวัด			๑๐๐,๖๐๐		สนง.สหกรณ์ จังหวัดฯ	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม	หลัก	ร่วม
๑	๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมที่สำคัญ	งบพัฒนาจังหวัด						
	๒.๒๓ โครงการพัฒนาศักยภาพทายาทสหกรณ์รุ่นใหม่	งบพัฒนาจังหวัด			๓๙๑,๐๐๐		สนง.สหกรณ์จังหวัดฯ	
	๒.๒๔ โครงการส่งเสริมการผลิตยางพาราเข้าสู่ GAP	งบพัฒนาจังหวัด			๓๙๑,๐๐๐		สนง.สหกรณ์จังหวัดฯ	
	๒.๒๕ กิจกรรมจัดหาแหล่งน้ำให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบต้นสังกัด			๑๗,๗๕๐,๐๐๐		สนง.สหกรณ์จังหวัดฯ	
	๒.๒๖ กิจกรรมหลักเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าข้าว	งบพัฒนาจังหวัด		๕๐๐,๐๐๐			สนง.เกษตรจังหวัดฯ	
	๒.๒๗ กิจกรรมหลักพัฒนากระบวนการผลิตโคเนื้อคุณภาพ จังหวัดหนองคาย	งบพัฒนาจังหวัด		๕๐๐,๐๐๐			สนง.ปศุสัตว์จังหวัดฯ	
	๒.๒๘ กิจกรรมหลักพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาดแพะ	งบพัฒนาจังหวัด		๓๐๐,๐๐๐			สนง.ปศุสัตว์จังหวัดฯ	
	๒.๒๙ กิจกรรมหลักการขับเคลื่อนและพัฒนและส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบพัฒนาจังหวัด		๖๐๐,๐๐๐			สนง.กษ.นค.	
	๒.๓๐ กิจกรรมหลักสร้างมูลค่าเพิ่มและจัดการตลาดสินค้าเกษตร	งบฟื้นฟู		๓,๑๗๔,๖๐๐			สนง.เกษตรจังหวัดฯ	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม	หลัก	ร่วม
๑	๒.๓๑ กิจกรรมหลักส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ	งบฟื้นฟู		๑๓,๓๒๐,๙๐๐			สนง.เกษตรจังหวัดฯ	
	๒.๓๒ กิจกรรมหลักการพัฒนาขีดความสามารถการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร ต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเพิ่มมูลค่า และพัฒนาการตลาดดิจิทัลเพื่อเชื่อมโยงสู่กลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในพื้นที่	งบฟื้นฟู		๘,๐๐๐,๐๐๐			สนง.กษ.นค.	SME
	๒.๓๓ กิจกรรมหลักการส่งเสริมการเลี้ยงปลาตะเพียนขาวร่วมกับปลานิล	งบฟื้นฟู		๖,๓๐๐,๐๐๐			ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย	
	๒.๓๔ กิจกรรมหลักการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและผู้สนใจเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการขายพันธุ์พืชด้วยเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	งบฟื้นฟู		๔,๕๘๗,๙๒๐			สนง.กษ.นค.	มข. วิทยาเขตหนองคาย
	๒.๓๕ กิจกรรมหลักเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง จังหวัดหนองคาย	งบฟื้นฟู		๑,๙๗๘,๑๗๕			สนง.ประมงจังหวัดฯ	มข. วิทยาเขตหนองคาย
	๒.๓๕ กิจกรรมหลักการพัฒนาทายาทเกษตรกรคืนถิ่น	งบฟื้นฟู		๕,๕๔๐,๗๐๐			สนง.สหกรณ์จังหวัด	
	๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
๒	๓.๑ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง			๒๕๖,๙๐๐			สนง.เกษตรจังหวัดฯ	

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)				หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม	หลัก	ร่วม
๓	๔. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์							
	๔.๑ กิจกรรมเตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช	งบพัฒนา จังหวัด			๒,๐๓๗,๗๗๐		สนง.เกษตร จ.หนองคาย	
	๔.๒ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากาการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์	งบพัฒนา จังหวัด			๒,๙๑๘,๙๖๐		สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
	๔.๓ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนากาการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์	งบพัฒนา จังหวัด		๘๐๐,๐๐๐			สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
๓	๔. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์							
	๔.๔ กิจกรรมหลักการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายใต้การขับเคลื่อนของเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดหนองคาย	งบฟื้นฟู		๑๕,๕๖๗,๐๐๐			สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	YSF
	๔.๕ กิจกรรมหลักปลูกผักอินทรีย์คุณภาพสูง ต.โพธิ์ทอง อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	งบฟื้นฟู		๑,๐๒๒,๐๐๐			สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	อ.โพธิ์ตาก
๓	๕. โครงการ ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน							
	๕.๑ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรแบบผสมผสาน	งบพัฒนา จังหวัด			๒,๑๕๔,๔๐๐		สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
	๕.๒ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดหนองคาย	งบพัฒนา จังหวัด		๗๐๐,๐๐๐			สนง.เกษตรและ สหกรณ์ฯ	
รวม				๖๖,๗๔๘,๑๙๕	๘๗,๙๐๕,๕๗๐			

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๖

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

แผนงาน ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบ กจ.1-1

(Project Brief รายโครงการ)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการภายใต้งบประมาณของกลุ่มจังหวัด
แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ / แผนงานโครงการ

- ☒ ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้าที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับภาคเศรษฐกิจในพื้นที่
แผนงานโครงการ ☒ ส่งเสริมการผลิตสินค้าหรือบริการให้มีมูลค่าสูงอย่างมีมาตรฐาน
- ☐ แผนงานส่งเสริมการค้าการลงทุน
- ☐ ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้าที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตกลุ่มแม่น้ำโขง
แผนงานโครงการ ☐ การพัฒนาความร่วมมือการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน (Gateway Network)
- ☐ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
- ☐ การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด
- ☐ ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้าที่ 3 การพัฒนาทุนมนุษย์ และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัย อย่างเท่าเทียม
แผนงานโครงการ ☐ การยกระดับสติปัญญาเยาวชนในพื้นที่กลุ่มสบายดี
- ☐ การดูแลความมั่นคงและปลอดภัย กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
- ☐ การส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่กลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
- ☐ การช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
- ☐ ประเด็นการพัฒนาก่อนหน้าที่ 4 การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
แผนงานโครงการ ☐ การส่งเสริมการดูแลป่าต้นน้ำอย่างครบวงจร
- ☐ กลุ่มสบายดี ลด คัด แยกขยะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ
นวัตกรรมและสิ่งแวดล้อม
- ☐ การดูแลและป้องกันอุทกภัยในพื้นที่

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการผลิตสินค้าหรือบริการให้มีมูลค่าสูงอย่างมีมาตรฐาน
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยลานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำระบายน้ำ บรรเทาภัยน้ำท่วมฤดูฝนและมีน้ำเก็บกักไว้ใช้ฤดูแล้ง
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เก็บกักน้ำ บรรเทาภัยน้ำท่วมในฤดูฝนและระบายน้ำ ส่งน้ำในฤดูแล้งให้พื้นที่ การเกษตร 1,250 ไร่ เพื่อการอุปโภค-บริโภค ของราษฎร 85 ครัวเรือน
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	พื้นที่รับประโยชน์ 1,250 ไร่ ราษฎร 85 ครัวเรือน
5. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลน้ำโมง อำเภอบ้านดุง จังหวัดหนองคาย
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมย่อย งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพอ่างเก็บน้ำห้วยลาน ระยะที่ 2 15,000,000.00 บาท นายเทพสถิต คำบัว โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
6.2 กิจกรรมย่อย งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
7. หน่วยดำเนินการ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
8. ระยะเวลาในการดำเนินการ	1 ปี
9. งบประมาณรวม	15,000,000.00 บาท
10. ผลผลิต (output)	พื้นที่ทำการขุดลอกจะได้ปริมาณความจุการเก็บกักน้ำเพิ่มประมาณ 200,000.00 ลบ.ม
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (outcome)	เกษตรกรมีน้ำส่งให้ระบบชลประทานสถานีสูบน้ำที่ 4 และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ได้รับประโยชน์ ด้านการเกษตร อุปโภค บริโภคพื้นที่รับประโยชน์ 1,250 ไร่ ราษฎร 85 ครัวเรือน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาศักยภาพทายาทสหกรณ์รุ่นใหม่
๒. งบประมาณ (บาท)	๓๙๑,๐๐๐ บาท
๓. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
๔. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	“ขบวนการสหกรณ์” นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแหล่งทุน แหล่งความรู้ แหล่งอาชีพและรายได้ของคนมากกว่า ๑๑.๓๔ ล้านคนทั่วประเทศ กรรมการสหกรณ์ จึงนับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ไทยให้มีความเข้มแข็งเป็นที่พึ่งพาของเกษตรกร ประชาชนและสมาชิกทั้งปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น เพื่อเป็นการบ่มเพาะบุคลากรสหกรณ์เป็นทายาทที่ดีของสหกรณ์ในอนาคต สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย จึงได้กำหนดหลักสูตรสร้างและพัฒนาบุคลากรของขบวนการสหกรณ์ หรือโครงการทายาทสหกรณ์ขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะด้านการเกษตรแก่ผู้เข้าอบรม ๒. เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพบุคลากรสหกรณ์ให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจ
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ลูกหลานสมาชิก และผู้สนใจ จำนวน ๒๐๐ คน
๗. รายละเอียดกิจกรรม	จัดอบรมให้ความรู้เรื่อง อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์และส่งเสริมอาชีพการเกษตรและเทคโนโลยีแก่ผู้สนใจ จำนวน ๒๐๐ คน
๗.๑ กิจกรรมที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดอบรม ๓๙๑,๐๐๐ บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๗
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน (ระบุจำนวนวัน)	มกราคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ ความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ ความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☒ ยังไม่ได้รับอนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	- จัดอบรมให้แก่ลูกหลานสมาชิก และผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ - ผู้ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในระบบสหกรณ์
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ลูกหลานสมาชิกสหกรณ์และผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาศักยภาพและยกระดับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
๒. งบประมาณ (บาท)	๑๐๐,๖๐๐ บาท
๓. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
๔. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	กรมส่งเสริมสหกรณ์เริ่มจัดมาตรฐานสหกรณ์ขึ้น โดยเจตนารมณ์ในการจัดมาตรฐานสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมสหกรณ์ และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ที่ชัดเจน และเป็นการประเมินผลการบริหารจัดการของสหกรณ์เบื้องต้น สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่แนะนำส่งเสริมและพัฒนากิจการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งเป็นที่พึงของสมาชิกเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาและยกระดับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดหนองคายให้ได้มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลให้เป็นองค์กรในการแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิกได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน ๒. เพื่อให้ผู้แทนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน
๖. พื้นที่เป้าหมาย	สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย
๗. รายละเอียดกิจกรรม	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ผู้แทนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ,เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
๗.๑ กิจกรรมที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ๑๐๐,๖๐๐ บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๗
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน (ระบุจำนวนวัน)	มกราคม ๒๕๖๕ - กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ ความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ ความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☒ ยังไม่ได้รับอนุมัติ

๑๐. ผลผลิต (output)	- จัดอบรมให้แก่ผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ คน - ผู้ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการจัดมาตรฐานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	- สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้มาตรฐานและสามารถรักษามาตรฐานได้ทุกสถาบัน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
 กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด
 แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ ...ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง... กิจกรรม ...เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในโรงเรียน...
๒. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีแนวทางการพัฒนาซึ่งจะต้องเริ่มจากการพัฒนาคนก่อนเป็นอันดับแรก การดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์น้ำในโรงเรียนเคยเป็นโครงการที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย จนกระทั่งปี ๒๕๔๕ เมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพและปลูกฝังให้ราษฎรมีอาชีพ รักถิ่นฐาน และร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาสังคมนั้น จำเป็นต้องมีการปลูกฝังกันตั้งแต่ในวัยเด็ก ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตชุมชน ราษฎรให้การยอมรับนับถือ อีกทั้งยังเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน จึงสมควรใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านการประมงสู่ชุมชน พร้อมกับเป็นการชี้นำแนวทางในการดำรงชีวิตให้เกิดการพัฒนาตนเองพัฒนาถิ่นที่อาศัยและพัฒนาสังคม การเพิ่มผลผลิตการประมงในโรงเรียน เป็นแนวทางสำคัญในการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียน ลดปัญหาการขาดแคลนอาหารโปรตีนประเภทสัตว์น้ำ และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพพื้นฐานของนักเรียน ในการเผยแพร่ความรู้ กิจกรรมในรูปแบบการเกษตรแบบผสมผสานให้แก่ชุมชน ให้ความมั่นคง มั่นคงและยั่งยืนต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๓.๑ เพื่อเพิ่มแหล่งอาหารโปรตีนสำหรับเป็นอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียน ๓.๒ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเป็นแนวทางประกอบอาชีพให้กับนักเรียน ๓.๓ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ
๔. พื้นที่เป้าหมาย	โรงเรียนในเขตพื้นที่ทั้ง ๙ อำเภอของจังหวัดหนองคาย จำนวน ๘๐ โรงเรียน
๕. กิจกรรมย่อย	
๕.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในโรงเรียน ๓,๒๗๐,๐๐๐.- บาท นายสุริยา จงโยธา ตำแหน่ง ประมงจังหวัดหนองคาย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๕.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ	- -

๒

ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- -
๖. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย
๗. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๓,๒๗๐,๐๐๐.- บาท (สามล้านสองแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม
๑๐. ผลผลิต (output)	โรงเรียนมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นต่อปี โดยคิดอัตราการรอด ๗๕% จาก ๑๐,๐๐๐ ตัว เหลือ ๗,๕๐๐ ตัวๆ ละ ๒๐๐ กรัม ประมาณ ๑,๕๐๐ กิโลกรัมต่อโรงเรียน รวม ๘๐ โรงเรียน คิดเป็น ๑๒๐,๐๐๐ กิโลกรัมๆ ละ ๔๐ บาท คิดเป็นมูลค่า ๔,๘๐๐,๐๐๐ บาท
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	นักเรียนมีอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำไว้บริโภคเป็นอาหารกลางวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐

(ลงชื่อ).....

(.....นายสุริยา จงโยธา.....)

หัวหน้าส่วนราชการ...ประมงจังหวัดหนองคาย....

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรเชิงพาณิชย์
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๙๑๔,๔๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรประเภทต่าง ๆ ในการดูแลสุขภาพอย่างกว้างขวางในทุกระดับ ความต้องการพืชสมุนไพรจึงมีเพิ่มขึ้นด้วย เป็นโอกาสในการสร้างรายได้และผลตอบแทนที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกร ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้มีการพัฒนาสมุนไพรไทยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดยาสมุนไพรให้สามารถทดแทนยาแผนปัจจุบันได้ ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกสมุนไพรในแต่ละชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ปัญหาสำคัญในภาคการผลิตของเกษตรกรที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสมุนไพรไทย คือเกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตที่เหมาะสม ตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป รวมถึงยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามระบบรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตยังมีคุณภาพไม่ตรงตามที่ต้องการ อีกทั้งในจังหวัดหนองคายยังมีหน่วยงานโรงพยาบาลอำเภอโพนพิสัยที่ได้นำสมุนไพรมาใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยร่วมกับยาแผนปัจจุบันด้วย จึงมีความต้องการใช้สมุนไพรเป็นวัตถุดิบในการผลิตยาเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดยังมีเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรน้อยมากไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการ ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรมีการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรของตนเอง ให้สามารถใช้กระบวนการที่มีคุณภาพ ได้ผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้วัตถุดิบสมุนไพร สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้ รวมทั้งทราบถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีช่องทางทางการตลาดสนับสนุนเพื่อให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืนในอาชีพได้ต่อไป

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรและแปรรูปที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๕. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรผู้สนใจในพื้นที่ ๙ อำเภอ จำนวน ๒๗๐ ราย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมเกษตรกรกระบวนการผลิตและการแปรรูปให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ๒๕๕,๖๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เลย์
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๖๕๘,๘๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๗. หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มี ความพร้อม ☐ ยังไม่มี ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มี ความพร้อม ☐ ยังไม่มี ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มี ความพร้อม ☐ ยังไม่มี เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้ อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ราย สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๒. มีพืชสมุนไพรที่สำคัญที่ใช้เป็นสารตั้งต้นในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตรงตามความต้องการของตลาด ในพื้นที่การผลิตไม่น้อยกว่า ๒๗๐ ไร่
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพ และวัตถุดิบได้มาตรฐานเดียวกัน เกิดการรวมกลุ่มและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้ ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกิดการรวมกลุ่มและมีความพร้อมเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๖๔๔,๓๓๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑๒,๙๔๗ ไร่ ในปัจจุบันปัญหาส่วนใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง คือ ผลผลิตต่อไร่ ต่ำ เฉลี่ยเพียง ๓,๓๑๔ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าผลผลิตเฉลี่ยระดับประเทศที่ ๓,๕๘๖ กก./ไร่ (ปี ๒๕๖๒) และมีต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูงแต่ ราคาผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิต โดยเฉพาะในขั้นตอนการเตรียมดิน ก่อนปลูก การใส่ปุ๋ยบำรุงให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินและระยะการเจริญเติบโต ซึ่งควรจะต้องใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ดิน อายุการเก็บเกี่ยว รวมถึงเทคโนโลยีและเทคนิคการเพิ่มผลผลิตต่างๆ เช่นระบบการให้น้ำ การให้ฮอร์โมนน้ำหมักชีวภาพ การผลิตท่อนพันธุ์สะอาดปลอดโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นต้น ซึ่งกระบวนการผลิตเหล่านี้จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากโรคและแมลงศัตรูพืชของมันสำปะหลังที่ถูกประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องป้องกันและกำจัด คือโรคไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง หรือเพลี้ยแป้งสีชมพูมันสำปะหลังที่ทำให้ผลผลิตลดลงถึงร้อยละ ๘๐ หรือไม่ได้รับผลผลิตเลย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรขาดทุน ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง และการทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต รวมถึงวิธีการป้องกันและรักษาจากการระบาดของโรคแมลงที่สำคัญ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างมั่นคง
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังและลดต้นทุนการผลิต ๒. เพื่อส่งเสริมการผลิตพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี สะอาด ปราศจากโรคไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง ๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายผู้ผลิตมันสำปะหลัง สำหรับเป็นกลไกเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดของเกษตรกรไปสู่เกษตรกรแบบแปลงใหญ่
๕. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ ๔ อำเภอ จำนวน ๙๐ ราย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต ๕๖,๐๓๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย -
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สนับสนุนปัจจัยการผลิตแปลงต้นแบบการผลิตพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดีสะอาดปราศจากโรค ๕๖๓,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย -
๖.๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ๒๔,๙๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย -
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	เกษตรกรนำความรู้และทักษะที่ได้รับการพัฒนาไปปฏิบัติใช้ในแปลงของตนเองได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ผลผลิตเฉลี่ยของมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นจาก ๓,๓๑๔ กก./ไร่ เป็น ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ กก./ไร่ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

หมายเหตุ : ขอให้จัดทำข้อมูลในรูปแบบ Microsoft Word

(ลงชื่อ).....สำเนียง ชันพิมพ์.....

(.....นางสำเนียง ชันพิมพ์.....)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรม

หัวหน้าส่วนราชการ.....สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ
	ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๕๐๕,๒๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	การผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันยังมีการใช้น้ำไม่พอดีกับความต้องการของพืช มีทั้งน้อยกว่าความต้องการของพืชเนื่องจากปริมาณน้ำมีจำกัด ในขณะที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีวิธีการให้น้ำแก่พืชที่สิ้นเปลืองเกินความต้องการของพืช เช่น การให้น้ำแบบไหลบ่า หรือ ตามร่องน้ำ หรือ แม้แต่การให้น้ำแก่พืชด้วยระบบน้ำ ก็ยังมีปัญหาในการติดตั้งและการใช้อย่างขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดความรู้ในการออกแบบและติดตั้งอย่างถูกต้อง หากทำให้เกษตรกรตระหนักถึงการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ลดการสูญเสีย ตรงตามความต้องการของพืช โดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำรวมทั้งการให้น้ำแก่พืชด้วยระบบน้ำอย่างถูกต้อง จึงควรดำเนินโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาแก่เกษตรกร
๕. พื้นที่เป้าหมาย	Smart Farmer ในแปลงใหญ่ผัก ไม้ผล อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์ม น้ำมัน รวม ๑๗๐ คน Yong Smart Farmer รวม ๕๐ คน และศพก. รวม ๑๘๐ คน รวมทั้งสิ้น ๔๐๐ คน
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมพัฒนาศักยภาพ ครู ก ๔๒,๖๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย -

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒

๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ฝึกอบรมเกษตรกร กลุ่ม Smart Farmer และ Young Smart Farmer หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และมีประสิทธิภาพ ๔๑๒,๖๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย -
๗. หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มี ความพร้อม ☐ ยังไม่มี ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มี ความพร้อม ☐ ยังไม่มี ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มี ความพร้อม ☐ ยังไม่มี เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้ อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรมีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในระดับไร่นา เกิดความตระหนักในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เกษตรกรผู้นำที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพให้กับชุมชนได้

หมายเหตุ : ขอให้จัดทำข้อมูลในรูปแบบ Microsoft Word

(ลงชื่อ).....สำเนียง ชันพิมพ์.....

(.....นางสำเนียง ชันพิมพ์.....)

หัวหน้าส่วนราชการ.....สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม ส่งเสริมการผลิตกล้วยน้ำว้าเพื่อการแปรรูปผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๑,๔๔๓,๕๘๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	กล้วยน้ำว้าเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของจังหวัดหนองคาย เคยมีพื้นที่ปลูกกล้วยประมาณ ๓๐,๐๐๐ ไร่ โดยเกษตรกรจะปลูกกล้วยน้ำว้าตามพื้นที่หัวไร่ปลายนาจนถึงปลูกเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม รายละ ๑ - ๑๐ ไร่ และมีรายได้จากการขายกล้วยและผลผลิตจากกล้วยไร่ละไม่น้อยกว่า ๒๕,๐๐๐ บาท พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าที่สำคัญของจังหวัด ร้อยละ ๙๐ อยู่ในพื้นที่อำเภอสังคม ส่วนที่เหลือจะกระจายอยู่ตามพื้นที่อำเภอต่างๆ นอกจากการบริโภคผลสดแล้ว กล้วยสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ได้หลากหลาย เช่น กล้วยฉาบ กล้วยมัน กล้วยสุกทอด กล้วยตาก และผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ รวมถึงใบตองยังนำไปใช้ในการทอหม้อและแหมที่เป็สินค้าของฝากที่สำคัญของจังหวัดอีกด้วย ดังนั้นกล้วยน้ำว้าจึงเป็นสินค้าของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยและกลุ่มผู้แปรรูปผลผลิตจากกล้วย โดยตลาดกล้วยที่สำคัญคือกลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มแปรรูปผลผลิตจากกล้วยในจังหวัดหนองคายโดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอสังคม โพธิ์ตาก ศรีเชียงใหม่ และท่าบ่อ เมือง ที่มีกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากกล้วยอยู่จำนวนมาก อีกทั้งตลาดต่างจังหวัดยังมีความต้องการสูง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารวบรวมในพื้นที่เพื่อนำไปขายส่งต่อที่ตลาดเมืองทอง จังหวัดอุดรธานี ตลาดศรีเมืองทองจังหวัดขอนแก่น ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท แต่เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าของจังหวัดหนองคายลดลงอย่างมาก จากการสำรวจข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.๐๑) ในปี ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าลดลงเหลือเพียง ๔,๖๒๖ ไร่ ของพื้นที่เนื่องจากเกิดการระบาดของโรคตายพรายในกล้วยน้ำว้า และเกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกยางพาราแทน ส่งผลให้ในระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมาผลผลิตกล้วยน้ำว้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปสินค้ากล้วยในพื้นที่ที่ขาดแคลนวัตถุดิบเป็นอย่างมากและมีราคาค่อนข้างสูง บางแห่งต้องหยุดการผลิตส่งผลต่อร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกที่ไม่มีสินค้าจำหน่ายโดยเฉพาะกล้วยตาก ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกกล้วยน้ำว้าให้มีผลผลิตเพียงพอต่อความต้องการของตลาดเนื่องจากกล้วยน้ำว้าสามารถแปรรูปได้หลากหลาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

	ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ได้มีคุณภาพและรสชาติอร่อย เป็นที่นิยมของลูกค้า โดยเฉพาะกล้วยตากที่เป็นผลิตภัณฑ์หลักของการแปรรูปกล้วยไม่สามารถใช้กล้วยชนิดอื่นทดแทนได้ เพื่อให้ผลผลิตกล้วยน้ำว่าเพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งในรูปแบบผลสดและสินค้าแปรรูป และเกษตรกรผู้ปลูกประสบปัญหาการระบาดของโรคตายพรายในกล้วย ขาดแคลนพันธุ์ปลอดโรค จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการผลิตกล้วยให้ได้ทั้งคุณภาพและปริมาณเพิ่มมากขึ้น
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกกล้วยน้ำว่าพันธุ์ดีให้มากขึ้นตามความต้องการของตลาด
๕. พื้นที่เป้าหมาย	๙ อำเภอของจังหวัดหนองคาย เกษตรกร จำนวน ๓๑๕ ราย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ฝึกอบรมเกษตรกรเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและขยายพันธุ์กล้วยน้ำว่า ๑๓๖,๓๓๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร หนองคาย
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๑,๓๐๗,๒๕๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย -
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ประมาณการค่าใช้จ่าย ด้านพื้นที่ เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☒ มีความพร้อม ☒ มีความพร้อม ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	มีพื้นที่ปลูกกล้วยเพิ่มขึ้น ๓๑๕ ไร่ ลดปัญหาการระบาดของโรคตายพรายกล้วยน้ำว่าในพื้นที่
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรมีผลผลิตกล้วยน้ำว่าเพื่อนำมาจำหน่ายหรือแปรรูปกล้วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และสนับสนุนการท่องเที่ยวเป็นสินค้าของฝากของที่ระลึก

(ลงชื่อ).....สำเนียง ชันพิมพ์.....

(.....นางสำเนียง ชันพิมพ์.....)

หัวหน้าส่วนราชการ.....สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม ส่งเสริมการปลูกไม้ผลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๗๒๕,๑๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประวัติศาสตร์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมตลอดจนสินค้า OTOP จาก การวิเคราะห์สภาพพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยใช้ข้อมูลจากแผนที่ Zoning by Agri-Map ของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับการทำนา เป็นจำนวนมาก ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ต้องอาศัยน้ำฝนอยู่นอกเขตชลประทาน ส่งผลให้ได้รับ ผลผลิตข้าวในอัตราต่ำหรือต่ำ อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพทำนา เพียงอย่างเดียวทำให้เกิดความเสี่ยงในการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ดังนั้นการส่งเสริมให้ เกษตรกรทำการเกษตรที่หลากหลายจะเป็นการช่วยลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร การส่งเสริมปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้นเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะช่วยให้ เกษตรกรสร้างเสริมเพิ่มรายได้อย่างยั่งยืนให้แก่เกษตรกรมากขึ้นกว่าการปลูกข้าวเพียง อย่างเดียว ซึ่งการปลูกไม้ผล - ไม้ยืนต้น สามารถปลูกในบริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยว ในแปลงเกษตรกรซึ่งเมื่อไม้ผลให้ผลผลิตก็สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม ชิม และซื้อผลไม้สด ๆ จากเกษตรกรผู้ผลิต นอกจากนั้นยังได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติ จากสวนผลไม้โดยตรง ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการตลาดไม้ผลของ เกษตรกรได้เป็นอย่างดี โดยการส่งเสริมให้ปลูกพันธุ์ไม้ผลแบบผสมผสานหลากหลาย ชนิดที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค ให้ผลผลิตเร็ว ตลอดทั้งปี สามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ได้หลากหลาย การดูแลรักษาง่ายสามารถปลูกได้เหมาะกับสภาพพื้นที่และภูมิอากาศของ จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ฝรั่ง กล้วยน้ำว้า มะพร้าว น้ำหอม และมะม่วงโชคอนันต์ ซึ่งจะ ทำให้เกษตรกรมีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี ดังนั้นการส่งเสริมการสร้างสวนไม้ผล เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในบริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพร้อมเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักที่สำคัญของจังหวัด หนองคายเข้าด้วยกัน จะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม ชิม และซื้อผลไม้ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน การสร้างสวนผลไม้ต้องใช้ระยะเวลาในการเพาะปลูก อีกทั้งจังหวัดหนองคาย มีชายแดนติดกับเมืองหลวงของ สปป.ลาว ซึ่งปัจจุบันผลผลิตไม้ผลในจังหวัดส่วนใหญ่ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศ และในอนาคต อันใกล้ที่มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน จึงต้องมีการเตรียม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

	ความพร้อมเพื่อบริการความต้องการของผู้บริโภค โดยโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลของจังหวัดหนองคายที่ผ่านมายังมีจำนวนพื้นที่ไม่ครบตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น มะพร้าว น้ำหอมที่เป็นสินค้าดาวรุ่ง ได้กำหนดเป้าหมายส่งเสริมการปลูกที่ ๑,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบัน ส่งเสริมได้เพียง ๗๐๐ ไร่ ส่วนไม้ผลชนิดอื่นที่ไม่มีการส่งเสริมให้ปลูกได้แก่ทุเรียน เงาะ มะม่วง แก้วขี้เหล็ก มะขามเปรี้ยวฝักยักษ์ ให้ผลผลิตซ้ำประมาณ ๔-๕ ปีขึ้นไป จึงจะให้ผลผลิตเต็มที่ ดังนั้นการส่งเสริมการผลิตไม้ผลชนิดดังกล่าวข้างต้นที่ปลูกแบบผสมผสานจึงเป็นแนวทางสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในระยะอันสั้นและตลอดทั้งปี
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดหนองคาย ๒) เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร อย่างยั่งยืน
๕. พื้นที่เป้าหมาย	เป็นเกษตรกรในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำหรือบ่อจืดของสถานีพัฒนาที่ดินและสำนักงานปศุสัตว์ที่ติดชิดสร้างให้ เนื่องจากโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลที่ผ่านมามีเกษตรกรที่ขาดแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งจะประสบปัญหาอัตราผลตอบแทนที่ต่ำ และการเจริญเติบโตให้ผลผลิตต่ำ กำหนดดำเนินการในพื้นที่ ๔ อำเภอ เกษตรกรรวมจำนวน ๑๓๕ ราย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมเกษตรกรการสร้างสวนไม้ผลแบบผสมผสาน ๗๑,๗๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัด
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๖๕๓,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัด
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	- มีพื้นที่ปลูกไม้ผล เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๒๗๐ ไร่ ในจังหวัดหนองคาย
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒) เกษตรกรนำความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติบำรุงรักษาสวนไม้ผลและการขยายพันธุ์ได้อย่างถูกต้อง

(ลงชื่อ).....สำเนียง ชันพิมพ์.....

(.....นางสำเนียง ชันพิมพ์.....)

หัวหน้าส่วนราชการ.....สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์
แผนงาน ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ กิจกรรม เตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์โดยใช้ชีว ภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๒,๐๓๗,๗๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	จังหวัดหนองคาย เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชได้ หลากหลายชนิด เช่น ข้าว พืชไร่ พืชสวน ไม้ผล เป็นต้น โดยมีการจำหน่ายให้ ผู้บริโภคทั้งภายในจังหวัด ส่งขายใน สปบ.ลาว และส่งขายในตลาดเมืองทอง จังหวัดอุดรธานี รวมถึงโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรภายใน จังหวัด ก่อให้เกิดรายได้และสร้างมูลค่าภาคการเกษตรให้แก่จังหวัด ปีละกว่า ๖๐๐ ล้านบาท แต่ในกระบวนการผลิตของเกษตรกรพบว่ายังมีการใช้ สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่แพร่หลาย ซึ่งจะส่งผลต่อ เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใย ต่อสุขภาพมากขึ้น จึงให้ความสนใจแหล่งที่มาของสินค้าเกษตร และอาหาร ตระหนักถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการบริโภคอาหารที่ไม่สะอาดหรือ ปนเปื้อนเชื้อโรคและสารพิษ ประกอบกับรัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดนโยบาย เกษตรกรอินทรีย์ ที่ประเทศไทยจะต้องเร่งพัฒนาวัตถุดิบที่เป็นสินค้าเกษตรให้ ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นพืชอาหารผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ มาตรฐานตามความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (Organic Agriculture) เพื่อให้พืชอาหารของจังหวัดหนองคายเป็นสินค้า เกษตรที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค มีคุณภาพและได้มาตรฐานซึ่งจะ ช่วยเพิ่มมูลค่า ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่เกษตรกรในฐานะ ผู้ผลิตของจังหวัดหนองคายจำนวนมาก ซึ่งต้องการที่จะผลิตพืชตามระบบ มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ แต่ยังขาดความรู้ทักษะและความชำนาญในการผลิต พืชที่ถูกต้องตามระบบมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์จึงควรมีการเตรียมความ พร้อมของเกษตรกร โดยการถ่ายทอดความรู้ เรื่องเกษตรกรอินทรีย์ และฝึก ทักษะในการผลิตขยาย และการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมศัตรูพืชเป็น การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ส่งผลให้มีผลผลิตพืชอินทรีย์ในอนาคตเพื่อรองรับ การบริโภคภายในจังหวัด การท่องเที่ยว และการส่งออก
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑) เตรียมความพร้อมของเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ ๒) เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติของเกษตรกรในการการผลิตขยาย และใช้เชื้อ ราไตรโคเดอร์มาในการผลิตพืชอินทรีย์

๕. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่ ๙ อำเภอในจังหวัดหนองคาย เป้าหมายเกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร จำนวน ๒๐ รุ่นๆ ละ ๓๐ คน รวม ๖๐๐ คน
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๕.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อม จำนวน ๒๕ คน ๑ ครั้ง เพื่อเป็นวิทยากร ครู ก กลับไปดำเนินการเป็นวิทยากรในพื้นที่ของตนเองต่อไป - การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) - เชื้อราไตรโคเดอร์มา และการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา - มาตรฐานชีวภัณฑ์ ที่ใช้ในการควบคุมศัตรูพืช - ฝึกปฏิบัติการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๑๑,๘๕๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย, ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมเกษตรกรเพื่อเสริมสร้างทักษะการผลิตขยาย และการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา จำนวน ๒๐ รุ่นๆละ ๓๐ คน รวม ๖๐๐ คน ถ่ายทอดความรู้ รุ่นๆ ละ ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน - กระบวนการผลิตพืชอินทรีย์ - การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) - เชื้อราไตรโคเดอร์มา และการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา - มาตรฐานชีวภัณฑ์ ที่ใช้ในการควบคุมศัตรูพืช - ฝึกปฏิบัติการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๒,๐๒๕,๘๕๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย, ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	หน่วยงานดำเนินงานหลัก : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย หน่วยงานดำเนินงานร่วม : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย, ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ

๓

๑๐. ผลผลิต (output)	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องกระบวนการผลิตพืชอินทรีย์ การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) การผลิตขยาย และการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมศัตรูพืชสามารถนำไปปฏิบัติใช้ในการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะสามารถนำไปปฏิบัติในการผลิตขยาย ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาแปลงปลูกพืชของตนเองได้ ทำให้ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เกิดความปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสามารถแนะนำและเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรที่สนใจต่อไปได้ ๒. มีผลผลิตพืชอินทรีย์เพื่อรองรับการบริโภคภายในจังหวัด การท่องเที่ยว และการส่งออก

(ลงชื่อ).....สำเนียง ชันพิมพ์.....

(.....นางสำเนียง ชันพิมพ์.....)

หัวหน้าส่วนราชการ....สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย.....

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ..พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร กิจกรรม...ปรับปรุงคลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำที่ ๑
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๒,๘๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ทุบหรือคลองตาดคอนกรีตเดิมที่ชำรุด ก่อสร้างคลอง U-shape คสล. ทดแทนคลองตาดคอนกรีตเพื่อให้ส่งน้ำได้ตามความต้องการ
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	เพื่อปรับปรุงเป็นคลองส่งน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กแบบ U-Shape กัน คลองกว้าง ๐.๖๐ ม. ปากคลองกว้าง ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๕๐ ม. หนา ๐.๐๕ ม.ส่งน้ำให้พื้นที่ชลประทานจำนวน ๗๕ ไร่
๕. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย...ปรับปรุงคลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำที่ ๑ ๒,๘๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท นายเทพสถิต คำบัว โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย
๗. หน่วยดำเนินงาน	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒

๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้ อนุมัติ ☒ อื่น ๆ เป็นพื้นที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๑๐. ผลผลิต (output)	คลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำที่ ๑ ปรับปรุงเป็นคลองส่งน้ำคอนกรีตเสริม เหล็กแบบ U-Shape ก้นคลองกว้าง ๐.๖๐ ม. ปากคลองกว้าง ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๕๐ ม. ทน ๐.๐๕ ม.
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ระบบกระจายน้ำส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรพื้นที่รับประโยชน์ ๗๕ ไร่ ราษฎร ๒๓ ครัวเรือน

(ลงชื่อ).....

(นายเรจชัย ลั่นขุนทด)

ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ...พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร กิจกรรม...ขุดลอกร่องระบายน้ำ Drain along Dike สถานีสูบน้ำที่ ๘
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๔๙๕,๐๐๐.๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ขุดลอกร่องระบายน้ำ Drain along Dike สถานีสูบน้ำที่ ๘ เพื่อระบาย น้ำออกจากพื้นที่การเกษตรแก้ปัญหาน้ำท่วม ๒๘๐ ไร่
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	เพื่อขุดลอกคลองระบายน้ำมีปริมาตรรับน้ำและการระบายน้ำเพิ่ม ประมาณ ๖,๙๐๐.๐๐ ลบ.ม.
๕. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านไร่ ตำบลโพหนอง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย...ขุดลอกร่องระบายน้ำ Drain along Dike สถานีสูบน้ำที่ ๘ ๔๙๕,๐๐๐.๐๐ บาท นายณภัทร ชื่นทะเลนทร์ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย
๗. หน่วยดำเนินงาน	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๙๐ วัน
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้ อนุมัติ ☒ อื่นๆ เป็นพื้นที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒

๑๐. ผลผลิต (output)	คลองระบายมีปริมาตรรับน้ำและการระบายน้ำเพิ่มประมาณ ๖,๙๐๐.๐๐ ลบ.ม.
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรในพื้นที่สถานีสูบน้ำที่ ๘ ได้รับประโยชน์ ด้านการระบายน้ำ พื้นที่รับประโยชน์ ๒๘๐ ไร่ ราษฎร ๒๕ครัวเรือน

(ลงชื่อ).....

(นายเจริญ ลั่นขุนทด)

ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ...พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร กิจกรรม...ขุดลอกร่องซังน้ำสถานีสูบน้ำที่ ๙
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๕๐๐,๐๐๐.๐๐บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ขุดลอกร่องซังน้ำสถานีสูบน้ำที่ ๙ ได้รับประโยชน์ ด้านการเกษตร อุปโภค บริโภค พื้นที่รับประโยชน์ ๕๘๐ ไร่ ราษฎร ๓๒ ครัวเรือน
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	เพื่อขุดลอกร่องซังน้ำมีปริมาตรความจุการเก็บกักน้ำเพิ่ม ประมาณ ๗,๐๐๐.๐๐ ลบ.ม.
๕. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านโพหนอง ตำบลโพหนอง อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย...ขุดลอกร่องซังน้ำสถานีสูบน้ำที่ ๙ ๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท นายณภัทร ชันทะเนตร์ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย
๗. หน่วยดำเนินงาน	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๙๐ วัน
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้ อนุมัติ ☒ อื่นๆ เป็นพื้นที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง
๑๐. ผลผลิต (output)	ร่องซังน้ำมีปริมาตรความจุการเก็บกักน้ำเพิ่มประมาณ ๗,๐๐๐.๐๐ ลบ.ม.
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรที่มีระบบชลประทานสถานีสูบน้ำที่ ๙ ได้รับประโยชน์ ด้านการเกษตร อุปโภค บริโภคพื้นที่รับประโยชน์ ๕๘๐ ไร่ ราษฎร ๓๒ ครัวเรือน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
 กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด
 แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ : ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรม : เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชน
๒. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	กรมประมงมีภารกิจหลักในการเพิ่มพูนปริมาณอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำ เพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคของประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ การจัดทำโครงการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชนของจังหวัดหนองคาย มุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำสาธารณะภายในชุมชนของตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ การบริหารจัดการดูแลรักษา การสร้างอาหารธรรมชาติในแหล่งน้ำและการจัดสรรใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำที่เจริญเติบโตจากแหล่งน้ำซึ่งเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ รองรับความต้องการบริโภคอาหารโปรตีนประเภทสัตว์น้ำของคนในชุมชนและยังถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อเพิ่มแหล่งอาหารโปรตีนให้กับราษฎรในชุมชนและสร้างรายได้ให้กับชุมชน ๒. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำแบบชุมชนมีส่วนร่วม ๓. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ
๔. พื้นที่เป้าหมาย	แหล่งน้ำสาธารณะซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนเนื้อที่ ๑๐- ๑๕ ไร่ จำนวน ๕ แห่ง
๕. กิจกรรมย่อย	
๕.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท นายสุริยา จงโยธา ตำแหน่ง ประมงจังหวัดหนองคาย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย
๖. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

๒

๗. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม
๑๐. ผลผลิต (output)	มีผลผลิตสัตว์น้ำไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ กก./ไร่/ปี โดยคิดอัตราการรอด ๒๐% จากการปล่อยเสริมในอัตรา ๕,๐๐๐ ตัว/ไร่ เหลือรอด ๑,๐๐๐ ตัว/ไร่ ได้ผลผลิตตัวละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ กรัม คิดเป็นปริมาณ ๒๐๐ กก./ไร่ ราคา กก.ละ ๔๐ บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๘,๐๐๐ บาท/ไร่
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ราษฎรมีอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำเพื่อการบริโภค รวมทั้งได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

หัวหน้าส่วนราชการ.....

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ : ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรยั่งยืนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรม : ผลิตลูกปลาด้วยชุดเพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ คืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับแหล่งน้ำชุมชน
๒. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย ได้เห็นความสำคัญของทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนราคาถูกที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำที่จะสามารถเข้าถึงได้ แต่ปัจจุบันทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำได้ลดความอุดมสมบูรณ์ลง อันเนื่องมาจากการเพิ่มของประชากร การใช้ทรัพยากรเกินขนาด และการบุกรุกแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ ดังนั้น การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งปกติแล้วเป็นภารกิจโดยตรงของหน่วยงานกรมประมง แต่เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีแหล่งน้ำสาธารณะมากกว่า ๖๕,๐๐๐ ไร่ ต้องการลูกปลาถึงปีละ ๖๕ ล้านตัว แต่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย มีงบประมาณผลิตลูกปลาเพียงปีละ ๕.๖ ล้านตัว จึงไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งมีข้อจำกัดในด้านขนาดพื้นที่การผลิต และงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างทั่วถึง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย มีนโยบายให้องค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ โดยการใช้ชุดเพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ขนาด ๔ ถึงถึง ๒๐๐ ลิตร) ที่มีศักยภาพเพาะพันธุ์ปลาได้ครั้งหนึ่งมากถึง ๑ ล้านตัว นอกจากนี้ ยังต่อยอดหากนำลูกปลาที่มีอายุ ๔ วัน ไปอนุบาลต่อไปบ่อดินเป็นเวลา ๔๕ วัน จะได้ลูกปลาขนาด ๓-๕ เซนติเมตรสามารถนำไปให้เกษตรกรเลี้ยงเป็นรายได้หรืออาชีพเสริมอีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเพาะพันธุ์ปลาและการอนุบาลลูกปลาจำเป็นต้องมีหลักวิชาการหรือเทคนิคเฉพาะทาง จึงจำเป็นต้องฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่หรือเกษตรกรแกนนำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดความรู้กระบวนการเพาะพันธุ์ปลาและอนุบาลลูกปลาให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
๓. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๒.๑ เพื่อถ่ายทอดความรู้หลักการเพาะพันธุ์ปลาด้วยชุดเพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่และการอนุบาลลูกปลา ๒.๒ เพื่อเพิ่มผลผลิตพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำประจำหมู่บ้าน ๒.๒ เพื่อสร้างอาชีพการเลี้ยงปลาให้แก่เกษตรกร
๔. พื้นที่เป้าหมาย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๒๗ แห่ง ในเขตจังหวัดหนองคาย

๕. กิจกรรมย่อย	
๕.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ กิจกรรม อบรมเจ้าหน้าที่ ๑.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๗ แห่ง ในเขตจังหวัด หนองคาย	กิจกรรมอบรมให้ความรู้ ๖๗๘,๒๐๐ บาท นายอนุพงษ์ สนิทชน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดหนองคาย
๕.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ กิจกรรม เพาะพันธุ์ปลาด้วยชุด เพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ ๒.๑ กิจกรรมเพาะผสมเทียมพ่อ แม่พันธุ์ปลา ๒.๒ สร้างอาหารธรรมชาติใช้ วัตถุดิบในท้องถิ่น ๒.๓ กิจกรรมอนุบาลลูกพันธุ์ปลา	กิจกรรมเพาะพันธุ์ปลาและปล่อยอนุบาลในแหล่งน้ำชุมชน ๑,๒๑๑,๕๐๐ บาท นายอนุพงษ์ สนิทชน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดหนองคาย
๕.๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓ กิจกรรม ติดตามและประเมินผล ๓.๑ ติดตามและประเมินผล โครงการ	กิจกรรมติดตามและประเมินผล ๑๐๘,๐๐๐ บาท นายอนุพงษ์ สนิทชน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดหนองคาย
๖. หน่วยงานดำเนินงาน	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย
๗. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๑,๙๙๗,๗๐๐ บาท (หนึ่งล้านเก้าแสนเก้าหมื่นเจ็ดพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน)
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. ใช้เพาะพันธุ์ปลาพื้นเมืองที่จับได้จากธรรมชาติ เช่น ปลาอีสง ปลาแกง ปลาสร้อย ปลาตะเพียน ๒. ใช้เพาะพันธุ์ปลาเพื่อเพิ่มผลผลิตในแหล่งน้ำ ๓. ให้กลุ่มเกษตรกรเพาะพันธุ์ปลาเพื่อการเพาะเลี้ยง ๔. ใช้เป็นอุปกรณ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เพิ่มจำนวนปลาธรรมชาติลดจำนวนลง ๒. หน่วยงานภาครัฐมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการ ๓. ชุมชนเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการ ทรัพยากรประมงให้มีความยั่งยืน ๔. ปลาป่า(Wild Fish) จะมีสุขภาพและการเอาตัวรอดดีกว่าปลาเลี้ยง

(ลงชื่อ).....

(..นายอนุพงษ์...สนิทชน...)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย

(Project Brief ภารกิจกรม)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ภารกิจกรม
ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน

ห่วงโซ่มูลค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☐ ต้นทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรแบบผสมผสาน
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๒,๑๕๔,๔๐๐
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาด้านหลักเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรกรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัย ตลอดจนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยการพัฒนาการเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และบางส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้มีการขยายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายในปี ๒๕๖๔ จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (หนองคาย อุดร เลย บึงกาฬ และหนองบัวลำภู) มีเป้าหมายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ในส่วนของจังหวัดหนองคายมีเป้าหมายในการขยายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดหนองคายภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัดหนองคายให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เกษตรกรรมยั่งยืน เป็นทางเลือกหนึ่งในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของเกษตรกรรายย่อย โดยรูปแบบและวิธีการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน จะขึ้นอยู่กับศักยภาพและความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่และการตัดสินใจเลือกของเกษตรกร ซึ่งพิจารณาจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ใน ภูมิปัญญา ฐานความรู้ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ในการทำเกษตรที่สั่งสมของเกษตรกร และฐานทางสังคม ที่สนับสนุนเกษตรกร มีการช่วยเหลือเกื้อกูล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยรูปแบบการทำเกษตรกรรมยั่งยืนประกอบด้วย ๕ รูปแบบหลัก ๆ ที่มีจุดเด่นแตกต่างกัน ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หัวข้อ	รายละเอียด
	เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ โดยเฉพาะรูปแบบการทำเกษตรผสมผสานเป็นรูปแบบหนึ่งที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการภายใต้แนวทางการดำเนินงานของเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งระบบเกษตรผสมผสาน (Integrated Farming System) เป็นระบบการเกษตรที่มีการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ชนิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันภายใต้การเกื้อกูล ประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมการอยู่ร่วมกันอาจจะอยู่ในรูปความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ก็ได้ ระบบเกษตรผสมผสานจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีการวางรูปแบบ และดำเนินการโดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรม แต่ละชนิดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม มีการใช้แรงงาน เงินทุน ที่ดิน ปัจจัยการผลิต และทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรู้จักนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตชนิดหนึ่งมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์กับการผลิตอีกชนิดหนึ่งกับการผลิตอีกชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดภายใน ไร่นาแบบครบวงจร ตัวอย่างกิจกรรมดังกล่าว เช่น การเลี้ยงไก่ หรือสุกรบนบ่อปลา การเลี้ยงปลาในนาข้าว การเลี้ยงผึ้งในสวนผลไม้ เป็นต้น ตามแนวคิดดังกล่าว มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) ต้องมีกิจกรรมการเกษตรตั้งแต่ ๒ กิจกรรมขึ้นไป ๒) ต้องเกิดการเกื้อกูลประโยชน์ระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ จากการทำเกษตรกระแสหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำเกษตรเชิงเดี่ยวหรือการผลิตสินค้า เกษตรชนิดเดียว เกิดปัญหาหลายๆ ด้าน คือ รายได้ของครัวเรือนไม่มีเสถียรภาพ เศรษฐกิจจากพืชและมูลสัตว์ไม่นำไปใช้ประโยชน์, การผลิตสินค้าเดียวบางชนิดใช้เงินลงทุนมาก และครัวเรือนต้องพึ่งพิงอาหารจากภายนอก ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดในการที่หาระบบการผลิตในไร่นา ที่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกินขนาดเล็ก เพื่อลดความเสี่ยงจากการผลิต ลดการพึ่งพิงเงินทุน ปัจจัยการผลิตและอาหารจากภายนอก เศษพืชและมูลสัตว์ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากกิจกรรมการผลิต ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในไร่นา และทำให้ผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้นระบบการผลิตดังกล่าวคือ เกษตรผสมผสาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านรายได้ ลดการพึ่งพาด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตและอาหารจากภายนอก เพื่อให้เกิดการประหยัดทางขอบข่ายเพิ่มรายได้จากพื้นที่เกษตรขนาดย่อยที่จำกัด นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ลดการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต อีกทั้งการทำเกษตรผสมผสานก็ยังเป็นแนวทางหรือหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรเป้าหมายให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือนของตนเอง ๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับแนวคิดและการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยวเป็นการทำเกษตรผสมผสาน ๓. เพื่อเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) ในจังหวัดหนองคาย
๕. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๔ อำเภอในจังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ	ชื่อกิจกรรมย่อย ประชุมชี้แจงโครงการ/รับสมัคร/จัดเก็บข้อมูลรายครัวเรือน ๒๑๘,๕๐๐ บาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ผักอบรมเกษตรกรเชิงปฏิบัติการ ๑,๙๓๕,๕๐๐ บาท นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๗. หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑๒ เดือน (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕)
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	จังหวัดหนองคายมีพื้นที่เกษตรกรรมยังขึ้นเพิ่มขึ้น และเกษตรกรสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนของตนเอง
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. จังหวัดหนองคายมีพื้นที่เกษตรกรรมยังขึ้น (เกษตรผสมผสาน) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ไร่ ๒. ผลผลิต เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท/ปี

(ลงชื่อ).....

(นายอำเภอ ประเสริฐสังข์)

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

(Project Brief รายการกิจกรรม)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) รายการกิจกรรม
ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน

ห่วงโซ่คุณค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☐ ต้นทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม การขับเคลื่อนและพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๑,๘๐๔,๐๓๐
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ได้กำหนดแนวทาง การพัฒนา ประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่มีการพัฒนา แล้ว ด้วยการพัฒนาด้านหลักเศรษฐกิจพอเพียงและได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา ด้านการเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริม ให้มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งยั่งยืน และ ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การผลิตสินค้า เกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย ตลอดจนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางการ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้าน การเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขัน ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรโดยปรับระบบการผลิต สินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Base) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัยไม่ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพชีวิตของประชากรและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรเพื่อ ประโยชน์ในการบริหารจัดการและใช้เป็นกลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง โครงสร้างภาค การเกษตรไทย โดยส่วนใหญ่ครัวเรือนรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก จะมีการทำการเกษตรในลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวทำให้ ภาคการเกษตร ต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้และความ เป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ยเคมี สารเคมี กำจัดศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกลการเกษตร และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมทั้งปัญหาการขาดอำนาจต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และปัญหาการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว จึงต้อง มีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันผลิตและบริหารจัดการร่วมกันโดยดำเนินงาน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่ม กันผลิตสินค้าเกษตรร่วมกันหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาถูก โดยหน่วยงานราชการ ภาครัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการบูรณาการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตรที่ เหมาะสมแก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการผลิตสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลิตสินค้าเกษตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพมาตรฐานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เป้าหมายไว้ ๕ ด้าน คือ ๑. ด้านการลดต้นทุนการผลิต ๒. ด้านการเพิ่มผลผลิต ๓. ด้าน การพัฒนาคุณภาพผลผลิต ๔. ด้านการตลาด ๕. ด้านการบริหารจัดการ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หัวข้อ	รายละเอียด
	อย่างไรก็ตามการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ข้าว เนื่องจากข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคายและเป็นอาหารหลักที่ทุกคนต้องบริโภค โดยจังหวัดหนองคายได้มีนโยบายบริหารจัดการสินค้าข้าวในพื้นที่จังหวัดเพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตข้าวปลอดภัยได้มาตรฐาน และมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและลดการเกิดปัญหาราคาข้าวตกต่ำโดยดำเนินการภายใต้โครงการนาข้าวหนองคายปลอดภัยเพื่อคนหนองคายกินข้าวหนองคาย เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินโครงการฯ ให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและเชื่อมโยงการตลาด โดยเน้นการดำเนินงานตามนโยบาย “ตลาดนำการผลิต” ซึ่งเป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลและส่งเสริมเกษตรกรและประชาชน โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ (งบเหลือจ่าย) เพื่อดำเนินการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย การแปรรูปและการเชื่อมโยงด้านการตลาดในกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ข้าวอำเภอศรีบุญเรือง พื้นที่ ๓ ตำบล เกษตรกรเป้าหมาย ๓๐๐ ราย พื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่ ซึ่งบูรณาการขับเคลื่อนโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการผลิตข้าวปลอดภัยได้มาตรฐานและแปรรูปข้าวของกลุ่มเกษตรกร สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง ๕ ด้าน และมีการขยายเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ข้าวอย่างกว้างขวาง และมีการบริหารจัดการผลผลิตข้าวอย่างเป็นระบบโดยการร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการโรงสีข้าวที่เกี่ยวข้อง บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัดหนองคาย จำกัด และกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ข้าวอำเภอศรีบุญเรือง รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ข้าวของกลุ่มเกษตรกรโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ทุกกลุ่ม เกิดการบริหารจัดการด้านการตลาดโดยนำสินค้าของกลุ่มเข้าสู่ตลาดในทุกระดับและต่อสู้กับคู่แข่งในตลาดได้ เพื่อเป็นการต่อยอดการดำเนินงานโครงการและขยายเครือข่ายการผลิตข้าวปลอดภัยในรูปแบบของนาแปลงใหญ่ให้เพิ่มมากขึ้น จึงจะต้องมีการดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ จะได้มีการขยายเครือข่ายการผลิตข้าวปลอดภัยได้มาตรฐาน และการเชื่อมโยงด้านการตลาด เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยได้มาตรฐาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวเพื่อให้มีการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต การแปรรูปข้าวและการเชื่อมโยงด้านการตลาด นอกจากนี้จะได้มีการขยายเครือข่ายการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ให้มีผล เพื่อฝึกอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม่ผลให้มีการผลิตไม่ผลที่มีคุณภาพมาตรฐานและปฏิบัติตามหลักของเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) เพื่อให้มีพื้นที่การผลิตข้าวและไม่ผลที่มีความปลอดภัยในจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นและมีผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยออกสู่ตลาด มีการพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์และการแปรรูปรวมทั้งการประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตและจำหน่ายข้าวปลอดภัยของจังหวัดหนองคาย เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคในตลาดได้ในทุกระดับ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกร มีรายได้เพิ่มขึ้นมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑) เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และมีการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง ๒) เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

หัวข้อ	รายละเอียด
	๓) เพื่อให้ได้ผลผลิตสินค้าเกษตรที่มี High"ได้แก่ ๑. High Quality ๒. High Safety ๓. High Standard
๕. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๙ อำเภอในจังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ประชุมชี้แจงโครงการ/รับสมัคร/จัดเก็บข้อมูลรายครัวเรือน ๑๒๖,๔๐๐ บาท นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ฝึกอบรมเกษตรกรกระบวนการผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP และ เสริมสร้างทักษะการผลิตขยายและการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ๔๐๐,๐๐๐ บาท นางสำเนียง ชื่นพิมล สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๖.๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีทีอาร์ ๓ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวนาแปลงใหญ่ ๓๓๒,๖๓๐ บาท นายพล สุกุลอารีวัฒนา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย
๖.๔ กิจกรรมย่อยที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ตรวจสอบรับรองมาตรฐาน GAP และแปรรูปข้าว ๕๒๐,๐๐๐ บาท นายสำเริง สุนทรา และ นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย และ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖.๕ กิจกรรมย่อยที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย กิจกรรมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ๔๒๕,๐๐๐ บาท นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๗. หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑๒ เดือน (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕)
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกข้าวแปลงใหญ่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ๒. กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP สามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ราย
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกข้าวแปลงใหญ่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ๒. กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP สามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ราย

(ลงชื่อ).....

(นายอำเภอ ประเสริฐสังข์)

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(Project Brief รายกิจกรรม)

แบบฟอร์มการจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน

ห่วงโซ่คุณค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☒ ดันทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์
๒. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็ง ยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย ตลอดจนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรโดยปรับระบบการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Base) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและใช้เป็นกลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการส่งเสริมเกษตรกรประกอบด้วยโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และโครงการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดหนองคาย อีกทั้ง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไว้ จำนวน ๔ ยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในประเทศ

หัวข้อ	รายละเอียด
	(ปี๒๕๖๔) ไม่น้อยกว่า ๖๐๐,๐๐๐ ไร่ เพิ่มจำนวนเกษตรกร ไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ ราย ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีเป้าหมายการขยายพื้นที่เกษตรกรอินทรีย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นจำนวน ๕๔,๒๕๘.๕๐ ไร่ ซึ่งจังหวัดหนองคายได้รับเป้าหมายในการขับเคลื่อนเกษตรกรอินทรีย์ ซึ่งต้องมีการขยายพื้นที่เกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคาย ในปี พ.ศ.๒๕๖๔ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ โดยจังหวัดได้เข้าร่วมพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ของกลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาการทำเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ และในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคายได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์ โดยดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มพื้นที่เกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคาย ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ให้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ เกษตรกรเป้าหมาย ๒๐๐ ราย และเพื่อเป็นการต่อยอดโครงการดังกล่าวให้มีพื้นที่เกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ จึงต้องมีการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ต่อไป สถานการณ์การผลิตสินค้าอาหารเกษตรปลอดภัยจังหวัดหนองคายปัจจุบันมีเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีพื้นที่จำนวน ๔,๕๔๖.๒๕ ไร่ แบ่งเป็น PGS จำนวน ๑,๓๑๘ ไร่ มาตรฐานอินทรีย์ จำนวน ๓,๒๒๘.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ ของพื้นที่การเกษตรทั้งจังหวัด ๑.๒๔ ล้านไร่ ซึ่งยังถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนเป้าหมายที่จังหวัดหนองคายต้องขับเคลื่อนให้มีพื้นที่เกษตรกรอินทรีย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ ปัญหาการผลิตสินค้าอินทรีย์ของจังหวัดหนองคายนอกจากปริมาณและความหลากหลายของชนิดสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการแล้วยังมีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิตที่ต้องมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นการทำเกษตรกรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นการผลิต

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หัวข้อ	รายละเอียด
	ตามวิถีพื้นบ้านซึ่งยังให้ผลผลิตต่ำทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากขาดองค์ความรู้โดยเฉพาะในด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการธาตุอาหารให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช และการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ทำให้การผลิตมีความเสี่ยงสูงเกษตรกรขาดความเชื่อมั่นต่อระบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้การขับเคลื่อนและพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคายให้มีการทำการเกษตรอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการแปลงได้ตามหลักวิชาการ มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เป็นไปตามมาตรฐานระบบเกษตรอินทรีย์จังหวัดหนองคายจึงต้องดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์เพื่อดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรในจังหวัดให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ. ๙๐๐๐ เล่ม ๑ โดยเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานอินทรีย์ตลอดกระบวนการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารและการจัดการศัตรูพืชในการผลิตพืชผักอินทรีย์ที่เหมาะสมและในกระบวนการตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ในระดับพื้นที่ จำเป็นต้องมีตัวแทนเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่เป็นเกษตรอาสา ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผ่านการรับรองมาตรฐานได้ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการผลักดันเพื่อให้มีสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานอินทรีย์จำหน่ายให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคนอกจากนี้จะต้องมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยในจังหวัดเพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้ประกอบการรวมถึงผู้บริโภคและผู้ผลิตตระหนักถึงความสำคัญของการเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค เกิดการเชื่อมโยงด้านการตลาดและขยายเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในทุกระดับ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
๓. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติเรื่องการทำการเกษตรอินทรีย์ใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติที่ได้ผลเป็นรูปธรรมและขยายความรู้สู่เกษตรกรข้างเคียงได้

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หัวข้อ	รายละเอียด
	และมีการขยายเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์และเชื่อมโยงด้านการตลาดในทุกระดับ ๒. เพื่อเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคายเป็นการตอบสนองตามแผนยุทธศาสตร์อินทรีย์แห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕
๔. พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัดหนองคาย จำนวน ๙ อำเภอ เกษตรกร ๙๐๐ ราย
๕. กิจกรรมย่อย	
๕.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานอินทรีย์ ๑,๙๑๘,๙๖๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๕.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมประชาสัมพันธ์แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๗. ระยะเวลาดำเนินงาน	๑ ปี ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๒,๙๑๘,๙๖๐ บาท
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานอินทรีย์ PGS และสามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่ต่ำกว่า ๙๐๐ คน ๒. มีพื้นที่ผ่านการตรวจประเมินเบื้องต้น (ระยะปรับเปลี่ยน) ในจังหวัดหนองคาย เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ไร่
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. มีสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานอินทรีย์จำหน่ายในตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและมีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ๒. จังหวัดหนองคายมีระบบการผลิตพืชอินทรีย์มีความเข้มแข็ง อันเป็นระบบการผลิตที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

ลงชื่อ.....

(นายอำเภอ ประเสริฐสังข์)

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(Project Brief รายกิจกรรม)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) รายกิจกรรม
 ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕
 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย
 ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
 ท่วงโซ่คุณค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☒ ต้นทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม : ส่งเสริมการเลี้ยงแพะแบบครบวงจร
๒. งบประมาณรวม(บาท)	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยจากนโยบายของรัฐบาลที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ข้อ ๕.๓.๗ ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาดวิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ และสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ กรอบแนวคิดในการพัฒนา การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรองค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร และประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดหนองคาย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการจัดการตลาดสินค้าเกษตรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในปี๒๕๖๒ จังหวัดหนองคาย มีจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด ๒,๒๓๘ ตัว โดยรวมกระจายอยู่จำนวนพื้นที่ ๙ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย ๔๑๐ ตัว (ร้อยละ ๑๘.๓๒) อำเภอท่าบ่อ ๗๙ ตัว (ร้อยละ ๓.๕๓) อำเภอโพนพิสัย ๔๘๒ ตัว (ร้อยละ ๒๑.๕๔) อำเภอศรีเชียงใหม่ ๖๖๒ ตัว (ร้อยละ ๒๙.๕๘) อำเภอสังคม ๙๙ ตัว(ร้อยละ ๔.๔๒) อำเภอสระใคร ๓๘ ตัว (ร้อยละ ๑.๗) อำเภอเฝ้าไร่ ๒๖ ตัว (ร้อยละ ๑.๑๖) อำเภอรันทนาปี ๑๙๙ ตัว (ร้อยละ ๘.๘๙) อำเภอโพธิ์ตาก ๒๔๓ ตัว (ร้อยละ ๑๐.๘๕)แพะเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายให้ผลตอบแทนเร็ว

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

	ลงทุนน้อย เนื่องจากแพะสามารถใช้พืชอาหารหยาบและวัสดุเหลือใช้พืชอาหารหยาบและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นเป็นอาหารได้ การเลี้ยงแพะสามารถใช้แรงงานภายในครอบครัว ปัจจุบันปริมาณแพะพันธุ์ดีมีไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรที่จะนำไปใช้เลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์ – แม่พันธุ์ เนื่องจากมีเกษตรกรให้ความสนใจและหันมาเลี้ยงแพะกันมากขึ้น พันธุ์แพะที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นพันธุ์พื้นเมือง มีขนาดเล็ก โตเต็มที่น้ำหนักตัว ๒๐-๒๕ กิโลกรัม อัตราการเจริญเติบโตที่เลี้ยงในสภาพฟาร์มเกษตรกร ประมาณการ ๕๐ กรัม/วัน มีอัตราการตายก่อนหย่านมค่อนข้างสูง โรคที่สำคัญได้แก่ โรค布鲁เซลเลซิสและโรคพยาธิสายพันธุ์ที่นิยมและต้องการเลี้ยง ได้แก่ พันธุ์ซานแน แองโกลนูเบียน บอร์และลูกผสม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อยเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกร ๒. เพื่อพัฒนาเกษตรกรเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาดแพะ เสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็ง สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีได้ ๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
๕. พื้นที่เป้าหมาย	๙ อำเภอในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. ชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกร ๓. รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๔. ฝึกอบรมเกษตรกร ๕. ตรวจสอบสุขภาพแม่แพะที่เข้าร่วมโครงการ ๖. การติดตามการตรวจท้องและลูกเกิด
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาดำเนินงาน	๑ ปี ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตและตลาดแพะเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร เครือข่ายผู้ผลิตและตลาดแพะมีความเข้มแข็ง ๓. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้

-๓-

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการเลี้ยงแพะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ ๒. เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุน เพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ ๓. มีเครือข่ายการผลิตและตลาดแพะระดับจังหวัด
-----------------------------------	---

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
 (นายวิบูลย์ เลิศวัฒนาสมบัติ)
 ตำแหน่ง ปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

(Project Brief รายกิจกรรม)

แบบฟอร์มการจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) รายกิจกรรม

ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

ห่วงโซ่คุณค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☒ ดันทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

แผนงาน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ /กิจกรรม	โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม: พัฒนาศักยภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพจังหวัดหนองคาย
๒. งบประมาณรวม(บาท)	๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	หลักการและเหตุผล (๑.๑) ที่มา : (ระบุ เช่น มติ ครม. นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด หรืออื่นๆ) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย จากนโยบายของรัฐบาลข้อที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ข้อ ๕.๓.๗ ส่งเสริมการทำคู่สัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ และสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ กรอบแนวคิดในการพัฒนา การส่งเสริมการตลาดในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร และประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดหนองคาย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการจัดการตลาดสินค้าเกษตรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร จังหวัดหนองคาย มีภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงปศุสัตว์ วิถีชีวิตของเกษตรกรยึดการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมมายาวนาน ข้อมูลของกรมปศุสัตว์ ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ๕,๐๖๖ ครัวเรือน มีโคเนื้อ ๒๘,๒๘๑ ตัว อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มเกษตรกร พันธุ์โคเนื้อที่เลี้ยงเป็นโคพันธุ์พื้นเมืองและลูกผสมพันธุ์อเมริกันบราห์มัน ลักษณะเป็นการเลี้ยงแบบดั้งเดิม ทำให้ผลตอบแทนจากอาชีพนี้ในอดีตจนถึงปัจจุบันไม่แตกต่างกัน รายได้ค่อนข้างต่ำ เกษตรกรกลุ่มนี้จึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยการส่งเสริมการ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

	รวมกลุ่มเกษตรกรและส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เป็นโคที่มีระดับสายเลือดสูงขึ้น โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ เช่น การผสมเทียม การจัดการด้านอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ รวมทั้งการตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาฟาร์มให้ได้มาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ในระบบประณีต GFM และ GAP เพื่อยกระดับสินค้าให้เป็นมาตรฐานและเพิ่มโอกาสทางการแข่งขัน
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร สร้างเครือข่ายอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อ ๒. เพื่อเพิ่มจำนวนโคเนื้อคุณภาพสายพันธุ์ดี ๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับโคเนื้อ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น
๕. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ในพื้นที่ ๙ อำเภอ จำนวน ๑๐ กลุ่มๆละ ๒๐ ราย รวมเกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย แม่โค ๔๐๐ ตัว (เกษตรกรเข้าร่วมโครงการมีแม่โคอย่างน้อย รายละ ๒ ตัว)
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	๑. สร้างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และเครือข่ายที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น ๒. ฝึกอบรมเกษตรกร ๓. ตรวจสอบสุขภาพแม่โค ๔. ปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อโดยวิธีผสมเทียม ๕. การติดตามการตรวจท้องและติดตามลูกเกิด ๖. จัดการด้านพืชอาหารสัตว์ให้เพียงพอ
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต(output)	๑. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ราย ๒. มีลูกโคเนื้อคุณภาพเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๒๘๐ ตัว
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อและลดต้นทุนการผลิตได้ ๒. เกษตรกรมีโคเนื้อคุณภาพมากขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายโคเนื้อคุณภาพ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(นายวิบูลย์ เลิศวัฒนาสมบัติ)

ตำแหน่ง ปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(Project Brief รายการกิจกรรม)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) รายการกิจกรรม

ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

ห่วงโซ่มูลค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☒ ต้นทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม : พัฒนาศักยภาพฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมในไก่ไข่และสุกร (Good Farming Management :GFM)
๒. งบประมาณรวม(บาท)	๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน นโยบายของรัฐบาล ข้อ ๓.๓ นโยบายปรับโครงสร้างด้านเศรษฐกิจ ข้อ ๓.๓.๑.๓ เช่น เพิ่มศักยภาพกระบวนการผลิตด้านปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพียงพอกับความต้องการ ภายในประเทศและการส่งออก เพิ่มสมรรถนะการควบคุม ป้องกัน วินิจฉัยและบำบัดโรคติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน การพัฒนาเทคโนโลยีด้านชีวภัณฑ์สัตว์ และการตรวจสอบคุณภาพ และ ยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และบริหารจัดการด้านการตลาด จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๕๔๘ ราย ไก่ไข่ ๕๓๘,๕๓๙ ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๙๓๓ ราย สุกร ๑๐๐,๐๐๐ ตัว ทั้งไข่ไก่และสุกรร้อยละ ๒๐ บริโภคในจังหวัดหนองคาย อีกร้อยละ ๘๐ ส่งเป็นสินค้าส่งออกในจังหวัดข้างเคียง รูปแบบการเลี้ยงไก่ไข่และสุกรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านกระบวนการที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และสุกรจึงมีความเสี่ยงและสูญเสียจากปัญหาโรคระบาดเนื่องจากไม่มีระบบในการป้องกันโรคที่ดีและมีเกษตรกรอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถขอรับการรับรองมาตรฐานได้ ถึงแม้จะมีผลผลิตที่ได้คุณภาพ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลผลิตดีมีคุณภาพแต่ยังขาดองค์ความรู้ในการป้องกันโรค จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะผลักดันให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และสุกรพื้นที่

	จังหวัดหนองคายเข้าสู่ระบบฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management :GFM) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เน้น ๓ องค์ประกอบใหญ่ ได้แก่ มีผลผลิตที่ดี มีการป้องกันโรคที่ดี และมีระบบตรวจสอบย้อนกลับได้ เพื่อความเชื่อมั่นและความปลอดภัยในผลผลิตไข่ไก่และเนื้อสุกร
๔.วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อยกระดับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และสุกรเข้าสู่ฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management :GFM) ๒.เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และสุกรลดความสูญเสียจากปัญหาโรคระบาดสัตว์ ลดต้นทุนและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
๕.พื้นที่เป้าหมาย	ทั้ง ๙ อำเภอในพื้นที่จังหวัดหนองคาย เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๓๕๐ ราย และเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร จำนวน ๗๕๐ ราย
๖.รายละเอียดกิจกรรมย่อย	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. ประชุมชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกร ๓. รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๔. ฝึกอบรมเกษตรกร ๕. ตรวจสอบฟาร์มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการโดยปศุสัตว์อำเภอ/เจ้าหน้าที่ ๖. ตรวจสอบประเมินฟาร์มที่ยื่นขอรับรองฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคโดยเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์
๗.หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
๙.ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐.ผลผลิต (output)	เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และสุกรได้รับการเป็นฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management :GFM) ในจังหวัดหนองคาย ร้อยละ ๗๐
๑๑.ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรสามารถสร้างฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management :GFM) มีรายได้เพิ่มขึ้นและลดความสูญเสียจากโรคระบาด ๒. ประชาชนในจังหวัดหนองคายได้บริโภคไข่ไก่และเนื้อสุกรที่มีความปลอดภัยทางด้านอาหาร

ลงชื่อ.....

(นายวิบูลย์ เลิศวัฒนาสมบัติ)

ตำแหน่ง ปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

(Project Brief รายการกิจกรรม)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) รายการกิจกรรม
ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน.....

ห่วงโซ่คุณค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☒ ดันทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและ อุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (จังหวัด) เชียงใหม่
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๔๔๙,๐๐๐ บาท
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้กำหนดแนว ทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่มีการพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้าน การเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการ แข่งขัน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้าง ฐานการผลิตให้เข้มแข็งยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตร ยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้ คุณภาพมาตรฐานปลอดภัย ตลอดจนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมี การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรยั่งยืน ภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยการพัฒนาด้านการเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน คือ ให้ ความสำคัญกับการบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ เพิ่ม ประสิทธิภาพภาคการเงินและดูแลวินัยการเงินการคลังควบคู่ไปกับ การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา มีเป้าหมายให้เศรษฐกิจ ขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ โดยขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๕% มีรายได้ต่อ หัวเป็น ๘,๒๐๐ เหรียญสหรัฐ (ประมาณ ๒๕๖,๐๐๐ บาท) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สถานการณ์โรคระบาดเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ต้นปี ๒๐๒๐ หลาย ประเทศในแถบเอเชียต้องเผชิญกับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโร นา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ต่อมาการแพร่ระบาดได้ขยายวงกว้างออกไป ทั่วโลกและมีจำนวนผู้ติดเชื้อพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจของโลกและเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย ทั้งในทางตรง และทางอ้อมรวมทั้งประชาชนต้องประสบกับปัญหาเรื่องการใช้ชีวิต ส่วนตัว การทำงานและการดำเนินธุรกิจ ในภาคธุรกิจหลายอย่างต้อง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

	ประสบกับปัญหาอย่างหนักโดยเฉพาะธุรกิจท่องเที่ยวและบริการขายวงกว้างไปยังภาคอุตสาหกรรมทำให้ห่วงโซ่การผลิตและการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศขาดช่วง การค้าระหว่างประเทศชะลอตัวลงและหยุดชะงัก ท้ายที่สุดผู้ประกอบการทั้งขนาดใหญ่ขนาดกลางและขนาดเล็กขาดรายได้ สภาพคล่องไม่เพียงพอ มีความเสี่ยงถึงขั้นปิดกิจการ ภาคแรงงานเผชิญความเสี่ยงอาจถูกเลิกจ้างงานเป็นจำนวนมาก ตลอดจนประชาชนทั่วไปไม่สามารถประกอบอาชีพหรือหารายได้ ตามปกติวิสัยที่จะสามารถกระทำได้ส่งผลให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงชีพและครอบครัวไม่อยู่ในสภาพของความมั่นคงทางด้านอาหาร ความจำเป็นในการจัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (จังหวัด) เชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับเกษตรกรและประชาชนในจังหวัดหนองคายสู่วิถีชีวิตที่ดีขึ้น ปลอดภัย ไร้โรคโควิด ๒๐๑๙ เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบให้มีอาชีพมีรายได้และมีอาหารในการดำรงชีพสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวรวมทั้งเป็นทางเลือกในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวอีกทางหนึ่ง
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพ สามารถลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๒) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน เกิดการรวมกันผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน รวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน
๕. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ได้แก่ อำเภอโพนพิสัย/อำเภอเฝ้าไร่/อำเภอรันทวนาปี/อำเภอเมืองหนองคาย/อำเภอสระใคร/อำเภอท่าบ่อ/อำเภอศรีเชียงใหม่/อำเภอโพธิ์ตาก และอำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ประชุมชี้แจงและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๖๗,๑๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ศึกษาดูงาน ๒ วัน ๑ คืน ๒๘๔,๗๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖.๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน ๑ รุ่น ๆ ๑ วัน ๔๗,๒๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓

๗. หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕ (ประชุมชี้แจง ๑ รุ่น ๆ ๑ วัน / ศึกษาดูงาน จำนวน ๒ วัน ๑ คืน / อบรมเกษตรกร จำนวน ๑ รุ่น ๆ ๑ วัน)
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	๑) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (จังหวัด) เชิงพาณิชย์ มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน เกิดการรวมกันผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน รวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน ๒) เกษตรกรมีอาชีพเสริม หลังฤดูทำนา ทำให้ลดรายจ่ายในครัวเรือน และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑) จังหวัดหนองคายมีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ (จังหวัด) เชิงพาณิชย์อย่างน้อย ๕ กลุ่ม ๒) เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ได้เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (จังหวัด) จนนำมาปฏิบัติได้ เกิดการสร้างอาชีพเสริมให้มีรายได้ จำนวน ๕๐ ราย

(ลงชื่อ).....

(นายอำเภอ ประเสริฐสังข์)

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ยุทธศาสตร์ที่ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมการผลิตยางพาราเข้าสู่ GAP
๒. งบประมาณ (บาท)	๓๙๑,๐๐๐ บาท
๓. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน
๔. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	“ขบวนการสหกรณ์” นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแหล่งทุน แหล่งความรู้ แหล่งอาชีพและรายได้ของคนมากกว่า ๑๑.๓๔ ล้านคนทั่วประเทศ จังหวัดหนองคายมีสหกรณ์ที่มีสมาชิกสหกรณ์ปลูกยางพารา จำนวน ๑๔ สหกรณ์ มีสมาชิกรวม ๕,๐๐๐ ราย ซึ่งสมาชิกสหกรณ์ที่ทำกรผลิตยางพาราไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนั้น เพื่อควรที่จะมีเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตยางพาราให้แก่สมาชิกสหกรณ์ให้มีผลผลิตคุณภาพมาตรฐาน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะด้านการผลิตยางพาราแก่ผู้เข้าอบรม ๒. เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพบุคลากรสหกรณ์ให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจ
๖. พื้นที่เป้าหมาย	สมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกยางพารา จำนวน ๒๐๐ คน
๗. รายละเอียดกิจกรรม	จัดอบรมให้ความรู้เรื่อง อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์และส่งเสริมอาชีพยางพารา และเทคโนโลยีแก่ผู้สนใจ จำนวน ๒๐๐ คน
๗.๑ กิจกรรมที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดอบรม ๓๙๑,๐๐๐ บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๗
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน (ระบุจำนวนวัน)	มกราคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๕
๙. ความพร้อมของโครงการ	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ ความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ ความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☒ ยังไม่ได้รับอนุมัติ
๑๐. ผลผลิต (output)	- จัดอบรมให้แก่ลูกหลานสมาชิก และผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ - ผู้ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในระบบสหกรณ์
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ลูกหลานสมาชิกสหกรณ์และผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(Project Brief ภารกิจกรม)

**การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ภารกิจกรม
ภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕**

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน

ห่วงโซ่คุณค่า (เลือกเพียง ๑ ข้อ) ☐ ต้นทาง ☐ กลางทาง ☐ ปลายทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโกโก้
๒. งบประมาณรวม (บาท)	๑,๕๐๘,๖๐๐
๓. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาด้านหลักเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยได้ให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าเกษตรที่ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นการเกษตรคุณภาพสูง และขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า รวมทั้งความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรโดยปรับระบบการผลิตสินค้าเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Base) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและใช้เป็นกลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตรนวัตกรรรม เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด ประกอบด้วยโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัดหนองคาย ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดหนองคายจึงได้ดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโกโก้ เนื่องจากโกโก้เป็นพืชทางเลือกอีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญและสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายได้ เนื่องจากโกโก้กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดภาคอุตสาหกรรม การแปรรูปโกโก้และตลาดยังมีความต้องการเมล็ดโกโก้แห้งเป็นอย่างมากอีกด้วย รวมทั้งโกโก้เป็นพืชที่สามารถปลูกร่วมกับไม้ป่า ไม่ให้ร่มเงาหรือไม้ผลเศรษฐกิจอื่นได้ ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้เพิ่มขึ้น โกโก้ส่วนใหญ่จะมีการปลูกในพื้นที่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

	ภาคเหนือ เช่น จังหวัดน่าน เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง แต่ในปัจจุบันได้มีการศึกษาข้อมูลสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมที่สามารถปลูกโกโก้เพื่อขยายพื้นที่ปลูกโกโก้ให้เพิ่มมากขึ้น โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าจังหวัดหนองคายมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกโกโก้ โดยปัจจุบันมีเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายปลูกโกโก้เพื่อสร้างรายได้จำนวน ๕๑ ราย พื้นที่ ๑๓๕ ไร่ ซึ่งจำนวนผู้ปลูกโกโก้ในพื้นที่จังหวัดหนองคายยังมีจำนวนน้อย โดยเกษตรกร ผู้ปลูกโกโก้ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอสังคม แต่เกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปลูกโกโก้และการบำรุงดูแลรักษา ตามหลักวิชาการ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเชื่อมโยงด้านการตลาด จึงทำให้การผลิตโกโก้และการบริหารจัดการของเกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคการผลิตสินค้าเกษตรให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญ และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูป การนำนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน จังหวัดหนองคายจึงต้องมีการดำเนินกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตโกโก้ เพื่อส่งเสริมให้มีการขยายพื้นที่ปลูกโกโก้ในจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น และเกษตรกรผู้ที่มีความสนใจปลูกโกโก้ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกและการดูแลรักษาตามหลักวิชาการ และให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปโกโก้โดยใช้นวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ตลอดจนการเชื่อมโยงด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในตลาด รวมทั้งเกษตรกรผู้ผลิตสามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและมีความยั่งยืนในด้านรายได้
๔. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้และมีทักษะในการผลิตโกโก้ การบำรุงดูแลรักษาตลอดจนการบริหารจัดการผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
๕. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๙ อำเภอในจังหวัดหนองคาย
๖. รายละเอียดกิจกรรมย่อย	
๖.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ประชุมชี้แจงโครงการ ๕๘,๐๕๐ บาท นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ฝึกอบรมเกษตรกร ๑,๒๗๗,๑๐๐ บาท นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖.๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรมย่อย ฝึกอบรมการแปรรูปเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ ๑๗๓,๔๕๐ บาท นายอำเภอ ประเสริฐสังข์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๗. หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑๒ เดือน (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕)
๙. ความพร้อมของกิจกรรม	ด้านบุคลากร ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ประมาณการค่าใช้จ่าย ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม ด้านพื้นที่ ☒ มีความพร้อม ☐ ยังไม่มีความพร้อม เอกสาร/หนังสืออนุมัติใช้พื้นที่ ☐ อนุมัติแล้ว ☐ ยังไม่ได้อนุมัติ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓

๑๐. ผลผลิต (output)	เกษตรกรมีความรู้และมีทักษะในการผลิตโกโก้ การบำรุงดูแลรักษาตลอดจนการบริหารจัดการผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน ๑๐๐ คน และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการแปรรูปโกโก้ จำนวน ๕๐ คน
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรมีความรู้และมีทักษะในการผลิตโกโก้ การบำรุงดูแลรักษาตลอดจนการบริหารจัดการผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน ๑๐๐ คน และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการแปรรูปโกโก้ จำนวน ๕๐ คน

(ลงชื่อ).....

(นายอำเภอ ประเสริฐสังข์)

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย